ДМ до СТІ 000Г(Б).06Л

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

(КУРС ВИВЧЕННЯ ДІЙ У СКЛАДІ ПІДРОЗДІЛУ)

(ЗА ПРОГРАМОЮ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ (ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МОБІЛІЗАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ, ВЕРСІЯ 5, ТЕРМІН НАВЧАННЯ 1,5 МІСЯЦІ)

Наказ №13 від 24.02.2025 року

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:

Для розповсюдження в Збройних Силах України та інших складових Сил оборони України. Виготовлення копій здійснюється з дозволу розробника стандарту підготовки.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З 169 НЦ, 184 НЦ ТА 199 НЦ

ДМ до СТІ 000Г(Б).06Л

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

(КУРС ВИВЧЕННЯ ДІЙ У СКЛАДІ ПІДРОЗДІЛУ)

(ЗА ПРОГРАМОЮ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ (ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МОБІЛІЗАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ, ВЕРСІЯ 5, ТЕРМІН НАВЧАННЯ 1,5 МІСЯЦІ)

Довідковий матеріал командирам (інструкторам) для підготовки до проведення занять з тактичної підготовки

Наказ №13 від 24.02.2025 року

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
Для розповсюдження в Збройних Силах України та інших складових Сил оборони України.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З 169 НЦ, 184 НЦ ТА 199 НЦ

ЗМІСТ

ТЕМА 3. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВИКІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ У СКЛАДІ МАЛИХ ГРУП (ВІДДІЛЕННЯ) 4

3.1. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Тренування в діях за сигналами і командами (підзавдання 000Г(Б).06Л.0301). 4

3.2. Порядок та способи пересування на полі бою у складі двійок-трійок та у складі бойових пар (підзавдання 000Г(Б).06Л.0302). 17

3.3. Завдання і способи дій військовослужбовців в складі бойових груп. Завдання і способи дій у складі вогневої та маневрової груп. Порядок дій складі бойових груп при контакті з противником (підзавдання 000Г(Б).06Л.0303). 28

3.4 Порядок дій складі бойових груп при здійснені маневрів у складі бойових груп (підзавдання 000Г(Б).06Л.0304). 29

3.5. Подолання небезпечних зон у складі відділення. Відпрацювати подолання небезпечних зон (відкритих ділянок місцевості) в складі груп (відділення) різними способами. Дії при артобстрілу або авіаційного удару противником правильний вибір укриття та вогневих позицій (підзавдання 000Г(Б).06Л.0305) 38

3.6. Зайняття та організація району розташування. Доповідь про стан боєкомплекту, поранених, спорядження (АСЕ) (підзавдання 000Г(Б).06Л.0306) 45

ТЕМА 4. ДІЇ ПІДРОЗДІЛУ НА МАРШІ. 64

4.1. Підготовка до здійснення маршу в пішому порядку та на машинах. Дії особового складу на марші в пішому порядку, бойовій броньованій техніці та на автомобілях. Розміщення на (в) техніці, порядок ведення спостереження під час руху та дій на привалі. Особливості дій при потраплянні в засідку, спішування з техніки, розгортання у бойовий порядок підрозділу. Дії особового складу у разі виявлення ворожого БпЛА (коптерного типу, камікадзе) (підзавдання 000Г(Б).06Л.0401) 64

ТЕМА 5. ДІЇ СОЛДАТА В ОБОРОННОМУ БОЮ 79

5.1. Дії в оборонному бою. Дії солдата під час вогневої підготовки та відбиття наступу противника. Знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони. Ведення вогню за командою та самостійно: оцінка та вибір цілі, прицілу і точки прицілювання. Порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну), дії у разі обходу противником з флангу, вихід противника з тилу, прорив переднього краю танками (ББМ) противника в день та в темну пору добу. Порядок взаємодії військовослужбовця з іншими військовослужбовцями на позиції в ході ведення оборонного бою. Роль БпЛА противника в ході ведення ним наступального бою (підзавдання 000Г(Б).06Л.0501)..... 79

5.2. Відбиття штурмових дій противника, здійснення маневру на запасні (відсічні) позиції із застосування гранат (клеймору або МОН-50, 90). Унеможливлення просування противника по своїм позиціям із застосування інженерних не вибухових загороджень. Порядок огляду покинутих позицій. Знищення противника в бліндажі. Виставлення протитанкових мін (мінних-

шлагбаумів) на можливих маршрутах висування техніки (підзавдання 000Г(Б).06Л.0502) 100

5.3. Вихід військовослужбовців на зазначені (вказані) позиції. Заміна позицій в складі підрозділу, як в день так і вночі послідовним методом (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0503) 111

ТЕМА 6. ТРЕНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ПОДОЛАННІ ПЕРЕШКОД ГРУПОЮ (ВІДДІЛЕННЯМ). 114

6.1. Навчання та удосконалення у виконанні колективних вправ, прийомів і дій (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0601) 114

6.2. Навчання та удосконалення у виконанні вправ, прийомів і дій (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0602) 114

6.3. Формування та вдосконалення військово-прикладних рухових навичок переважно засобами подолання перешкод (підзавдання 000Г(Б).06Л.0603)..... 115

ТЕМА 7. ДІЇ СОЛДАТА В НАСТУПІ 116

7.1. Дії в наступальному бою. Зайняття вихідного положення для наступу і підготовка до атаки. Пересування на полі бою методом «вогню і руху». Подолання інженерних загороджень та природних перешкод, прикриття один одного у ході виконання бойового завдання. Дії у разі мінометного обстрілу та кулеметного вогню противника. Застосування наступальних (оборонних) гранат в ході ведення наступу (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0701) 116

7.2. Завдання вогневої (маневреної) групи. Завдання і способи дій військовослужбовців в складі бойових груп (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0702) 126

7.3. Підготовка до штурму окопів противника. Порядок підходу до окопів противника. Ривок до траншеї противника. Пересування по траншеї. Зачистка траншеї. Захоплення та зачистка окремого бліндажа противника (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0703) 137

ТЕМА 8. ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ В УРБАНІЗОВАНІЙ МІСЦЕВОСТІ..... 148

8.1. Способи пересування особового складу в урбанізованій місцевості в складі відділення (взводу). Пересування по вулицям, подолання перехресть в урбанізованій місцевості. Моніторинг обстановки в небі сканером (детектором/аналізатором) спектру роботи БпЛА та застосування засобів РЕБ ближньої дії (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0801)..... 148

8.2 Підготовка до захоплення будівлі. Порядок та способи підходу і проникнення в будівлю. Дії під час захоплення будівлі, порядок пересування по коридорах, сходах, порядок зачистки кімнат та інших приміщень (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0802..... 158

ТЕМА 3. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВИКІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ У СКЛАДІ МАЛИХ ГРУП (ВІДДІЛЕННЯ)

3.1. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Тренування в діях за сигналами і командами (підзавдання 000Г(Б).06Л.0301).

3.1.1 Тренування у подачі команди голосом.

Команди повинні подаватися гучним голосом. Усі накази повинні передаватися по ланцюжку. Командир підрозділу повинен пам'ятати наступне:

думай, перш ніж сказати;

вибудовуй повідомлення в логічному порядку;

говори голосно і чітко;

віддавай наказ по частинах і роби паузи для його передачі.

Послідовність подачі команд на пересування.

Кому.

Напрямок руху.

Направляючий (направляючий підрозділ).

На який рубіж.

Спосіб руху.

Момент руху (виконавча команда).

Варіанти команд на рух:

а) солдату:

«Запобіжник - СТАВ!»;

«Солдат Петренко, праворуч на окреме дерево, на рубіж дороги, повзком (перебіжками) -ВПЕРЕД!»;

«Солдат Вірко, прямо, до висоти, перебіжками - ВПЕРЕД!»;

б) механіку-водієві (водієві):

«заводь, механік-водій, праворуч по лощині, ВПЕРЕД!»;

«механік-водій, праворуч біля куща, СТІЙ!»;

«механік-водій, КОРОТКА!»;

в) відділенню:

«Відділення за мною, ДО БОЮ!»;

«Відділення за мною, ДО БОЮ, ВПЕРЕД!»;

«Відділення на кут ріллі, на рубіж канави -ДО БОЮ!»;

«Відділення, противник праворуч (ліворуч, з тилу) - ДО БОЮ! (ДО БОЮ - ВПЕРЕД!)»;

«Відділення, праворуч, на кут будови, направляючий солдат Кіт, ВПЕРЕД!»;

«Відділення, на окремий будинок, направляючий солдат Лобас, на рубіж дороги, перебіжками - ВПЕРЕД!»;

«Відділення, па сухе дерево, направляючий солдат Загинай, на рубіж чагарника, перебіжками справа і зліва по одному - ВПЕРЕД!»;

«Відділення, на курган, на рубіж дороги, перебіжками по групах:

перша група - солдати Тарасов, Кіт, Швед;

друга група - солдати Жук, Комар, Хрущ;

перша група - ВПЕРЕД!»;

«Відділення, відійти на рубіж: окремий хлів, жовтий кущ, направляючий солдат Довбуш, перебіжками справа (зліва, або справа та зліва) по одному -НАЗАД!».

При подоланні зараженої ділянки

«Відділення, гази, швидкість - 40 - ВПЕРЕД!»;

«СПАЛАХ СПРАВА (зліва, з тилу, з фронту)»;

«Плащ, в рукава, панчохи, рукавиці одягнути, ГАЗИ!»;

«Респіратор, плащ у рукава, панчохи, рукавиці ОДЯГТИ!»;

«Захисний комплект одягнути, ГАЗИ!»;

«ГАЗИ! Плащ у рукава, панчохи, рукавиці ОДЯГНУТИ!»;

«До часткової спеціальної обробки ПРИСТУПИТИ!».

При підході до рубежу спішування

«Відділення, ПРИГОТУВАТИСЯ ДО СПІШУВАННЯ».

«Відділення, ДО МАШИНИ!».

Під час атаки в пішому порядку

«Відділення, ПРИГОТУВАТИСЬ ДО АТАКИ!».

«ПОЗНАЧИТИ ПРОХОДИ ДЛЯ ТАНКІВ!».

«Відділення, в атаку -ВПЕРЕД!».

«Відділення, у напрямку окремого кургану, ДО БОЮ -ВПЕРЕД!».

«Відділення, на рубіж - горілий танк, бліндаж, ДО БОЮ -ВПЕРЕД!».

«Відділення, ЗА МНОЮ ДО БОЮ, ВПЕРЕД!».

«Відділення, ГРАНАТАМИ ВОГОНЬ!».

Для зупинки бойової групи

«Відділення -СТІЙ!».

Перебіжки та переповзання

«Запобіжник -СТАВ!».

«Відділення, в напрямку окремого дерева, перебіжками (переповзаннями) справа (справа і зліва) по одному - ВПЕРЕД!».

«Відділення, на рубіж окремий кущ, сухе дерево, перебіжками, справа і зліва по одному -ВПЕРЕД!»

«Відділення, у напрямку сухого дерева, на рубіж чагарника, перебіжками по групах, перше група -ВПЕРЕД!».

«Відділення, у напрямку горілого автомобіля, перебіжками, справа по одному, па рубіж траншей - ВПЕРЕД!».

Для відновлення руху кроком або бігом

«Відділення, - ВПЕРЕД!».

«Відділення, вперед - БІГОМ!».

Для руху відділення назад

«Відділення, відходити у напрямку окремої будови, справа по одному -НАЗАД!».

«Відділення, відійти за рубіж: окоп, бліндаж, справа і зліва по одному -НАЗАД!».

Для зміни напрямку руху відділення, що діє в пішому або бойовому порядку

«Відділення, праворуч, в напрямку зламаного дерева, напрямне перша група - РУШ!».

«Відділення, кругом, на окрему будову, напрямне -маневрена група -РУШ!».

«Відділення, ліворуч, на рубіж: бліндаж, ріг траншеї, напрямне -вогнева група - РУШ!».

«Увага, РОБИ, ЯК Я!».

Для посадки в машини

«Відділення, -ДО МАШИН!».

«ПО МІСЦЯХ!».

Для зміни напрямку фронту бойової лінії

«Відділення, праворуч, в напрямку водонапірної вежі - РУШ!».

«Відділення, ліворуч на рубіж: горілий автомобіль, стик доріг - РУШ!».

«Відділення, кругом, на горілий будинок - РУШ!».

«Відділення, противник справа (зліва) - ДО БОЮ!».

«Відділення, противник справа (зліва) до бою - ВПЕРЕД!».

«Відділення, противник позаду -до бою, вперед - БІГОМ!».

3.1.2 Команди і сигнали засобами зв'язку.

Послідовність передачі команд (сигналів)

Назвати позивний, радіостанцію яку викликають -один раз;

Слово «Я» і позивний своєї радіостанції - один раз;

Зміст команди (сигналу) - один раз;

Слово «Прийом» - один раз.

Наприклад:

1. «Яструб -10, я – Сокіл - 15, збільшити швидкість, я - Сокіл-15, прийом!».

Відповідь:

«Сокіл-15, я - Яструб-10, зрозумів, збільшити швидкість, я -Яструб-10, прийом».

2. «Яструб-10, я - Сокіл-15, швидкість руху 30 км/год, я -Сокіл-15, прийом!».

Відповідь:

«Сокіл-15, я -Яструб-10, зрозумів, швидкість руху 30 км/год, я -Яструб-10, прийом!».

Передача сигналу

3.«Яструб-10, я - Сокіл-15, 666, я -Сокіл-15, прийом!».

При добрій чутності дозволяється підтверджувати коротко, словом -«зрозумів».

При слабкій чутності і сильних перешкодах команди (сигнали) дозволяється передавати два рази.

4.«Яструб-10, я -Сокіл-15, дистанція 25 м, дистанція 25 м, я - Сокіл-15, прийом!».

Для передачі команд (сигналів), які мають відношення до всіх підрозділів, установлюється циркулярний позивний. При цьому зміст команди (сигналу) повторюється два рази. Підтвердження не дається.

5.«Вітер-13, я - Сокіл-15, 777, 777, я - Сокіл-15, прийом!».

3.1.3 Команди і сигнали жестами.

Як варіант в кожному підрозділі можуть розроблятися і використовуватися свої прості сигнали жестами:

ПЕРЕЛІК СИГНАЛІВ ТА КОМАНД, ЩО ПОДАЮТЬСЯ ЖЕСТАМИ	
Бойові порядки “Колона” “Лінія (шеренга)” “Клин” “Шахи” “Правий ешелон ” “Подвійний ешелон” “Лівий ешелон” “Ромб” “Подвійний ешелон”	**Команди на Місці** “Я” “Ти” “Ви” “Ми” “Не зрозумів” вар 1 “Не зрозумів” вар 2 “Зрозумів” “Я готовий” “Командир до мене” “До мене” “Місце збору”
СПОСТЕРЕЖЕННЯ	
Відчуття: “Запах” “Відчуваю” “Чую” “Бачу”	**Перешкоди:** “Дорога” “Міст” “Міна нажимної дії” “Розтяжка”
Об’єкти: “Цивільний” “Військовий” “Кількість об’єктів” “Дальність до об’єкту” “Будинок” “БпЛА” “Техніка наземна” “Техніка повітряна”	**Інші:** “Сектор” “Спостерігати” “Зв’язок” “Тиша” “Говорити”
КОМАНДИ ПІД ЧАС ПЕРЕСУВАННЯ “Піднятись” “Пригнутись” “Напрямок руху ” “Початок руху” “Вперед” “Йти” “Пливти” “Повзти”	**ТАБЛИЦЯ СИГНАЛІВ УПРАВЛІННЯ СТРОЄМ НА МАРШІ** “Увага (увага, роби як я, оклик) ” “Збір начальників” “До машин” “Заводити” “По місцям” “Глушити двигун”

“Ліворуч” “Праворуч” “Назад” “Збільшити інтервал” “Зменшити інтервал” “Збільшити дистанцію” “Зменшити дистанцію” “Зміститись праворуч” “Зміститись вліво” “Замри” “Стій” “Командир” “Приготуватись” “Розосередитись” “Кругова оборона” “Противник” “Засідка”	“Марш (вперед, продовжувати рух в попередньому або новому напрямку, шлях вільний) ” “Стій (стоп) ” “Збільшити дистанцію” “Зменшити дистанцію” “В лінію машин” “В лінію колон” “В лінію колон” “В колону” “Всі кругом” “Аварія (вимушена зупинка) ”
ПОСТАНОВКА БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ “Обхід з тилу” “Охоплення з флангу” “Удар з флангу” “Удар по фронту” “Оточити” “Прикрити” “Ліквідувати” “Потрібні набої (пустий)” “Взяти в полон”	**ВАРІАНТИ ПОРЯДКУ ДОПОВІДІ ТА ПОСТАНОВКИ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ ЖЕСТАМИ** “Ви” “п’ятеро” “до мене” “Я” “бачу” “п’ятеро” “військових” “в тому напрямку” “на відстані 400 м” “Стій” “противник” “400 м” “попереду” “Ми” “прикриваємо” “ви” “атакуєте з лівого флангу”

 Сигнали і команди	 Тактичні сигнали та жести
Команди і сигнали жестами.	Тактичні сигнали та жести при роботі малої бойової групи

БОЙОВІ ПОРЯДКИ

“Колона”

Сигнал означає, що патруль має вишикуватись в лінію за лідером.

Цей сигнал подають піднімаючи руку прямо в повітря після чого рухають нею назад. Цей сигнал – прямо протилежний сигналу **«Вирушаємо»**

“Лінія (шеренга)”

Сигнал означає, що патруль повинен вишикуватися в лінію справа і зліва від лідера. Команду часто віддають перед рішучою атакою на позицію противника або коли треба сформувати лінію оборони.

Сигнал подають піднявши руки на рівень плечей – наче ви тримаєтеся за мотузки.

“Клин”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій клина зі звен і підготуватися до атаки.

Сигнал подають опускаючи витягнуті руки до стегон у формі **перевернутої** літери **“V”**.

“Шахи”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій у “шаховому” порядку у дві колони.

Сигнал подають піднімаючи витягнуту праву руку догори, а ліву руку зігнуту кулаком до верху.

“Правий ешелон ”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій ешелоном вправо.

Сигнал подають опускаючи праву руку до стегон і піднімаючи зігнуту в лікті ліву руку кулаком до верху.

“Лівий ешелон”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій ешелоном вліво.

Сигнал подають опускаючи ліву руку до стегон і піднімаючи зігнуту в лікті праву руку кулаком до верху.

“Подвійний ешелон”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій в два ешелони. При цьому перший ешелон буде вправо, а другий – вліво.

Сигнал подають опускаючи праву руку до стегон і піднімаючи зігнуту в лікті ліву руку до верху, показуючи два пальця.

“Подвійний ешелон”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій в два ешелони. При цьому перший ешелон буде вліво, а другий – вправо.

Сигнал подають опускаючи ліву руку до стегон і піднімаючи зігнуту в лікті праву руку до верху, показуючи два пальця.

“Ромб”

Сигнал означає, що патруль повинен сформувати стрій ромбом.

Сигнал подають піднімаючи над головою обидві руки у формі **перевернутої** літери **“V”**.

КОМАНДИ НА МІСЦІ

“Я”

Сигнал використовують для того, щоб повідомити інших про виконання яких-небудь дій з вашого боку. Цей сигнал подають вказуючи вказівним пальцем на себе.

“Ти”

Сигнал використовують для того, щоб звернутися (поставити завдання) до іншого бійця. Цей сигнал подають вказуючи вказівним пальцем на бійця, до якого потрібно звернутися.

“Ви”

Сигнал використовують для того, щоб звернутися (поставити завдання) до групи військовослужбовців. Цей сигнал подають витягнувши руку долонею донизу з широко розставленими пальцями в напрямку групи військовослужбовців, до яких потрібно звернутися.

“Ми”

Сигнал використовують для того, щоб звернутися (поставити завдання) до групи бійців, в якій ви перебуваєте. Цей сигнал подають витягнувши руку долонею донизу з широко розставленими пальцями в напрямку групи військовослужбовців та зжавши її в кулак.

“Я готовий”

Відомий також за англомовною сленговою назвою “Yoo-hoo!” сигнал використовують для того, щоб привернути увагу до себе чи дати знати іншому бійцю що ви готові рухатись, комунікувати , атакувати і т.п. Цей сигнал подають піднявши руку над головою, і рухаючи нею вперед – назад.

“Зрозумів”

Значить, що боєць зрозумів останнє повідомлення і буде виконувати команду або що він виконав завдання і готовий до наступної команди. Цей сигнал подають піднявши руку з виставленим великим пальцем вгору.

“Не зрозумів”

Значить, що боєць не зрозумів останнє повідомлення або що він не виконав завдання. Цей сигнал подають піднявши руку з виставленим великим пальцем вниз.

“Не зрозумів”

Значить, що боєць не зрозумів останнє повідомлення. Цей сигнал подають затуливши долонями двох рук обличчя.

“До мене”

Команда використовують для того, щоб підізвати бійця (бійців) до себе. Цей сигнал подають згинаючи в лікті виставлену вперед руку долонею до себе.

“Командир до мене”

Сигнал використовують для того, щоб підізвати командира до себе. Цей сигнал подають підносячи до голови два пальці, немовби віддаючи честь.

“Місце збору”

Сигнал означає, що певне місце (як правило – дерево, камінь, паркан, луг, біля себе) є пунктом збору групи. Подають якщо потрібно зібрати групу разом. Сигнал подають, виконуючи кругові рухи рукою над головою і різко кинувши руку щоб вказати на місце збору.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Відчуття

“Бачу”

Сигнал означає, що патрульний бачить об’єкт, або дає вказівку іншим на спостереження. Сигнал подають витягнувши вказівний і середній пальці під вашими очима.

“Чую”

Сигнал означає, що патрульний чує об’єкт, або дає вказівку іншим на підслуховування. Сигнал подають приклавши до вуха відкриту долонь.

“Відчуваю”

Сигнал означає, що патрульний відчуває небезпеку. Сигнал подають круговими обертами відкритою долоню в області серця

“Запах”

Сигнал означає, що патрульний відчуває запах. Сигнал подають приклавши до кінчика носа вказівний палець.

Об’єкти

“ Кількість об’єктів”

Сигнал означає кількість об’єктів. Сигнал подають долоню до себе. Кількість пальців означає, кількість об’єктів. Багаторазове викидання п’ятьох пальців означає багато об’єктів. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, чую).

“Будинок”

Сигнал означає будівлю, споруду, укриття (бліндаж, нора, щілина). Сигнал подають долонями обох рук в клиноподібній формі (типу дах будівлі). Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу

“Військовий”

Сигнал означає військового (жива сила). Сигнал подають поклавши долонь руки на плече. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, чую).

“Цивільний”

Сигнал означає цивільного. Сигнал подають поклавши долонь руки на голову. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, чую).

“Техніка наземна”

Сигнал означає військову техніку наземну (АТ, БТ). Сигнал подають долоню проводячи декілька раз по зброї вліво вправо. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу чую).

“БпЛА”

Сигнал означає БПЛА. Сигнал подають круговими обертами вказівним пальцем біля грудей. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, чую).

“Техніка повітряна”

Сигнал означає військову техніку повітряну (літак, вертоліт,). Сигнал подають круговими обертами піднятим вверх вказівним пальцем біля грудей. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, чую).

“Дальність до

Сигнал означає дальність до об’єкту (цілі). Сигнал подають долоню від себе. Один палець означає дистанцію в 100 м. Багаторазове викидання п’ятьох пальців означає велика дистанція. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу кількість об’єктів, військовий, техніка наземна)

Перешкоди

“Дорога”

Сигнал означає дорогу (річка). Сигнал подають долоню донизу до себе проводячи декілька раз вперед назад біля бедра. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, напрямок).

“Міст”

Сигнал означає міст (переправу). Сигнал подають обома руками долонями поклавши одна на одну донизу. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу бачу, напрямок).

“Розтяжка”

Сигнал означає міну розтяжку (типу ОЗМ-72, ПОМ-2, МОН-50, ручна граната на розтяжці). Сигнал подають стиснутими кулаками обох рух розводячи в сторони. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу замри, бачу).

“Міна нажимної дії”

Сигнал означає міну нажимної дії (типу ПМН-2, ПФМ-1, ТМ-62). Сигнал подають роскритою долонею донизу, а після підняти долонею догори. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу замри, бачу).

“Спостерігати”

Сигнал означає ведення спостереження. Сигнал подають круговими обертами вказівного пальця біля очей. Цей знак подається у поєднанні з іншими

Інші

“Сектор”

Сигнал означає заданий сектор. Сигнал подають розведеними руками в напрямку спостереження. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками

“Тиша”

Сигнал означає створити тиш Сигнал подають вказівним пальц до підборіддя. Цей знак подається поєднанні з іншими інформаційни знаками (типу ти, ви).

“Говорити”

Сигнал означає розмова. Сигнал подають розкритою долонею з’єднуючу декілька раз велкий палець з іншими пальцями. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу чую, тиша).

“Зв’язок”

Сигнал означає вийти на зв’язок (радіостанція, телефон). Сигнал подають долоню до вуха з розведеними великим пальцем та мізинцем. Цей знак подається у поєднанні з іншими інформаційними знаками (типу ти, ви).

КОМАНДИ ПІД ЧАС ПЕРЕСУВАННЯ

“Напрямок руху ”

Команда означає, що бійці повинні рухатися у заданому напрямку. Сигнал подають зігнутою в лікті рукою, вказуючи ребром долоні напрямок руху.

“Початок руху”

Команда означає, що всі члени групи повинні почати рух вперед. Сигнал подають піднявши руку вгору і махнувши нею вперед. Часто руку просто згинають в лікті.

“Пригнутись”

Команда означає, що бійці повинні понизити силует. Сигнал подають рухаючи відкритою долонею згори вниз.

“Піднятись”

Команда означає, що бійці повинні піднятися і приготуватися до руху. Сигнал по до.

“Розосередитись”

Команда означає розосередитися (розійтися) на відстань візуального спостереження. Цей сигнал подають витягнувши руку в кулаці долонею донизу швидко його розжати декілька разів з широко розставленими пальцями.

Команда означає, що бійці повинні пересуватися переповзанням. Сигнал подають, здійснюючи хвилястий рух рукою долонею донизу, імітуючи переповзання змії. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (я, ти, ви та ін.).

Команда означає, що бійці повинні перепливти водойму. Сигнал подають, здійснюючи хвилястий рух рукою ребром долоні донизу, імітуючи переповзання змії. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (я, ти, ви та ін.).

Команда означає, що бійці повинні рухатися вперед. Сигнал подають махаючи зігнутою в лікті рукою, вказуючи ребром долоні вперед. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (я, ти, ви та ін.).

“Назад”

Команда означає, що бійці повинні рухатися назад. Сигнал подають махаючи зігнутою в лікті рукою назад, при цьому великий палець направлений назад. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (я, ти, ви та ін.).

“Праворуч”

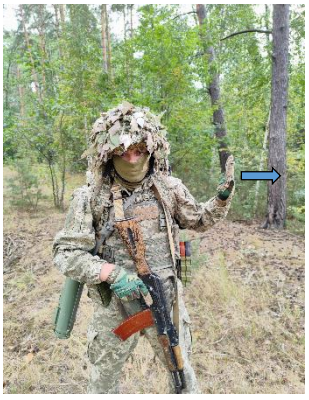

Команда означає, що бійці повинні рухатися вправо. Сигнал подають махаючи зігнутою в лікті правою рукою, вказуючи ребром долоні напрямок руху. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (я, ти, ви та ін.).

“Ліворуч”

Команда означає, що бійці повинні рухатися вправо. Сигнал подають махаючи зігнутою в лікті лівою рукою, вказуючи ребром долоні напрямок руху. Цей сигнал

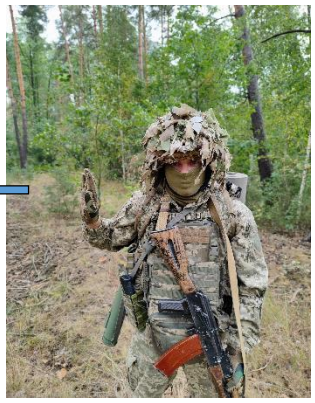
Команда означає, що бійці повинні зміститися вліво. Сигнал подають розгинаючи зігнуту в лікті ліву руку, немовби відштовхуючи від себе когось в сторону.

“Йти”

Команда означає, що бійці повинні пересуватися кроком. Сигнал подають, рухаючи почергово вказівним та середнім пальцями, немовби імітуючи ходьбу. Цей сигнал подається в

“Зміститись

Команда означає, що бійці повинні зміститися праворуч. Сигнал подають розгинаючи зігнуту в лікті праву руку, немовби відштовхуючи від себе когось в сторону.

“Збільшити дистанцію”

Команда означає, що бійці повинні збільшити дистанцію. Сигнал подають махаючи рукою, відштовхуючи від себе назад.

“Зменшити дистанцію”

Команда означає, що бійці повинні зменшити (підтягнутися, накопитися) дистанцію. Сигнал подають махаючи рукою долонею вперед.

“Збільшити інтервал”

Команда означає, що слід збільшити інтервал між бійцями. Цей сигнал часто подають, коли група покидає густі зарості і виходить в рідколісся чи на дорогу. Сигнал подають розводячи руки (долонями назовні).

“Зменшити

Команда означає, що слід зменшити інтервал між бійцями. Цей сигнал часто подають, коли група входить у густі зарості. Сигнал подають розводячи руки долонями всередину.

“Командир”

Сигнал означає звернення до командира. Сигнал подають вказуючи вказівним пальцем до голови. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (до мене).

“Стій”

Команда означає, що група припиняє просування вперед, але бійці можуть продовжити рух до прикриття. ***Не плутайте*** цей сигнал з сигналом «**Замри**». Сигнал «**Стій**» подають тільки тоді, коли немає жодних загроз безпеці патруля. Сигнал подають рухаючи відкриту долоню в напрямку отримувача (ніби ввічливо відмовляючись від страви).

“Замри”

Команда означає, припинит **БУДЬ – ЯКІ** рухи. Не йти, н розмовляти, навіть не повертат голови у пошуках прикриття. Сигна подають зігнувши руку в лікті стиснувши кулак

“Кругова оборона”

Команда означає, що потрібно зайняти кругову оборону. Сигнал подають, виконуючи кругові рухи рукою зжатою в кулак над головою. Цей сигнал подається в поєднанні з іншими (замри).

“Противник”

Сигнал означає противника игнал подають вказуючи великим льцем до шиї. Цей сигнал подається поєднанні з іншими (бачу квідувати, захопити в полон).

“Приготуватись”

Команда означає, що потрібно приготуватися. Сигнал подають, виконуючи короткі інтенсивні рухи рукою зжатою в кулак в напрямку противника.

ВАРІАНТИ ПОРЯДКУ ДОПОВІДІ ТА ПОСТАНОВКИ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ ЖЕСТАМИ

“Ви” **“п’ятеро”** **“до мене”**

Варіант 1

“Я” **“бачу”** **“п’ятеро”** **“військових”** **“в тому** **“на відстані 400**

“Стій” **“противник”** **“400 м”** **“попереду”**

”

Способи носіння і застосування штатної стрілецької зброї, які дозволять військовослужбовцеві мати вільні руки і швидко готувати зброю до бою:

старий мисливський спосіб –на лівому плечі. Щоб автомат не сповзав, необхідно правильно підігнати ремінь зброї. Цей спосіб дозволяє швидко приготуватися до бою, проте якщо має бути рукопашна сутичка, таке положення зброї не зовсім зручне, тому перед рукопашною сутичкою необхідно зняти ремінь із плеча та опустити автомат;

на грудях – ремінь зброї необхідно відпустити так, щоб приклад знаходився трохи нижче за праве плече, і перекинути його через шию так, щоб автомат висів стволом вниз. Цей спосіб дозволяє швидко приготуватися до бою, а положення зброї не заважає в рукопашному бою і дає можливість завдавати ударів руками і ногами, звільнятися від захоплень противника, падати і перекочуватися, крім того автоматом можна блокувати удари противника, і завдавати сильних ударів прикладом і магазином;

пересуваючись по полю бою стрільці, зазвичай, тримають зброю на рівні живота, направляючи ствол вперед.

Щоб швидше приготуватися до стрільби і не витрачати час на підкидання автомата до плеча, необхідно пересуватися, не відриваючи приклад від плеча, при цьому ствол небагато опустити вниз, з такого положення можна швидше приготуватися для ведення прицільної стрільби.

Звичайно, можна вести вогонь і від живота, але тоді уразити ціль першими пострілами можна лише на дуже коротких дистанціях (5-10 метрів). Хороші стрільці можуть уразити ростову мішень першими пострілами на відстані 20-25 метрів. Якщо ж ціль розташована далі, то уразити її, стріляючи від живота, можна лише значною кількістю патронів (5-10), за умови корегування вогню по трасерах або по сплесках ґрунту;

Зброя повинна знаходитися в положенні, яке забезпечує її швидке застосування, і в той же час люди, які перевіряються, не повинні мати можливості блокувати застосування зброї.

Зазвичай, чатові розташовують автомат на правому боці. З такого положення зброю не можна підкинути до плеча, а стріляти можна тільки з поясу і не прицільно. Коли ж чатовий одягнений в зимову форму одягу, то автомат стає гирею, яка сковує руки. Для зручнішого розташування зброї необхідно відчепити ремінь від ствольної антабки і зачепити його карабін на антабку прикладу, створивши петлю.

Ця петля підганяється за розміром і одягається через плечі і спину. Автомат АКС-74 розташовується під правим плечем і легко підкидається однією рукою. Проводячи перевірку, слід виставляти ліву ногу вперед на півкроку, розгортаючи корпус лівим боком вперед так, щоб автомат був найбільш віддалений від того, кого перевіряють;

при веденні бойових дій у населених пунктах, в гористій і лісистій місцевості висока вірогідність зустрічі з противником на близькій відстані. Бійцеві може знадобитися відійти до основної групи або до укриття, а прикрити його у цей момент буде нікому. Бігти спиною вперед, ведучи вогонь по противнику, незручно і неефективно. Тому доцільно використовувати спосіб стрільби з автомата — назад на бігу. Автомат досить стабільно фіксується навіть під час бігу, а, рухаючи приклад правою рукою, можна приблизно навести зброю на ціль (праворуч і вниз). Вогонь буде неприцільним, але на близькій дистанції і він змусить противника помилятися і шукати укриття.

У разі, якщо противник з’являється на надкоротких дистанціях (1-2 кроки), можуть допомогти навички рукопашного бою і володіння ножем. Досвід ведення ближнього бою підтверджує необхідність уміло і хитро використовувати допоміжну зброю ближнього бою – пістолет. Його в бою носять так, щоб він не впадав у вічі, при цьому патрон досланий в патронник, а зброя – на запобіжнику. Це дозволяє швидко і несподівано для противника скористатися пістолетом оскільки постріл можна зробити прямо через одяг.

Коли військовослужбовець без бронежилета, а на місцевості відсутні укриття, у разі раптової зустрічі з противником можна скористатися речовим мішком, який, швидко знявши, необхідно утримувати перед собою. Навіть така невелика перешкода значно знижує забійну дію куль і дає шанс вижити.

Не слід застосовувати пов’язані попарно магазини. Оскільки той, хто стріляє, часто упирає магазин в землю подавач нижнього магазину забивається брудом, що стає причиною затримок при стрільбі, за яку в бойовій обстановці можна заплатити життям.

Одне з основних правил на війні−ніколи не розлучатися зі зброєю. Як тільки покинув територію, що охоронялася,— не випускай зброю з рук, завжди будь готовий її застосувати.

Оскільки технічна скорострільність АКС-74 дуже висока (магазин на 30 патронів відстрілюється однією чергою за 3 с, 45-патронний магазин — за 4,5 с), то залежно від умов виконання завдання, доцільно стріляти частими поодинокими пострілами, уточнюючи наведення після кожного пострілу, темп стрільби у такому разі досить великий, а кучність – набагато вище порівняно із стрільбою чергами.

Стрільба довгими чергами більше доцільна у випадках, коли противник з’явився несподівано перед військовослужбовцем на близькій дистанції (наприклад, у місті). В цьому випадку часу на прицілювання немає і зброя наводитися на ціль по стволу автомата (а не по мушці і цілику).

При стрільбі чергами по декількох цілях, які розташовані поруч, слід враховувати, що АКС-74 веде праворуч і вгору, тому обстріл необхідно починати з ближньої лівої цілі. При цьому якщо, наприклад, перед вами три противники, які втікають в повний зріст і лише один заліг за укриттям і стріляє, то в першу чергу необхідно знищити його, не спокушаючись більшою за розміром ціллю.

Магазин з патронами необхідно використовувати як бронежилет, прикриваючи ним живіт і грудну клітку (як варіант – закріплювати їх за поясний ремінь або ремінь спорядження).

Щоб не витрачати час при перезаряджанні, при спорядженні магазину останніми п’яти патронами доцільно першими вставляти три патрони з трасуючими кулями. Тоді під час стрільби, після вильоту трасуючих куль, ви знатимете, що залишилися всього два патрони. Можна вистрілити ще раз, і, від’єднавши магазин, замінити його новим. Оскільки останній патрон вже досланий в патронник, пересмикувати затвор не знадобиться.

Порожній магазин в бою зазвичай кидають на землю, щоб він не заважав і щоб не переплутати його з повними магазинами. При необхідності магазин можна кинути в противника, імітуючи кидок гранати для виграшу часу на перезарядження.

У рукопашній сутичці також можна кинути порожній магазин, прицілюючись в обличчя противника (потренувавшись, можна навчитися кидати магазин так, щоб він своїм зубом потрапляв йому в брову або око, якщо такий кидок сильний і точний — попадання частково виводить противника з ладу).

Кріплення магазину в автомата незручне для швидкого перезарядження. Неможливо від’єднати порожній магазин, одночасно тримаючи тією ж рукою новий. Тому в бою не треба чекати повної витрати патронів у магазині. Коли магазин частково звільнився і виникла пауза в бою, перезарядити магазин.

Отже, командири підрозділів та весь особовий склад повинен знати особливості ведення ближнього бою і вміти діяти у ближньому бою – це може врятувати життя.

Засідка визначається як **«раптова атака»** з замаскованої позиції по противнику, який рухається або тимчасово зупинився.

Засідка готується ретельно і завчасно.

Розподіл механізованого відділення на бойові групи командир механізованого відділення проводить під час організації бою (тактичних дій). Особовий склад механізованого відділення займає місця в бойовій машині з таким розрахунком, щоб після спішування був створений бойовий порядок у відповідності з рішенням командира відділення.

Під час нападу противника із засідки екіпажі бойових машин відкривають вогонь, встановлюють аерозольну завісу, забезпечуючи вихід із зони ураження озброєння, військової техніки, спішування особового складу і відбиття нападу. Командир відділення негайно доповідає командиру про місце засідки і стан справ.

Особовий склад спішується, у складі бойових груп займає вогневі позиції навколо машин, під їхнім прикриттям створює кругову оборону, відкриває щільний вогонь по

виявлених цілях противника і найбільш імовірних місцях їхнього розташування, сміливими, рішучими діями відбиває напад, у разі можливості переходить в атаку.

Навідники-оператори (навідники кулеметів БТР) підтримують вогнем піхоту. Необхідно визначити, звідки противник веде вогонь, виявити його вогневі точки. Про наявність вогневої точки можуть свідчити гілки чагарнику, що хитаються, піднята пострілами пилюка та безпосередньо спалахи пострілів.

Під час ведення вогню в русі необхідно робити поправки шляхом виносу точки прицілювання у протилежний до напрямку руху цілі бік. Під час ведення вогню з правого борту точку прицілювання виносити праворуч від цілі, а з лівого – ліворуч від цілі. По рухомих цілях вогонь ведеться з невеличким (на 0,5 ширини мушки) упередженням, а на дальність 150 - 300 м узагалі - без упередження. Під час стрільби в лісі, населеному пункті можливий сильний рикошет.

Не потрібно розстрілювати весь боєкомплект відразу, вогонь вести короткими чергами лише по виявлених цілях. За командою старшого командира піхота переходить до переслідування, оточення і полонення (знищення) противника.

Визначивши місце в бойовому порядку противника, звідки ведеться найбільш інтенсивний вогонь (через 10-15 с йому буде необхідно перезарядити зброю), завдати удару. Вогонь усіх вогневих засобів зосереджують на цій ділянці.

Навідники-оператори (навідники кулеметів БТР), кулеметники, гранатометники інтенсивним вогнем пробивають пролом у бойовому порядку противника.

Автоматники з ГП-25 ведуть вогонь у цьому ж напрямку так, щоб гранати рвалися над головами противника, що забезпечує велику вражаючу здатність.

Атака здійснюється слідом за киданням своїх гранат. У разі необхідності застосовуються димові шашки або димові гранати.

На привалі бойові групи механізованих відділень висилаються на відстань зорового зв’язку від колони, що охороняється, і можливості їхньої підтримки вогнем. Кругова оборона займається з метою не допустити проникнення противника до військової техніки. Перед початком руху бойові групи, ведучи спостереження, а у разі необхідності і підтримуючи вогнем один одного, послідовно відходять до колони і займають місця на техніці.

3.2. Порядок та способи пересування на полі бою у складі двійок-трійок та у складі бойових пар (підзавдання 000Г(Б).06Л.0302).

Пересування на полі бою	Пересування на полі бою (перебіжками, переповзанням)	Пересування на полі бою (потайне висунення до об’єкту противника)

Узагальнені рекомендації командирам і солдатам щодо дій на полі бою в сучасних умовах.

Однією з основних умов успішного виконання бойового завдання є уміла оцінка обстановки. Командири повинні на слух, за щільністю вогню противника, визначати його

чисельність, вид і кількість озброєння, приблизне розташування на місцевості і райони (ділянки), де зосереджені основні зусилля противника.

З цією метою, під час проведення занять із бойової підготовки недалеко від військового стрільбища доцільно змушувати тих, хто навчається, на слух визначати види зброї, приблизну їх чисельність і місцезнаходження.

Кожного військовослужбовця необхідно навчити самостійно вибирати цілі і уражати їх (гранатометник – техніку, укріплення, скупчення живої сили, снайпер – командирів, водіїв, зв'язківців, тощо)

Кожен командир повинен давати своїм підлеглим цілевказівки на ураження найбільш важливих цілей.

Для цього в бойовій обстановці у нього мають бути 1-2 магазини, що споряджені тільки патронами з трасуючою кулею. Для цілевказівки досить приєднати такий магазин і вести вогонь у бік цілі 2-3 поодинокими пострілами, тоді підлеглі, побачивши трасу від першої кулі, по другому і третьому пострілу уточнюють розташування цілі і зосереджують по ній вогонь.

Також бажано, щоб кожен військовослужбовець мав додатково такий самий магазин, яким можна скористатися для позначення свого місцезнаходження або для цілевказівок.

Особовий склад підрозділу бажано ділити не на «двійки», а на «бойові трійки», до розрахунків кулеметів, РПГ, АГС, додавати ще по одному військовослужбовцеві.

Утрьох легше взаємодіяти, якщо один поранений, удвох його легше витягнути з—під вогню, якщо у когось сталася затримка під час стрільби (при несправності або перезарядженні), двом його легше прикрити (у такому разі подається сигнал „ПРИКРИЙ", на який той, хто прикриває, повинен відповісти „ТРИМАЮ").

З метою забезпечення стійкого і прихованого управління і підтримки постійної взаємодії між особовим складом підрозділу (бойових груп) установлюються додаткові сигнали управління, які подаються жестами рук, свистками, положенням зброї тощо.

Прикриваючи один одного, по можливості, доцільно більше використовувати ручні гранати і вогонь з підствольних гранатометів.

Основний закон ближнього бою – „Один за усіх, а усі за одного". Один виконує завдання, інші прикривають його дії.

Щоб сховатися від ручної гранати, яка впала поруч, необхідно впасти на землю головою у бік гранати (якщо немає каски – голову прикрити долонями), рот відкрити (щоб барабанні перетинки не пошкодило від вибухової хвилі).

Перший, хто побачить гранату подає сигнал „ГРАНАТА — ПРАВОРУЧ" (ЛІВОРУЧ, СПЕРЕДУ, ЗЗАДУ).

При раптовому нападі противника необхідно впасти за найближче укриття, одночасно приготувавшись до бою.

Досвід АТО показує, що військовослужбовці цього не виконують. Одні починають стріляти, залишаючись на місці, і стають доброю мішенню для противника, інші падають за укриття, забуваючи зняти автомат, а потім починають возитися, намагаючись дістати зброю, яка опинилася в незручному положенні, і не мають можливості вести вогонь. Є такі, які впадають в стан ефекту (переляк, відсутності реакції на обстановку і команди).

Тому підлеглих необхідно психологічно готувати до дій на полі бою під прицільним вогнем противника.

Найбільш яскравим з недоліків стрільців є невміння правильно носити зброю і швидко готувати її до бою.

Зростання ролі дрібних підрозділів у боротьбі з мобільними групами противника обумовило доцільність створення у складі механізованих (*аеромобільних*) підрозділів позаштатних бойових груп – „*двійок*" та „*трійок*".

Первинним підрозділом механізованих військ є відділення, до складу якого можуть входити до трьох бойових груп.

Розподіл відділення на бойові групи дозволяє:

створити більш гнучкий та розосереджений бойовий порядок;

підвищити ефективність вогневого ураження противника і живучість підрозділу;

забезпечити взаємну підтримку і прикриття вогнем на полі бою під час здійснення маневру.

У разі посилення відділення вогневими засобами до складу бойових груп можуть додатково входити: вогнеметник, розрахунок АГС-17 чи СПГ-9.

Із урахуванням вказаних факторів елементами бойового порядку відділення можуть бути: перша група (трійка); друга група (трійка); третя група (екіпаж бойової машини).

Варіант складу бойових груп може бути наступним:

1 група – старший стрілець (старший групи), гранатометник та помічник гранатометника;

2 група – командир відділення, снайпер, кулеметник та помічник гранатометника;

3 група – заступник командира бойової машини – навідник-оператор (кулеметник КПВТ) та механік-водій (водій).

При здійсненні будь — яких пересувань для забезпечення безпеки необхідно організувати взаємне прикриття. Одна група прикриває, друга – здійснює маневр і навпаки.

Рух піхоти проводиться короткими перебіжками від укриття до укриття. Між бійцями і групами при русі постійно повинна зберігатися дистанція 4–7м. Навіть при відсутності вогню противника бійцям слід дотримуватися обережності і не затримуватися на відкритих ділянках довше 2-3секунд. Огляд потенційно небезпечних напрямків (вікон, горищ, проломів) повинен вестися безперервно.

Основне прикриття підрозділів необхідно здійснювати кулеметниками, снайперами і гранатометниками. Причому кулеметники можуть вести вогонь по підозрілих місцях, в яких може перебувати противник. Снайпери і гранатометники стріляють по виявлених позиціях противника. Після проходження передовими підрозділами чергового рубежу вони закріплюються на зайнятих позиціях і забезпечують підхід групи прикриття, яка підтягується на нові позиції.

Дії механізованого відділення в бою у складі бойових груп застосовується, як правило, під час наступу в глибині, на швидко зайняту оборону противника, під час ведення бою при переслідуванні невеликих груп противника і в інших сприятливих умовах обстановки.

Старші бойових груп (*командири відділень*) визначають відповідні завдання кожному солдатові під час висування до переднього краю противника (*зближенні з противником*), визначені завдання, через кожні 50–100м, можуть уточнюватися або ставитися наново (*з урахуванням характеру дій противника, втрат в особовому складі і так далі).*

Під час пересування командир знаходиться там, звідки він може ефективно управляти своїм підрозділом. Це дозволяє командиру відділення (групи) управляти особистим прикладом: „Йди за мною і роби як я!”. Всі солдати групи повинні мати можливість бачити свого командира. Способи пересування – це обраний порядок пересування на місцевості. Пропонуються три основних способи пересування: просте пересування; обережне пересування; обережне пересування перекатами.

Вибір того чи іншого способу пересування здійснюється з урахуванням можливої зустрічі з противником і необхідної швидкості пересування. Факторами, що враховуються при виборі певного способу, є:управління; розосередження; швидкість; забезпечення охорони.

Запропоновані способи пересувань не є чимось постійним. Вони залежать від дистанції між солдатами, групами та відділеннями, які в свою чергу змінюються залежно від отриманого завдання, характеру дій противника, властивостей місцевості, умов видимості та інших факторів, що впливають на управління. Солдати повинні мати можливість бачити своїх командирів груп. Командир взводу повинен мати можливість бачити командира свого головного відділення. Командири управляють пересуванням за допомогою сигналів жестами, і тільки в разі необхідності використовуючи радіостанцію.

Вимоги до пересування:

підрозділ пересувається по визначеному маршруту, або прибуває в певний пункт у встановлений в бойовому наказі час і у повному складі (у т.ч. і з доданим особовим складом).

підрозділ використовує порядок і способи пересування, визначені командиром на основі факторів METT-TC (завдання – задача та мета, противник – ймовірний склад, можливості та характер його дій, умови місцевості і погоди – стан доріг, прохідність, видимість, війська – склад, озброєння та можливості своїх підрозділів, час готовності та наявність часу на підготовку до дій, цивільне населення — пересування через населені пункти, наявність населення (біженців), необхідне тактичне маскування);

командири повинні бути орієнтовані в обстановці (в межах 200 м від підрозділу) і пересуватись за запланованим маршрутом доти, поки фактори METT-TC не зажадають його зміни;

під час пересування у підрозділі організовується кругове спостереження і охорона та підтримується 100% бойова готовність;

під час зупинок у підрозділі організовується кругова охорона і підтримується як мінімум 75% бойова готовність;

при зустрічі з противником, зіткнення з ним здійснюється частиною сил та засобів;

під час пересування використовуються різні способи управління і контролю (перерахунок кількості людей, пункти збору, рубежі регулювання і т.д.).

Основні принципи успішного пересування:

майте людину, яка може орієнтуватися. Підготовка нічого не варта, якщо ціль (об'єкт) операції не виявлена своєчасно, або якщо ціль (об'єкт) не була виявлена через те, що змінила положення під час пересування. На кожну групу плануйте до використання як мінімум два компаси і одну людину, яка веде підрахунок кроків.

ПАМ'ЯТАЙТЕ: *людина, призначена в піший дозор, не повинна займатися орієнтуванням або підрахунком кроків. Її єдина задача – охорона підрозділу з фронту.*

уникайте виявлення. Патрулі (групи) пересуваються потай, використовуючи з максимальною ефективністю приховані ділянки і маскувальні властивості місцевості. Якщо є можливість, пересувайтеся в умовах обмеженої видимості з метою максимального використання технологічних переваг, що надаються приладами нічного бачення, і знижують здатності противника щодо виявлення патруля (групи). Використовуйте вразливі місця противника і намагайтеся поєднувати пересування з іншими діями, які відвернуть увагу противника;

забезпечуйте постійну охорону. Патруль повинен постійно використовувати як активні, так і пасивні заходи охорони і безпеки. Ставте людям або підрозділам завдання щодо охорони на маршруті пересування, на небезпечних ділянках, у патрульних базах, і, що найбільш важливо, в районі цілі (об'єкта) операції;

плануйте використання вогневої підтримки. Плануйте вогневу підтримку (артилерією, тактичною авіацією, бойовими вертольотами, корабельною артилерією) навіть тоді, коли ви вважаєте, що під час пересування вона не знадобиться;

вибір одного з трьох способів пересування визначається діями противника:

коли зустріч з ним малоймовірна — просте пересування;

коли вона можлива — обережне пересування;

коли вона очікується — обережне пересування перекатами.

Відділення (взвод), зазвичай, пересуваються способом обережного пересування;

на відкритій місцевості використовуйте розосереджений порядок. Коли зустріч з противником імовірна, одна група розташовується попереду, під прикриттям іншої групи;

групи повинні підтримувати між собою зоровий зв'язок, але відстань між ними має бути така, щоб при виникненні контакту з противником під вогонь не потрапила уся група (патруль). Група може, при необхідності, розгорнути свій порядок пересування для

забезпечення кращих умов спостереження на флангах. Незважаючи на широкі проміжки, солдати повинні витримувати інтервали і дистанції при пересуванні „клином" і слідувати за командиром групи. Пересування в колону використовується лише в особливих випадках;

головне відділення повинно забезпечити охорону з фронту, одночасно несучи відповідальність за орієнтування і вибір маршруту. При тривалому пересуванні, командир взводу може змінювати відділення та завдання. Група, що замикає (відділення) відповідає за охорону з тилу, виконуючи завдання тильного дозору.

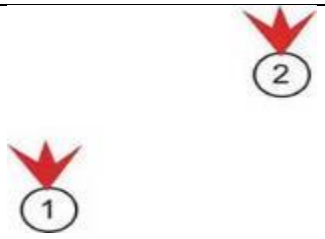
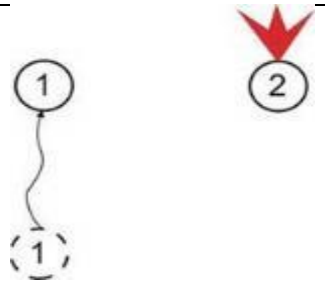
при зміні обстановки – змінюйте способи пересування;

усі командири патруля, крім командирів груп, пересуваються всередині похідного (бойового) порядку, звідки вони можуть найкращим чином здійснювати керівництво патрулем (групою).

Відділення (взвод) ділиться на групу прикриття і маневрену групу, яка здійснює перекат. Група здійснює перекат, у той час як група прикриття зайняла позицію, що дозволяє прикрити вогнем пересування першої групи. Відстань кожного перекату не повинна перевищувати ефективної дальності стрільби озброєння групи прикриття. Відстань перекату залежить від місцевості, умов видимості та управління.

Переміщення в "двійці".

Порядок переміщення в двійках методом "одна нога на землі" самоочевидний. Потрібно лише відзначити, що при роботі в "двійці" солдат, який відкриває вогонь, повинен криком, наприклад, "тримаю" або "крию", або іншим способом повідомляти про готовність прикрити вогнем переміщення напарника. Це необхідно робити, оскільки не завжди навіть всередині "двійки" може підтримуватися візуальний контакт, а в гуркоті бою не завжди можливо відрізнити вогонь свого напарника від вогню іншого солдата.

	Перша фаза -№1прикриває, №2переміщається
	Друга фаза - №2 заліг, зробив прицільний постріл або чергу і крикнув №1 про готовність прикривати його переміщення
	Третя фаза -№2 прикриває, №1 переміщається

Поширена помилка - повідомляти напарникові про те, що готовий його прикривати, відразу ж після того, як закінчив переміщення, а сам ще не встиг зайняти стрілецьку позицію. У наслідку напарник припиняє свій вогонь до того, як другий член "двійки" почне його вести, оскільки потрібен деякий час, щоб зайняти зручну для ведення вогню позицію. Для боротьби з цією помилкою треба відпрацювати наступний прийом: солдат спочатку повинен зробити один постріл (чергу) і лише потім повідомити напарникові про свою готовність прикривати його вогнем. Тобто переміщення розбивається на фази: фаза ведення вогню одним солдатом змінюється фазою ведення вогню двома солдатами.

Переміщення в “трійці”.

Завдання та місце військовослужбовця у складі бойової групи*:*

інтервали між військовослужбовцями бойової групи *можуть бути 5–6 кроків*;

кожному військовослужбовцеві, з урахуванням умов місцевості, на напрямку дій групи вказуються дві — три вогневих позиції, які необхідно змінювати після декількох коротких черг;

кожному солдатові бойової групи призначаються сектори стрільби – основний і додатковий, вони повинні перекриватися між військовослужбовцями, які діють поруч, не менше ніж на 10–15 градусів (170–250 тисячних), створюючи зону суцільного вогню;

висунення на рубіж переходу в атаку здійснюється на дистанціях, які забезпечують візуальне спостереження за діями один одного і взаємну підтримку вогнем;

атака противника здійснюється, як правило, під прикриттям димів після максимального можливого руху з ним (як з фронту, так і з виходом в один з флангів або тил).

Спочатку стрілець (*найбільш підготовлений і фізично розвинений солдат у групі*) під вогневим прикриттям кулеметника і старшого стрільця застосовуючи різні прийоми і способи пересування на полі бою – прискореним кроком, бігом (*пригнувшись*), перебіганнями або переповзанням — двома-трьома „*стрибками*” повинен вийти *на рубіж 50–100 метр*ів, при цьому довжина „*стрибків*” між зупинками для відпочинку залежить від умов місцевості і інтенсивності вогню противника і, в середньому складає *20–40 кроків*. Після зайняття вказаного рубежу, стрілець обладнує перед собою бруствер і готується до ведення вогню з метою прикриття пересування іншого о/с бойової групи.

Залежно від умов обстановки і прийнятого командиром взводу рішення, послідовність переміщення інших військовослужбовців у бойових групах, і бойових груп в цілому, може бути різноманітним.

Отже, після переміщення вперед найбільш підготовленого і фізично розвиненого солдата під його прикриттям можуть висуватися по одному військовослужбовцю з кожної групи, або один з першою і два з другою, або по два військовослужбовців з кожною з груп, можливе й одночасне висунення по одному солдату з кожної групи *на рубіж 50–100 м* з метою

забезпечення пересування на полі бою іншого особового складу, що в цілому підвищує темп наступу підрозділу. *Командир відділення і кулеметник висуваються, як правило, останніми.*

Переміщення повинне здійснюватися несистемно, з використанням умовних сигналів (жестів) і команд.

Перед початком дій не можна поспішати, необхідно уважно роздивитися, вивчити місцевість на відстані *25–50 м* і визначити свій маршрут просування, а також місце, куди наказано прибути, з обов’язковим урахуванням можливості прикриття від вогню противника.

У бойовій групі заздалегідь повинні бути обговорені засоби й порядок спільних дій, а також порядок взаємодії в бою. Після зайняття чергового укриття негайно здійснюється спостереження за полем бою, необхідно бути в постійній готовності до вогневого прикриття переміщення інших військовослужбовців бойової групи. За можливості подальшого переміщення необхідно подати їм заздалегідь установлений сигнал на пересування до наступного рубежу, а надалі – умовними сигналами уточняти завдання і новий кидок. Але в будь-якому випадку під час виконання завдання одним військовослужбовцем інші його прикривають**. Це – закон ближнього бою.**

Не можна залишати товаришів на полі бою, а також без дозволу командира своє місце в бою; при пораненні вжити необхідних заходів само- і взаємодопомоги та продовжувати виконання завдання. Якщо буде наказано відправлятися до медичного пункту, то взяти з собою особисту зброю. У разі неможливості висуватися до медичного пункту відповзти в укриття зі зброєю та чекати санітарів. Стежити за витратою боєприпасів і заправкою бойової машини пальним. 25% боєкомплекту та пального, яке носиться (*возиться у бойовій машині*), повинні

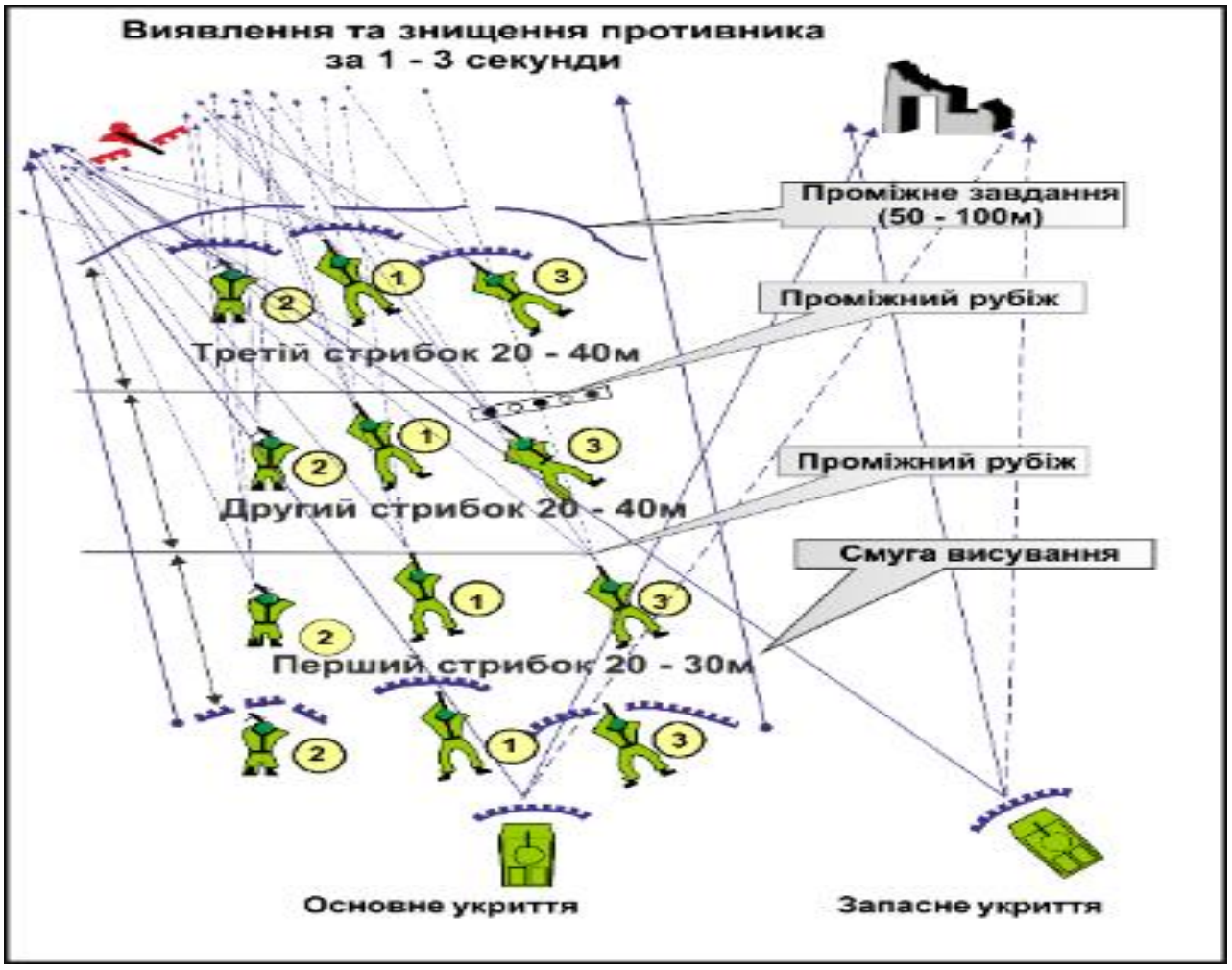
бути недоторканні – *це „НЗ”,* який не входить у розрахунок під час виконання завдання. Слід швидко вживати заходів до відновлення пошкодженого озброєння і військової техніки.

Під час знищення окремих дрібних груп у глибині оборони або в тилу противника, особливо на сильно перетнутій, важкодоступній місцевості, у горах, і населених пунктах, за рішенням командира роти (взводу) бойові групи можуть виконувати різні за характером завдання.

Так, одній із бойових груп може бути відведена роль маневреної групи (наприклад, першій бойовій групі), а двом іншим – роль вогневих груп (другої і третьої бойової групи).

Завдання маневреної групи полягає в тому, щоб, використовуючи складки місцевості (місцеві предмети) зближуватися з противником на якомога меншу відстань, зайняти вигідне положення для атаки і у взаємодії з вогневими групами (вогневою групою) знищити його (захопити в полон).

Таким чином, успіх виконання підрозділом бойового завдання значною мірою залежить від рівня підготовки особового складу і узгоджених дій позаштатних вогневих груп між собою і засобами посилення.

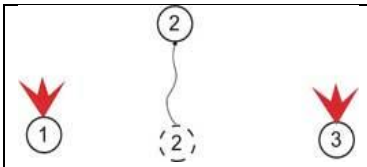
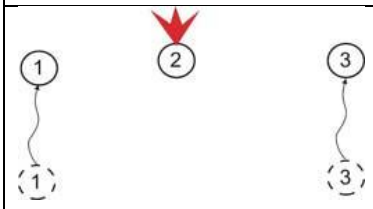

Переміщення на полі бою у складі „трійки”

Організація переміщення в “трійках” трохи інша. Тут можливі варіанти:

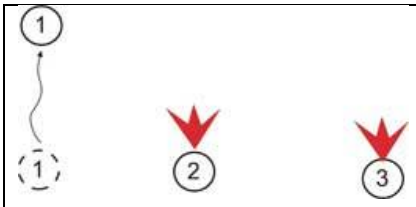
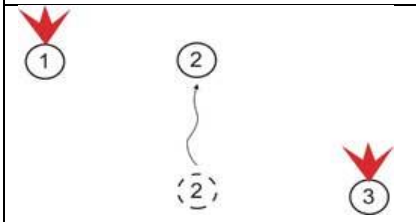
Варіант №1 “Роги”:

“Трійка” просто розбивається на дві підгрупи, що складаються з двох і одного солдата, і вони працюють так само, як працюють в “двійці”, - одна група біжить - інша прикриває. Тут можлива наступна рекомендація: вперед завжди висувається один солдат, а двоє підтягуються до нього. Це робиться для того, щоб двоє які біжать попереду не перекривали йому сектор обстрілу. Один солдат двом іншим, відразу два сектора обстрілу не перекриє, а двоє солдат одному можуть перекрити.

	<u>Перша фаза</u> -№1і №3 прикривають, № 2переміщається
	<u>Друга фаза</u> -№2 заліг, зробив прицільний постріл або чергу і крикнув напарникам про готовність прикривати їх переміщення
	<u>Третя фаза</u> - №2 прикриває, №1 та №3 переміщаються

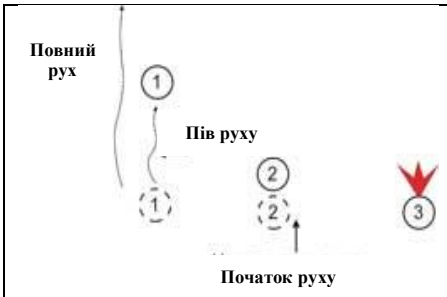
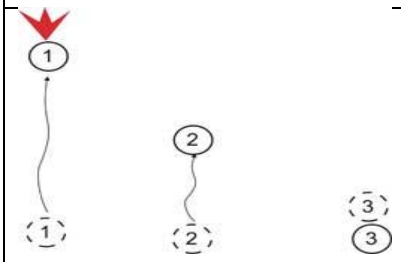
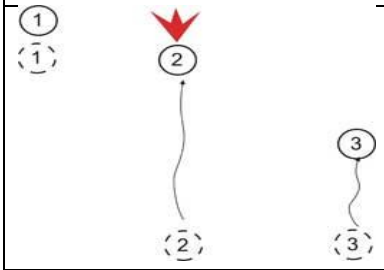
Варіант №2 “Два - один”:

Застосовується послідовне пересування: двоє стріляють - один біжить. Деякі фахівці пропонують переміщення без суворої послідовності − хто після кого починає рухатись і змінювати позицію, для того, щоб у противника не було можливості вгадати, хто з членів “трійки” буде переміщуватись наступним. Дана методика позитивна, але велика ймовірність виникнення плутанини, і більш прийнятний почерговий спосіб, але зі зміною першого, що переміщується. Наприклад, біжить №1, а №2 та №3 прикривають. Наступний переміщується №2, №1 та №3 на прикритті. Нарешті вперед йде №3 під прикриттям №1 та № 2. Перший етап закінчився, вся група перемістилась вперед. Початок другого етапу починається з руху вперед вже №2, потім №1 останній закінчує переміщення №3. Третій етап починає №3, потім №1, завершує №2 тощо. Можливі варіанти, коли в кожному підрозділі бажано напрацювати щось своє, але головна умова простота і зрозумілість, тобто, не допустити плутанини в бою.

	<u>Перша фаза</u> №2 та №3 прикривають, №1 переміщається
	<u>Друга фаза</u>- №1 заліг, відкрив вогонь, почав переміщення №2, №3 на місці
	<u>Третя фаза</u> №1 і №2 прикривають, №3 переміщається

Варіант №3 “півходу”:

Більш складним варіантом організації переміщення в трійках є наступний спосіб: один солдат піднімається і починає переміщення, та робить половину шляху, в цей момент піднімається інший солдат і починає переміщення, в цей момент перший солдат що заліг відкриває вогонь, а третій ще веде вогонь зі своєї первинної позиції. Як тільки другий солдат долає половину шляху, починає рух третій солдат. Після того, як другий солдат досягає наміченої ним точки і залягає, починає рухатись перший солдат і так далі. При цьому способі два солдати біжать, а один стріляє, причому між солдатами, що пересуваються зберігається півходу. Звичайно, що цей метод найбільш складний, бо є найбільша ймовірність “збитися з ритму”. Не радимо використовувати цей спосіб звичайним підрозділам з солдатами строкової служби. Цей варіант може підійти групам працюючим спільно багато років, так як він вимагає великої злагодженості всередині **“**трійки**”**.

	<u>Перша фаза</u> -№1піднімається і починає переміщення, долає половину шляху, в цей момент починає рух №2, а третій все ще веде вогонь зі своєї первинної позиції.
	<u>Друга фаза</u> - № 1 заліг, відкрив вогонь, № 2 долає половину шляху, піднімається № 3
	<u>Третя фаза</u> -№2 досягає наміченої ним точки і залягає, піднімається №1, №3 долає половину шляху

Кожен з цих методів має свої позитивні і негативні сторони. Перший – найбільш простий і тому надійний спосіб, його можливо використовувати для пересування солдатів, маючих на собі один вид зброї, скажімо, кулеметник і його підношувач боєприпасів, але при його виконанні виникає момент, коли один прикриває двох. Другий спосіб з точки зору прикриття кращий, так як в будь-який момент часу двоє прикривають переміщення одного, але він самий повільний з трьох. Третій спосіб найшвидший, але страждає прикриття.

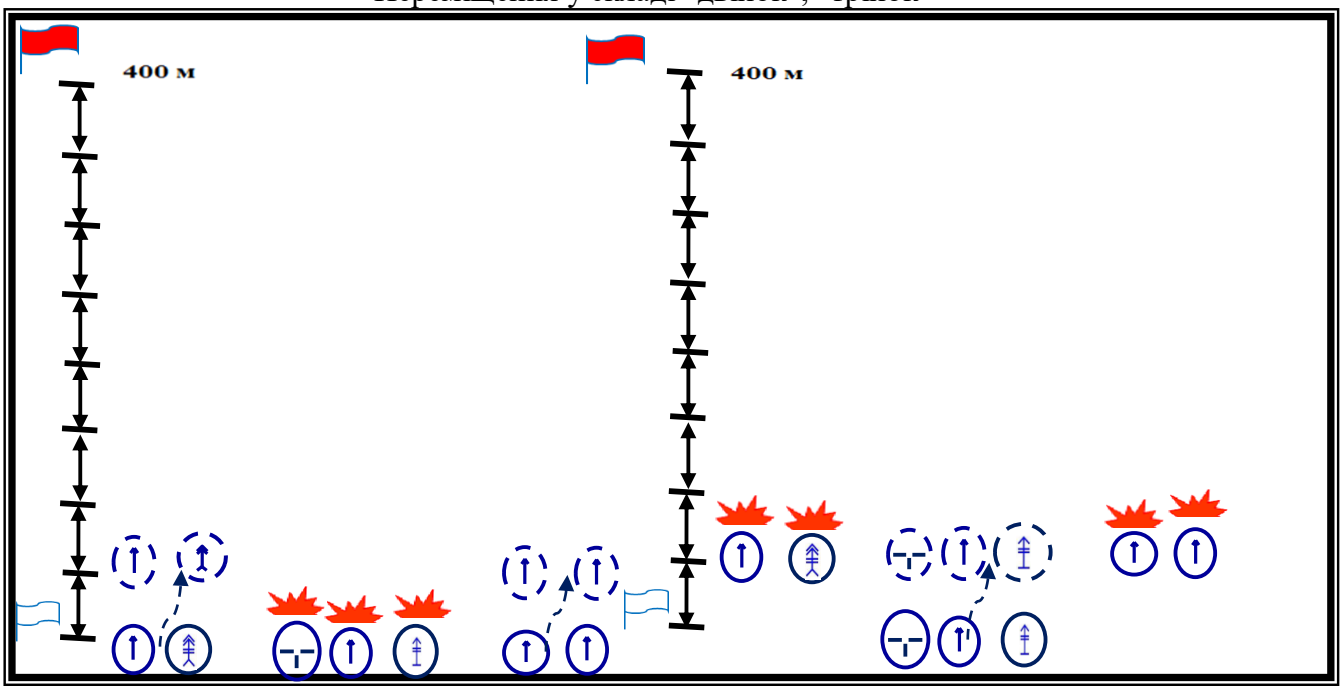
При діях у групах можна заздалегідь встановити, хто стріляє одиночними пострілами, а хто веде вогонь чергами. Так можна домогтися ведення прицільного вогню хоча б частиною солдатів, при помірній дії на них вогню чергами.

Для пересування в “двійках” і “трійках” не слід жорстко прив’язуватися до системи заздалегідь встановлених груп і номерів всередині бойових груп. У непередбачуваній обстановці бою будь хто, опинившись поряд, може стати членом бойової групи.

За інших рівних умов використання “трійок” краще, так як витягувати пораненого удвох легше, а якщо це відбувається під вогнем, то один зможе здійснювати прикриття, а інший перетягувати пораненого. Крім того, використання “трійок” дозволяє об'єднувати в одній групі ветеранів, солдатів середнього терміну служби і новачків.

Виконання нормативу з тактичної підготовки **ТП-№31 (СВ)**

“ Переміщення у складі “двійок”, “трійок””

Умови виконання нормативу:

Підрозділ (взвод) ділиться на бойові групи “двійки” та “трійки”, в кожній призначається старший. Форма одягу військова, спорядження: шолом (каска), бронежилет, підсумки для боєприпасів, зброя згідно штату. Підрозділ (взвод) вишикуваний в бойову лінію. По команді: “**Відділення (взвод), в напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжками по бойовим групам. Перша бойова група – ВПЕРЕД**” (залежно від умов обстановки командир визначає спосіб пересування: прискореним кроком; бігом; перебіжками; переповзанням) розпочинають рух двійки (трійки), які знаходяться на флангах та здійснюють рух бігом вперед на відстань до 50 м та за командою старших групи **“СТІЙ”** зупиняються та займають положення для стрільби сидячи (лежачи) в залежності від умов місцевості та здійснює прикриття інших двох бойових груп. Ті, в свою чергу по команді старших бойових груп **“ВПЕРЕД”**, після того як перші бойові групи зупинились та здійснюють прикриття, рухаються під прикриттям перших бойових груп на відстань до 50 м та зрівнюються з ними. Далі рухається наступна бойова група в такій самій послідовності.

Норматив вважається виконаним після того як остання бойова група подолає рубіж 400 м. Інтервал при цьому має бути не менше 6 – 8 м або 10 – 12 кроків між військовослужбовцями.

Оцінка знижується на один бал:

у разі зменшення інтервалів між військовослужбовцями;

початку руху однієї з бойових груп без команди старшого групи;

під час перебіжки бойова група пробігла понад 50 м.

Оцінка ставиться “незадовільно”: у разі потрапляння однієї з бойових груп в сектор вогню іншої групи.

ПОРЯДОК ДІЙ

З прибуттям підрозділу вказати місце і порядок шикування. Перевірити наявність о/с, зброї, спорядження. Зброю на розрядженість, декларація.

Довести: назву навчального місця (точки, нормативів);

вимоги безпеки при виконанні тактичних дій (нормативів).

Коротка розповідь.

умови виконання нормативу: мотиваційне слово (необхідність виконання нормативу, для чого).

Зразковий показ.

Показати (особисто або за допомогою демонстраційної групи) порядок виконання нормативу від подачі команди (сигналу) з правильним виконанням всіх елементів нормативу до досягнення вказаного рубежу та приготування до стрільби.

Відпрацювання по елементам (точність виконання прийому)

Етапи відпрацювання нормативу:

Етап №1: за командою (сигналом) керівника командир відділення подає команду **" Відділення в напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжками бо бойових групах. Перша бойова група – ВПЕРЕД»**, розпочинають рух двійки (трійки), які знаходяться на флангах та здійснюють рух бігом вперед на відстань до 50 м та за командою старших групи **“СТІЙ”** зупиняються та займають положення для стрільби сидячи (лежачи) в залежності від умов місцевості та здійснює прикриття інших бойових груп.

Етап №2: в цей час інші бойові групи в свою чергу по команді старших бойових груп **“ВПЕРЕД”**, після того як перші бойові групи зупинились та здійснюють прикриття, рухаються під прикриттям перших бойових груп на відстань до 50 м та зрівнюються з ними та за командою старших групи **“СТІЙ”** зупиняються та займають положення для стрільби сидячи (лежачи) в залежності від умов місцевості та здійснює прикриття інших перших бойових груп. Інтервал при цьому має бути не менше6-8 м або 10-12 кроків між військовослужбовцями.

Далі рахунки повторюються до досягнення військовослужбовцями рубежу 400 м.

Тренування в цілому в повільному темпі

Тренування на швидкість (виконання нормативу).

виконання нормативу на результат

При необхідності (після кожного виконання нормативу або після 2-х, 3-х, ... тренувань), доводити тим, хто навчається основні недоліки і способи їх усунення. Надавати командиру підрозділу час для уточнення завдань підлеглим.

Підбити підсумок.

Вказати:

характерні недоліки, їх причини та способи усунення;

позитивні рішення, дії та ін.;

визначити кращих курсантів та тих, хто діяв гірше;

довести оцінки о/с (оцінку підрозділу);

Поставити завдання на висування до наступного навчального місця.

За наявності часу провести стисло аналіз проведених дій із заслуховуванням тих, хто навчається про позитивні й негативні сторони у їхніх діях, які тому були причини, способи усунення недоліків у подальшому і способи забезпечення твердих практичних навичок.

ВАЖЛИВО! *Після виконання вправи обов’язково проводиться АПД з кожною групою (відділенням).*

Накат	Перекат	Накат під час відходу	Перекат під час відходу
Способи пересування бойової пари під час наступу НАКАТ	Способи пересування бойової пари під час наступу ПЕРЕКАТ	Способи пересування бойової пари під час відходу НАКАТ	Способи пересування бойової пари під час відходу ПЕРЕКАТ
Накат при відході трійки	Перекат при відході трійки	Маневр ліворуч або праворуч	
Способи пересування бойової трійки під час відходу НАКАТ	Способи пересування бойової трійки під час відходу ПЕРЕКАТ	Способи здійснення маневру ліворуч або праворуч	

3.3. Завдання і способи дій військовослужбовців в складі бойових груп. Завдання і способи дій у складі вогневої та маневрової груп. Порядок дій складі бойових груп при контакті з противником (підзавдання 000Г(Б).06Л.0303).

Піхота виконує завдання на близьких дистанціях від противника. Це може бути дальність кидка гранати, відстань до найближчого укриття від вогню або максимально можлива дальність ефективної стрільби зброї. Це визначає основну умову для виконання піхотою своїх завдань – необхідність зближення з противником для ведення ефективного вогню.

Також це означає, що піхота вимушена діяти в зоні досяжності противника.

А тому пересування на полі бою можливе лише у випадку, якщо вогонь противника зробити нерезультативним або припинити його повністю.

Способи, якими можна перешкоджати або обмежувати вогонь противника:

Укриття від вогню за непробиваною перешкодою;

Перешкоджання спостереженню (маскування, дими, дії вночі, засліплення, тощо);

Зменшення часу на ведення вогню (короткі перебіжки);

Вплив на психіку (снайперський терор, одиночні мінометні обстріли);

Здійснення дій, що відволікають;

Подавлення противника вогнем. (*Подавлення противника вогнем полягає у тому, що вогонь ведеться так, щоб противник був вимушений сховатись в укриття і не вести вогонь. Такі паузи необхідно використовувати для переміщення і маневру своїх військ – як підрозділів, так і окремих військовослужбовців.*

УВАГА! *У підготовці відділення (екіпажу, розрахунку), взводу, роти до дій у складі бойових груп необхідно звернути на:*

навчання командирів прийняттю сміливих, ініціативних, нестандартних рішень, вибору найбільш доцільного варіанта побудови бойового порядку, організації самостійних дій у відриві від головних сил, стійкого та безперервного управління в складних умовах обстановки;

навчання військовослужбовців різноманітним способам і прийомам пересування на полі бою із безперервним веденням розвідки противника (як у пішому порядку, так і під час дій на бойовій техніці), подоланню інженерних загороджень та природних перешкод, умілому веденню вогню, прикриттю один одного у ході виконання бойового завдання, діям у складі дрібних бойових груп – „двійок" та „трійок";

формування у підлеглого особового складу фізичної витривалості і психологічної готовності до виконання завдань в екстремальних умовах.

У разі посилення відділення вогневими засобами до складу бойових груп можуть додатково входити вогнеметник, розрахунок АГС-17 чи СПГ-9.

У залежності від завдання, яке виконується, складу доданих сил і засобів, характеру місцевості та інших умов обстановки бойовий порядок взводу може складатися з групи управління і вогневої підтримки, маневрених груп (відділень), вогневих груп, групи бойових машин та інших груп (загородження/розгородження, підриву, захоплення і прикриття, тощо).

Група управління і вогневої підтримки призначається для управління відділеннями (групами), вогневими засобами і вогнем та їх підтримки в ході бою. До її складу входять снайпер, розрахунок кулемету, а також додані підрозділи і вогневі засоби. Управління групою здійснює командир взводу.

Маневрені групи (відділення) виконують основні завдання щодо знищення живої сили і бойової техніки противника, утримання позицій в обороні, ураження і захоплення об'єктів у наступі шляхом зближення з ним і зайняттям вигідного положення, використовуючи складки місцевості (місцеві предмети) у взаємодії з вогневими групами.

Вогневі групи створюються з доданих артилерійських підрозділів, розрахунків вогневих засобів) для підтримки вогнем дій маневрених груп (відділень) і виконання разом з ними завдань у знищенні противника.

Група бойових машин може створюватися для підтримки бою особового складу відділень вогнем зі свого озброєння з обраних вогневих позицій (рубежів). Діями групи бойових машин управляє командир взводу через головного сержанта взводу, який знаходиться в одній з бойових машин.

Бойовий порядок відділення – бойова група (бойова лінія). ББМ може знаходитися в бойовому порядку відділення або входити до складу групи бойових машин взводу (відділення).

Бойова група (бойова лінія) може складатися з відділення у повному складі, або "двійок", "трійок", склад яких визначає командир відділення, якщо командир взводу не визначив інакше.

У залежності від завдань і умов обстановки бойова лінія може формуватися уступом, клином, кільцем тощо.

Командир відділення управляє особовим складом знаходячись у складі бойової (вогневої) групи.

До складу бойової (вогневої) групи входять: командир відділення, кулеметник, гранатометник і стрілець – номер обслуги. В залежності від обстановки відділення може поділятися на маневрену і вогневу групи. До складу маневреної групи можуть призначатися старший стрілець, стрілець та кулеметник.

Порядок дій складі бойових груп при контакті з противником

Зближення з противником є тактичною дією, що пов'язано з пошуком його військ і вступом з ними в бій.

Під час зближення необхідно керуватися наступними принципами:

підхід до противника повинен проводитися так, щоб бойове зіткнення з ним було здійснене якомога меншим складом сил, що допоможе уникнути невиправданих втрат на початку бою, коли ще багато невідомого у системі його оборони;

важливо, щоб війська, що пересуваються, здійснювали висування по прикритих чи прихованих маршрутах від одного рубежу до іншого, використовуючи захисні властивості місцевості з метою зниження ефективності вогню противника. Підрозділи, які пересуваються, повинні бути прикриті вогневими засобами, уже розгорнутими на позиціях і можуть вести вогонь по противнику, що перешкоджає пересуванню військ;

війська повинні висуватися приховано і використовувати складки місцевості в готовності до зустрічі з противником.

Ці питання включають більш ширший спектр дій, ніж основи ведення вогню і пересування на полі бою. Разом з умінням діяти у складі патруля він створює основу для виживання солдата в бою. Іншими словами, солдат повинен уміти висунутися до об'єкта і після його досягнення, вміти знищити його. Без доведення до досконалості цих основних принципів *індивідуальної бойової майстерності* неможливе вивчення інших прийомів і способів дій.

3.4 Порядок дій складі бойових груп при здійснені маневрів у складі бойових груп (підзавдання 000Г(Б).06Л.0304).

"*Вогонь і маневр*" є основою будь-яких тактичних дій і способом дій, при якому призначається *група вогневої підтримки*, що займає вказані позиції та прикриває висунення штурмової групи. Її завдання полягає в пригніченні або знищенні противника, який може перешкодити висуненню штурмового підрозділу, завданням якого є безпосереднє знищення противника, який обороняється.

"*Вогонь і рух*" полягає у висуненні групи до цілі під прикриттям безперервного фронтального вогню. Дуже важливо, що дії в цьому випадку не можуть бути розділені на дві стадії, а саме *ведення вогню* і *пересування*. Вони здійснюються одночасно. У результаті існування двох непостійних чинників, зокрема місцевості і противника, розроблено декілька його способів.

Ці способи використовуються підрозділами від відділення до бригади і не лише піхотними, але й механізованими і танковими. При веденні бойових дій кожен солдат повинен дотримуватись цього принципу щоб вижити.

Переваги застосування принципу „*вогню і руху*":

він знижує невиправдані втрати. Одна частина штурмової групи здійснює перебігання, в той час, як інша частина не дає противникові підняти голову веденням зосередженого вогню і, таким чином, пригнічує вогонь противника;

він є основою для усіх тактичних теорій. Будь-які способи пересувань при веденні бойових дій засновані на цьому принципі.

Принцип „*вогню і руху*" *сприяє вдосконаленню наступних практичних навичок*:

польовий вишкіл. Внаслідок напруженості вогневого бою і для того, щоб вижити, солдат зобов'язаний ефективно використовувати укриття, маршрути і перешкоди;

поводження зі зброєю. Виживання солдата на полі бою залежить від взаємної підтримки (система бойових „*двійок"*) і без професійного володіння зброєю ця підтримка не буде досить ефективною, що знижує шанси на виживання. Уміння влучно стріляти, швидко і чітко змінювати магазин, усувати затримки є обов'язковим;

взаємодія. З огляду на те, що для ефективності вогню і пересування потрібна тісна взаємодія, між членами „*двійки*" і усередині підрозділу має бути порозуміння. „*Двійки*" самі по собі не можуть виграти бій. Вони повинні діяти як частина підрозділу для досягнення загального успіху;

контроль за веденням вогню. Ефективність пригнічення противника вогнем групи підтримки дозволяє штурмовій групі зближуватися з ним. По-друге, це економить боєприпаси і, по-третє, з огляду на те, що штурм ведеться з декількох напрямків, солдат повинен вести прицільний вогонь, щоб не уразити своїх товаришів;

управління. Оскільки декілька дій відбуваються одночасно в різних місцях, командир підрозділу повинен уміло керувати підлеглими. У той же час, кожен солдат повинен інформувати командира і передавати його команди;

керівництво. Кожен командир має владу для управління діями своїх підлеглих з метою розгрому противника. На відміну від колишніх методів ведення бойових дій, коли ключовими чинниками були груба сила і не навченість, сучасний бій вимагає компетентного командира, здатного приймати правильне рішення миттєво.

Правильне поєднання вогню і маневру дозволяє солдатові:

зближуватися з противником. Будь-якій людині властивий інстинкт самозбереження. Якщо вашому життю загрожує небезпека, ви, у свою чергу, також діятимете агресивно, щоб захистити себе. При цьому пробуджується інстинкт вбивства;

він розвиває наступальний порив і сприяє підвищенню ефективності дій підрозділу. Успішне ведення вогню і пересування залежать від ефективності взаємодії кожного солдата. При опануванні цієї навички підрозділ стає дуже ефективним і ретельно злагодженим механізмом.

***Дуже важливо зрозуміти концепцію* „поєднання вогню і маневру" *і* „вогонь і рух"**

При захопленні позиції охорони або флангової позиції відділення в змозі знищити опір, не уповільнюючи загального просування вперед і зберігаючи темп наступу. Правильне поєднання *вогню і маневру* дозволяє відділенню діяти самостійно і вести наступальні дії проти сил противника, які переважають.

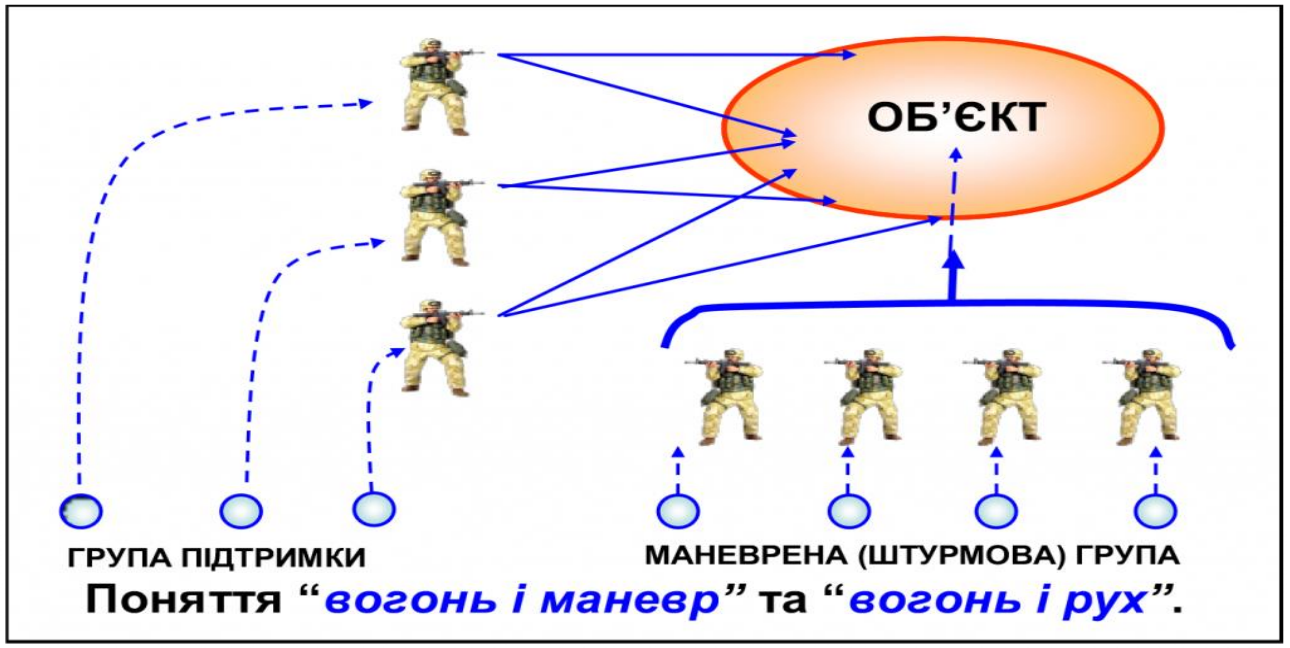

Рисунок 3.4.1 – Вогонь і маневр

Складові принципу "вогню і руху":

управління є обов'язком кожного. Отже, кожен солдат повинен самостійно обирати маршрут висування, щоб дати командирові більше часу на планування бою. Таким чином, взаємодія і дисципліна дуже важливі при виконанні цього принципу;

швидкість є дуже важливим принципом з чотирьох причин:

по-перше, для здійснення прицілювання по рухомій цілі необхідно приблизно *2-3 секунди*. На місцевості це означає *5–15 метрів*. Отже, для того, щоб вижити, кожен повинен перебігати від позиції до позиції якомога швидше;

по-друге, це дозволяє економити боєприпаси, оскільки для виходу до об'єкта необхідно менше часу;

по-третє, це деморалізує противника, оскільки він не в змозі ефективно уповільнити просування;

по-четверте, це необхідно для збереження темпу наступу.

Необхідно обмежити до мінімуму пересування по відкритій місцевості без вогневої підтримки. Якщо виникла необхідність рухатися по відкритій ділянці місцевості, доцільно застосовувати наступні способи дій: переповзання, збільшення щільності вогню групи підтримки, застосування димів (аерозолів).

Напрямок атаки повинен складати кут, близький 90° (до напрямку вогню групи прикриття). Помилка при виборі мінімального кута безпеки (*кут між напрямком стрільби і напрямком наступу маневреної групи*) приведе до того, що:

Швидкість сповільниться і темп наступу буде втрачений.

Витрата боєприпасів зросте.

Підвищиться уразливість свого підрозділу (групи), що може привести до втрати ініціативи.

Група чисельністю 7 чоловік (*4 – штурмова група і 3 – група підтримки*) атакує ціль з різних напрямків.

Цей спосіб застосовується у разі, коли:

є відповідні позиції для групи вогневої підтримки, при використанні яких противник може бути подавлений точним вогнем;

є зручні шляхи підходу, якими штурмова група може наблизитися до противника;

противник має недостатню вогневу потужність.

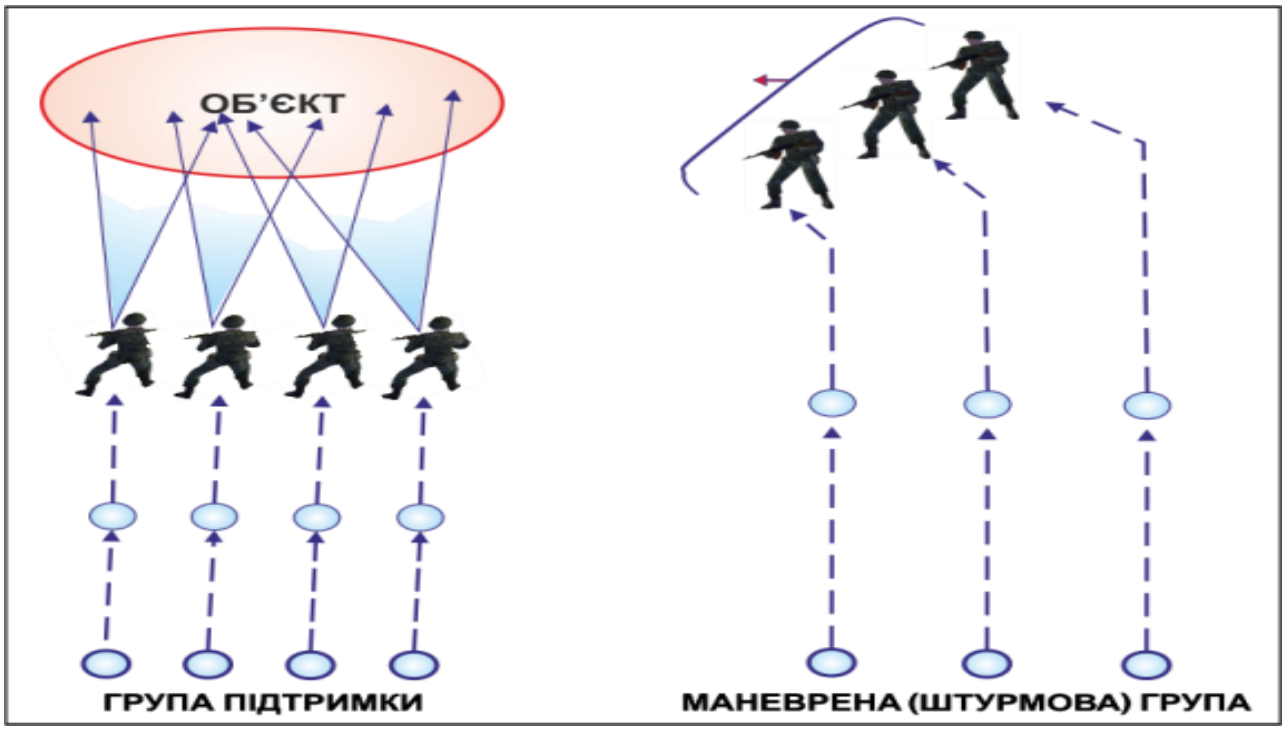

Рисунок 3.4.2 – Способи зближення з противником

Висування перекатами по групах

Послідовність дій:.

одна група забезпечує вогневу підтримку, в той час як інша здійснює пересування. Групи пересуваються на вигідні позиції, з яких вони зможуть почати виконання своїх власних завдань, а саме вогнева підтримка і атака противника відповідно;

командир групи управляє штурмовою групою, його заступник – групою підтримки. Командир групи повинен прагнути тримати кулеметника на відстані, що забезпечує зв'язок голосом, поки той не досягне рубежу остаточної вогневої позиції. Якщо це неможливо, він повинен використовувати візуальні і радіосигнали;

якщо одна з груп вимушена рухатися по відкритій ділянці місцевості, інша повинна прикривати їх вогнем. Кут між двома напрямками атаки має бути якомога ближчим 90°. Якщо цей кут менше вказаної величини, штурмова група може збільшити його шляхом зміщення у відповідну сторону після виходу на вихідну позицію. Кут, в той же час, не повинен перевищувати 90°;

атака повинна проводитися якнайшвидше, але не в збиток надійному управлінню;

для проведення фінального кидка з останньої вогневої позиції штурмова група може використовувати один з методів, описаних у наступних розділах

Група висувається до об'єкта з одного напрямку перебіганнями у складі „*двійок*", тобто, один солдат виконує перебігання, інший прикриває його.

Цей метод використовується, коли противник чинить запеклий опір; необхідна максимальна вогнева підтримка; ділянка місцевості не забезпечує достатньої кількості укриттів.

Послідовність дій:

солдат № 1 забезпечує підтримку *солдатові № 2*, який виконує перебігання *завдовжки 10 метрів* або *тривалістю 3 секунди*;

солдат № 2 займає укриття і відкриває вогонь;

солдат № 1 висувається на рубіж трохи попереду *солдата № 2*, займає укриття, відкриває вогонь і т. д.;

кулеметники висуваються у складі штурмової групи, в основному на флангах.

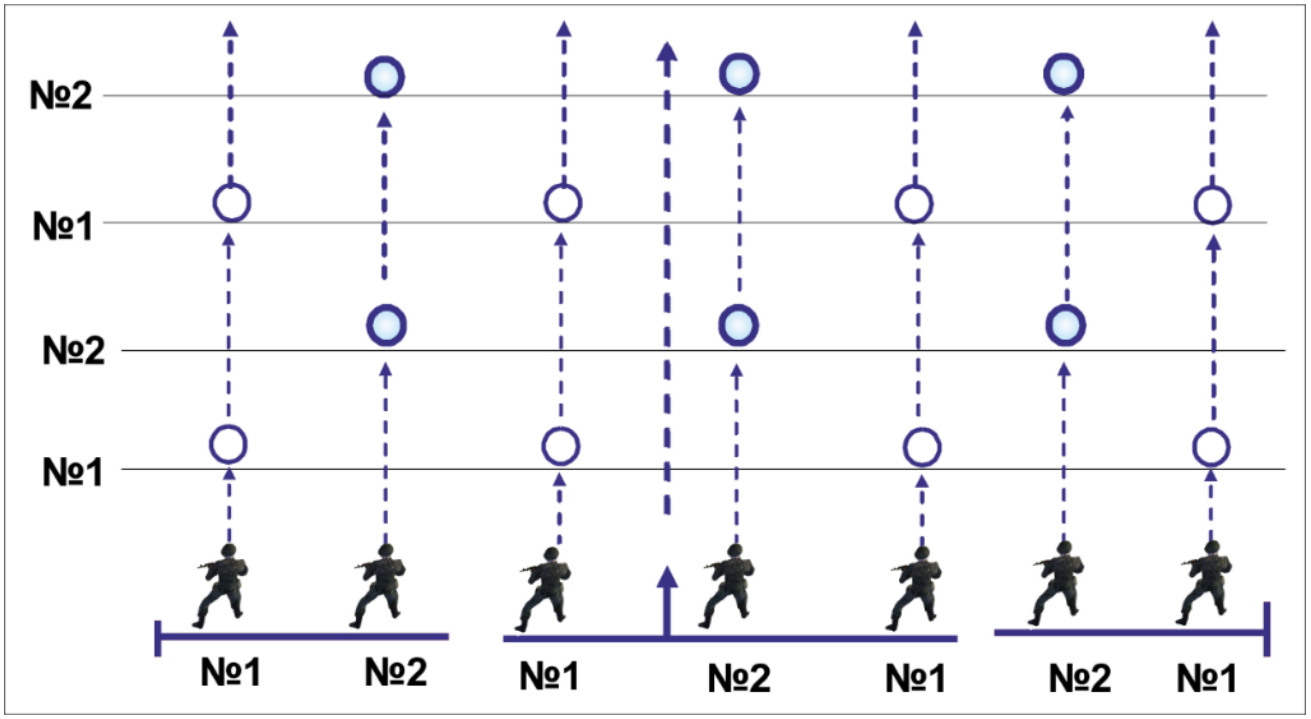

Рисунок 3.4.2 – Перебігання

Висування перебіжками

Дії при зустрічі з противником – це прийоми, які використовуються групою під вогнем противника, а також для відповідних дій при зміні обстановки.

Послідовність дій:

при відкритті противником вогню необхідно виконати наступні дії:

якщо можливо, – зробити три постріли у бік противника (кожен, хто знаходиться на позиції, що дозволяє вести вогонь у відповідь) і голосом вказати напрямок на противника;

швидко залягти, перекотитися (переповзти) за укриття. Не намагайтеся бігти до найближчого укриття, до якого 20 метрів, ви не добіжете;

переповзанням або короткими перебіганнями витягнутися в лінію, у напрямку противника. Перебігання мають бути не більше 10 метрів;

визначити позицію противника або вірогідне його розташування;

переконатися, що приціл зброї встановлений правильно; − відкрити вогонь по противникові.

солдати, що знаходяться позаду, висуваються вперед і займають позиції в бойовому порядку – в лінію;

за допомогою провокаційного вогню, виявляються позиції противника;

розробляється цілевказання і ставляться вогневі завдання (якщо необхідно);

командир приймає рішення і подає команду;

група відкриває щільний вогонь і подавляє противника;

група продовжує виконувати завдання.

Варіанти дій при зустрічі з противником

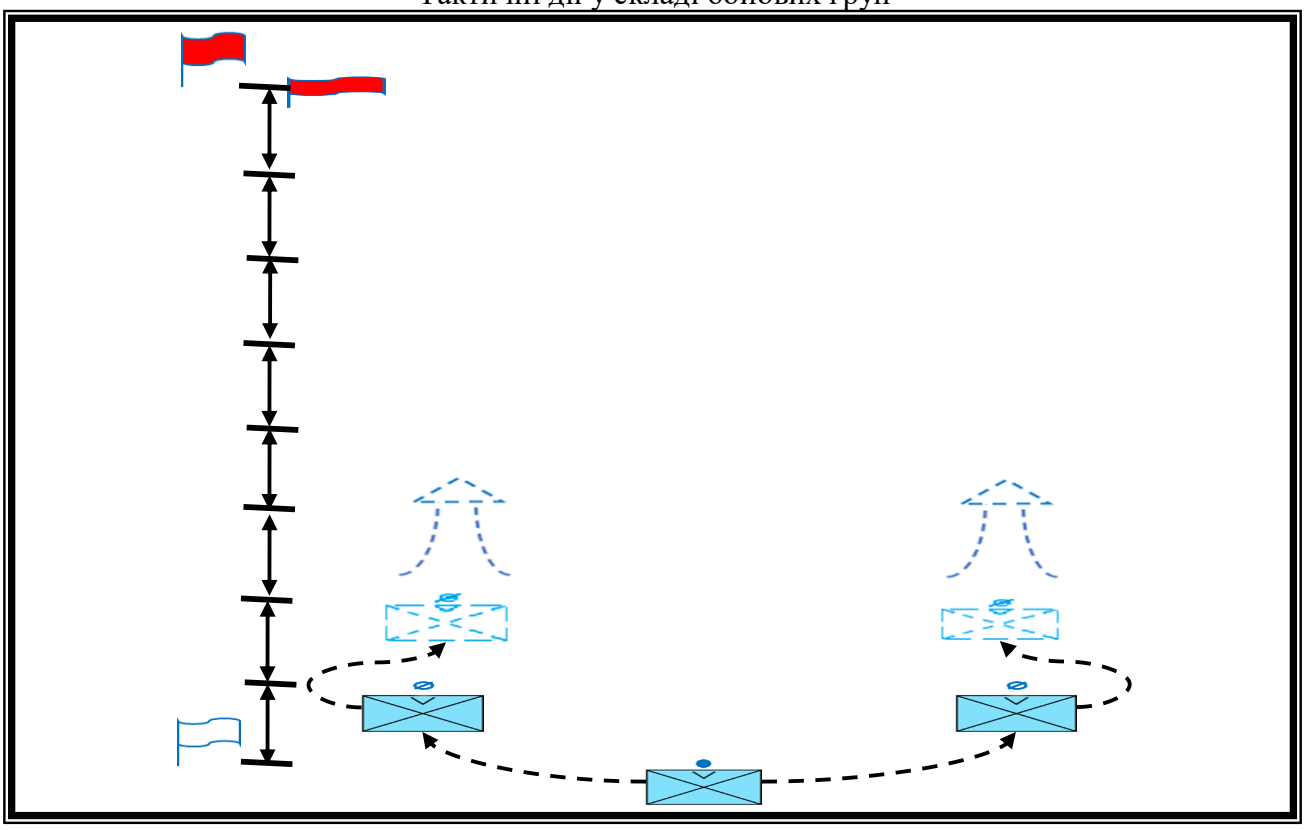
Атака в один етап. Цей спосіб полягає в тому, що одна група висувається на яку-небудь позицію до початку атаки. Це може бути як група підтримки, так і штурмова група.

Атака в два етапи. Цей спосіб полягає в тому, що обидві групи висуваються на проміжні позиції до початку атаки, потім група підтримки під прикриттям штурмової групи виходить на вигідні позиції. Після цього штурмова група під прикриттям групи підтримки виходить в початкове положення і починає атаку.

Атака в три етапи. Цей спосіб полягає в тому, що одна група здійснює два пересування до того, як штурмова група почне атаку.

Виконання нормативу з тактичної підготовки **№30 (СВ)**

“Тактичні дії у складі бойових груп”

Умови виконання нормативу:

Підрозділ (взвод) ділиться на дві рівні бойові групи. В кожній бойовій групі призначається старший. Форма одягу військова, спорядження: шолом (каска), бронежилет, підсумки для боєприпасів, зброя згідно штату. Підрозділ (взвод) вишикуваний в бойову лінію. По команді: “**Відділення (взвод), в напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжками по бойовим групам. Перша бойова група – ВПЕРЕД”** (залежно від умов обстановки командир визначає спосіб пересування: прискореним кроком; бігом; перебіжками; переповзанням), перша бойова група здійснює рух бігом вперед на відстань до 50 м та за командою старшого групи **“СТІЙ”** зупиняються та займають положення для стрільби сидячи (лежачи) в залежності від умов місцевості та здійснює прикриття другої бойової групи. В цей час друга бойова група здійснює прикриття першої бойової групи та по команді старшого групи **“ВПЕРЕД”**, після того як перша бойова група зупинилась та здійснює прикриття, рухаються до першої бойової групи та займають положення для стрільби поруч з першою бойовою групою. Інтервал при цьому має бути не менше 6 – 8 м або 10 – 12 кроків між військовослужбовцями.

Ділянка яка долається повинна бути на менше 400 м.

Черговість руху бойових груп в залежності від умов обстановки може змінюватись. Норматив вважається виконаним після того як остання бойова група подолає рубіж 400 м.

Оцінка знижується на один бал:

у разі зменшення інтервалів між військовослужбовцями;

початку руху однієї з бойових груп без команди старшого групи;

під час перебіжки бойова група пробігла понад 50 м.

Оцінка ставиться “незадовільно”:

у разі потрапляння однієї з бойових груп в сектор вогню іншої групи.

Номер	**Оціночні показники**	**«5»**	**«4»**	**«3»**
30	Відділення	6 хв 00 с	6 хв 30 с	7 хв 00
	Взвод	6 хв 15 с	6 хв 45 с	7 хв 15

ПОРЯДОК ДІЙ

З прибуттям підрозділу вказати місце і порядок шикування. Перевірити наявність о/с, зброї, спорядження. Зброю на розрядженість, декларація.

Довести:

назву навчального місця (точки, нормативів);

вимоги безпеки при виконанні тактичних дій (нормативів).

Коротка розповідь.

умови виконання нормативу:

мотиваційне слово (необхідність виконання нормативу, для чого).

Зразковий показ.

Показати (особисто або за допомогою демонстраційної групи) порядок виконання нормативу від подачі команди (сигналу) з правильним виконанням всіх елементів нормативу до досягнення вказаного рубежу та приготування до стрільби.

Відпрацювання по елементам (точність виконання прийому)

Етапи відпрацювання нормативу:

Етап №1: за командою (сигналом) керівника командир відділення подає команду **" Відділення в напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжками бо бойових групах. Перша бойова група – ВПЕРЕД»**, при цій команді військовослужбовці Групи №1 здійснюють рух вперед на відстань до 50 м та за командою старшого **«СТІЙ»** зупиняються та займають положення для стрільби лежачи (з коліна), змінюють позицію переповзанням та здійснюють прикриття другої бойової групи;

Етап №2: в цей час друга бойова група здійснює прикриття першої та по команді старшого групи **«ВПЕРЕД»** після того як перша бойова група спинилась та здійснює прикриття, рухаються до першої бойової групи та займають положення для стрільби. Інтервал при цьому має бути не менше6-8 м або 10-12 кроків між військовослужбовцями.

Далі рахунки повторюються до досягнення військовослужбовцями рубежу 400 м.

Тренування в цілому в повільному темпі

Тренування на швидкість (виконання нормативу).

виконання нормативу на результат

При необхідності (після кожного виконання нормативу або після 2-х, 3-х, ... тренувань), доводити тим, хто навчається основні недоліки і способи їх усунення. Надавати командиру підрозділу час для уточнення завдань підлеглим.

Підбити підсумок.

Вказати:

характерні недоліки, їх причини та способи усунення;

позитивні рішення, дії та ін.;

визначити кращих курсантів та тих, хто діяв гірше;

довести оцінки о/с (оцінку підрозділу);

Поставити завдання на висування до наступного навчального місця.

Матеріальне забезпечення: Секундомір – 1 шт.; Прапорці: червоні – 1 шт.; білі – 1 шт.

За наявності часу провести стисло аналіз проведених дій із заслуховуванням тих, хто навчається про позитивні й негативні сторони у їхніх діях, які тому були причини, способи усунення недоліків у подальшому і способи забезпечення твердих практичних навичок.

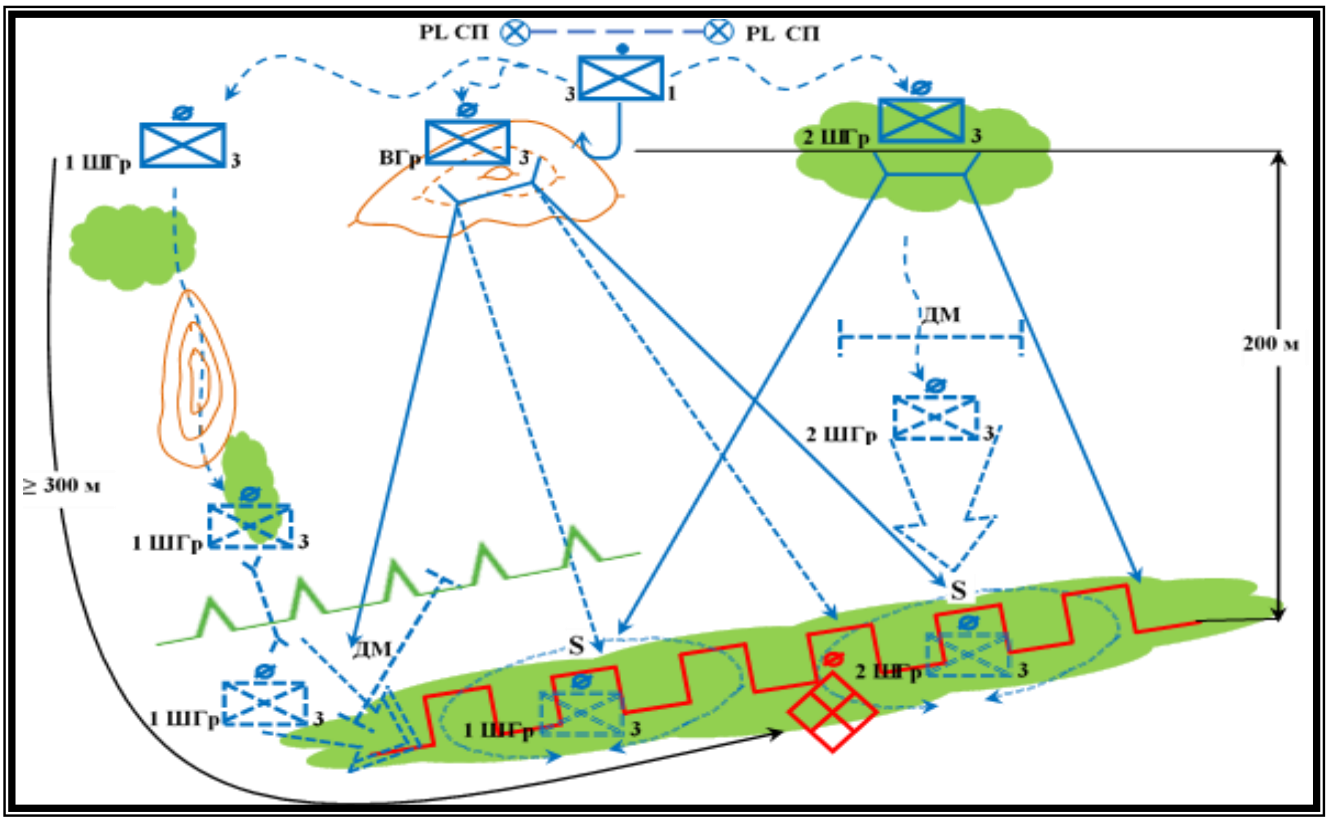
Умови виконання нормативу:

Підрозділ зупинений після спішування та веде бій за 200 м від позицій противника. Завдання на здійснення маневру поставлене вогневій групі та двом штурмовим групам. Перерозподіл боєкомплекту проведено.

За командою (сигналом) **“Групам на визначені позиції – ДО БОЮ”**, групи займають визначені позиції.

Після зайняття групами позицій, отримання доповіді про їх зайняття, командир відділення подає команду (сигнал) вогневій групі: **“Вогневій групі** (позивний старшого групи) **– ВОГОНЬ” /** (сигнал рукою, свистком тощо). Вогнева група та друга штурмова група починає вести вогонь по флангу позиції противника (звідки планується захід першої штурмової групи).

Виконання нормативу з тактичної підготовки **№29 (СВ)**“Знищення противника зі здійсненням охоплення у фланг та атаки з фронт

УМОВНО:

прохід у інженерних загородженнях пророблений групою розгородження (засобами УР-83П (УР-77) тощо) під час артилерійської підготовки атаки або інженерні загородження відсутні.

Після того командир відділення подає команду (сигнал) першій та другій штурмовій групі: **“Штурмовим групам** (позивні старших груп) **– ВПЕРЕД” /** (сигнал рукою, свистком тощо).

Під прикриттям вогневої групи перша та друга штурмовій групі одночасно починають висування:

перша – здійснює маневр перебіжками і переповзанням у фланг противнику, використовуючи складки місцевості (за необхідності застосовує димові гранати (шашки), здійснює позначення проходу в інженерному загородженні. Довжина маневру не менше 300 м;

друга – з фронту, наближаючись до переднього краю оборони противника та відволікаючи увагу на себе.

Після того, як перша штурмова група позначила прохід в інженерних загородженнях, група вогневої підтримки переносить вогонь в центр (інший фланг) позиції противника (в залежності від положення цієї групи: в центрі або на фланзі бойового порядку).

Наблизившись до траншеї на 25-40 м, за командою старшого першої штурмової групи “**Група, гранатами – ВОГОНЬ”** особовий склад закидає противника гранатами.

Після вибуху гранат, одночасно перша штурмова група атакує у фланг, а друга штурмова група атакує з фронту (вриваються в траншею, ведуть вогневий бій з противником) і завершують його знищення в траншеї (зачищають траншею та бліндаж (перекриту щілину) під прикриттям вогневої групи.

За командою (сигналом) командирів бойових груп **“Першому, позначити передній край” / (**сигнал рукою, свистком тощо), перший штурмуючий кожної бойової групи позначає свій передній край (наприклад: зелений прапор (оранжевий дим тощо).

Після чого перша та друга штурмова група здійснюють доповіді / подають сигнал про виконання завдання: "**Завдання ФЕРУМ 1 (2) – ВИКОНАВ" /** сигнал (оволодів (закріпився) на рубежі).

Час відраховується від команди (сигналу) на висування штурмовим групам до завершення зачистки ділянки траншеї (маркування зачищеної траншеї) та доповідей про виконання завдання.

Примітки:

1. Варіант розподілу відділення на бойові групи:

штурмові групи очолюють – командир відділення і старший стрілець;

основу вогневої групи складає – навідник кулемета;

кожна група складається – 2-3 (4) військовослужбовців.

2. Варіант перерозподілу боєкомплекту:

сумка (портплет) з трьома гранатами стрільця помічника гранатометника, коробки з спорядженими патронними стрічками (запасний ствол, затвор) до кулемета номера обслуги та одноразові ручні протитанкові гранатомети типу АТ-4 (С90-CR, RGW90 MATADOR, RPG-75, RPG-76 тощо) – передані у вогневу групу.

Норматив виконується військовослужбовцями у штатних засобах захисту (шолом, бронежилет тощо) та штатним озброєнням (30 холостих набоїв на одиницю зброї, імітаційна граната та димова граната) / з використанням інтегрованої системи лазерної імітації стрільби і ураження цілей MILES (LASERTAG).

ПОРЯДОК ДІЙ

З прибуттям підрозділу вказати місце і порядок шикування. Перевірити наявність о/с, зброї, спорядження.

Довести:

назву навчального місця (точки, нормативів);

вимоги безпеки при виконанні тактичних дій (нормативів).

Коротка розповідь.

умови виконання вправи:

мотиваційне слово (необхідність виконання вправи, для чого).

Чіткий показ.

Показати (особисто або за допомогою демонстраційної групи) порядок виконання вправи від подачі команди (сигналу) з правильним виконанням всіх елементів вправи до досягнення вказаного рубежу та приготування до стрільби.

Провести тренування в повільному темпі о/с у виконанні вправи.

Провести:

тренування в повільному темпі, добитись розуміння тими, хто навчається послідовності своїх дій.

Етапи відпрацювання нормативу:

Етап №1: за командою (сигналом) **"Групам на визначені позиції – ДО БОЮ"**, групи займають визначені позиції.

Етап №2: після зайняття групами позицій, отримання доповіді про їх зайняття, командир відділення подає команду (сигнал) вогневій групі: **"Вогневій групі** (позивний старшого групи) **– ВОГОНЬ" /** (сигнал рукою, свистком тощо). Вогнева група та друга штурмова група починає вести вогонь по флангу позиції противника (звідки планується захід першої штурмової групи).

Етап №3: після того командир відділення подає команду (сигнал) першій та другій штурмовій групі: **"Штурмовим групам** (позивні старших груп) **– ВПЕРЕД" /** (сигнал рукою, свистком тощо). Під прикриттям вогневої групи перша та друга штурмовій групі одночасно починають висування:

перша – здійснює маневр перебіжками і переповзанням у фланг противнику, використовуючи складки місцевості (за необхідності застосовує димові гранати (шашки), здійснює позначення проходу в інженерному загородженні. Довжина маневру не менше 300м;

друга – з фронту, наближаючись до переднього краю оборони противника та відволікаючи увагу на себе.

Після того, як перша штурмова група позначила прохід в інженерних загородженнях, група вогневої підтримки переносить вогонь в центр (інший фланг) позиції противника (в залежності від положення цієї групи: в центрі або на фланзі бойового порядку).

Етап №4: Наблизившись до траншеї на 25-40 м, за командою старшого першої штурмової групи "**Група, гранатами – ВОГОНЬ"** особовий склад закидає противника гранатами.

Після вибуху гранат, одночасно перша штурмова група атакує у фланг, а друга штурмова група атакує з фронту (вриваються в траншею, ведуть вогневий бій з противником) і завершують його знищення в траншеї (зачищають траншею та бліндаж (перекриту щілину) під прикриттям вогневої групи.

Етап №5: За командою (сигналом) командирів бойових груп **"Першому, позначити передній край" / (**сигнал рукою, свистком тощо), перший штурмуючий кожної бойової групи позначає свій передній край (наприклад: зелений прапор (оранжевий дим тощо).

Після чого перша та друга штурмова група здійснюють доповіді / подають сигнал про виконання завдання: "**Завдання ФЕРУМ 1 (2) – ВИКОНАВ" /** сигнал (оволодів (закріпився) на рубежі).

Провести відпрацювання на результат о/с у виконанні вправи.

При необхідності (після кожного виконання нормативу або після 2-х, 3-х, ... тренувань), доводити тим, хто навчається основні недоліки і способи їх усунення. Надавати командиру підрозділу час для уточнення завдань підлеглим.

Підбити підсумок.

Вказати:

характерні недоліки, їх причини та способи усунення;

позитивні рішення, дії та ін.;

визначити кращих курсантів та тих, хто діяв гірше;

довести оцінки о/с (оцінку підрозділу);

Поставити завдання на висування до наступного навчального місця.

За наявності часу провести стисло аналіз проведених дій із заслуховуванням тих, хто навчається про позитивні й негативні сторони у їхніх діях, які тому були причини, способи усунення недоліків у подальшому і способи забезпечення твердих практичних навичок.

Провести:

тренування у прискореному темпі.

3.5. Подолання небезпечних зон у складі відділення. Відпрацювати подолання небезпечних зон (відкритих ділянок місцевості) в складі груп (відділення) різними способами. Дії при артобстрілу або авіаційного удару противником правильний вибір укриття та вогневих позицій (підзавдання 000Г(Б).06Л.0305)

Подолання небезпечних зон у складі відділення.

У всіх видах боїв основою бойових дій є пересування. Залежно від характеру місцевості, умов, обстановки і вогневих дій противника солдат, перебуваючи у пішому строю, може пересуватися:

кроком (бігом);

перебіганням;

переповзанням.

Прискорений крок або біг (на повний зріст або пригинаючись) застосовується для подолання ділянок місцевості, недоступної для спостереження і вогню противника. Темп прискореної ходьби – у середньому 130-140 кроків за 1 хв, довжина кроку – 80-90 см.

Щоб подовжити крок, треба швидше і дужче розгинати ту ногу, що позаду, і більше виносити другу ногу стегном уперед. Оскільки тривале пересування прискореним кроком дуже стомлює, при швидкісному пересуванні доцільно чергувати ходьбу і біг. У такий спосіб

солдат рухається в ході атаки, тримаючи зброю в положенні готовності до негайного відкриття вогню. Ходьба пригинаючись застосовується для прихованого пересування місцевістю з невисокими укриттями (низькі кущі, висока трава, канава тощо). Потрібно зігнути ноги в колінах, податися корпусом уперед, дивитися перед собою і рухатися нешироким кроком. Усі рухи виконуються вільно, без напруження.

Залежно від обстановки, рельєфу місцевості та вогню противника солдат може переповзати:

по-пластунському: лягти на землю, правою рукою взяти зброю за ремінь біля верхньої антабки і покласти її на передпліччя правої руки; підтягти праву (або ліву) ногу і водночас просунути ліву (праву) руку якомога далі, відштовхуючись зігнутою ногою, пересунутися вперед, підтягнути другу ногу, висунути другу руку і продовжувати рухатися так само, притискуючи до себе зброю;

напівкарачки: стати на коліна і, спираючись на передпліччя або кисті рук, підняти зігнуту праву (ліву) ногу до грудей, водночас ліву (праву) руку просунути вперед; просунути тіло вперед до повного випрямлення правої (лівої) ноги, водночас підтягнувши другу зігнуту ногу, і, просуваючи вперед другу руку, продовжувати рух; зброю тримати: при опорі на передпліччя – так само, як і при переповзанні по-пластунському; при опорі на кисті рук – у правій руці;

на боці: лягти на лівий бік, підтягти вперед ліву ногу і зігнути в коліні, спертися на передпліччя лівої руки, каблуком правої ноги впертися в землю якомога ближче до себе; розгинаючи праву ногу, просунути тіло вперед; не змінюючи положення, продовжувати рух; зброю тримати правою рукою, поклавши її на стегно лівої ноги.

Дії при артобстрілу або авіаційного удару противником правильний вибір укриття та вогневих позицій

У бойових діях найважче для психіки - потрапити під масований артилерійський обстріл або під бомбовий удар авіації. Деякі солдати в такій ситуації божеволіють.

Якщо по підрозділу ведеться прицільна стрільба, слід передусім розосередитися.

Якщо декілька снарядів однієї гармати розриваються по різні сторони від позиції, то це, можливо, ведеться пристрілка або має місце розсіювання при стрільбі, тобто наступний снаряд, швидше за все, уразить цю позицію.

Під час бомбардування слід прикривати вуха долонями, а рот тримати відкритим - щоб зберегти барабанні перетинки.

Якщо вулична стрільба застала вас в приміщенні, рекомендується вимкнути світло і лягти на підлогу. Якщо стріляють снарядами, намагайтеся, щоб між вами і стріляючим виявилося більше стін. Найкраще - сховатися у внутрішньому приміщенні, приміром, у ванній кімнаті, або навіть забратися у ванну. Коли це неможливо, слід не лише лягти, але також прикритися або загородитися предметами, які здатні захистити від осколків і куль (якщо приміщення має бетонні стіни, куля, що влетіла в нього, може кілька разів від них відскочити, перш ніж втратить забійну силу).

Якщо при початку стрільби ви виявилися на вулиці, не потрібно намагатися сховатися за автомобілями або кіосками, оскільки по них стріляють найперше.

Автомобіль - дуже слабка перешкода для куль і до того ж має бензобак, який може вибухнути. За відсутності можливості швидко досягти укриття рекомендується просто лягти і не рухатися.

Прийнятним засобом захисту від куль може виявитися бордюр тротуару, ліхтарний стовп, бетонна сміттєва урна, сходинка ганку.

Поки не закінчився бій, не кидайтеся на допомогу пораненим, як би голосно вони не звали, оскільки ви можете самі стати мішенню.

При знаходженні поблизу військових машин, що рухаються, потрібно мати на увазі, що у водіїв броньованих машин ускладнений огляд довколишнього простору, а якщо вони на додаток в шлемофонах, то чий-небудь крик або інший звуковий сигнал ними навряд чи буде почутий.

Не слід піднімати із землі які-небудь знахідки: запальнички, ручки, книги, сумки тощо, оскільки вони можуть виявитися з вибуховими пристроями. Вибуховому пристрою непотрібно бути великим і потужним: досить, якщо вибухом відірве жертві пальці або виб'є око. Не слід також штовхати ногою предмети, що лежать на землі.

Закономірності при вогневому нальоті артилерії та авіаударі.

Системи залпового реактивного вогню не відрізняються великою точністю, і накривають велику територію. Закономірності тут дуже маловірогідні, і головне - пережити залп, який триває від декількох секунд до декількох десятків секунд. У подальшій паузі є можливість передислокуватися або сховатися трохи краще.

Вогневий наліт артилерії часто не дає підняти голову упродовж тривалого часу, але йому властиве постійне коригування вогню. В цьому випадку правило “снаряд не потрапляє в одну і ту ж воронку двічі” - це чиста правда. До того ж воронки - це завжди відмінне укриття.

Авіаудари зазвичай відрізняються невеликою тривалістю, але високою потужністю і точністю. У цій ситуації важливо швидко зорієнтуватися, що насправді є метою нальоту, і діяти виходячи з цього.

Захист від засобів ураження.

Дії під час мінометного обстрілу.

УВАГА! основні правила виживання при мінометному обстрілі:

Прислухайся до звуків мін, що летять, навчіться їх розпізнавати і аналізувати.

При обстрілі негайно падай і утискуйся в землю або займи укриття (бліндаж, перекриту щілину). Навчися робити це до того, як міни почнуть падати – це у ваших інтересах.

Що б не трапилося, у жодному випадку не можна підводитися і тим більше вставати. Не намагайся втекти із зони обстрілу – міни і осколки все одно швидше за вас. Дочекайся, поки не прозвучить наприклад 8-10 розривів, потім почекайте хоч би три хвилини, після чого швидко міняйте позицію і йдіть в укриття. Навіть якщо комусь поряд потрібна допомога – надай її після обстрілу і в укритті, інакше допомога, швидше за все, скоро знадобиться і тобі.

Використовуй штучні і природні укриття і складки місцевості. Сховатися в них можна в перервах між серіями пострілів.

Якщо Ти знаходишся в зоні, де можливий мінометний обстріл, не знімай бронежилет і каску, – якщо вони у тебе, звичайно, є. Бронежілети третього або четвертого класу зупиняють мінометні осколки цілком надійно. Навіть простенький жилет другого класу і шолом старого радянського зразка не будуть зайвими.

Не соромся тренуватися і відпрацьовувати свої дії у разі обстрілу заздалегідь.

Дії під час мінометного обстрілу «ГРАДОМ»

УВАГА! Основні правила виживання при обстрілі з «Граду»:

Почути надзвуковий снаряд неможливо. Організуй постійне спостереження.

Постійно тримай в полі зору будівлі що поблизу, споруди, місцеві предмети, які можна швидко використовувати як укриття. З часом це увійде у звичку.

Окопи, воронки, щілини захищають від осколків досить надійно. Якщо обстріл застав тебе на відкритій місцевості - лягай на землю.

У будівлі краще ховатися в підвалі або на першому поверсі - в кутку, недалеко від вікна чи двері.

Після закінчення залпу не поспішай виходити з укриття. Зачекай хоча б хвилин десять - цілком імовірно, що обстріл продовжиться.

Дії під час повітряного нальоту

При повітряному нальоті дуже важливо не піддаватися паніці, не бігати і не стріляти по літакам. Порядок дій наступний:

Якщо ви знаходитесь на відкритій ділянці, ляжте ниць і не дивіться вгору.

Переповзи в укриття, якщо воно поруч.

Не біжи - рух обов'язково приверне увагу.

Вертоліт спочатку робить поворот, потім відкриває вогонь.

Якщо ви потрапили під повітряний наліт, виконуйте наступне:

ведіть вогонь з усього наявного озброєння;

намагайтеся створити зону загороджувального вогню прямо по курсу літака;

займіть укриття у воронці або за деревом;

розосередьтесь - не сходьте разом;

якщо вам доводиться:

бігти - не біжіть прямо за курсом літака, біжіть під кутом;

їхати - не їдьте прямо за курсом літака, їдьте під кутом.

Для захисту особового в районах розміщення підрозділів:

кожний військовослужбовець повинен обладнати свій особистий окоп, в який він може сховатися при несподіваному обстрілу.

обов'язково обладнуються перекриті щілини на відділення, які виготовляються з лісоматеріалу (кругляк 10-15 см) у 2 накати з земляною подушкою не менше 50 см.

на відкритих ділянках місцевості для обладнання сховища доцільно використовувати мішки з піском, лише у крайніх випадках ящики від снарядів (при обстрілі противником залізне обладнання ящика (кутники, замки, завіси) розлітається у різні боки та наносить поранення особовому складу) використовуючи сумісно з земляними мішками, при цьому вхід в перекриту щілину обладнується зігзагообразно.

На блокпостах укриття, якщо це асфальт, можна обладнувати під дорожнім покриттям використовуючи бетонні блоки для захисту входу.

Якщо для захисту особового складу використовується бетонні плити, обов'язково насипати земляну "подушку", краще комбіновану з мішками товщиною не менше 1 м.

Загальні рекомендації по захисту особового складу та техніки:

виставлення постів візуального спостереження на домінуючих висотах, дахах житлових будинків, підвалах, водонапірних баштах на відстані 4-5 км від опорного пункту (району зосередження);

розосередження підрозділів та техніки на максимально можливі відстані в залежності від зайнятого району, місцевості та обстановки, яка склалася (можливість охорони та самооборони);

призначати чергові транспортні засоби для евакуації особового складу та пошкодженої техніки в район збору;

розміщення базових таборів (блок-постів) здійснювати поблизу населених пунктів;

ротний боєкомплект зберігати окремо від особового складу та техніки в окопах (рекомендується облаштовувати декілька місць для зберігання боєприпасів);

Проведення заходів введення противника в оману:

обладнання хибних опорних пунктів (вогневих позицій, техніки);

надання противнику завчасно неправдивих даних про розташування своїх військ, часові показники, маршрути переміщення в нові райони розташування використовуючи засоби зв’язку (мобільні телефони, засоби радіо-, та проводового зв’язку) та можливості агентури (місцевого населення налаштованого надавати допомогу);

не систематичне здійснення виходу визначених груп техніки із опорного пункту (району зосередження);

заборона використання відкритого зв’язку та мобільних телефонів, використання закритих каналів зв’язку та шифрованого (скремблерованого) транкінгового радіозв’язку;

в залежності від задач та обстановки, що склалася обладнання декількох районів зосередження та постійна не систематична їх зміна;

використання розвідувальних груп на відстані до 5 км від опорного пункту (району зосередження);

розміщення особового складу та техніки на зворотних схилах пагорбів;

морально загартовувати особовий склад, проводити постійні тренування випадків вогневих нальотів засобами противника з практичним відпрацюванням різних ввідних;

при появі БПЛА вогневе ураження проводити черговими силами та засобами і лише з тимчасових вогневих позицій з метою виключення демаскування основних вогневих позицій.

Порядок захисту особового складу від ураження ракетними військами та артилерією противника.

На навчальній точці особовий склад навчався діям при артилерійському обстрілі позиції, вивчав вражаючі фактори та наслідки від застосування противником різних видів артилерійських боєприпасів. Практично було здійснено імітацію артилерійського удару по взводному опорному пункту. Імітація удару здійснювалась ствольною артилерією та мінометами.

Рисунок 3.5.1 – Види воронок від мінометних та артилерійських снарядів.

Рисунок 3.5.2– Варіанти обладнання укриття для захисту особового складу.

Керівник заняття визначає зі складу навчаємих спостерігача, із завданням здійснення спостереження за наземною та повітряною обстановкою. Місце спостерігача повинно бути обладнано поза межами ВОП , як правило на панівних висотах.

Почувши вибухи або під час подачі сигналу командиром (спостерігачем), або у разі ураження ракетними військами та артилерією противника особового складу знаходячись у бронетехніці, спішитись та відбігти від дороги, розосередитись та зайняти укриття, при цьому: не збиватись в купу з іншими військовослужбовцями, лягти на землю та закрити голову руками або в надійне укриття, якщо є поруч (у виїмку, канавку, вирву від снаряду тощо). Укриття має бути заглибленим і, в тому разі, знаходитися подалі від споруд, які можуть обвалитися зверху у разі прямого влучання, або можуть спалахнути. Ідеальний захист дає траншея чи канава (окоп) глибиною 1-2 метри. Не розраховуйте, що, рухаючись транспортним засобом, ви стовідсотково зможете запобігти обстрілу. Відкрийте рота – це вбереже від контузії в умовах розриву снаряду поблизу.

При здійсненні маршу на техніці, максимально збільшити швидкість та дистанцію між машинами.

Системи залпового реактивного вогню не відрізняються великою точністю, і накривають велику територію. Закономірності тут дуже маловірогідні, і головне – пережити залп, який триває від декількох секунд до декількох десятків секунд. Під час подальшої паузи буде можливість передислокуватися або зайняти краще укриття. Постійно тримати у полі зору будівлі що поблизу, споруди, місцеві предмети, які можна швидко використовувати як укриття. З часом це увійде у звичку. Окопи, воронки, щілини захищають від осколків досить надійно. Якщо обстріл застав на відкритій місцевості – лягти на землю. У будівлі краще ховатися в підвалі або на першому поверсі – в кутку, недалеко від вікна чи двері. Але варто бути обережним з будівлями, і довіряти тільки підвалам, а також серйозним приземкуватим капітальним будівлям. Після закінчення залпу не поспішати виходити з укриття. Що б не трапилося, у жодному випадку не можна підводитися і тим більше вставати. Зачекати хоча б 10 хвилин – цілком імовірно, що обстріл продовжиться.

На відкритій місцевості або в лісі місцем для порятунку може бути звичайна придорожня канава або виїмка в землі. У такому нехитрому укритті людина може бути убита тільки прямим попаданням, вірогідність якого невисока. Звичайно, не можна виключати також ураження уламками, що летять дугою, і осколками, що рикошетять. Крім того, не варто недооцінювати і звуковий удар. Але, в загальному випадку, знайшовши таке укриття, не рекомендується покидати його до моменту, поки обстріл не припиниться.

Найчастіше причиною поранення є не пряме попадання снаряду, а результат попадання осколків та вплив вибухової хвилі. Снаряди підриваються в верхньому шарі ґрунту, осколки після підриву летять догори щонайменше на висоті 30-50 см. над поверхнею землі, тому перешкода може врятувати вас від осколкового поранення.

Прислухатися до звуків мін, що летять, навчитися їх розпізнавати і аналізувати. Не намагатися втекти із зони обстрілу – міни і осколки все одно швидше. Дочекатися, поки не прозвучить наприклад 8-10 розривів, потім почекати хоч би три хвилини, після чого швидко міняти позицію і біжать в укриття. Навіть якщо комусь поряд потрібна допомога – надай її після обстрілу і в укритті. Сховатися в них можна в перервах між серіями пострілів.

Бути в готовності після припинення обстрілу за командою командира зайняти бойові позиції згідно бойового розрахунку та відбивати напад противника, використовуючи штатну зброю.

Особовий склад займає позиції в межах взводного опорного пункту в готовності до відбиття удару противника.

Отримавши інформацію від спостерігача про небезпеку застосування противником артилерії або почувши звуки пострілів командир відділення подає встановлений сигнал на переміщення особового складу в обладнане укриття (Рис. 5).

Під час артилерійського обстрілу особливістю є те, що спостерігач продовжує спостерігати за розривами зі своєї позиції, з метою визначення району (місця) звідки ведеться стрільба та одночасно оцінює обстановку навколо ВОП.

По завершенні обстрілу або після доповіді спостерігача про завершення обстрілу командир відділення подає команду на вихід особового складу з укриття та повернення на позиції для подальшого виконання бойового завдання.

3.6. Зайняття та організація району розташування. Доповідь про стан боєкомплекту, поранених, спорядження (АСЕ) (підзавдання 000Г(Б).06Л.0306)

Розташування на місці

Зайняття та організація району розташування

Розташування на місці – організоване розміщення підрозділів у визначеному районі зосередження, у вихідному районі, районі відпочинку, вихідному районі для десантування, базовому районі (таборі) та в інших визначених районах з метою підготовки до бою (бій), або відновлення боєздатності після бою. Взвод (відділення) розташовується на місці, як правило у складі роти (взводу).

Райони для розташування на місці взводу (відділенню) визначаються вздовж (в напрямку) маршруту можливого висування.

Місце розташування взводу (відділення) повинне забезпечувати розосереджене і приховане розміщення особового складу та ОВТ, зручні умови розміщення і відпочинку особового складу, швидкий збір і переміщення в інший район, виконання заходів щодо підготовки до бою (дій), перевезення, захист від засобів ураження і розвідки противника, проведення маневру підрозділом, сприятливі умови в санітарно-епідемічному відношенні.

Місця розміщення особового складу і бойової техніки ретельно маскуються, очищаються від хмизу, сухої трави та інших легкозаймистих матеріалів.

Особовому складу забороняється розведення багать, кидати (лишати) недопалки, залишати рештки їжі та сміття, що свідчать про перебування підрозділу і несуть демаскуючий характер, пересуватися без дозволу командира взводу та в нічний час використовувати ліхтарі і засоби освітлення. Пересування у районі розташування обмежується, у разі потреби здійснюється тільки за встановленими напрямками командира взводу.

Відпочинок і обігрів особового складу організовуються у складі взводу (відділення) у наметах (бліндажах), пунктах обігріву, укриттях із тентів бойових машин, також використовуються спальні мішки і ковдри. В умовах суворої зими або тривалої непогоди взвод (відділення) може розташовуватися у населеному пункті. У цьому випадку взводу (відділенню) для розташування виділяється, якщо можливо, один будинок або споруда. З метою маскування, опалювання приміщень проводиться тільки у нічний час (в умовах обмеженої видимості), при цьому проводяться заходи світлового маскування. Вхід в будинок та вікна перекриваються мішками з піском або землею з метою надійного захисту особового складу від застосування противником стрілецької зброї та гранатометів. При розташуванні особового складу в будівлі, в обов'язковому порядку обладнуються бліндажі або укриття для захисту особового складу при застосуванні противником артилерії, також з цією метою може використовуватись підвал будівлі.

Під час розташування на місці взвод (відділення) повинен перебувати у постійній готовності до відбиття нападу наземного і повітряного противника, знищення його ДРГ та НЗФ.

У кожному підрозділі організовується безпосередня охорона, яка здійснюється спостерігачами, у нічний час секретами і добовим нарядом.

Для негайного відбиття нападу противника призначаються чергові вогневі засоби.

Для захисту особового в районах розміщення підрозділів:

кожний військовослужбовець повинен обладнати свій особистий окоп, в який він може сховатися при несподіваному обстрілу.

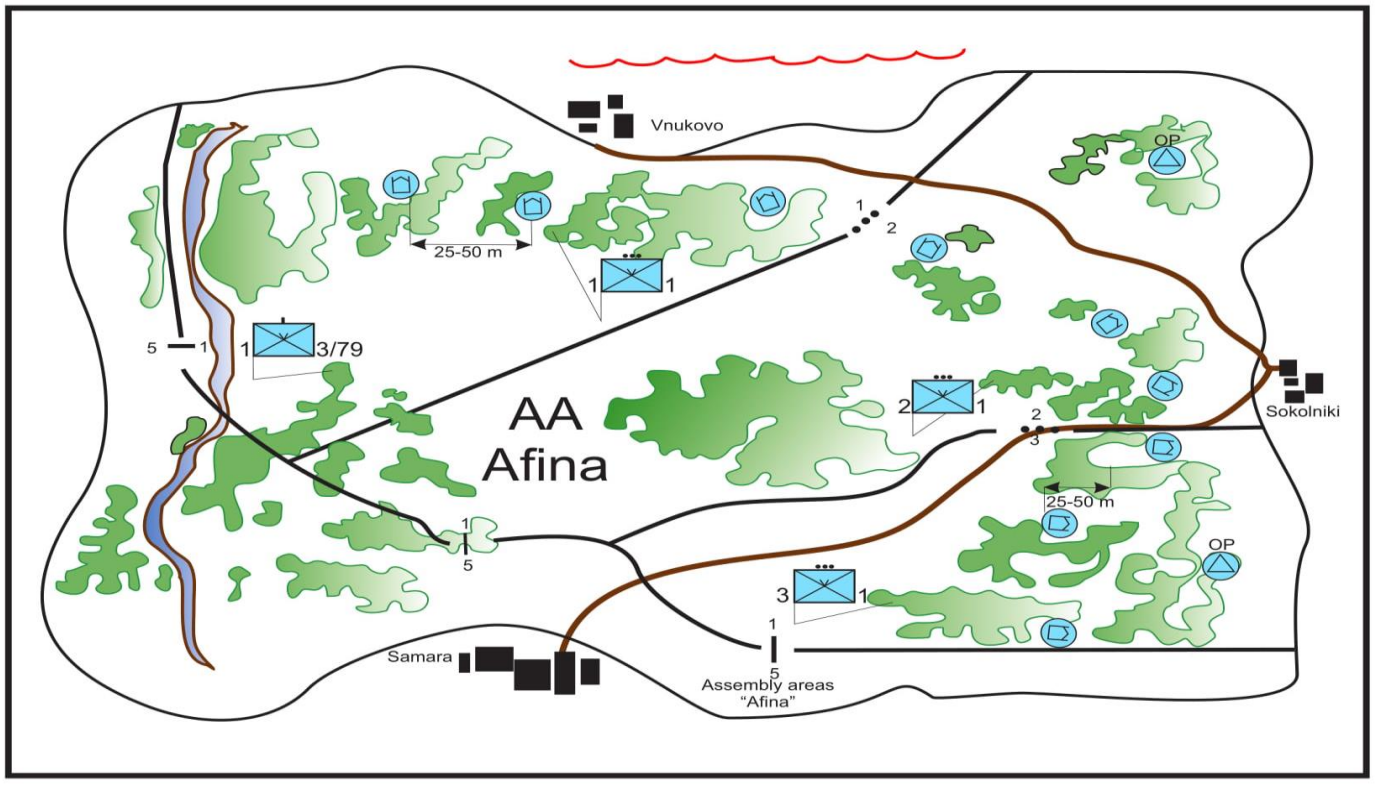
обов'язково обладнуються перекриті щілини на відділення, які виготовляються з лісоматеріалу (кругляк 10-15 см) у 2 накати з земляною подушкою не менше 50 см.

на відкритих ділянках місцевості для обладнання сховища доцільно використовувати мішки з піском, лише у крайніх випадках ящики від снарядів (при обстрілі противником залізне обладнання ящика (кутники, замки, завіси) розлітається у різні боки та наносить поранення особовому складу) використовуючи сумісно з земляними мішками, при цьому вхід в перекриту щілину обладнується зігзагообразно.

На блокпостах укриття, якщо це асфальт, можна обладнувати під дорожнім покриттям використовуючи бетонні блоки для захисту входу.

Якщо для захисту особового складу використовується бетонні плити, обов'язково насипати земляну "подушку", краще комбіновану з мішками товщиною не менше 1 м.

СХЕМА РОЗТАШУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНОГО ВЗВОДУ В РАЙОНІ ЗОСЕРЕДЖЕННЯ

Загальні рекомендації по захисту особового складу та техніки:

виставлення постів візуального спостереження на домінуючих висотах, дахах житлових будинків, підвалах, водонапірних баштах на відстані 4-5 км від опорного пункту (району зосередження);

розосередження підрозділів та техніки на максимально можливі відстані в залежності від зайнятого району, місцевості та обстановки, яка склалася (можливість охорони та самооборони);

призначати чергові транспортні засоби для евакуації особового складу та пошкодженої техніки в район збору;

розміщення базових таборів (блок-постів) здійснювати поблизу населених пунктів;

ротний боєкомплект зберігати окремо від особового складу та техніки в окопах (рекомендується облаштовувати декілька місць для зберігання боєприпасів);

проведення заходів введення противника в оману:

обладнання хибних опорних пунктів (вогневих позицій, техніки);

надання противнику завчасно неправдивих даних про розташування своїх військ, часові показники, маршрути переміщення в нові райони розташування використовуючи засоби зв’язку (мобільні телефони, засоби радіо-, та проводового зв’язку) та можливості агентури (місцевого населення налаштованого надавати допомогу);

не систематичне здійснення виходу визначених груп техніки із опорного пункту (району зосередження);

заборона використання відкритого зв'язку та мобільних телефонів, використання закритих каналів зв'язку та шифрованого (скремблерованого) транкінгового радіозв'язку;

в залежності від задач та обстановки, що склалася обладнання декількох районів зосередження та постійна не систематична їх зміна;

використання розвідувальних груп на відстані до 5 км від опорного пункту (району зосередження);

розміщення особового складу та техніки на зворотних схилах пагорбів;

морально загартовувати особовий склад, проводити постійні тренування випадків вогневих нальотів засобами противника з практичним відпрацюванням різних ввідних;

при появі БПЛА вогневе ураження проводити черговими силами та засобами і лише з тимчасових вогневих позицій з метою виключення демаскування основних вогневих позицій.

Взвод (відділення) на місці, розташовуються розосереджено в залежності від умов місцевості, уздовж маршруту висування, використовуючи захисні та маскувальні властивості місцевості (різні канави, ями, зворотні схили висот, насипи, виїмки, яри).

Район розташування складається з місць розташування відділень, місць БМД (БТР), КСП, місць розміщення запасу боєприпасів.

Відділення розташовується в місцях, які вказані командиром взводу, на відстані 25-50 м одне від іншого. БМД (БТР) розташовується під кронами дерев, у ярах, у радіолокаційній тіні від місцевих предметів на відстані до 100 м один від одного.

Для БМД (БТР) обладнуються окопи, для екіпажів – укриття, для особового складу відділень – щілини.

Командир взводу розташовується на КСП у такому місці, звідки зручніше керувати підлеглими, спостерігати за місцевістю і сигналами командира роти.

Місце розміщення запасу боєприпасів взводу обладнується на відстані до 50 м від КСП взводу.

Ходи сполучення відриваються від місць відділень до окопів для БМД (БТР), КСП командира взводу, укриттів для особового складу і боєприпасів.

Ходи сполучення при нападі противника зобов'язані забезпечувати прихований маневр і ведення бою з противником, створення кругової оборони, евакуацію поранених, подачу боєприпасів.

Дії у складі головних сил при розташуванні на місці

Розміщуючись на місці, взвод займається обладнанням району, в постійній готовності до відбиття нападу наземного й повітряного противника, знищення його ДРГ і НЗФ, виходу з під удару противника, здійснення маневру до нового району.

При нападі противника на район розташування батальйону (роти), взвод по встановленому сигналу приймає участь у його відбитті.

Дії у сторожовій охороні

Сторожова охорона створюється з метою: не допустити проникнення розвідки противника до підрозділів, які охороняються; завчасно виявити появу наземного і повітряного противника, попередити про нього війська, які охороняються; відбиття (утримання) противника на занятих позиціях до розгортання головних сил. Сторожова охорона здійснюється сторожовими загонами, заставами, постами і секретами.

Для дій в якості сторожової застави взводу вказується смуга охорони шириною до 2 км. У цій смузі застава займає зручний для оборони рубіж і обладнує основні, а при наявності часу й запасні позиції, з яких перекривається вогнем вся смуга охорони. Віддалення рубежу оборони від підрозділів, які охороняються може бути до 5 км.

Для посилення сторожової застави взводу може придавитися протитанкове або гранатометне відділення.

Бойовий порядок взводу складається з бойових порядків відділень, групи управління, підрозділів посилення, які залишаються у безпосередньому підпорядкуванні командира взводу.

Для своєчасного виявлення противника на позиції кожного відділення та БМД (БТР) безперервно ведеться спостереження. У нічний час та в інших умовах обмеженої видимості у взводі організовується підслуховування і ведеться спостереження з використанням приладів нічного бачення. Проміжки між позиціями відділень і фланги прикриваються вогнем.

Сторожовий пост, який призначений для охорони батальйону, що розміщується на місці, або від сторожового загону у складі роти, може бути призначено відділення. Сторожовий пост у складі відділення займає і обладнує позицію на відстані до 1500 м від підрозділу, який охороняється, або секрет на прихованих підступах на віддаленні до 400 м.

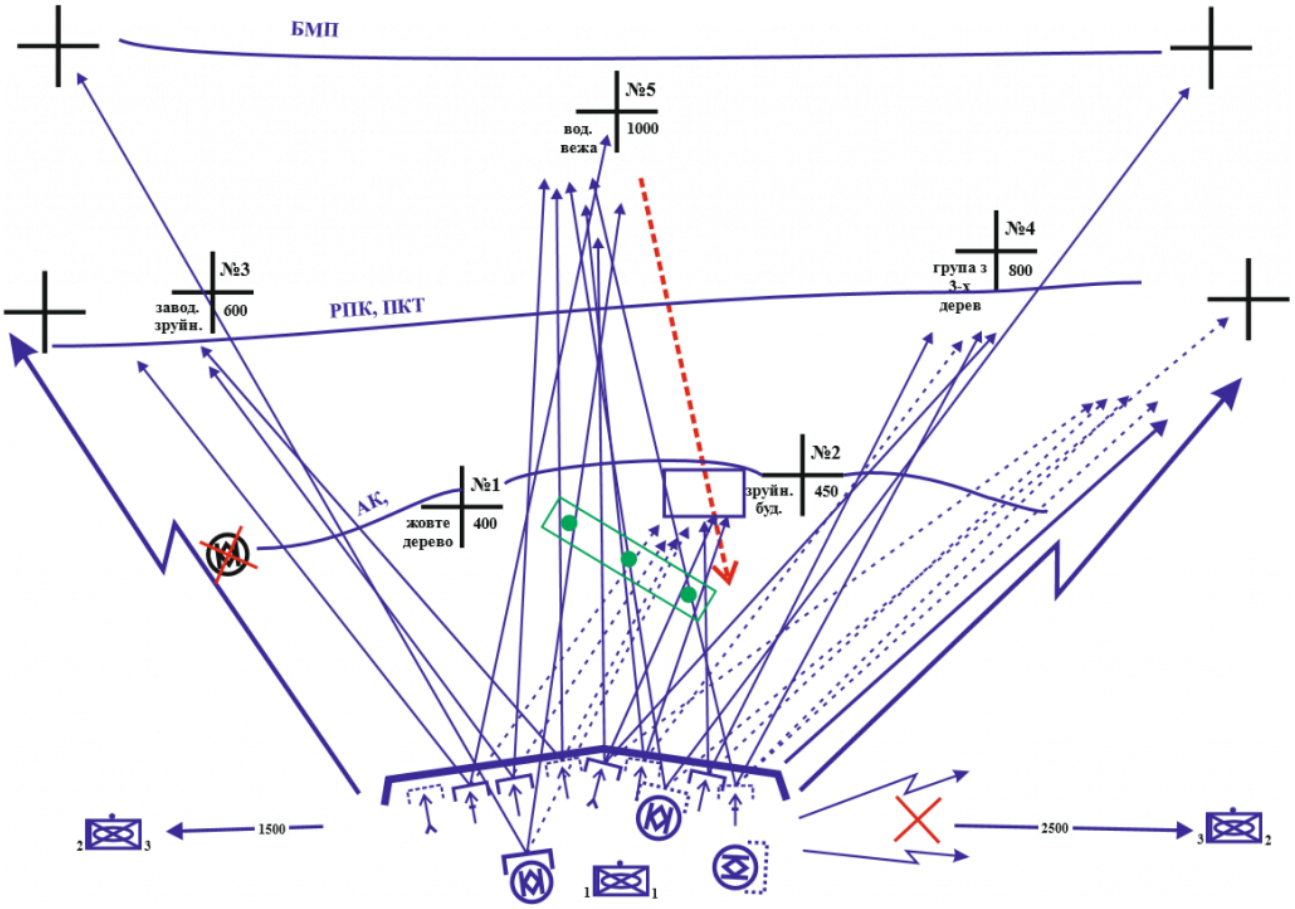

Рисунок 3.6.1 – Сторожовий пост

Секрет у складі бойової групи (2-3 солдати, один з яких старший) приховано займає та обладнує визначене місце і веде безперервне спостереження за наземним та повітряним противником і місцевістю. Старший секрету встановлює порядок спостереження і підтримує зв'язок із командиром взводу.

Секрет несе службу беззмінно протягом встановленого часу скрито, нічим себе не виявляючи, нікого не затримує і не опитує. Про появу одиночних солдатів (цивільних осіб) і груп противника, а також прольоту БПЛА та авіації старший секрету негайно доповідає командиру взводу. При нападі противника на секрет він відкриває вогонь і відходить, продовжуючи вести спостереження. Після закінчення встановленого терміну несення служби або по команді (сигналу) командира особовий склад секрету повертається на сторожову заставу.

Для огляду скритих ділянок місцевості від сторожової охорони можуть висилатися піші дозорні. Для огляду місцевості між позиціями відділень і на відкриті фланги висилаються патрулі.

Патрульні, просуваючись по вказаному маршруту, уважно оглядають навколишні місцеві предмети і складки місцевості в готовності до взаємної підтримки вогнем і діями.

При наближенні невідомих осіб патрульні, приховано розташовуючись, підпускають їх на близьку відстань, після чого старший патрульний вимагає назвати пароль. Осіб, які правильно назвали пароль, не зупиняють, що не знають пароль – патрульні затримують і доставляють командиру взводу. Одиночних солдатів противника патрульні захоплюють в полон або знищують.

Пароль-відгук

На кожну добу дій встановлюються пароль (пропуск і відгук). Пароль повідомляється безпосередньому командиру для організації взаємодії, усно особовому складу охорони і розвідки, а також особам, які посилаються за межі підрозділу, а вночі й у межах розташування свого підрозділу, як варіант:

Варіант 1. На добу визначений пароль “7”, пропуском служить будь-яке число, наприклад число “4”, а відгуком служить число, яке в сумі з пропуском рівнозначне паролю – число “3” (4+3=7).

Варіант 2. Пропуском служить найменування озброєння або техніки, “Кулемет”, а відгуком – назва населеного пункту, що починається з тієї ж букви, що і пропуск, наприклад: “Київ”.

Пароль повідомляється командирам підрозділів роти (взводу), а також особам, які посилаються для передачі усних наказів.

Пропуск запитується у всіх осіб, які проходять через рубіж охорони і пересуваються у розташуванні підрозділу вночі, відгук – в осіб, які здійснюють охорону. Вдень вимагається пароль (пропуск і відгук) тільки у осіб яких не впізнано

Пароль вимовляється тихо. Усі особи, які не знають пароль, затримуються. Затриманих командир взводу направляє під конвоєм до командира, який вислав охорону.

Довідково:

Одиночний окоп для стрільби з автомату (кулемету) споруджують спочатку для стрільби лежачи, потім його поглиблюють для стрільби з коліна та стоячи. Після закінчення відривання одиночного окопу бруствер розрівнюють лопатою та маскують під вигляд та колір місцевості за допомогою місцевих матеріалів: травою, гілками, орною землею, снігом, тощо. Бійницю для стрільби влаштовують з сектором обстрілу не більше 60 градусів. У бічній крутості окопу обладнують нішу для боєприпасів.

Траншеї, що з'єднують одиночні окопи в окоп на відділення, відриваються на глибину 110 (150) см (в залежності від часу, який є для фортифікаційного обладнання позицій). Вони повинні мати ламаний нарис у плані з довжиною фасів (прямолінійних ділянок) 15-20 м при відриванні вручну, 25-30 м із застосуванням землерийної техніки.

Для прикриття підступів до позицій з флангів на окремих напрямках стрілецькі окопчики та площадки для стрільби з кулеметів влаштовують винесеними.

Досвід ведення бойових дій показує, що глибина траншеї не повинна перевищувати 150 см і мати бруствер не вище 60 см (рис. 3.6.2 а).

Наприклад: під час артилерійського обстрілу військовослужбовець присів під стінку (позначено овалом). У разі попадання в бруствер (місце позначено стрілкою) 122 мм або 152 мм снаряду звичайної вирви не буде, а обвал ґрунту піде по лінії найменшого спротиву, як раз у траншею. Це призведе до присипання військовослужбовця і він не зможе вибратись самостійно та може задихнутись не маючи жодної подряпини.

Тому, варіант «чим глибше (вище), тим краще» не завжди є ефективним.

Для захисту траншей від поверхневої (дощової) води виривають нагірні (розташовані на схилі в 5-10 м вище рову траншеї) водовідвідні канави, по яких воду спускають в понижені ділянки місцевості. Для захисту траншей від поверхневої (дощової) води виривають також водозбірні та водопоглинаючі колодязі в понижених ділянках траншей. Водозбірні колодязі виривають глибиною 50-75 см, стінки їх укріплюють дошками або хмизом. Водопоглинаючі колодязі зводять тільки в тому випадку, якщо до рівня водонепроникного ґрунту (глина, суглинок) залягає ґрунт, який добре поглинає воду (пісок, гравій). Глибина колодязя приймається такою, щоб дно його було на 15-20 см нижче водонепроникного фунту. Після відривання, колодязь заповнюється щебнем або грубим гравієм.

Траншеї обшиваються лісоматеріалом, геотекстилем з металевою сіткою або використовується для укріплення залізобетон (рис. 3.6.2 б-в).

а – невірні розміри | **б** - за допомогою лісоматеріалу | **в** - за допомогою металевої сітки та геотекстилю

Рисунок 3.6.2 – Обладнання траншеї та ходів сполучення

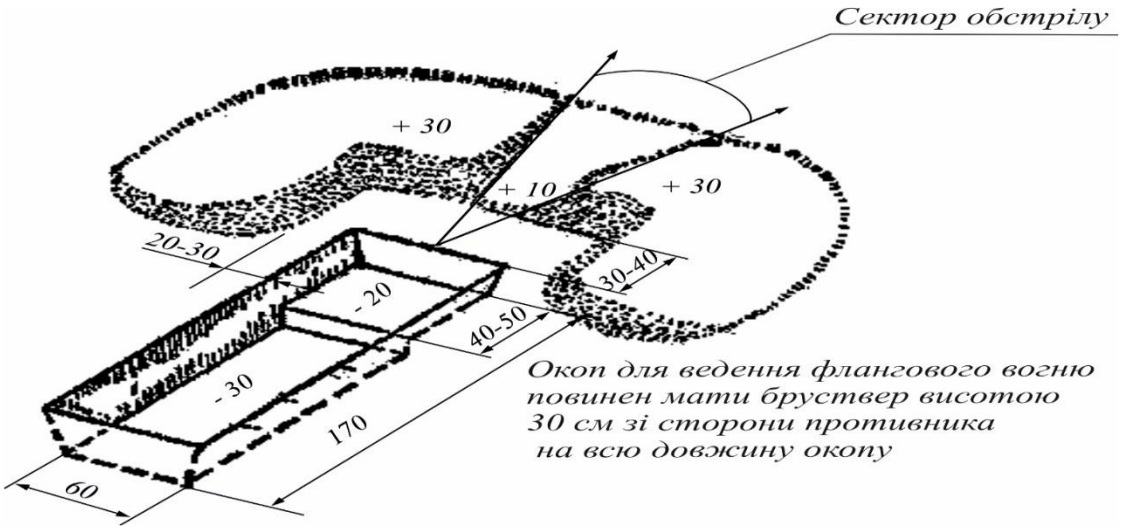

Рисунок 3.6.3 – Окоп для стрільби з автомата лежачи

На влаштування окопу за допомогою піхотної лопати потрібно 0,5 люд/год.

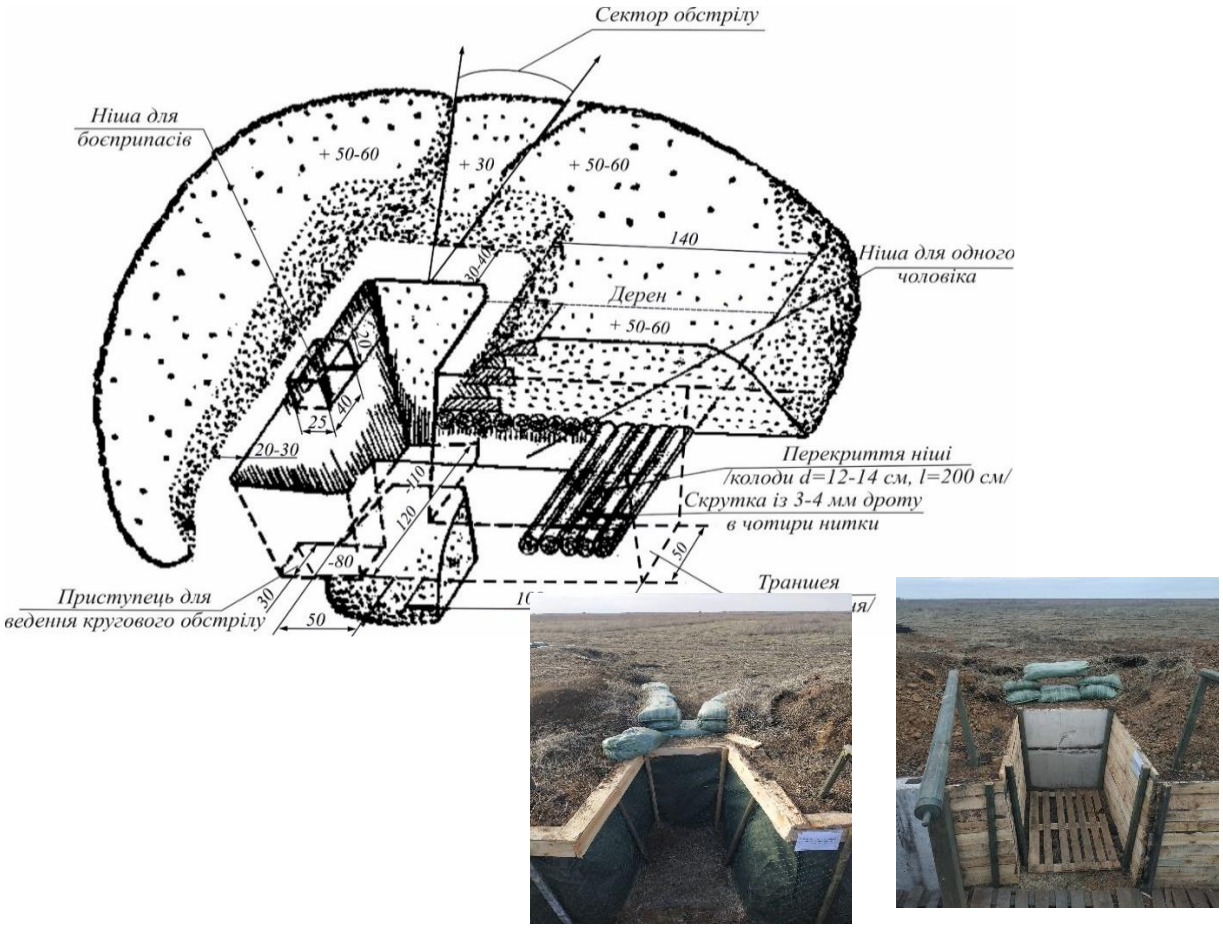

Рисунок 3.6.4 – Окоп для стрільби із автомата стоячи

На влаштування окопу за допомогою саперної лопати потрібно 8,5 люд./год. Матеріали: круглий ліс – 0,4м^2, дріт – 1,5кг

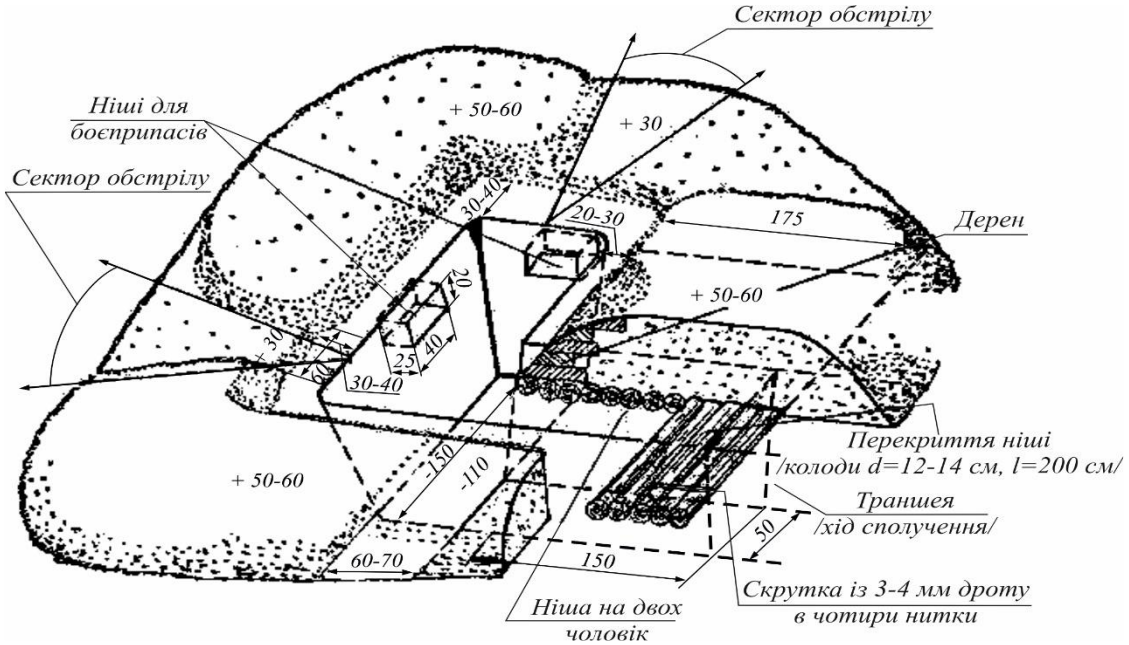

Рисунок 3.6.5 – Окоп для двох стрільців

На влаштування окопу за допомогою піхотної лопати потрібно 10 люд/год. Матеріали: круглий ліс – 0,5м2, дріт – 1,5кг

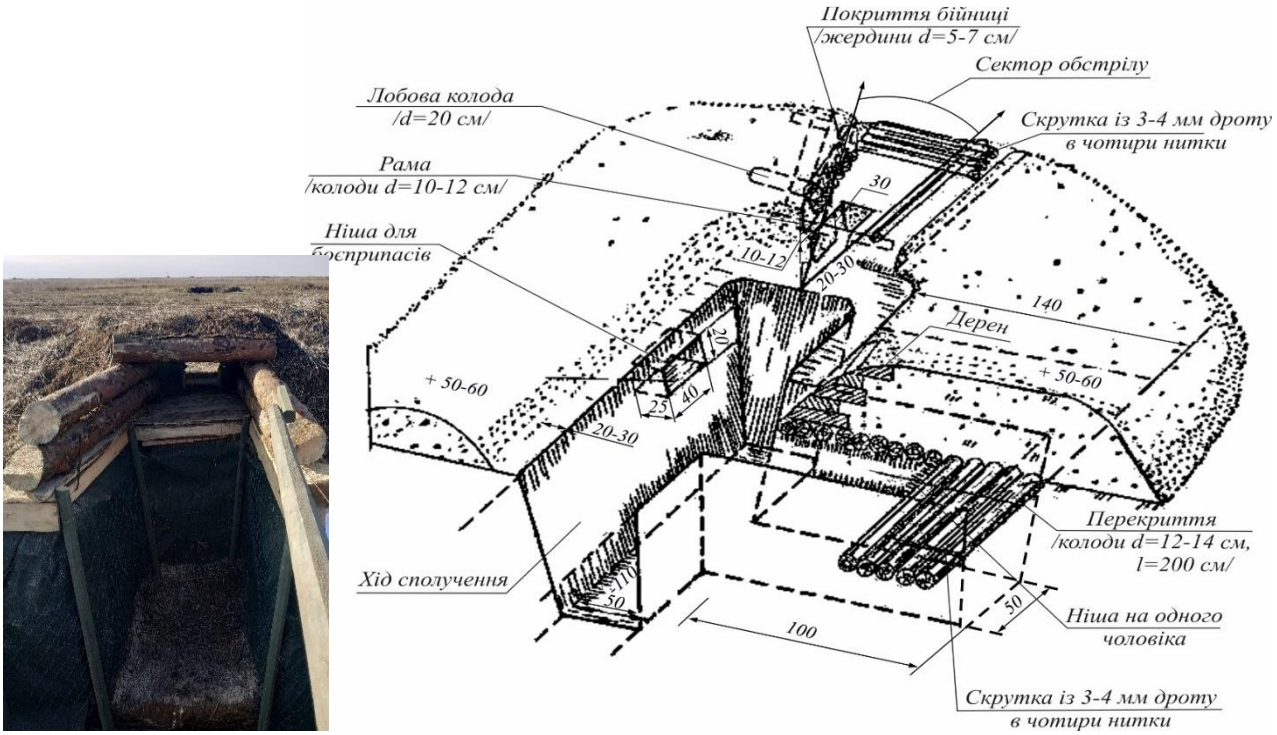

Рисунок 3.6.6 – Винесений окопчик для стрільця з нішею та перекритою бійницею

На влаштування окопчика за допомогою піхотної лопати потрібно 10 люд/год. Матеріали: круглий ліс – 0,5м2, дріт – 3,0кг

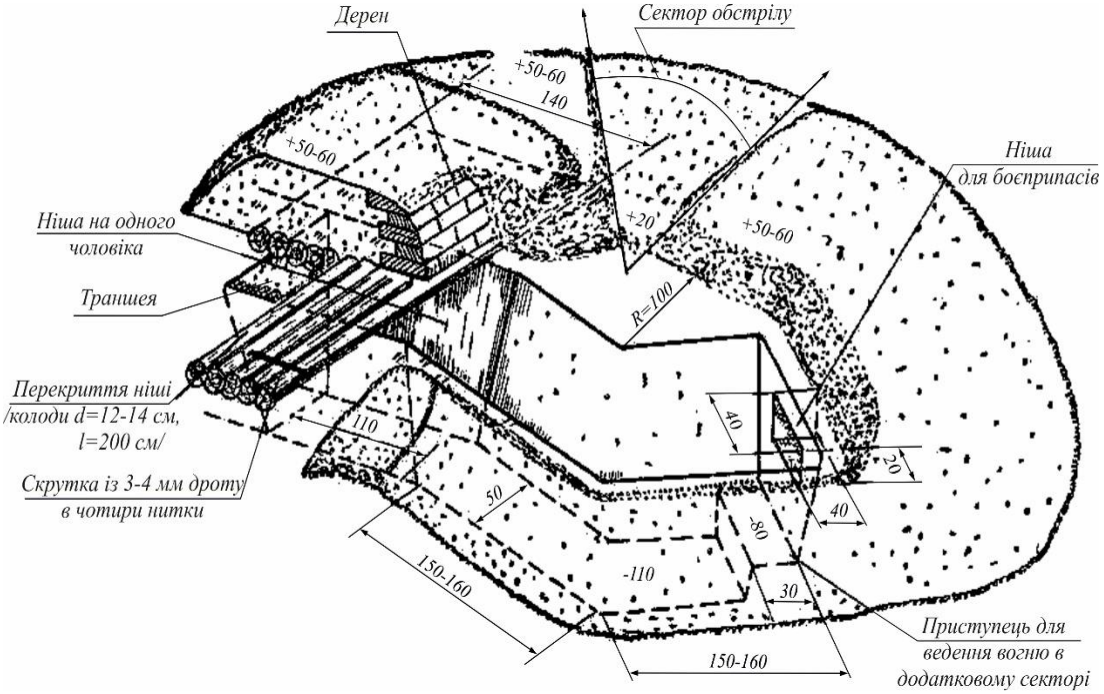
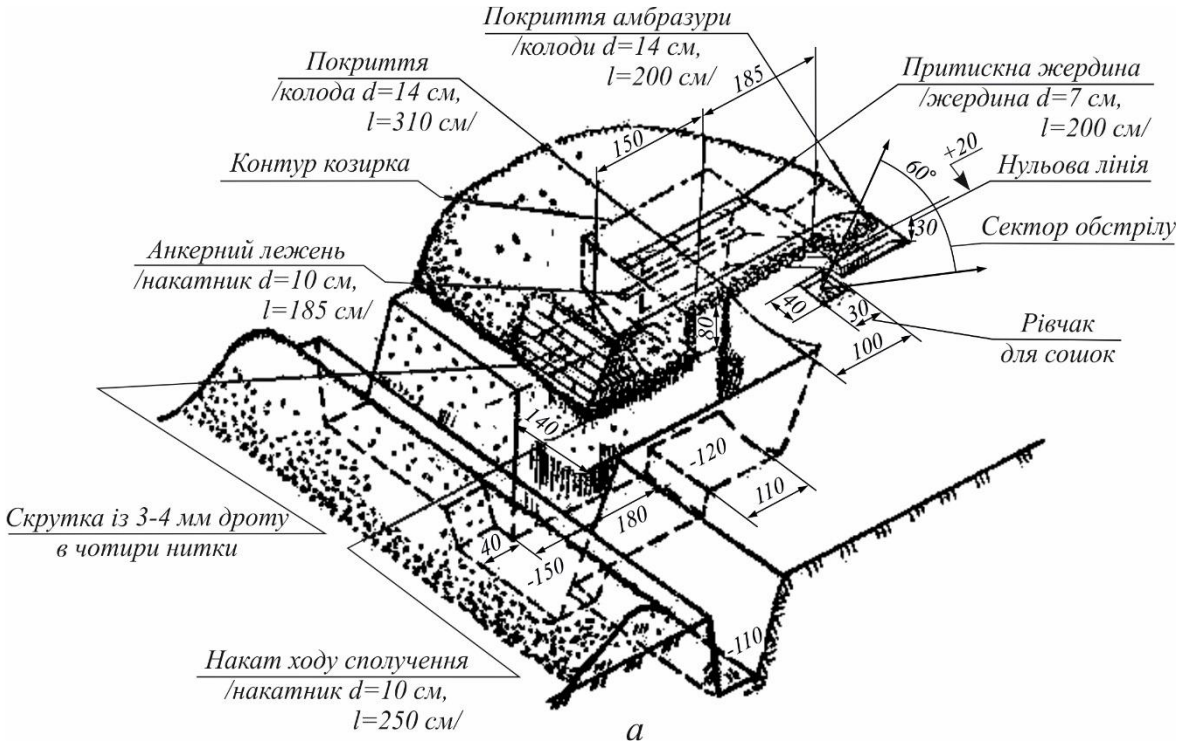
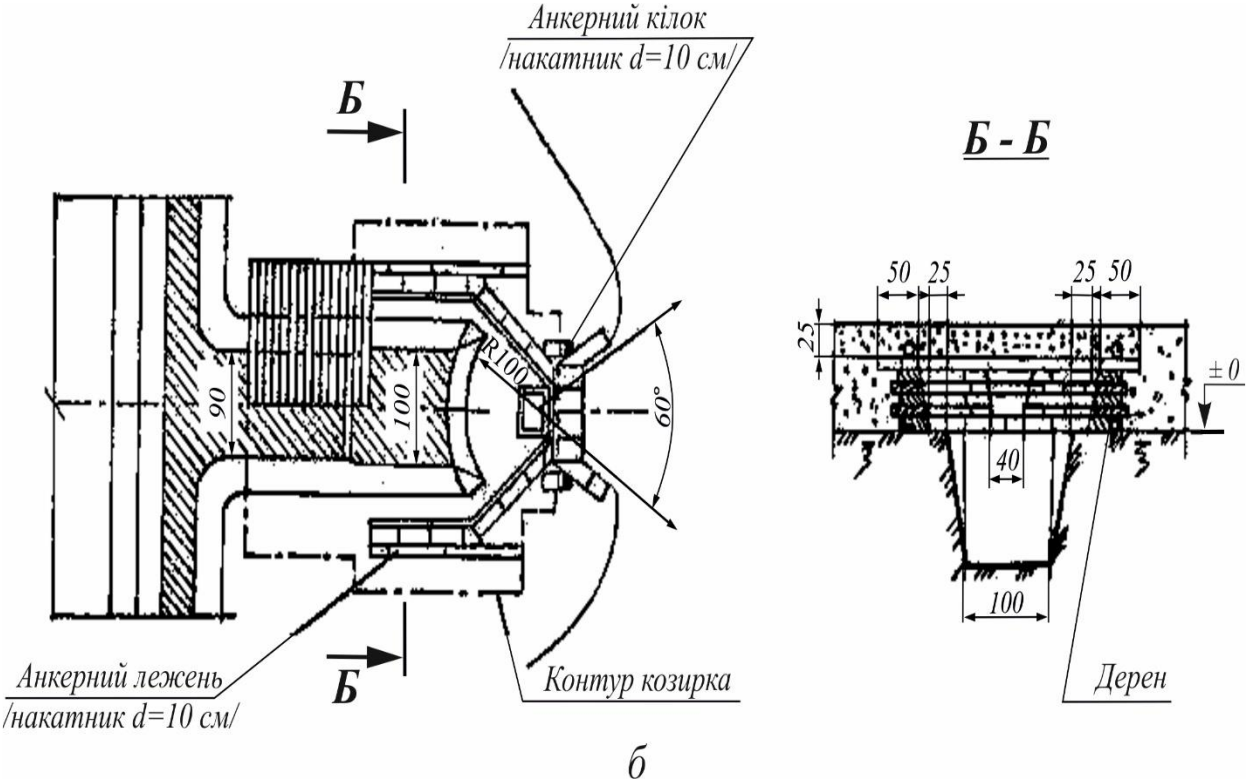

Рисунок 3.6.7 – Окоп для стрільби із кулемета стоячи

На влаштування окопчика за допомогою піхотної лопати потрібно 10 люд./год. Матеріали: круглий ліс – 0,4м2, дріт – 1,5кг

а

б

Умовні познаки:
а – загальний вигляд; б – план, розріз

Рисунок 3.6.8 – Окоп з протиосколковим покриттям для стрільби з кулемета

На влаштування окопу потрібно 18 люд./год. Матеріали: круглий ліс – 1,5м2, дріт – 5,0кг

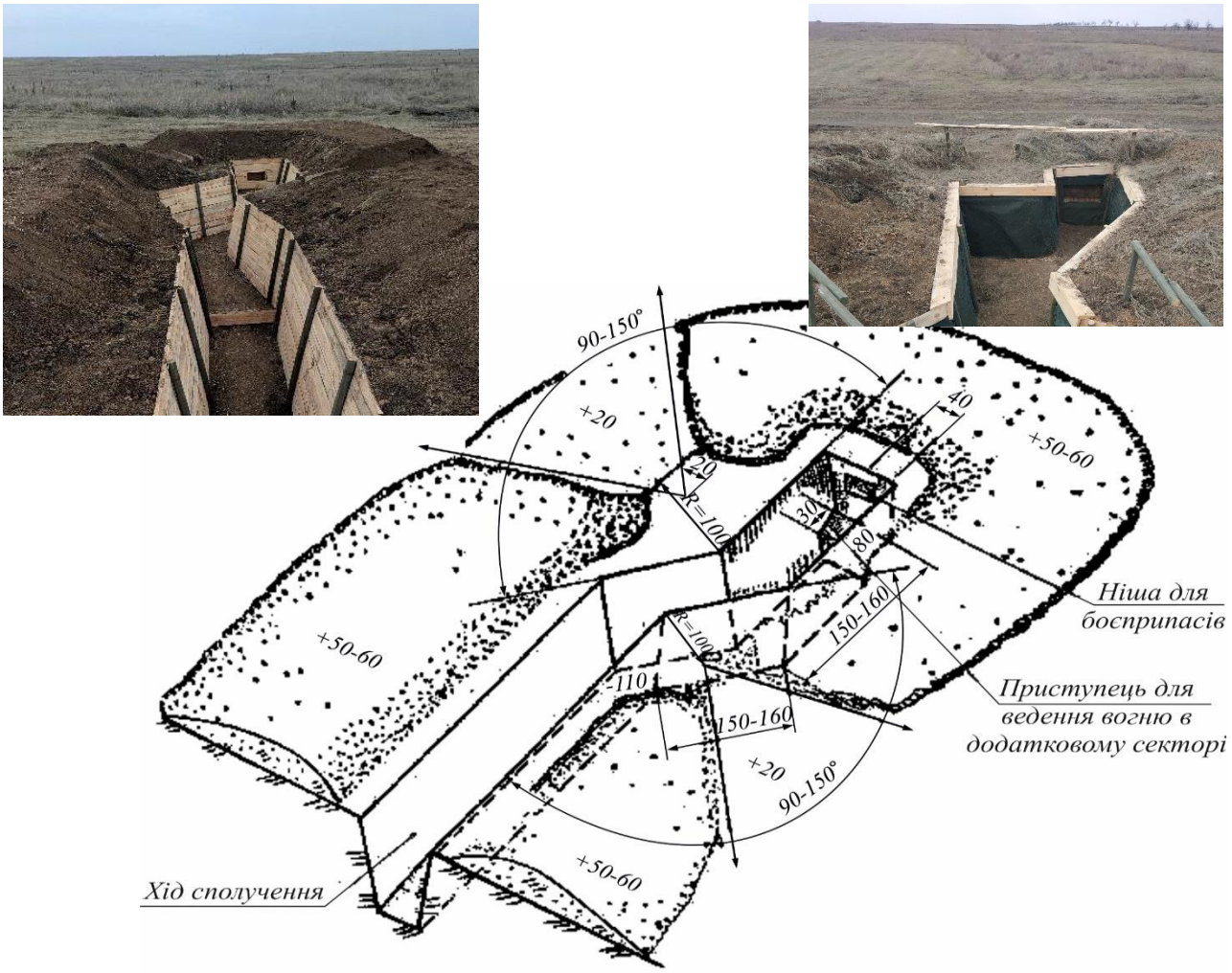

Рисунок 3.6.9– Винесений окопчик з майданчиком для стрільби з кулемета

На влаштування окопчика за допомогою піхотної лопати потрібно 11 люд./год.

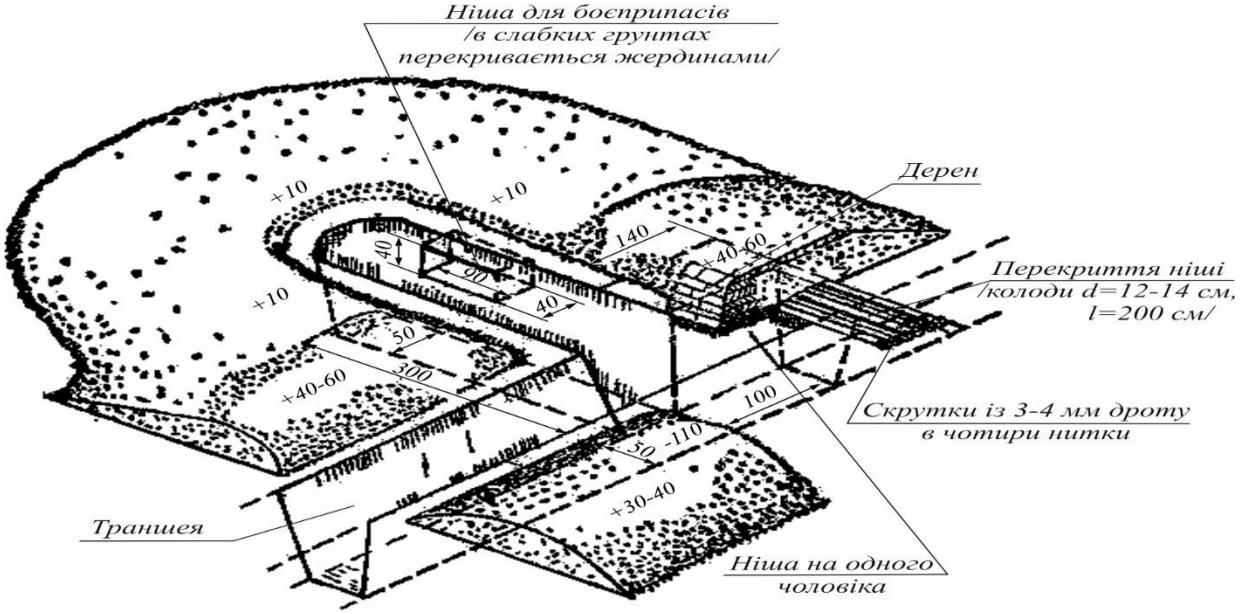

Рисунок 3.6.10– Окоп для ручного протитанкового гранатомета

Цифра в дужках відноситься до окопу для реактивного вогнемета. На влаштування окопу потрібно 7 люд./год. Матеріали: круглий ліс – 0,4м2, дріт – 1,5кг

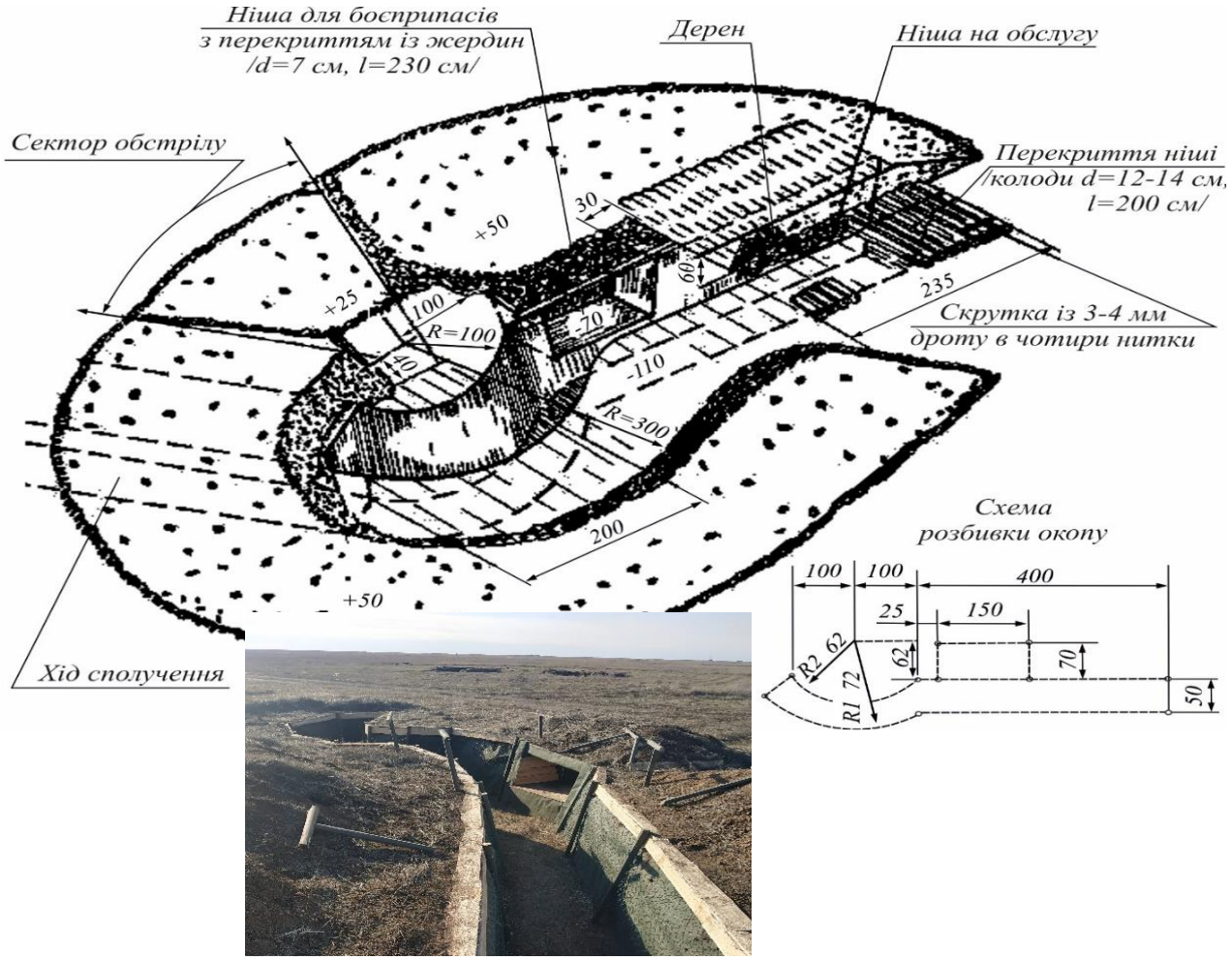

Рисунок 3.6.11– Окоп для виробу 9К111 (9К115)

Для влаштування окопу саперною лопатою потрібно 16 люд/год. Матеріали: круглий ліс – 0,7м2, дріт – 1,5кг

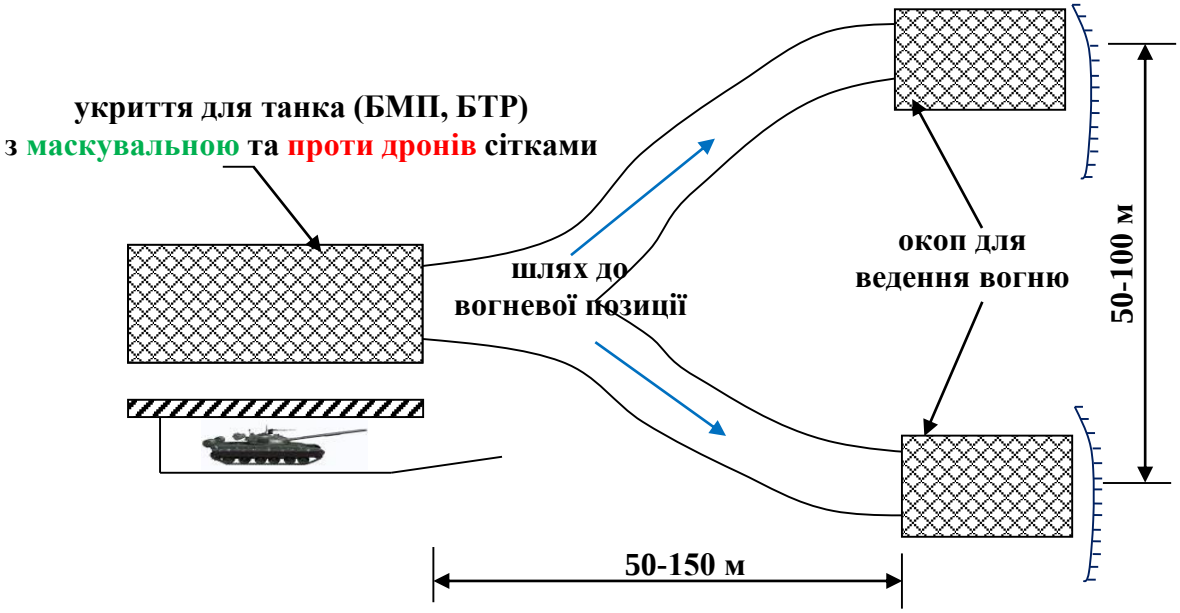

Рисунок 3.6.12 – V-подібна позиція для танка (БМП, БТР) (варіант)

Окопи для танків, БМП (БТР) в опорному пункті розташовуються по фронту з інтервалом до 200 м і в глибину не менше 100 м від першої (кругової) траншеї.

Рисунок 3.6.13 – Встановлення сіток над ОВТ проти дронів-камікадзе (варіант)

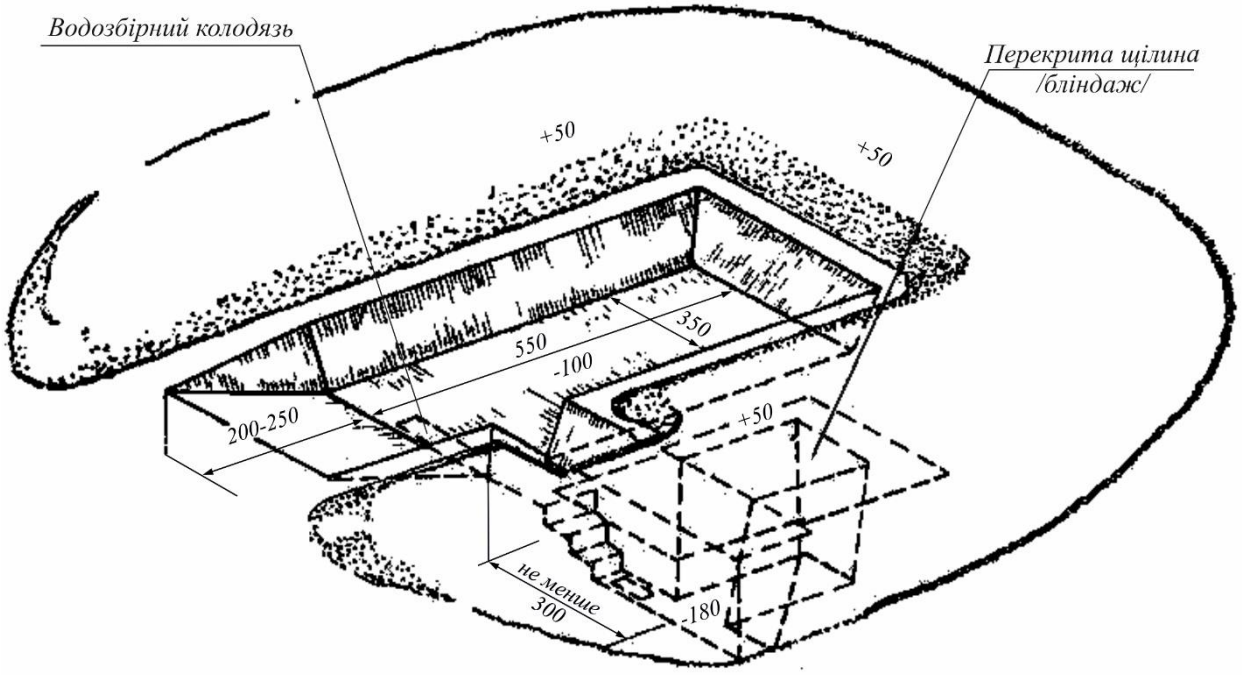

Рисунок 3.6.14 – Окоп для БМП з круговим обстрілом

При необхідності ведення вогню із стрілецьких бійниць машин бруствер у секторі обстрілу повинен бути + 40см.

На влаштування окопу потрібно 32 люд./год., із застосуванням землерийної машини ПЗМ-2 – 0,3 маш/год. та 8 люд./год. без щілини (бліндажа)

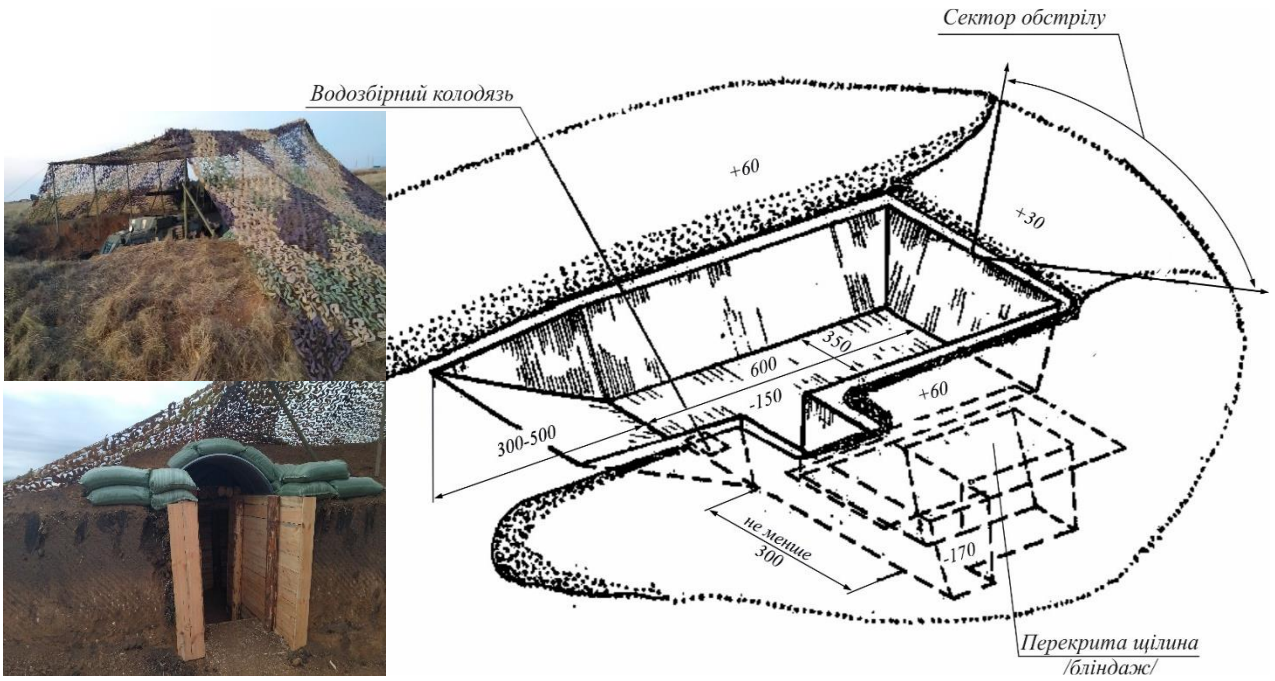

Рисунок 3.6.15– Окоп для БТР

На влаштування окопу потрібно 65 люд/год., із застосуванням землерийної машини ПЗМ-2 – 0,6 маш./год. та 12 люд/год. без щілини (бліндажа). Для БТР-60П у секторі стрільби бруствер не влаштовується

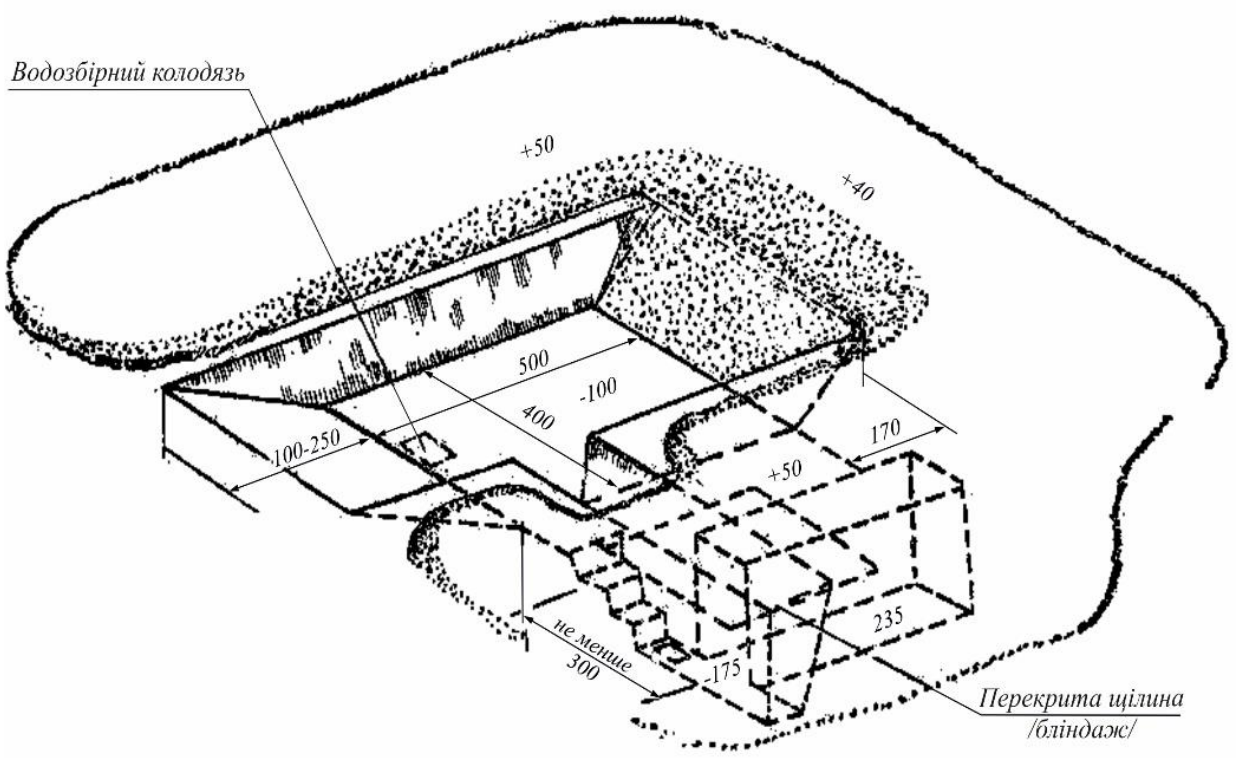
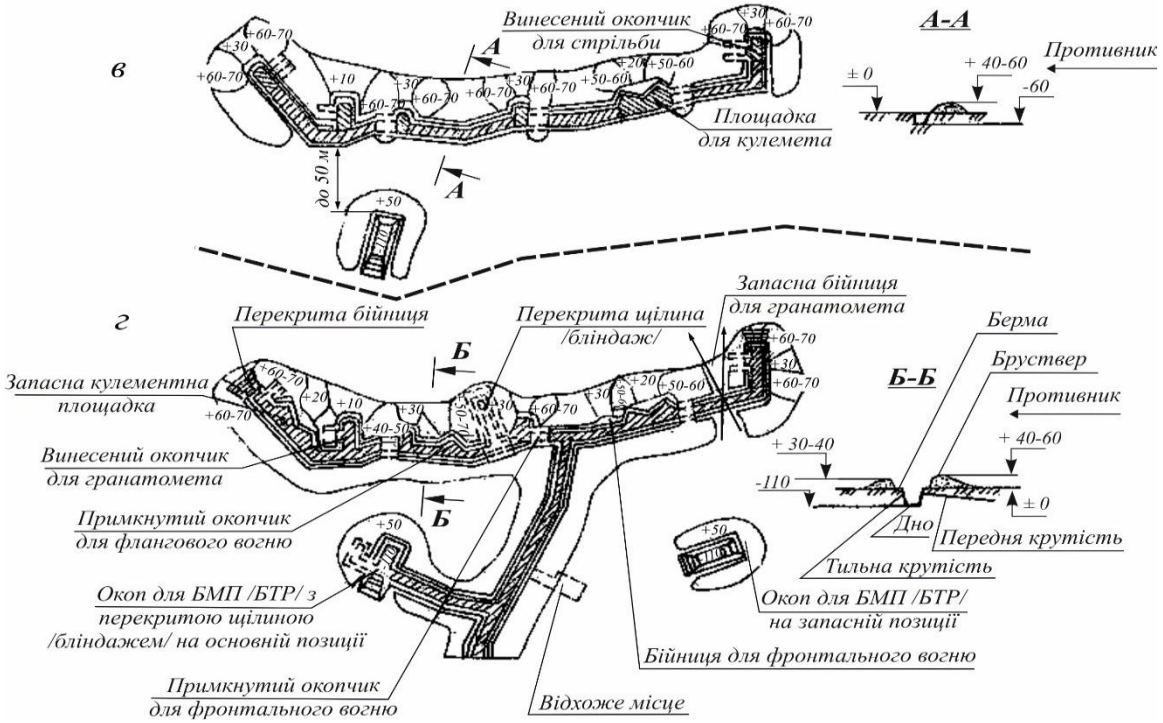

Рисунок 3.6.16 – Окоп для танка з круговим обстрілом

На влаштування окопу (без бліндажа) за допомогою танка з бульдозерним обладнанням потрібно 0,6 маш/год. та 5 люд./год.

Умовні познаки

в – сполучення одиночних та парних окопів траншею глибиною 0,6м в окоп на відділення, закінчення відривання окопу для БМП (БТР);

г – заглиблення траншеї до 1,1м, улаштування запасних бійниць та площадок, бліндажа або «перекритої щілини», примкнутих окопчиків, перекритих бійниць, ніш для боєприпасів, відривання та маскування окопу для БМП (БТР) на запасній позиції, відривання ходу сполучення до окопу БМП (БТР) на основній позиції, до КСП взводу і далі в тил.

На обладнання позиції відділення за допомогою піхотної лопати потрібно 300-400 люд./год, саперної лопати – 150-200 люд./год.

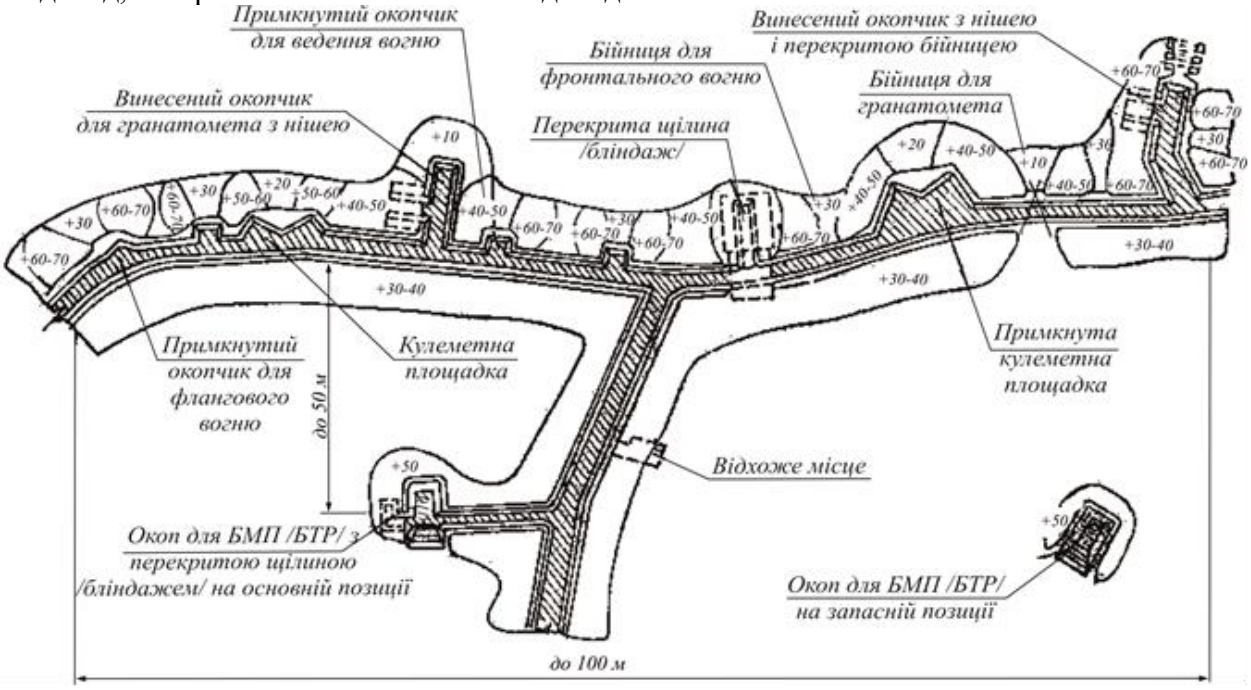

Рисунок 3.6.17 – Обладнання позиції відділення на ділянці траншеї, відритої землерийною машиною

При наявності перед траншеєю мертвих просторів можуть додатково влаштовуватися винесені окопчики для стрілецької зброї. На обладнання позиції за допомогою піхотної лопати потрібно 160-240 люд./год, саперної лопати – 80-120 люд./год.

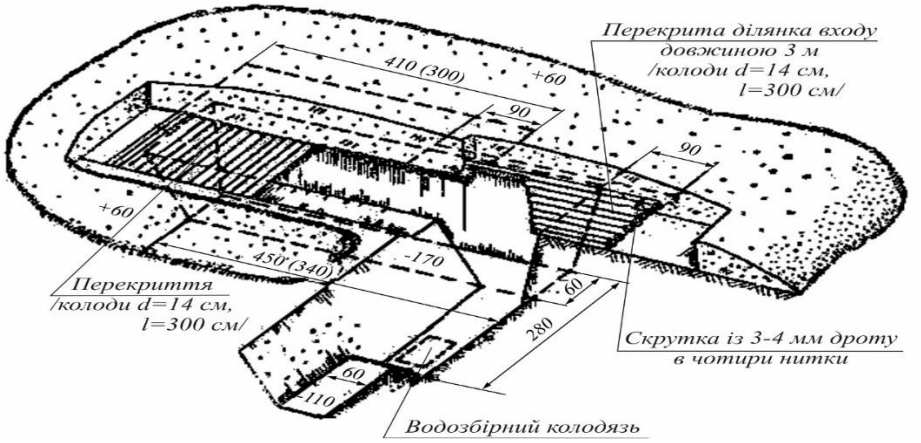
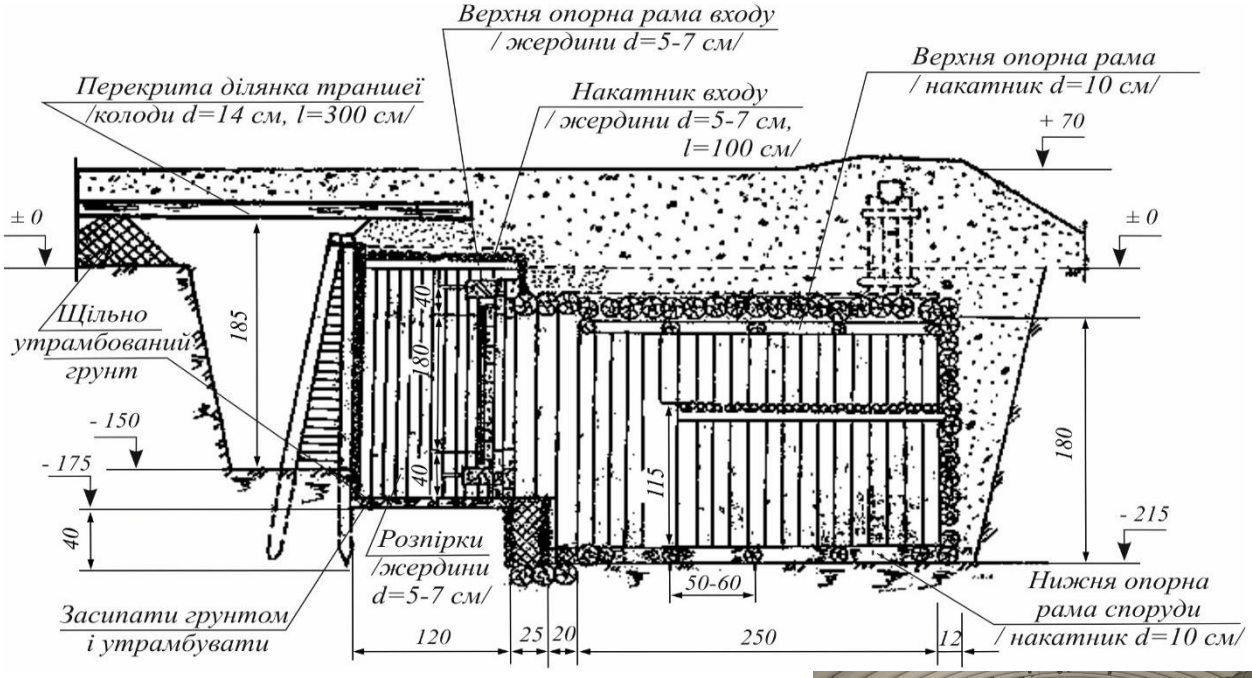

Рисунок 3.6.18 – Перекрита щілина на відділення (обслугу, екіпаж)

На влаштування щілини потрібно 24 (20) люд./год. Матеріали: круглий ліс – 2,7 (2,3) м2, дріт – 4 кг

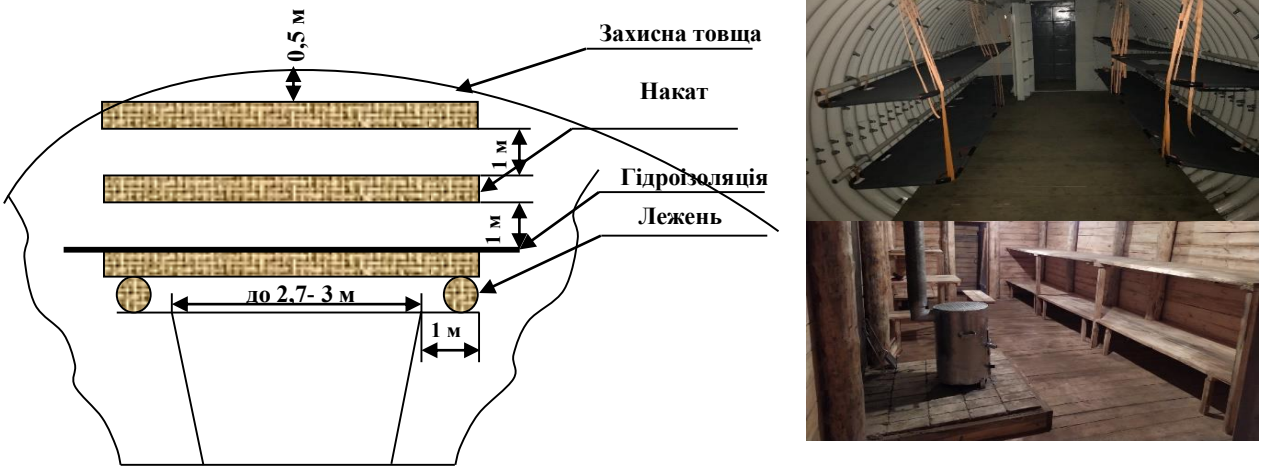

Рисунок 3.6.19 – Бліндаж безврубочної конструкції:

На влаштування бліндажа потрібно 90 люд./год. Матеріали: круглий ліс – 4,95м2, дріт – 6,5кг, цвяхи – 1,8кг. Бліндаж на відділення відривається позаду основної траншеї на відстані 4-5 м та з’єднується ходом сполучень

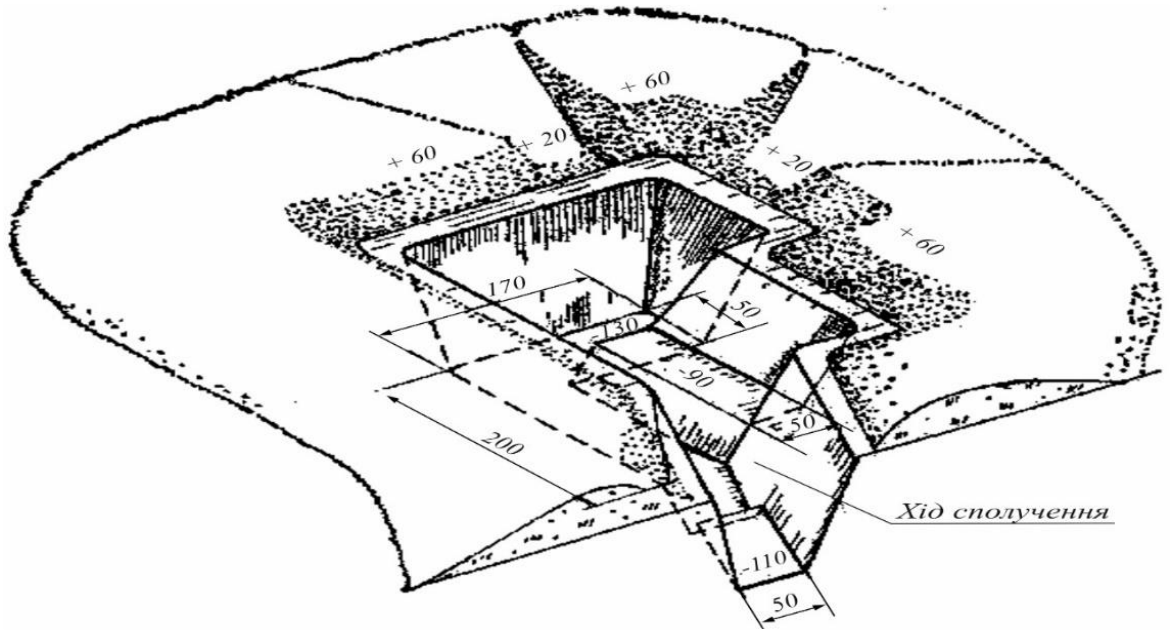

Рисунок 3.6.20 – Відкрите спорудження для спостереження командира взводу

На влаштування спорудження за допомогою саперної лопати потрібно 5 люд/год.

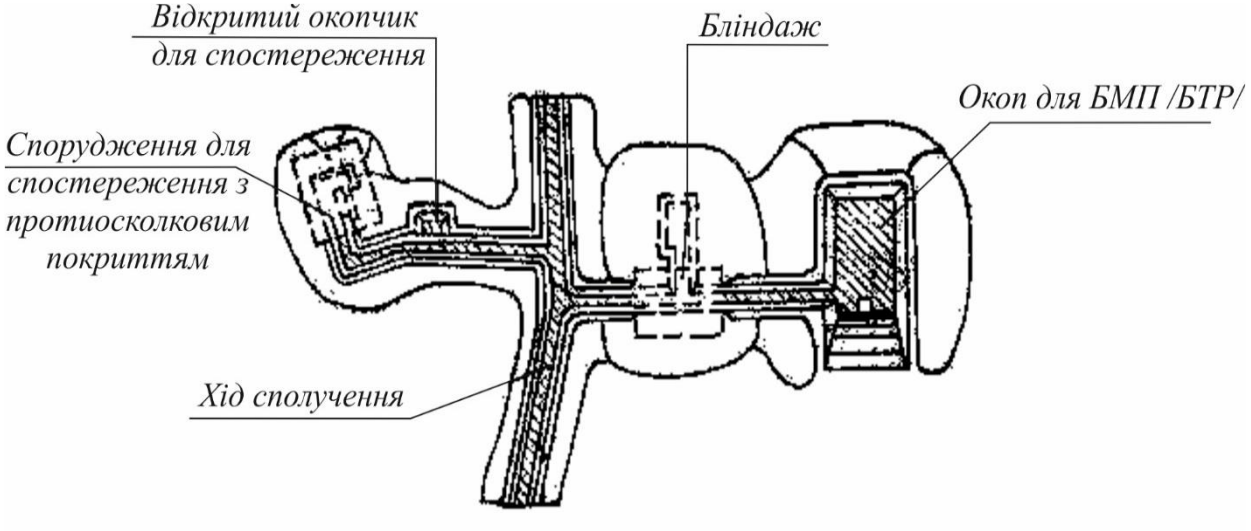

Рисунок 3.6.21 – Фортифікаційне обладнання КСП взводу

На обладнання КСП потрібно 80 люд/год, 0,6 маш/год. ПЗМ-2. Матеріали: круглий ліс – 7,5м2, дріт – 8кг.

Командно-спостережний пункт командира механізованого підрозділу повинен розташовується в ході сполучення в глибині опорного пункту на підвищенні.

Наприклад: на КСП командира взводу споруда для спостереження може бути відкритого типу у вигляді окопчика глибиною 130 см з бруствером, висота якого 20-60 см та сидінням для зв'язкового і радиста або ж з протиосколковим покриттям з колод діаметром 14 см та двома амбразурами з сектором спостереження не менше 60 градусів.

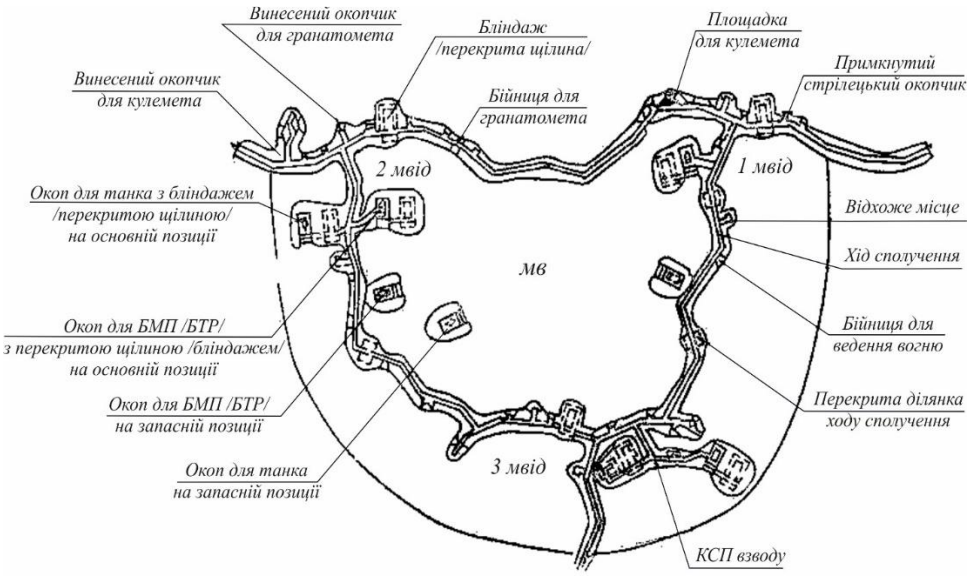

Рисунок 3.6.22 – Фортифікаційне обладнання опорного пункту механізованого взводу першого ешелону роти

На обладнання потрібно 1100 люд./год., 7 маш./год танка з бульдозерним обладнанням. Матеріали: круглий ліс – 45м2, дріт – 135кг. При влаштуванні одежі крутостей для 30% окопів і ходів сполучення додатково потрібно 350 люд./год. Матеріали: круглий ліс – 20м2, дріт – 120кг

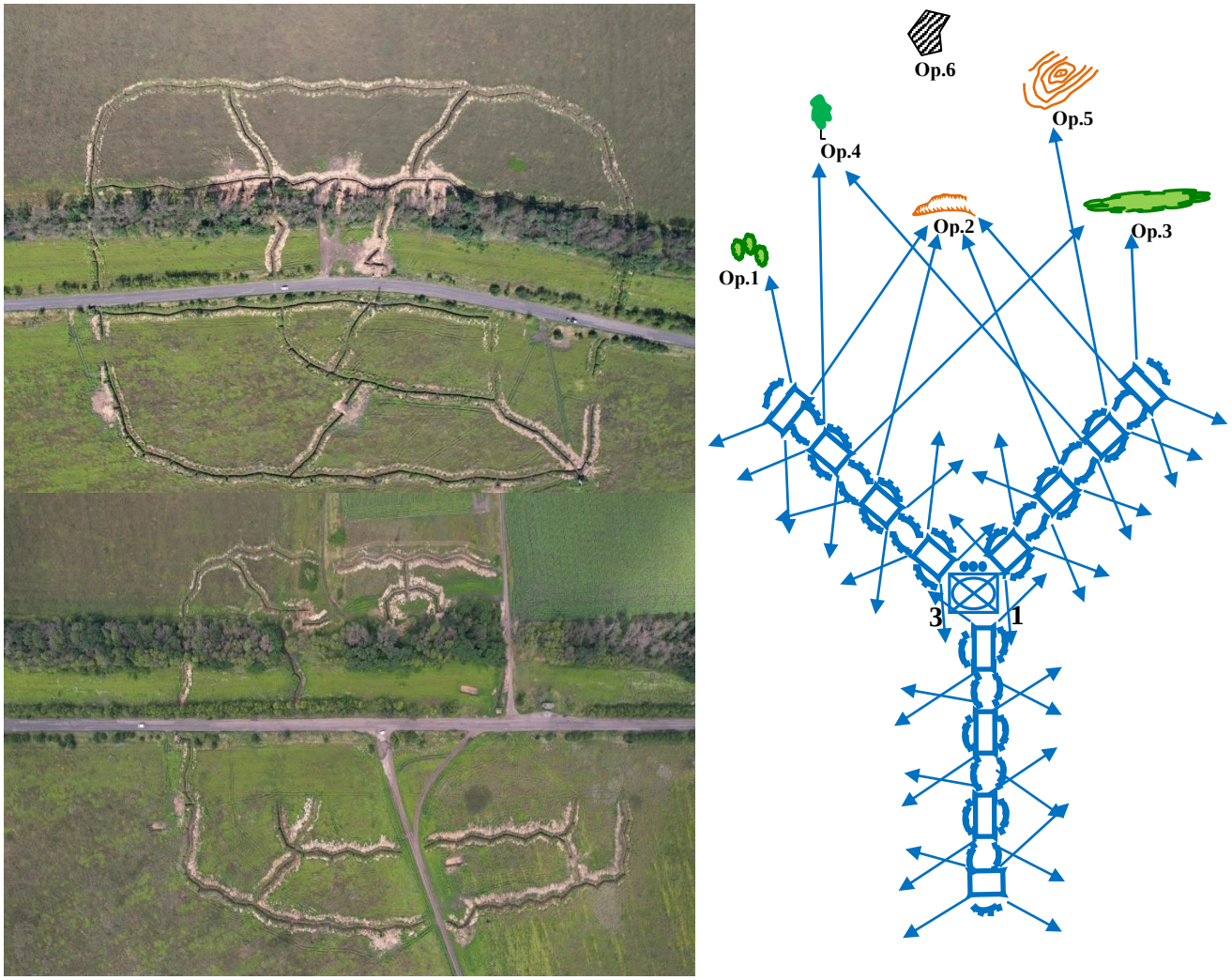
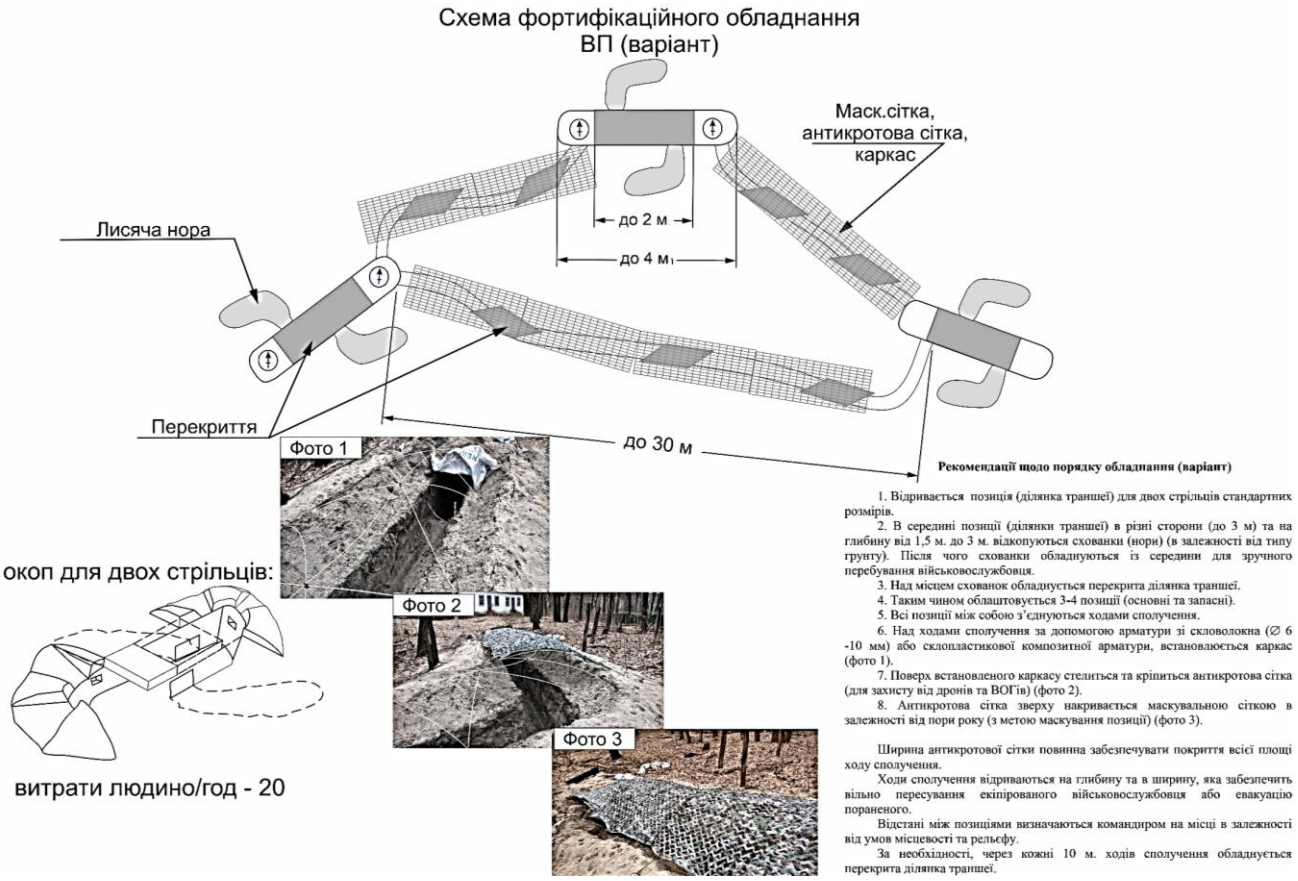
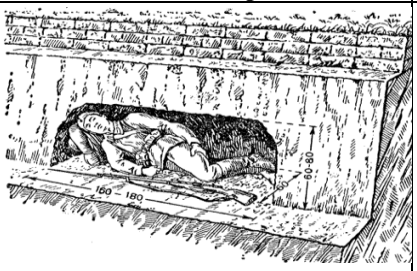
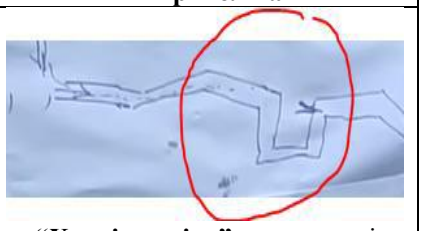
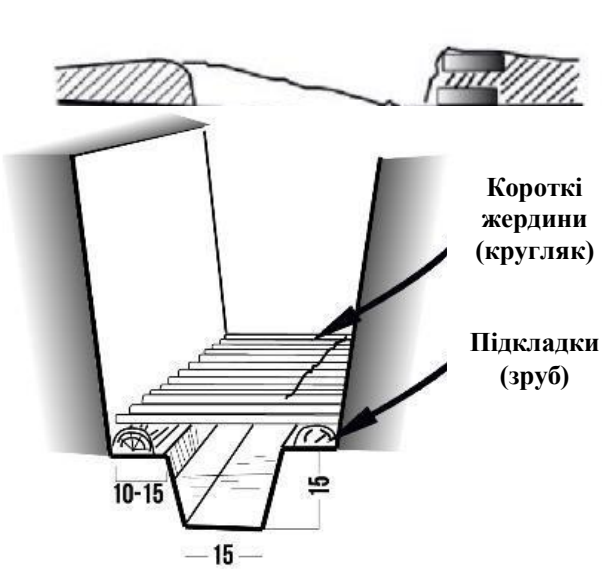
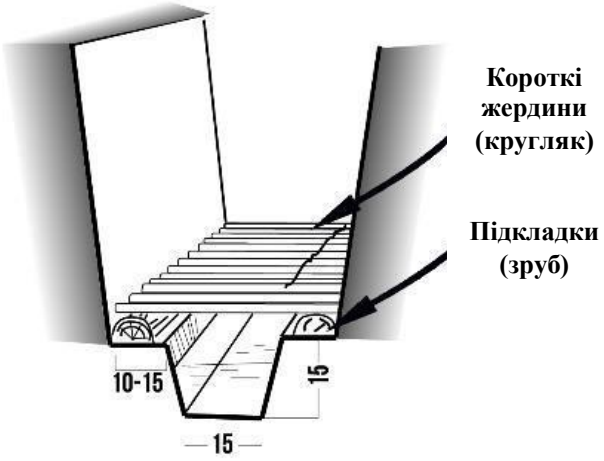

Рисунок 3.6.23 – Варіанти фортифікаційного обладнання опорного пункту механізованого взводу першого ешелону роти

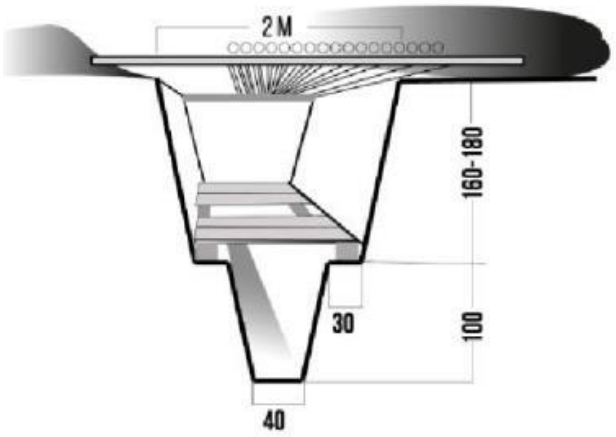

“Нора павука”	**“Лисяча нора”**	**“Хитрі коліна”**
		
“Нора павука” – це різновид замаскованого одиночного окопу, який використовується для спостереження та раптових атак. “Нора” згори прикрита “кришкою” з підручних засобів (яку можна легко зняти і поставити на місце), тож є непомітною з повітря для засобів БпЛА і зблизька противнику.	Зробіть для себе “лисячу нору” – 15- 20 см від підлоги окопу (над головою повинно бути не менше 60 см, щоб стеля трималася), там ви будете спати та ховатись від мінометних та артилерійських обстрілів. **РОЗМІРИ ТА ФОРМА?** Розміри “лисячої нори” повинні забезпечити можливість вам лягти. **ЗАСТЕРЕЖЕННЯ!** Не робити нору для лежання на спині – якщо засипе від вибуху – не виберетеся. **СТЕЛЯ?** Стеля напівкругла, щоб нора була більш витривалою до засипань. Укріпити стелю підпорками, зашити дошками. **ДЕ КОПАТИ?** Копати в передній стінці окопу, в стороні противника. **Краще робити нору (якщо є можливість вибору) надалеко від дерева, щоб коріння утримувало стелю краще.**	**“Хитрі коліна”** – це коліно траншеї у формі перевернутого “П”, щоб унеможливити просування противника по траншеї. Риючи траншею, потрібно зробити отаке коліно у формі перевернутого “П” щоб розташувати тут бойову позицію, яка буде прикривати вас від просування противником по вашій траншеї. Це дуже актуально робити біля флангів на стиках підрозділів між відділеннями чи між взводами, оскільки противник найчастіше б'є в стики між підрозділами і починає вас витискати до середини позиції. Якщо у вас в траншеї не буде отакого коліна, вам буде дуже важко зупинити противника. А так тут буквально одна людина зможе і закидати гранатами або зупиняти противника, який тут просувається кинжальним вогнем зі стрілецької зброї.

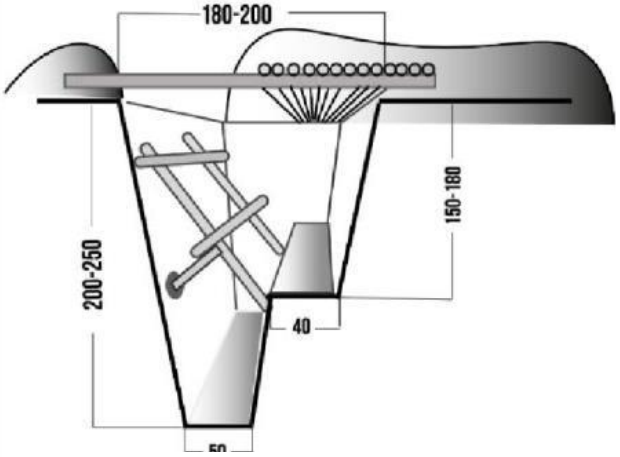

УВАГА! *Обов'язково також передбачити, обладнання "Водовідводу" на дні траншеї. Без нього під час дощу, таїння снігу (мокрого снігу тощо) наповнюється водою та брудом, які створюють дискомфорт тим хто обороняється.*

Обладнання відхожого місця в траншеї, який обладнаний жердинами

Обладнання відхожого місця в траншеї, який обладнаний транспортними піддонами

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! *В опорних пунктах, розміщених за межами населених пунктів (в лісосмузі тощо), відхоже місце потрібно обладнувати в 30-40 м за передовою траншеєю та з'єднувати її ходом сполучення. Довжина рву відхожого місця визначається з розрахунку 2-3 м на відділення (групу). Для його обладнання використовуються жердини (дошки, зруб тощо) або транспортні піддони з вирізаними отворами.*

КОЛИ ХОДИТИ В ТУАЛЕТ? *Важливо привчити організм до потреби ходіння в туалет в ранковий час, перед світанком. Для цього потрібно контролювати свій організм щодо прийомів їжі, не потрібно вживати їжу (сухий пайок) на протязі всієї доби.*

ACE, 3D, SALUTE

ACE report (застосовується для доповіді після бою (контакту))

- A (amunition) – скільки БК залишилось
- C (casualty) – чи є поранені
- E (equipment) – важливе спорядження (радіостанція, прилад нічного бачення, прилад тепловізійного бачення, бінокль, гранати, кішка, тощо)

ТЕМА 4. ДІЇ ПІДРОЗДІЛУ НА МАРШІ.

4.1. Підготовка до здійснення маршу в пішому порядку та на машинах. Дії особового складу на марші в пішому порядку, бойовій броньованій техніці та на автомобілях. Розміщення на (в) техніці, порядок ведення спостереження під час руху та дій на привалі. Особливості дій при потраплянні в засідку, спішування з техніки, розгортання у бойовий порядок підрозділу. Дії особового складу у разі виявлення ворожого БпЛА (коптерного типу, камікадзе) (підзавдання 000Г(Б).06Л.0401)

			
Відділення на марші. Способи пересування у складі підрозділу	Переміщення Відділенням	Десантування військовослужбовців з броньованої техніки	Дії відділення у складі розвідувально-пошукової групи. Контрзасадні дії. Вихід із засідки

Підготовка до здійснення маршу в пішому порядку та на машинах.

Підрозділ може пересуватися своїм ходом (маршем) або перевозитися різними видами транспорту (залізничним, повітряним, морським (річковим) транспортом або колісними тягачами на трейлерах). Пересування може здійснюватися комбінованим способом: перевезенням із використанням зазначених видів транспорту та маршем.

Марш – організоване пересування військ у колонах дорогами і колонними шляхами з метою виходу в призначений район або на визначений рубіж у встановлений час у повному складі та в готовності до виконання бойового завдання.

Основним способом пересування взводу (відділення, танка) є марш. У сучасних умовах марш став одним із основних способів пересування і є складовою частиною високоманеврених бойових дій військ.

Протяжність добового переходу може бути:

для змішаних колон до 250 км;

автомобільних колон – до 300 км,

в несприятливих умовах, – до 200 км і менше.

Час руху може складати 10-12 год. на добу, а в несприятливих умовах і

менше.

Залежно від змісту бойового завдання марш може плануватись як:

окремий основний вид тактичних дій (пересування у складі військової частини з одного району в інший);

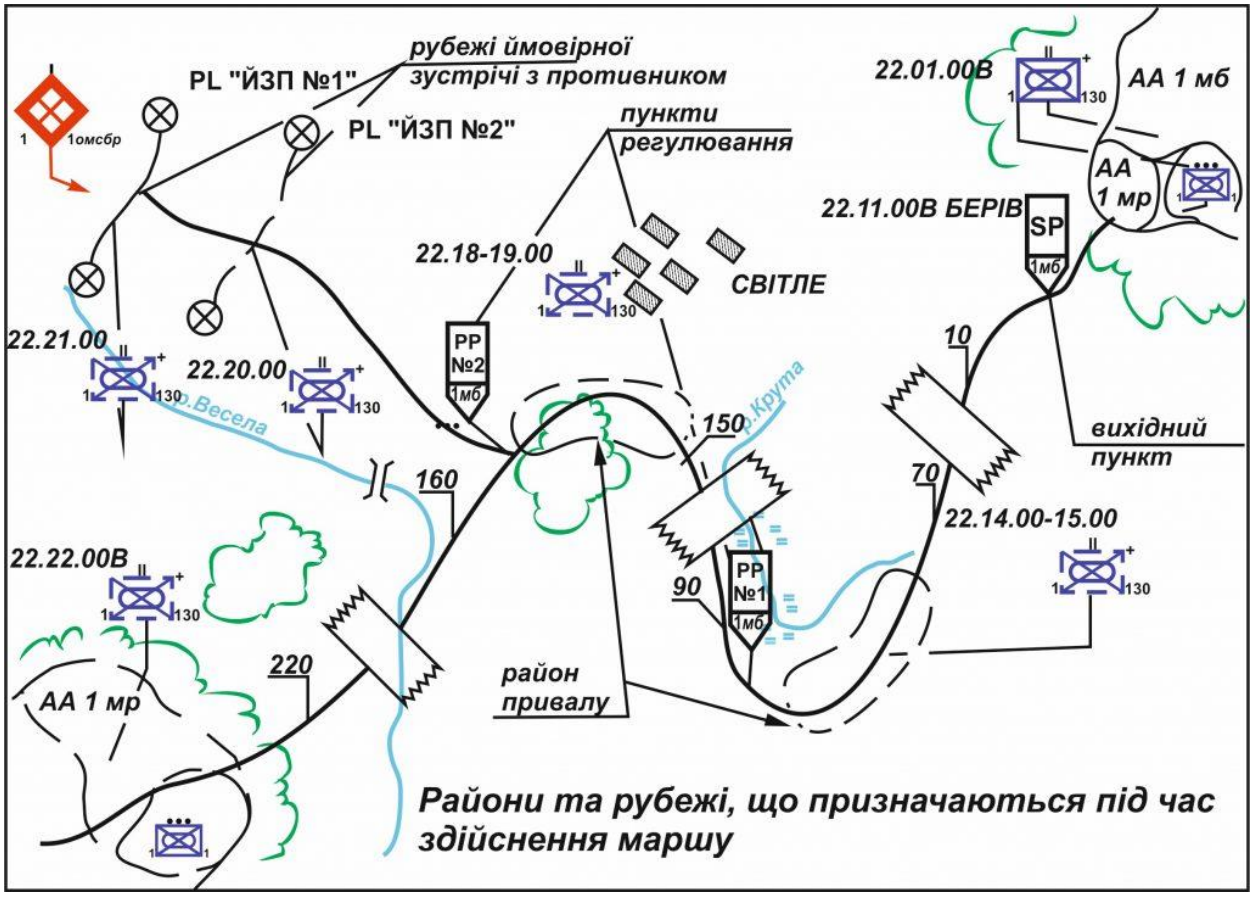
складовий елемент здійснення маневру, удару;

допоміжна тактична дія для виконання головного бойового завдання (у наступі — висування на рубіж переходу в атаку, рух у колонах підрозділів другого ешелону, переслідування противника;

в обороні – підвезення та евакуація ОВТ і МТЗ;

висування резервів на вказані рубежі (райони);

допоміжна тактична дія для виконання інших тактичних дій (супроводження колон та вантажів, охорона дорожніх комунікацій та об’єктів, патрулювання району, завдання повсякденної діяльності тощо).

Підрозділ завжди повинен бути готовим до пересування в умовах загрози застосування противником будь-яких засобів ураження, систем дистанційного мінування, десантів, ДРС, НЗФ, РХБ зараження, руйнування доріг і переправ, а також протидії руху колон з боку вороже налаштованого місцевого населення.

Незалежно від способу та умов пересування взвод (відділення, танк) повинен здійснювати його організовано, високими темпами, з дотриманням заходів прихованості.

Залежно від напрямку маршу він може здійснюватися до фронту, вздовж фронту або від фронту в тил. У всіх випадках марш здійснюється приховано, як правило, вночі або за інших умов обмеженої видимості, а в бойовій обстановці та в тилу своїх військ – і вдень.

Відділення може здійснювати марш в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу з ним у бій або поза загрозою зіткнення з противником.

Відділення здійснює марш у складі взводу або самостійно.

Самостійно відділення здійснює марш у якості дозорного відділення.

Відділення здійснює марш на штатній техніці, механізоване відділення крім того може здійснювати марш у пішому порядку або на лижах.

Можливості підрозділу із здійснення маршу визначаються його маршовими можливостями.

Маршові можливості – це здатність підрозділу до пересування з одного району у інший у встановлений час при збереженні боєздатності і повної готовності до виконання поставленого завдання.

Основними показниками маршових можливостей є загальна протяжність маршу, тривалість маршу, величина добового переходу, середня швидкість руху колони. Вони залежать від завдань, стану маршруту, технічного стану машин, підготовки механіків-водіїв і маршового вишколу підрозділу, погоди, пори року і доби, а також від всебічного забезпечення маршу.

Маршрут руху – намічений (встановлений) шлях пересування підрозділів, частин, транспортних засобів. Маршрут руху намічається на карті з вказанням основних населених пунктів, або азимутів.

Маршрут руху вибирається дорогами, що пролягають переважно лісовими масивами, лісопосадками та іншою закритою місцевістю, за можливості, поза великими населеними пунктами, вузлами доріг, підприємств атомної енергетики і хімічної промисловості.

Протяжність маршруту руху вимірюється у кілометрах.

Вихідний пункт (рубіж) – умовний пункт (лінія) на місцевості, від якої підрозділи розпочинають виконання отриманого завдання (здійснення маршу). При здійсненні маршу військами по одному маршруту призначається вихідний пункт, а у разі переміщення за двома і більше маршрутам є вихідний рубіж.

Пункт (рубіж) регулювання – умовний пункт (лінія) на місцевості, на яку підрозділи повинні виходити головою (головами) колони (колон) у визначений час.

Вихідний пункт і пункти регулювання призначаються для своєчасного й організованого початку і здійснення маршу.

Віддалення вихідного пункту повинне забезпечувати витягування підрозділу з місця розташування у колоні роти і вихід на маршрут руху.

Віддаленість вихідного пункту повинне забезпечувати витягування підрозділу з місця розташування у колону і вихід на нього головою колони з встановленою швидкістю. Віддаленість вихідного пункту для взводу з засобами посилення, що рухається у колоні до 10 машин, доцільно призначати по кордону району розташування або 400—500 м від нього.

Пункти регулювання призначаються для регулювання швидкості пересування колон під час маршу, забезпечення організованого руху та своєчасного прибуття в указаний район. Вони призначаються, як правило, через 3-4 години руху.

Рубежі регулювання визначаються на кордонах ділянок маршрутів з різними швидкостями руху, а також там, де їх легко виявити в нічний час з метою проведення за ними орієнтування.

Часові показники проходження вихідного пункту, рубежів (пунктів) регулювання вказує старший командир.

Привал і денний (нічний) відпочинок — це зупинка підрозділів на визначений час, для перевірки стану ОВТ, їх технічного обслуговування та усунення несправностей, дозаправлення пальним, поповнення боєприпасами та іншими матеріальними засобами, харчування і відпочинку особового складу. Привали призначаються: через 3-4 год руху тривалістю до 1 год, в другій половині добового переходу – тривалістю до 2 год.

Денний (нічний) відпочинок призначається наприкінці кожного добового переходу. Під час здійснення маршу на велику відстань, після 3-5 добових переходів, призначається при необхідності добовий відпочинок.

При здійсненні маршу на велику відстань, завдання підрозділам ставиться, як правило, тільки на перший добовий перехід. На кожний наступний перехід завдання доводять у районі відпочинку.

Рубіж ймовірної зустрічі з противником – умовна лінія, на якій можлива зустріч із противником.

Визначення рубежу ймовірної зустрічі з противником зводиться до вирішення математичного завдання та нанесення результатів на робочу карту. Вихідними даними для цього є: відстань до противника, швидкість колон наших військ і противника. Для визначення ймовірного рубежу зустрічі з противником необхідно визначити: час виходу на рубіж ймовірної зустрічі з противником та відстань, яку пройде за цей час наш підрозділ.

Час виходу на рубіж ймовірної зустрічі з противником визначається як ділення відстані до противника на сумарну швидкість руху колон військ противника та наших військ.

Відстань по маршруту, яку пройде наш підрозділ за розрахований час, буде складати: середню швидкість руху підрозділу, помножену на час виходу на рубіж ймовірної зустрічі з

противником. Отриманий результат необхідно відкласти на маршруті руху, і отримана точка буде точкою, через яку пройде рубіж ймовірної зустрічі з противником.

Взвод (відділення у пішому порядку) здійснює марш у визначеній побудові.

Побудова бойових машин, відділень із засобами посилення для здійснення маршу є похідний порядок**.**

Похідний порядок під час здійснення маршу на техніці, як правило, колона бойових машин.

Колона – стрій бойових машин, інших транспортних засобів, підрозділів, на визначеній дистанції, для здійснення маршу.

Дистанція – відстань у глибину між машинами в похідному порядку.

Під час здійснення маршу у пішому порядку (на лижах) похідний порядок відділення може бути в колону по одному або в колону по два, а похідний порядок взводу може бути в колону по три (у взводі з чотирьох відділень – в колону по чотири), в колону по два або в колону по одному.

Під час здійснення маршу в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу з ним у бій, або руху по території з ворожо-налаштованим місцевим населенням, похідний порядок взводу (відділення у пішому порядку) буде включати головні сили та похідну охорону.

Похідний порядок повинен забезпечувати високу швидкість руху, зручне розгортання в передбойовий і бойовий порядки, найменшу уразливість від зброї противника, підтримання стійкого управління.

Дистанція у колоні між машинами взводу, колонами взводів, рот у колоні батальйону – 25–50 м.

Під час руху відкритою місцевістю в умовах загрози застосування противником ЗМУ і ВТЗ дистанція між бойовими машинами збільшується і може бути 100–150 м. Під час руху гірськими дорогами, в умовах обмеженої видимості, ожеледиці, дорогами, що мають круті підйоми, спуски, повороти, а також при русі з підвищеною швидкістю дистанції між машинами збільшуються.

На привалах побудова колони не порушується, машини зупиняються на правому узбіччі дороги не ближче 10 м одна від одної або на дистанціях, які встановлені командиром.

З отриманням сигналу про початок руху командир взводу подає команду на витягування колони. Команда подається зоровими сигналами (прапорцями, ліхтариком), а також голосом.

Командир взводу на марші зобов’язаний суворо дотримуватися встановленого порядку руху і маскування, не допускати затримок на переправах, перевалах, у тіснинах, тунелях і населених пунктах, вести безперервне кругове спостереження за наземним, повітряним противником і сигналами командира роти, вчасно оповіщати особовий склад про противника, а також про радіоактивне, хімічне і біологічне зараження.

Залежно від обстановки, завдань, які виконуються, і дорожніх умов взвод за рішенням старшого командира може здійснювати марш „по-похідному” або „по-бойовому”. Машини на марші рухаються тільки правим боком дороги, дотримуючись встановленої швидкості руху, дистанції та вимог безпеки.

ВАЖЛИВО! За досвідом бойових дій та АТО:

Перед здійсненням маршу умикаються засоби РЕБ для захисту від атаки дронами. Визначити спостерігачів та відповідальних за знищення БПЛА противника.

Доповідь про проходження вихідного пункту, рубежів регулювання бажано не здійснювати взагалі або здійснювати із запізненням, необхідним для проходження його усією колоною з використанням документів ПУВ.

Для захисту від високоточної зброї противника максимально використовуються поля радіолокаційної невидимості, що утворюються складками місцевості і місцевих предметів, а

також пришляхова рослинність. На відкритих ділянках маршруту не допускаються скупчення і зупинка машин, швидкість руху і дистанції між машинами збільшуються.

Під час вимушеної зупинки машина відводиться на праве узбіччя або убік від дороги, де несправність усувається.

Машину, що зупинилася (несправна), об'їжджають тільки ліворуч. Після усунення несправності машина приєднується до колони, яка проходить, своє місце у колоні взводу вона займає на привалі. Обгін колон під час руху забороняється.

Уночі машини рухаються з використанням приладів нічного бачення або світломаскувальних пристроїв, а під час руху ділянками місцевості, які проглядаються противником**,** і світлої ночі – з приладами нічного бачення, які працюють у пасивному режимі, вимкненим зовнішнім і внутрішнім освітленням або повністю вимкненими приладами.

Отримавши сигнал оповіщення про повітряного противника, взвод продовжує рух, збільшує при цьому швидкість і дистанції між машинами.

Вогневі засоби, що виділені для ведення вогню по повітряних цілях, готуються для відкриття вогню, люки ББМ, крім люків, з яких буде вестися вогонь, зачиняються. Особовий склад переводить протигази в положення „напоготові". Напад повітряного противника відбивається вогнем за командою командира взводу або самостійно. Під час руху в пішому порядку механізований підрозділ за командою командира займає найближчі укриття і відкриває вогонь зі стрілецької зброї по повітряних цілях противника.

Під час маршу не виключена можливість раптового нападу наземного противника, а також ведення бою на заздалегідь намічених рубежах ймовірної зустрічі з ним або на інших рубежах.

Ведення бою на рубежі ймовірної зустрічі з противником проводиться за вимогами ведення оборонного бою.

Також на рубежах ймовірної зустрічі з противником, як і на інших рубежах, можливе ведення зустрічного бою.

Під час здійснення маршу взводом самостійно, у складі роти, на взвод можливий напад дрібних груп противника, мінування шляхів висування, блокування маршрутів руху ворожо-налаштованим населенням.

Напад на колони, що висуваються, буде здійснюватися приховано, із засад.

Ефективність дій підрозділу, який потрапив у засаду розвідувальної або диверсійної групи противника, безпосередньо залежить від ступеня натренованості особового складу вести бій за даних умов. Відповідними діями підрозділу, як правило, є щільний вогонь по позиціях засади з усіх видів озброєння, захист підрозділу, що потрапив у засаду, встановлення димової завіси та атака позицій противника.

Під час руху в колоні роти на транспортних засобах, якщо є вірогідність потрапляння в засаду, відстань між машинами повинна бути не менша 100 м, це дозволяє зменшити кількість машин, що одночасно попали під обстріл.

Як правило, противник під час руху великої колони техніки нападати на колону з метою її знищення не буде.

Метою нападу буде виведення зі строю окремих машин, ведення тривожного вогню, блокування та зупинка руху колони.

Для досягнення цієї мети він буде використовувати стрілецьку зброю, переносні протитанкові засоби, ворожо-налаштоване населення.

Під час руху в колоні головних сил механізований взвод, що був обстріляний з легкої стрілецької зброї, повинен продовжувати рух за визначеним маршрутом, за командою командира підрозділу або самостійно відкрити вогонь у відповідь. Вогонь у відповідь, як правило, відкриває черговий вогневий засіб, що призначається один на взвод. У випадку інтенсивного обстрілу до ведення вогню у відповідь можуть залучатися усі вогневі засоби взводу. Для прикриття руху колони взводу димами, за необхідністю, застосовується система «Туча», термодимова апаратура та інші засоби постановки димової завіси.

При підриві машин, що рухалися попереду, на вибуховому пристрої (міна, фугас), і зупинки колони, техніка, не виїжджаючи з колони та не з'їжджаючи на обочину, приймає вправо і зупиняється, дистанція між машинами 25-50 м.

Організовується кругове спостереження та за необхідністю особовий склад спішується і займає кругову оборону навколо бойових машини. Допомога особовому складу, що підірвався, надається негайно з дотриманням вимог мінної безпеки.

Після перевірки місцевості на наявність вибухових пристроїв, надання допомоги потерпілим і розблокування шляху колона продовжує рух.

Якщо з блокуванням колони слідує вогневий напад, особовий склад діє з його відбиття.

Командири підрозділів повинні вміти діяти у випадках, які не залежать від виду пересування:

противник відкрив вогонь з відстані менше 35 м, і можливий кидок гранати.

противник відкрив вогонь з відстані, яка перевищує 35 м.

Військовослужбовці повинні знати, як потрібно діяти в зоні ураження та поза нею.

Противник відкрив вогонь з відстані кидка гранати (35 м). У цьому випадку частина взводу перебуває під сильним, концентрованим вогнем противника з близької відстані. Без додаткової команди ця частина взводу відповідає вогнем зброї, з максимальним темпом ведення вогню, в напрямку засади, кидає димові та осколкові гранати та атакує позиції засади. Частина взводу поза зоною ураження відкриває вогонь у напрямку позиції засади, прикриває атаку.

Коли противник відкрив вогонь з відстані, яка перевищує кидок гранати (більш як 35 м), та частина взводу, яка потрапила в зону ураження, залягає, ставить димову завісу гранатами і відповідає вогнем у напрямку засади. Друга частина взводу атакує засаду з флангу.

Під час нападу противника із засади екіпажі бойових машин відкривають вогонь, встановлюють аерозольну (димову) завісу, забезпечуючи по можливості вихід військової техніки і озброєння із зони ураження, спішування особового складу і відбиття нападу. Особовий склад спішується, займає вогневі позиції навколо машин і під їх прикриттям відкриває щільний вогонь по виявлених цілях противника і найбільш імовірних місцях їх розташування, сміливими, рішучими діями відбиває напад і, якщо можливо, переходить в атаку.

Командир взводу негайно доповідає командиру роти про місце засади і стан справ.

Під час здійснення маршу у пішому порядку, в складі головних сил, у разі обстрілу зі стрілецької зброї особовий склад займає укриття, організовує кругову оборону, відкриває вогонь у відповідь та, прикрившись димовою завісою, при можливості виходить з—під обстрілу.

Під час руху вогневими (тактичними) групами, частина взводу, яка не потрапила в зону ураження, повинна і зобов'язана атакувати позиції засади з флангу або з тилу вогнем і маневром. Якщо весь взвод потрапив у засаду, він повинен атакувати її, прикриваючись димовими гранатами.

Рух пішим маршем або на лижах в умовах можливого вступу у бій, русі в боковій заставі, взвод здійснює двома колонами по одному чоловіку вздовж дороги. Дистанція між військовослужбовцями – 5 м, відділеннями – 10 м. Якщо є вірогідність нападу із засади, то взвод прямує в складі вогневих групах. Бойовий порядок вогневої групи будується кутом. Старший вогневої групи розташовується попереду на вістрі кута, зліва і праворуч від нього на відстані 5 – 10 м – кулеметник і гранатометник, далі – стрілець, за ним – командир відділення з радистом і друга вогнева група.

У разі блокування ділянок маршруту руху місцевими жителями, за досвідом АТО, рекомендуються наступні дії:

змінити маршрут руху колони, не зупиняючись, на максимально можливих швидкостях обійти натовп, при спробі заблокувати

маршрути обходу застосовувати димові засоби та за необхідності попереджувальні постріли (черги) вгору кількома одиницями

стрілецької зброї ніж за 500 м від натовпу, віддати наказ «ДО БОЮ» (розосередитись, зайняти кругову оборону, виставити охорону, та позначки попередити про право застосування військовослужбовцями зброї голосом та викликати організаторів натовпу на переговори, переговори вести на відстані не ближче 100 м від бойових машин (бойового порядку) підрозділу;

у разі невиконання вимог звільнити маршрут руху колони, здійснити попереджувальні постріли (черги) угору зі всієї зброї

одночасно із застосуванням;

у разі неможливості здійснення цього − організувати вартову службу, встановити межі постів та призначити варту (діяти згідно з вимогами СГ та ВС до прибуття підрозділів ЗСУ для посилення або підрозділів МВС, СБУ (Національної гвардії)), яка забезпечить зовнішнє кільце ізоляції та подальший рух колони, у разі нападу сепаратистів на колону загін (підрозділ) блокування зав'язує з ними бій на вигідному рубежі та відбиває напад, а колона повинна збільшити швидкість та вийти з-під удару.

Мінне поле, установлене засобами дистанційного мінування противника, взвод позначає та обходить або долає у складі колони роти за головною машиною пророблением нею проходом. Міни, які були виявлені перед машинами взводу, знищуються з використанням возимого комплекту розмінування або іншими способами.

Під час оповіщення про радіоактивне, хімічне і біологічне зараження взвод продовжує рух. У бойових машинах перед подоланням зон зараження люки, двері, бійниці і жалюзі зачиняються, вмикаються системи колективного захисту від ЗМУ. Особовий склад, який перебуває в пішому порядку і на відкритих машинах, надягає засоби індивідуального захисту.

Зони з високими рівнями радіації, райони руйнувань, пожеж і затоплень на маршруті руху підрозділ, як правило, обходити.

У разі неможливості обходу зони зараження долаються з максимальною швидкістю із обов'язковим використанням засобів індивідуального захисту і систем колективного захисту від ЗМУ.

Часткова спеціальна обробка проводиться після виходу із зони радіоактивного зараження за вказівкою командира роти, а в разі потрапляння отруйних речовин на шкірні покрови і стрілецьку зброю – **негайно.**

Повна спеціальна і санітарна обробка проводиться, як правило, у районі спеціальної обробки перед районами денного (нічного) відпочинку, або перед входом у район зосередження.

У разі застосування противником запалювальної зброї, а також вимушеного подолання району пожеж люки, двері, бійниці і жалюзі бойових машин зачиняються. У разі необхідності надягаються протигази із вставленими протидимними фільтрами. Після виходу з району пожеж командир взводу організовує гасіння вогню на машинах, рятування особового складу і надання постраждалим першої медичної допомоги, після чого рух відновлюється.

Поранені та хворі після надання їм першої медичної допомоги на місці доставляються в медичний пункт батальйону.

За досвідом АТО:

Варіант розташування особового складу в автомобілях:

у кабіні: знаходяться по два водія – основний і запасний;

у кузові:

Стрільці – обличчям до бортів,

Снайпер – в передній частині машини,

Командир – в районі задніх коліс, між мішками з піском,

Кулеметник – поруч з ним з боку заднього відкритого борту.

Під час зупинки машини особовий склад покидає її при можливості через відкритий задній борт.

Першим спішується кулеметник, який прикриває вогнем спішування особового складу.

На відкритій місцевості особовому складу доцільно використовувати автомобіль, що зупинився, як укриття від ворожого вогню.

На привалах машини зупиняються на правому або лівому узбіччі дороги не ближче 10 м одна від одної або на дистанціях, що встановлені командиром. Для машин, що відстали, залишаються місця.

Бойові машини розміщуються по можливості під кронами дерев, у радіолокаційній тіні місцевих предметів, а на відкритій місцевості, за наявності часу, маскуються штатними маскувальними покриттями і місцевими матеріалами. Особовий склад виходить з бойових машин, транспортних засобів тільки за командою командира взводу.

У бойових машинах залишаються спостерігачі і навідники гармат (навідники-оператори), а в командирських машинах є чергові на радіозасобах. Вогневі засоби, що призначені для відбиття нападу повітряного противника, знаходяться в готовності до ведення вогню. Механіки-водії проводять контрольний огляд танків, при цьому башти танків, БМП повертати ліворуч забороняється.

Денний (нічний) відпочинок призначається після нічного (денного) переходу, якщо величина відстані, на яку здійснюється марш, більше одного добового переходу. Підрозділи розташовуються приховано і розосереджено в порядку, що забезпечує швидкий вихід з району для продовження руху. Особовий склад обслуговує техніку, здійснює необхідний її ремонт і заправку, приймає їжу і відпочиває.

У районі денного (нічного) відпочинку особовий склад готує для себе прості укриття (щілини), а для бойових машин і іншої бойової техніки при необхідності за допомогою навісного землерийного обладнання – укриття. При цьому максимально використовуються природні укриття і складки місцевості.

Узимку перед маршем командир взводу зобов'язаний:

ужити заходів щодо забезпечення особового складу засобами проти відмороження;

переконатися в наявності зимового дизельного пального і спеціальних рідин у машинах і, в разі потреби, вжити заходів щодо їх дозаправлення;

перевірити справність засобів підігріву двигунів машин, готовність озброєння до застосування в умовах низьких температур, а якщо буде здійснюватися рух ділянками з глибоким сніговим покривом – і натягування гусениць; оснащення машин засобами підвищення прохідності;

дати вказівки механікам-водіям (водіям) з проведення заходів щодо запобігання розморожуванню систем охолодження двигунів;

організувати просушування обмундирування і взуття.

За досвідом відповідними та ефективними діями в разі потрапляння в засідку є:

постановка димової завіси;

щільний вогонь по позиціях засідки з усіх видів зброї;

по можливості надання вогневої підтримки тим підрозділам, які опинилися у найкритичнішому стані та атака позицій противника.

За оцінками військових фахівців, щільний вогонь у напрямку позицій засідки противника може призвести до:

знищення ключових вогневих точок противника;

знищення командного складу нападників;

введення противника в паніку та зриву плану проведення засідки.

У момент нападу необхідно екранувати зону ураження димовими шашками і, якщо дозволяє дальність, закидати противника гранатами.

Використовуючи димову завісу, частиною підрозділу, що знаходиться в зоні ураження, атакувати противника. Хоча під час атаки можливі великі втрати, вона все одно повинна бути проведена, щоб запобігти повного знищення підрозділу, який потрапив в засідку.

Атака у фланг засідки вважається більш ефективною, тому що дозволяє легше організувати взаємодію. Вогнева підтримка атаки повинна здійснюватися всіма існуючими засобами ураження.

Навчання „контрзасадним" діям (за матеріалам узагальнення досвіду військових фахівців).

Головним завданням успішних дій підрозділів під час здійснення пересувань є ретельні тренування "контрзасадним" діям особового складу і доведення їх до повного автоматизму. Тобто особовий склад підрозділу повинен бути навчений діяти без команд.

Спочатку відпрацьовуються дії при проходженні пішим порядком, потім – під час маршу на різних транспортних засобах. При цьому слід зазначити, що незалежно від способу пересування особиста і групова зброя повинна знаходитися напоготові до негайного відкриття вогню, тобто бути заряджена і поставлена на запобіжник, а особовий склад при підриві машини або обстрілі міг негайно спішуватися, ставити димову завісу і відкривати вогонь на ураження.

Рух пішим маршем загальновійськові підрозділи здійснюють у дві колони по одному вздовж дороги.

Дистанція між військовослужбовцями – 5 м, між відділеннями – 10 м.

Бойовий порядок вогневої групи будується кутом:

командир розташовується попереду, на вістрі кута,

ліворуч і праворуч від нього на відстані 5-10 м слідують кулеметник і гранатометник,

далі – стрілець,

потім – командир відділення з радистом і друга вогнева група

Під час руху у колоні на транспортних засобах, якщо існує ймовірність потрапляння в засідку, відстань між машинами повинна бути не менш як 100 м.

Цей захід дозволяє уникнути попадання в зону ураження великої кількості техніки, а також дозволяє не входити в пилову хмару від машини, що йде попереду, і дає можливість спостерігати за обстановкою.

Кожен військовослужбовець повинен чітко діяти в двох ситуаціях незалежно від виду пересування.

Перша – противник відкрив вогонь із відстані кидка гранати (до 35м). У цьому випадку частина підрозділу знаходиться під надзвичайно щільним і концентрованим вогнем. Без додаткової команди ця частина підрозділу відповідає максимально можливим вогнем у напрямку засідки, кидає димові та осколкові гранати та атакує позиції противника.

Ті, хто знаходиться поза зоною ураження, відкривають вогонь у напрямку позицій засідки, прикриваючи атаку.

Друга – противник відкрив вогонь з відстані, що перевищує вищевказану дистанцію (більше 35 м).

Частина підрозділу, що потрапила в зону ураження, залягає, ставить димову завісу і відповідає вогнем в напрямку засідки.

Друга частина підрозділу, що не потрапила в зону ураження, повинна атакувати позиції засідки з флангу або з тилу.

Додаткову підготовку до „контрзасадних" дій загальновійськові підрозділи повинні отримувати шляхом навчання їх самих діяти в засідці, завдяки чому особовий склад отримує можливість зрозуміти тактику і особливості дій противника, уявити себе на його місці.

Розміщення на (в) техніці, порядок ведення спостереження.

В умовах, коли підрозділ здійснює марш при загрозі зіткнення з противником, діє у якості дозорного чи переслідує противника в глибині його оборони, а також у деяких інших випадках, особовий склад доцільно розташовувати зверху на броні а також в кузові автомобіля (рисунки 1, 2, 3, 4, 5)

Організація спостереження
при розміщення особового складу зверху “на броні” техніки (варіант).

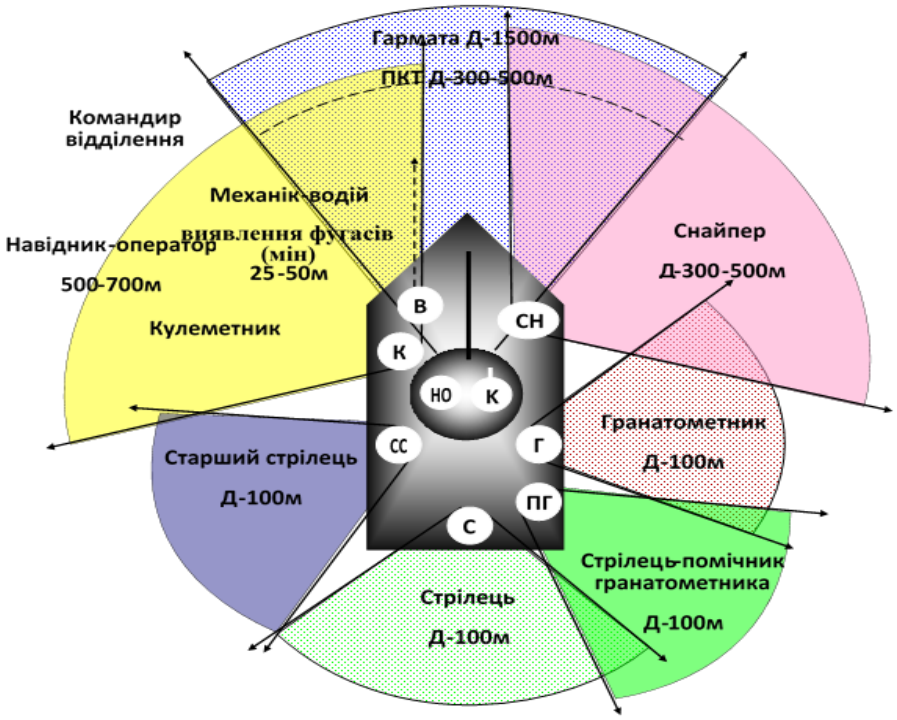

Рисунок 4.1 – Розміщення особового складу на БМП-2

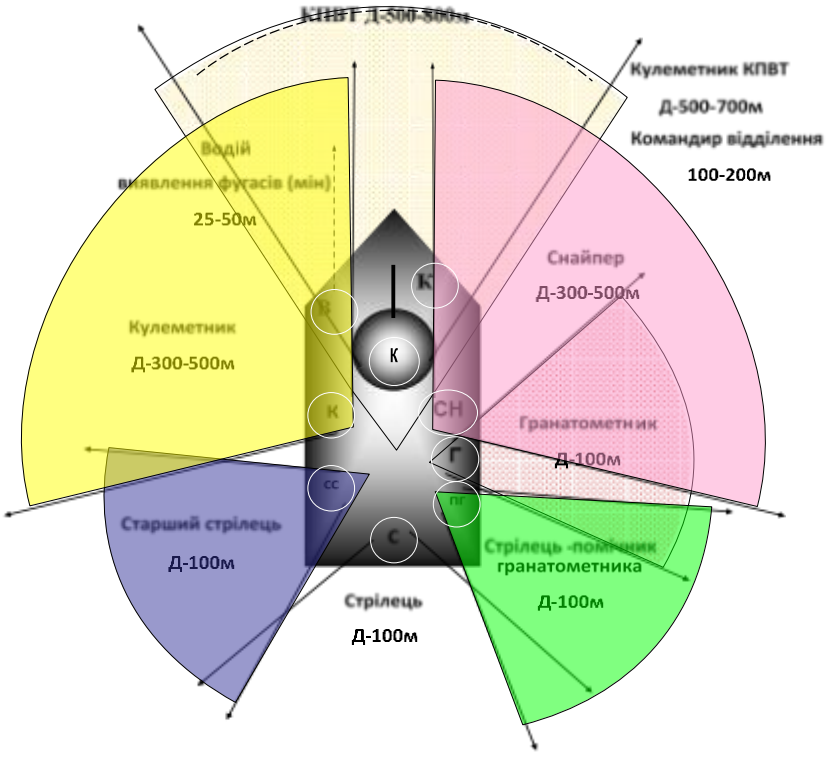

Рисунок 4.2 – Розміщення особового складу на БТР 80

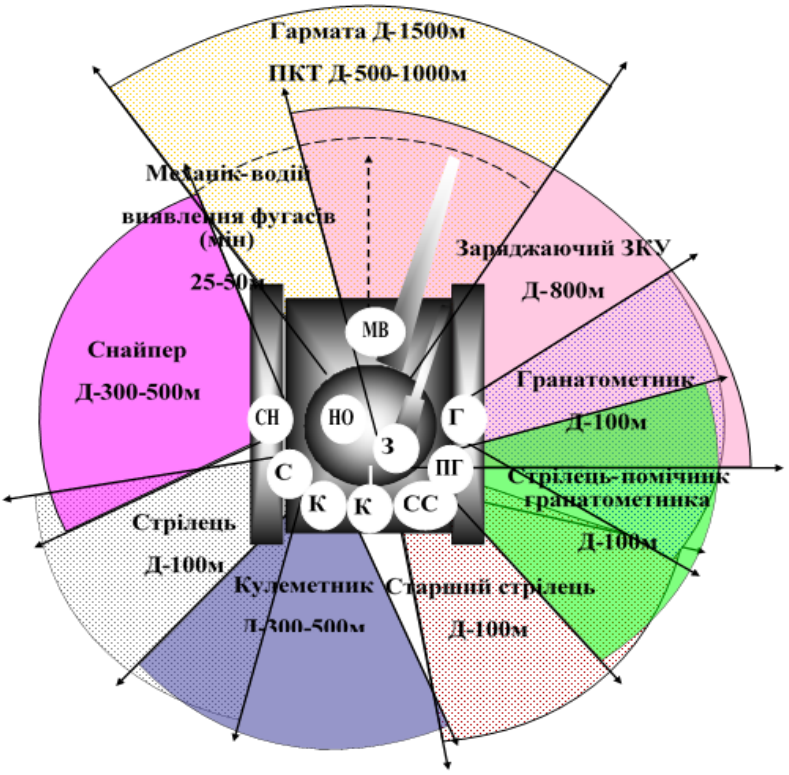

Рисунок 4.3 – Розміщення особового складу на танку Т 64

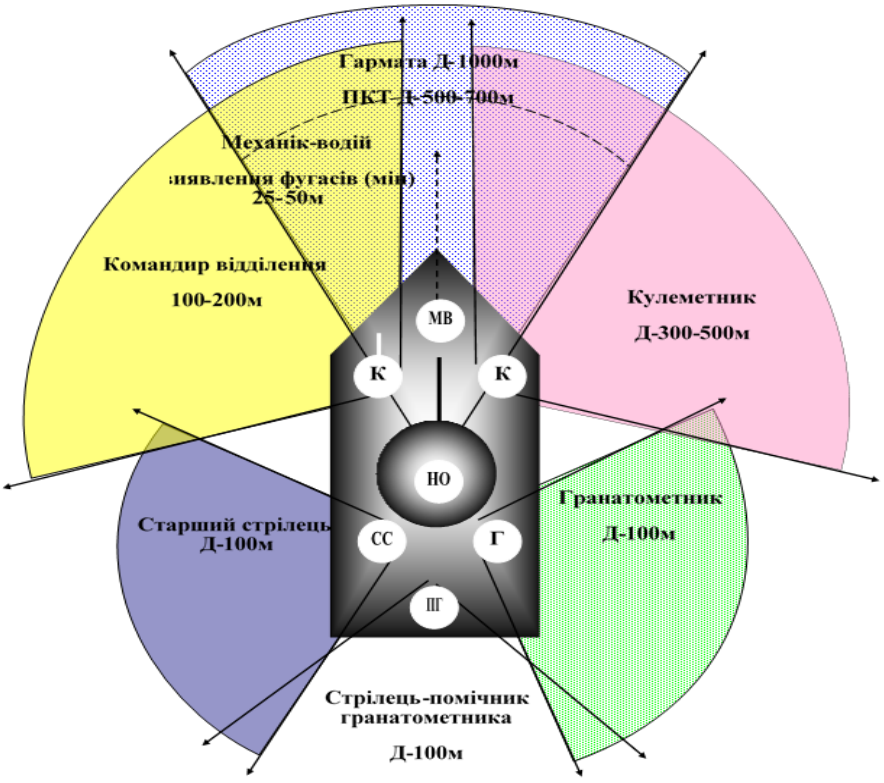

Рисунок 4.4 – Розміщення особового складу на БМП 1

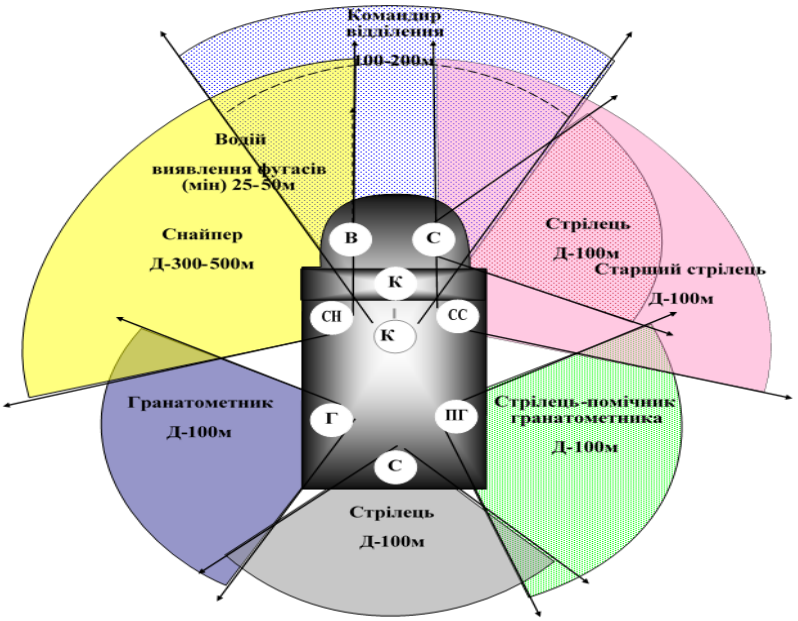

Рисунок 4.5 – Розміщення особового складу на автомобілі(відкритому)

Посадка та висадка особового складу на техніку.

Перед посадкою на техніку згідно визначеного порядку здійснення маршу ("по-похідному" або "по-бойовому") перевіряється чи поставлена зброя на запобіжник та призначаються спостерігачі, за сигналом або командою командира взводу (відділення).

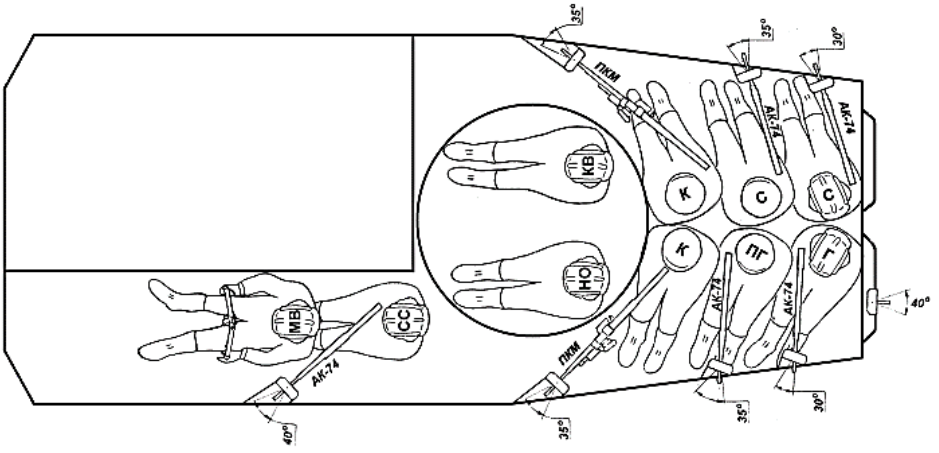
За командою (сигналом) **"ДО МАШИНИ"** особовий склад, що перевозиться у бойовій машині піхоти, шикується біля машин.

Посадка особового складу на машини може здійснюватися:

у бойові машини піхоти через люки та задні двері;

Посадка на машини, що знаходяться на правому боці дороги, через лівий борт забороняється.

Під час посадки в бойові машини піхоти та в бронетранспортери з командою (сигналом) "ДО МАШИНИ" призначені для цього військовослужбовці знімають двері (кришки посадочних люків) десантного відділення зі стопорів; в автомобілях водії у разі потреби відчиняють задній борт. Після посадки задні двері (посадочні люки, борти) зачиняються.

Умовні позначення:

КВ – командир відділення; НО – навідник-оператор; МВ – механік-водій;
СС – старший стрілець; К – кулеметник; С – стрілець; Г – гранатометник;
ПГ – помічник гранатометника.

Рисунок 4.6 – Розташування особового складу відділення БМП-2

Під час посадки використовуються колеса, гусениці та підніжки.

Зброя під час посадки береться як найзручніше, за винятком ротних кулеметів та іншої важкої зброї, які передаються військовослужбовцям, що сіли або стоять позаду. Закінчивши посадку, військовослужбовці ставлять зброю між колінами і підтримують її обома руками.

Командир підрозділу стежить за порядком під час посадки особового складу, а після її закінчення перевіряє кріплення засувів дверей (люків) і бортів, після чого сідає на визначене для нього місце

Висадка особового складу з БМП здійснюється через люки.

Висадка особового складу з бойових машин піхоти здійснюється за командою (сигналом) **"ДО МАШИНИ"**.

За цією командою (сигналом) особовий склад швидко висаджується з машин і шикується біля них або діє за командою (розпорядженням) своїх командирів.

Під час висадки з машин зброя береться як найзручніше, а ротні кулемети й важка зброя передаються військовослужбовцям, які вже висадились.

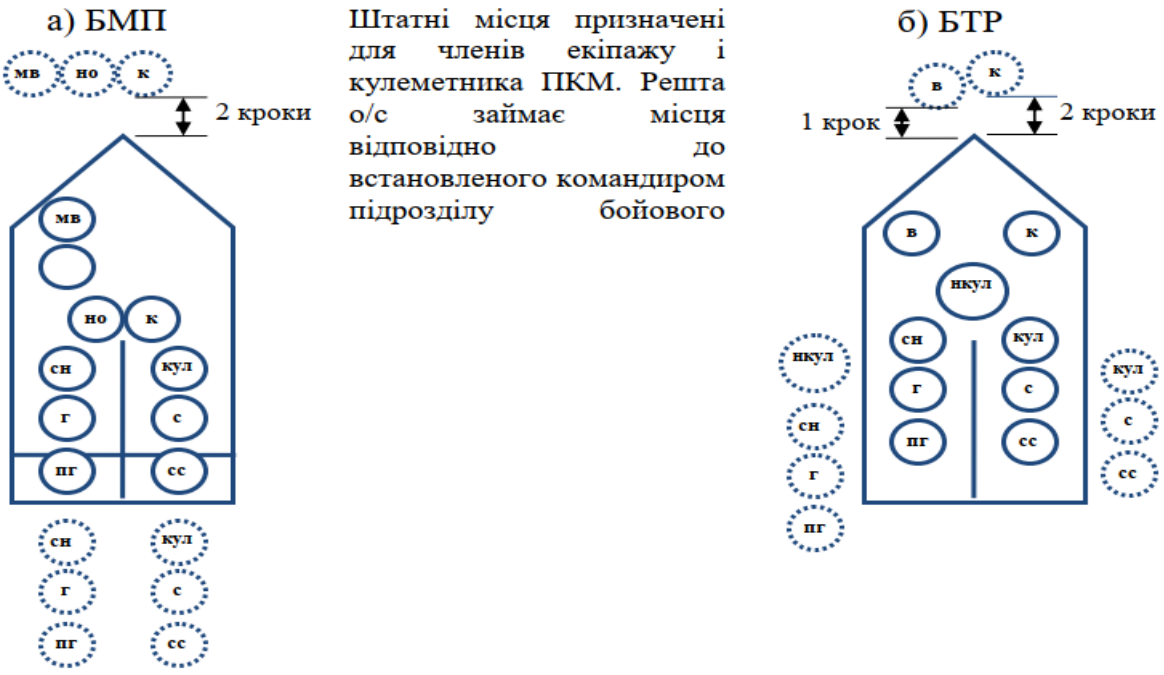

Рисунок 4.7 – Посадка та висадка особового складу на техніку (варіант).

Методика переміщення підрозділу в бою ґрунтується на одному принципі або методі: спочатку продави, а потім біжи, або “один прикриває - інший біжить”. Цей спосіб нагадує ходьбу, при якій одна нога фіксується на ґрунті, а інша переміщається. Тому цей метод іноді називають “методом однієї ноги на землі”.

Умови виконання Н-ТП № 13 «Посадка особового складу в БТР (БМП, МТ-ЛБВ) на місці»

Підрозділ вишикуван біля машини. Кришки люків (двері) машини зняті зі стопорів. Посадка здійснюється згідно вимог Стройового статуту ЗС. Час відраховується від команди (сигналу) “По місцям” до закриття кришок люків (дверей) на замок. При виконанні нормативу особовий склад, одягнутий в теплу зимову форму одягу та взуття (валянки), час збільшується на 3 с.

Умови виконання Н-ТП № 14 «Висадка особового складу з БТР (БМП, МТ-ЛБВ) на місці»

Особовий склад у машинах на своїх місцях. Кришки люків (двері) машин зачинені на замки. Висадка здійснюється згідно вимог Стройового статуту ЗС.

Час відраховується від команди (сигналу) “До машин” до вишиковування підрозділу у машин. При виконанні нормативу особовий склад, одягнутий у теплий (зимовий) одяг та взуття (валянки), час збільшується на 2 с.

Умови виконання Н-ТП № 14 «Посадка механізованого підрозділу десантом на танк (танки)»

Завдання поставлені. Екіпаж і десант вишикуваний біля танку (танків). Танковий шолом з гарнітурою для командира десанту знаходиться на башті танку і доповідає "Вивід ТПУ зачинений кришкою. Посадка здійснюється згідно вимог Стройового статуту ЗС України. Командир десанту входить у зв`язок з командиром танка і доповідає про готовність десанту до руху. Час відраховується від команди (сигнала) “По місцях” до початку руху танка (танків).

Умови виконання Н-ТП № 16 «Спішування підрозділу з БТР (БМП, МТ-ЛБВ) і розгортання у цеп»

Підрозділ наступає на машинах в бойовому порядку (бойову лінію). Особовий склад спішується в ході руху, розгортається у цеп та продовжує рух. Швидкість руху машин при спішуванні 5-7 км/год.

Час відраховується від команди (сигналу) **“До машин”** до розгортання підрозділу у цеп на встановлених інтервалах.

Умови виконання Н-ТП № 17 «Посадка підрозділу в БТР (БМП, МТ-ЛБВ) в ході наступу (руху)»

Підрозділ наступає (рухається) у цепу, БТР (БМП, МТ-ЛБВ) у цепу чи позаду підрозділу. За командою командира підрозділу “До машин”, “По місцям” підрозділ згортається в лінію відділення (відділення - в колону), машини висовуються до підрозділу і здійснюється посадка на ходу.

Швидкість руху машин при посадці 5-7 км/год.

Час відраховується від команди (сигналу) **“До машин”** до закриття люків (дверей) після посадки особового складу.

При виконанні нормативу особовим складом в зимовому одязі час збільшується на 3 с.

Умови виконання Н-ТП № 18 «Розгортання з похідної колони в передбойовий порядок »

Підрозділ рухається в похідній колоні. Розгортання в передбойовий порядок здійснюється згідно вимог Бойового статуту СВ ч. 2 і 3.

Час відраховується від команди на розгортання до прийняття підрозділом передбойового порядку на встановлених інтервалах і дистанціях.

Умови виконання Н-ТП № 19 «Розгортання з передбойового порядку в бойовий порядок»

Підрозділ наступає в передбойовому порядку. Розгортання в бойовий порядок здійснюється згідно вимог Бойового статуту СВ ч. 2, 3.

Час відраховується від команди (сигналу) на розгортання до прийняття підрозділом бойового порядку на встановлених інтервалах і дистанціях.

Умови виконання Н-ТП № 20 «Перешикування з бойового порядку в передбойовий»

Підрозділ наступає в бойовому порядку. Перешикування в передбойовий порядок здійснюється згідно вимог Бойового статуту СВ ч. 2, 3.

Час відраховується від команди (сигналу) на перешикування до прийняття передбойового порядку на встановлених інтервалах і дистанціях

Умови виконання Н-ТП № 21 «Перешикування з передбойового порядку в похідну колону:»

Підрозділ наступає в передбойовому порядку. Перешикування в похідну колону здійснюється згідно вимог Бойового статуту СВ ч. 2, 3.

Час відраховується від команди (сигналу) на перешикування до згортання в похідну колону

Умови виконання Н-ТП № 22 «Розгортання із похідної колони у бойовий порядок для відбиття раптового нападу противника: а) під час дій на машинах: у бік фронту (тилу) у бік флангу б) під час дій у пішому порядку

Підрозділ здійснює марш. Озброєння в похідному положенні, чохли зняті. Розгортання в бойовий порядок здійснюється згідно з вимогами Бойового статуту СВ (ч. 2, 3).

Час відраховується від команди (сигналу) “До бою” до розгортання підрозділу в бойовий порядок на встановлених інтервалах і дистанціях

Умови виконання Н-ТП № 23 «Перешикування з бойового порядку (бойової лінії) в похідну колону»

Підрозділ наступає у бойовому порядку. Перешикування в похідну колону здійснюється згідно з вимогами Бойового статуту СВ (ч. 2, 3).

Час відраховується від команди (сигналу) на перешикування до повного шикування похідної колони на встановлених дистанціях між машинами (під час дій у пішому порядку між військовослужбовцями у підрозділі) і підрозділами.

Засідка (прийом № 3.09).

Організовується керівником занять для того, щоб тримати військовослужбовців (групу) в постійній готовності до дій. Надати військовослужбовцю проявити бойові якості. Найважливіше відкрити вогонь по противнику. У засідці знаходиться тільки один “ворожий” солдат, він не стріляє, але несподівано наводить зброю і кричить: “Стій, буду стріляти!”, “Руки вгору!”. У цей час військовослужбовці (група) повинні знаходитися один від одного на відстані до 50 м. У “ворожого” солдата боєприпасів немає, тому він не стріляє. Він блефує. Це дозволяє тому солдатові, що навчається, проявити ініціативу: відкрити вогонь, втекти (поблизу повинно бути укриття або яр, рів, кущі тощо) або захватити противника.

Дії військовослужбовця (групи) можна оцінювати по бальній системі.

Питання, які треба з’ясувати: що виявлено? – 3 бали;

коли виявлено? – 3 бали.

Дії військовослужбовця (групи):

відкрив вогонь по противнику – 12 балів;

захватив противника (вилучив зброю, обшукав) – 12 балів.

Якщо солдат наполегливий і захоплює противника, останній показує йому аркуш паперу, на якому написано: “Полонений взятий. Залиште ворожого солдата на місці. Цей аркуш є підтвердженням того, що він полонений. Продовжуйте рух за встановленим маршрутом”.

ТЕМА 5. ДІЇ СОЛДАТА В ОБОРОННОМУ БОЮ

5.1. Дії в оборонному бою. Дії солдата під час вогневої підготовки та відбиття наступу противника. Знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони. Ведення вогню за командою та самостійно: оцінка та вибір цілі, прицілу і точки прицілювання. Порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну), дії у разі обходу противником з флангу, вихід противника з тилу, прорив переднього краю танками (ББМ) противника в день та в темну пору добу. Порядок взаємодії військовослужбовця з іншими військовослужбовцями на позиції в ході ведення оборонного бою. Роль БпЛА противника в ході ведення ним наступального бою (підзавдання 000Г(Б).06Л.0501)

Оборонний бій - вид загальновійськового бою, який здійснюється для відбиття ударів переважаючого противника, нанесення йому максимального ураження, утримання важливих районів (рубежів) місцевості, виграшу часу, економії сил і створення необхідних умов для переходу в наступ або інших подальших дій.

Сутність оборони полягає:

нанесення ураження підрозділам противника під час їх розгортання і переходу в атаку перед переднім краєм оборони;

відбиття атаки противника і утримання зайнятого опорного пункту (позиції);

знищення противника, який увірвався на передній край та вклинився в оборону.

Залежно від бойового завдання, наявності сил і засобів, а також від характеру місцевості оборона може бути **позиційною і маневреною.**

Підрозділи можуть переходити до оборони навмисно або вимушено, завчасно або під час бою.

Умови переходу підрозділів до оборони: в умовах відсутності зіткнення з противником або в умовах безпосереднього зіткнення з ним.

Зайняття окопу, траншеї, позиції	Обладнання позиції на механізоване відділення	Підготовка вогневої позиції	Зміна вогневої позиції (позицій) в обороні

Побудова оборони відділення включає:

бойовий порядок;

позиція відділення

система вогню.

Бойовий порядок: позиція відділення в одну лінію, кутом вперед (назад), уступом праворуч (ліворуч). Бойовий порядок відділення може складатись із бойових груп та приданих вогневих засобів. Відділення обороняє позицію (по фронту **до 100 м**, інтервал між відділеннями **до 50 м**. Залежно від обстановки і рішення командира стрільці, кулеметник і гранатометник відділення у бойовій лінії розміщуються рівномірно або розосереджено у складі бойових груп ("двійками", "трійками"). Відстань між військовослужбовцями при рівномірному розміщенні може бути до **14-16 м**, між бойовими групами – **20-30 м**, а між собою в групі – **до 5 м.** Вогнева позиція БТР (БМП, БМД) може розташовуватись посередині позиції відділення, на фланзі або за нею на віддаленні **до 50 м).**

Система вогню відділення в обороні включає:

ділянки зосередженого вогню, рубежі відкриття вогню (зони вогню) вогневих засобів з урахуванням дальності стрільби (протитанкових, бойової машини, стрілецької зброї),

суцільний багатошаровий вогонь штатних і приданих вогневих засобів відділення перед переднім краєм і на флангах;

підготовлений маневр вогнем.

Основу системи вогню відділення складає вогонь бойової машини, протитанкового гранатомету і кулеметів.

Зона суцільного вогню відділення до 400 м.

Під час організації системи вогню взводу і відділенню вказуються:

смуга вогню;

додатковий сектор обстрілу; а взводу, крім того, – одна-дві ділянки зосередженого вогню.

На позиції відділення обладнуються:

окопи для стрільби стоячи із автомата, кулемета, гранатомета, які в подальшому з'єднуються в траншею,

перекрита щілина для укриття особового складу,

ніші для боєприпасів,

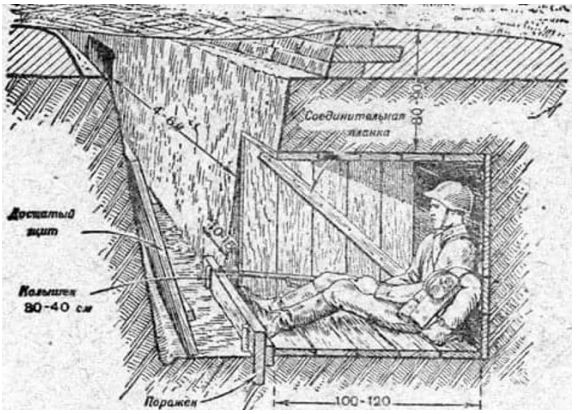
відхоже місце,

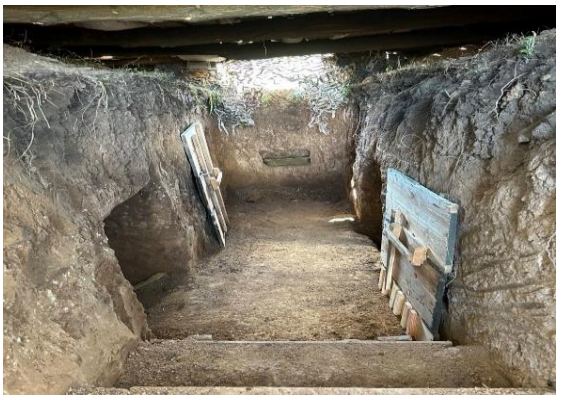
водозбірна яма

хід сполучення до бойової машини.

З урахуванням ведення бойових дій створювати одиночний окоп з лисячою норою є не ефективною тактикою.

Найпростіше укриття, яке можна досить швидко створити, замаскувати та використати у разі необхідності - «нора», невеликий одиночний окоп, виритий під кутом чи перпендикулярно до траншеї. Це дає можливість швидко укритися в разі необхідності. А також таке укриття захищає від скиду та частково не дозволяє бачити вас зверху. Ціла мережа добре замаскованих нір на позиції дасть можливість сховатись та перечекати атаку з повітря. Нори також можна використовувати як місця для відпочинку, щоб не скупчуватись в бліндажі.

При створені позицій потрібно використовувати додаткове маскування наприклад: бійці однієї з бригад використовують листи піноплекса, які збираються між собою, красяться або ж робляться рельєфними під місцевість за допомогою монтажної піни, трави, гілля. Взявши його з собою військовослужбовці встановлюють його на місцевості і залізаючи під нього починають створювати позиції.

Важливо пам’ятати, що потрібно робити як найбільше перекритих щілин.. Побачити, а тим більш прицільно скинути щось в таке укриття дуже важко. Накриття приховує пересування в окопах та заважає ворожому аеророзвіднику навестись у разі спроби скиду в окоп.

Створення нори може відбуватися різним чином. Якщо це відкрита траншея нора риється в боковій стінці на висоті 20 сантиметрів від полу, для захисту від гранат. Такі нори риються горизонтально під розмір людини. Але вони не добре захищають від скидів та FPV дронів. Тому важливо створювати так звані протиосколкові козирки які будуть захищати особовий склад.

Інша справа коли в нас є перекриття. Тоді нори риються таким чином, щоб забезпечити більшу захищеність особового складу від артилерійського вогню та великої кількості FPV дронів.

Нора відривається перпендикулярно до траншеї. Спочатку відриваємо Г подібний хід сполучення з заглибленням його нижче полу траншеї. Потім створюємо нору, таким чином щоб в ній міг знаходитись один або два військовослужбовця. Хід до нори та сама нора не повинна заважати військовослужбовцю швидко займати укриття. Також такі нори обладнуються щитом, щоб при заваленні перекриття нору не засипало землею і військовослужбовець міг самостійно вибратись з неї.

Масування та облаштування хибних входів не повинно відрізнятися від справжніх ходів в нори. Тому при створенні хибних ходів використовуємо всі матеріали та конструкцію, що й для справжніх. Єдиний виняток це те, що саму нору ми не створюємо, а робим лише не велике заглиблення в ході сполучення.

Також в норах можна розміщувати додаткову зброю та боєприпаси. В такому випадку відривається ніша під розмір озброєння таким чином, щоб її в любий момент було комфортно дістати. Як правило вона відривається з лівої чи правої сторони на рівні верхньої третини тулуба.

Порядок вибору місця, особливості вибору місця для окопу.

Одержавши задачу переході до оборони в умовах безпосереднього зіткнення з противником, солдат перш за все повинен відшукати на місцевості невелике природне укриття або воронку від бомби (снаряда), швидко сховатися від вогню противника і виготовитися до бою. Головне тут полягає в тому, щоб як найшвидше вибрати таке місце, з якого зручно вражати противника, бачити його, а самому залишатися непоміченим. Якщо немає поблизу ніякого укриття, то необхідно швидко окопатися. Перш ніж приступити до окопування з положення лежачи, проводиться коротке вивчення місцевості. При цьому особлива увага звертається на такі місця, як невеликі складки, низини, канави, борозни на

ріллі і інші укриття, які можуть використовуватися противником для скритого наближення до позиції.

Обладнання одиночного окопу для стрільби.

Якщо противник активно впливає вогнем на особовий склад, який проводить самоокопування, то риття стрілецького окопу проводиться у такої послідовності:

солдат, лежачи на обраному місці, кладе праворуч від себе свій автомат дульною частиною в бік противника;

перевернувшись на лівий бік, правою рукою виймає піхотну лопатку із чохла, охоплює черешок двома руками і ударами від себе (на себе) підрізає дерн або верхній шар землі, позначаючи спереду та з боків межі окопу;

перехопивши лопату, він ударами від себе відвертає дерн, кладе його попереду себе і поступово викопує окоп;

під час риття окопу, лопату слід встромляти в землю під кутом, тонке коріння перерубувати гострим краєм лопати; для формування бруствeру дерн і землю кидати перед собою, в бік противника. Між краєм виїмки і бруствером залишати невеличку смугу (берму) шириною 30-40 см.

коли в передній частині окопу буде досягнута потрібна глибина, солдат, посунувшись трохи назад, продовжує його риття до потрібної глибини (по довжині окопу), поки тіло і ноги не будуть повністю вкриті;

після закінчення копання окопу бруствер розрівнюють лопатою. При цьому він робиться таким, щоб був як найширшим і не дуже високим, для того щоб бути менш помітним для противника. Бруствер ущільняється ударами лопати і маскується під фон навколишньої місцевості підручними матеріалами: дерном, травою, землею або гіллям;

за наявності часу для забезпечення зручності ведення вогню одинарний окоп для стрільби з автомата або кулемета поглиблюється для стрільби стоячи (до 110 см);

під час риття окопів ґрунт кидають вперед і в сторони, влаштовуючи бруствер, який захищає стрільця від фронтального і флангового вогню, а також і осколків. Бійницю для стрільби влаштовують з сектором обстрілу не більш 600. У боковій крутості окопу обладнують нішу для боєприпасів. Окоп для двох стрільців влаштовують з двома секторами обстрілу і з двома нішами для боєприпасів;

– для захисту особового складу від проникаючої радіації в окопах влаштовуються ніші з перекриттям із жердин, дошок та інших матеріалів, і засипаних шаром ґрунту товщиною не менш 60 см.

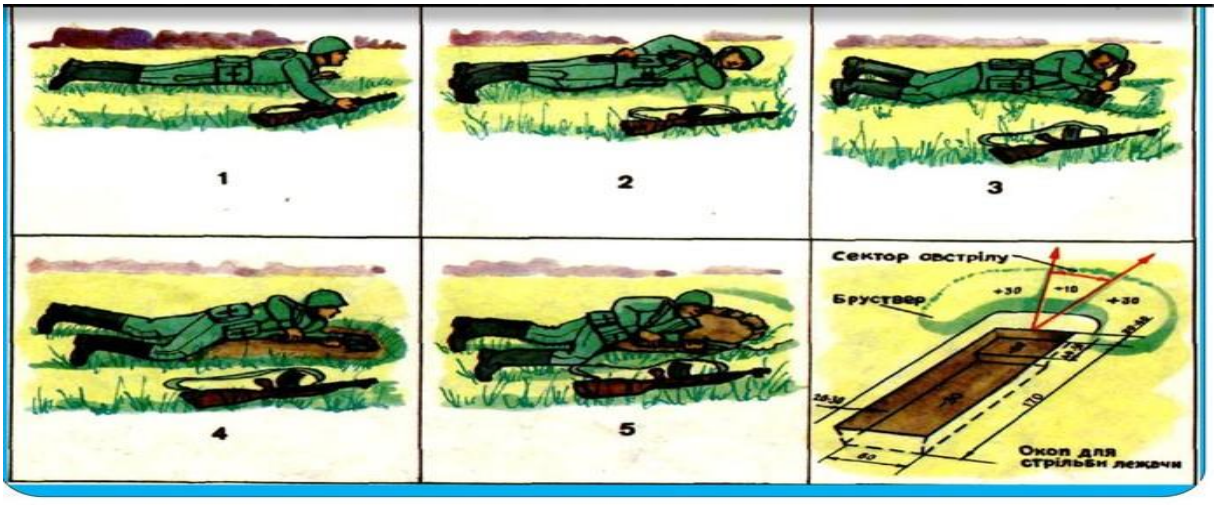

Рисунок 5.1.1. – Дії солдата при відриванні одиночного окопу

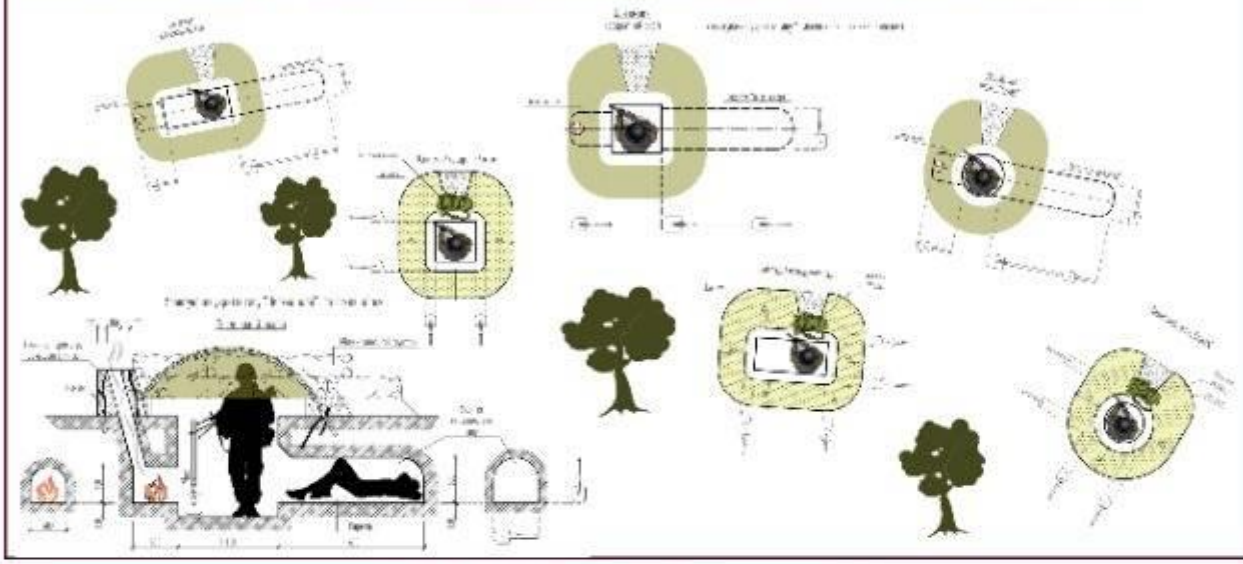
ТРАНШЕЇ ТА ПОЗИЦІЇ

ОДИНОЧНІ ОКОПИ

Одиночний окоп – призначений для ведення вогню, спостереження та захисту від різних засобів ураження.

Переваги: під час закріплення в лісосмугах, лісопосадках, під час атаки дронами та артилерійськими обстрілами. Швидкі в виготовлені, можливість відривання на різних ділянках місцевості, мала ймовірність прямого попадання артилерійського снаряду, хороше маскування та мала помітність на місцевості.

Недоліки: мала видимість та погане спостереження за полем бою, обмежена кількість особового складу для ведення бойових дій, низька ефективність утримання рубежів.

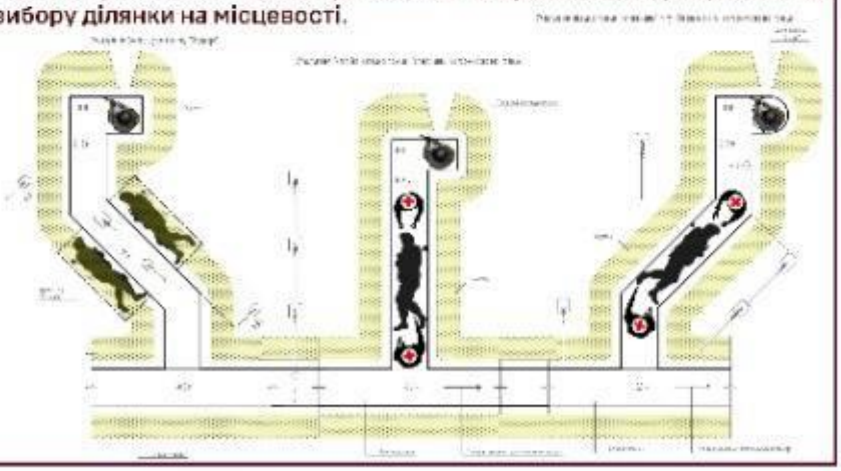

КОРОТКА ТРАНШЕЯ

Коротка траншея - вузький, короткий і глибокий рів з двостороннім або однобічним бруствером. Траншея як оборонна споруда служить перш за все вогневою позицією, а також укриттям для особового складу і матеріальної частини. Крім того, траншея використовуються як засіб сполучення уздовж фронту і створюють сприятливі умови для маскованого розташування підрозділів на позиціях.

Переваги: в лісах, лісистій місцевості та в містах. Швидка в виготовлені, займає невелику ділянку фронту, що при утриманні позицій малою кількістю військовослужбовців забезпечує ведення ефективної оборони та не уможливлює прихований підхід противника та приховане пересування по траншеї, не потребує детального вибору ділянки на місцевості.

Недоліки: мала кількість укриттів типу (бліндаж та перекрита щілина), висока ефективність враження великої кількості особового складу різними типами дронів, закриває невелику ділянку фронту.

ВЧИСЬ ПЕРЕМАГАТИ! 199 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР

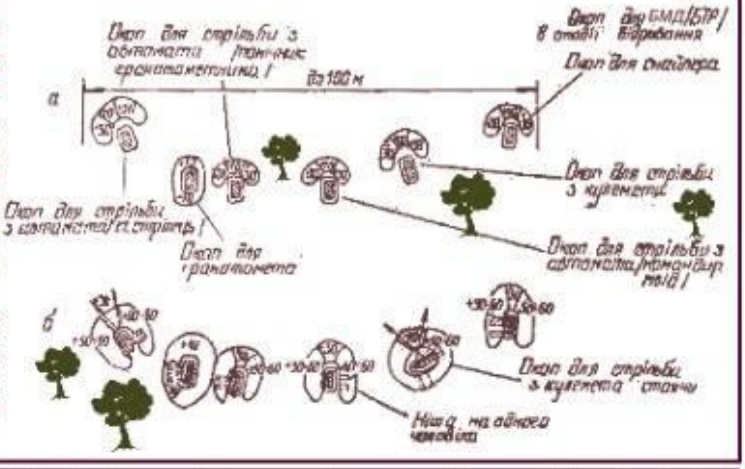
ТРАНШЕЇ ТА ПОЗИЦІЇ

ОДИНОЧНІ ОКОПИ

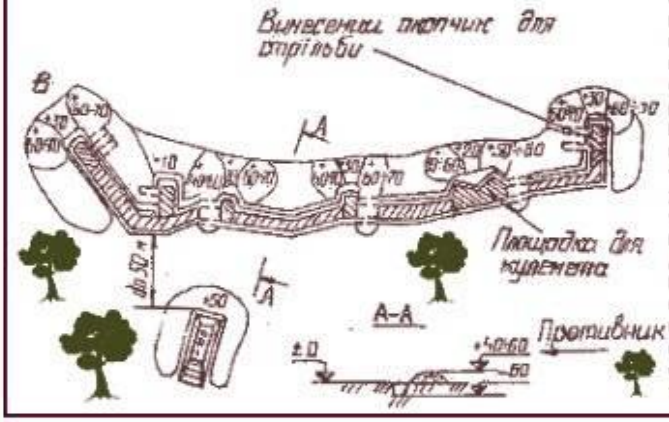
Одиночний окоп – призначений для ведення вогню, спостереження та захисту від різних засобів ураження.

Переваги: під час закріплення в лісосмугах, лісопосадках, під час атаки дронами та артилерійськими обстрілами. Швидкі в виготовлені, можливість відривання на різних ділянках місцевості, мала ймовірність прямого попадання артилерійського снаряду, хороше маскування та мала помітність на місцевості.

Недоліки: мала видимість та погане спостереження за полем бою, обмежена кількість особового складу для ведення бойових дій, низька ефективність утримання рубежів.

КОРОТКА ТРАНШЕЯ

Коротка траншея – вузький, короткий і глибокий рів з двостороннім або однобічним бруствером. Траншея як оборонна споруда служить перш за все вогневою позицією, а також укриттям для особового складу і матеріальної частини. Крім того, траншея використовуються як засіб сполучення уздовж фронту і створюють сприятливі умови для маскованого розташування підрозділів на позиціях.

Переваги: в лісах, лісистій місцевості та в містах. швидка в виготовлені, займає невелику ділянку фронту, що при утриманні позицій малою кількістю військовослужбовців забезпечує ведення ефективної оборони та не уможливлює прихований підхід противника та приховане пересування по траншеї, не потребує детального вибору ділянки на місцевості.

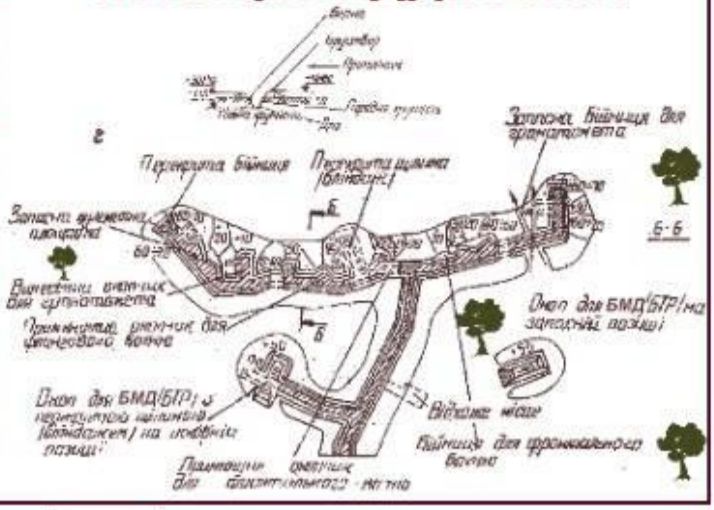
Недоліки: потребує детального вибору позиції на місцевості та великого часу та людських ресурсів для виготовлення, добре помітна на місцевості, при утримані позицій малою кількістю особового складу зменшується її обороноздатність. можливий скритний підхід противника та заняття ним вогневих рубежів.

ПОЗИЦІЯ ВІДДІЛЕННЯ

Траншея (позиція відділення) - вузький, довгий і глибокий рів з двостороннім або однобічним бруствером. Траншея як оборонна споруда служить перш за все вогневою позицією, а також укриттям для особового складу і матеріальної частини. Крім того, траншея використовуються як засіб сполучення уздовж фронту і створюють сприятливі умови для маскованого розташування підрозділів на позиціях.

Переваги: має велику кількість укриттів типу (бліндаж та перекрита щілина), мала ефективність враження великої кількості особового складу різними типами дронів за рахунок розсередження особового складу, створення великої кількості позицій для ведення вогню особовим складом з різних типів озброєння.

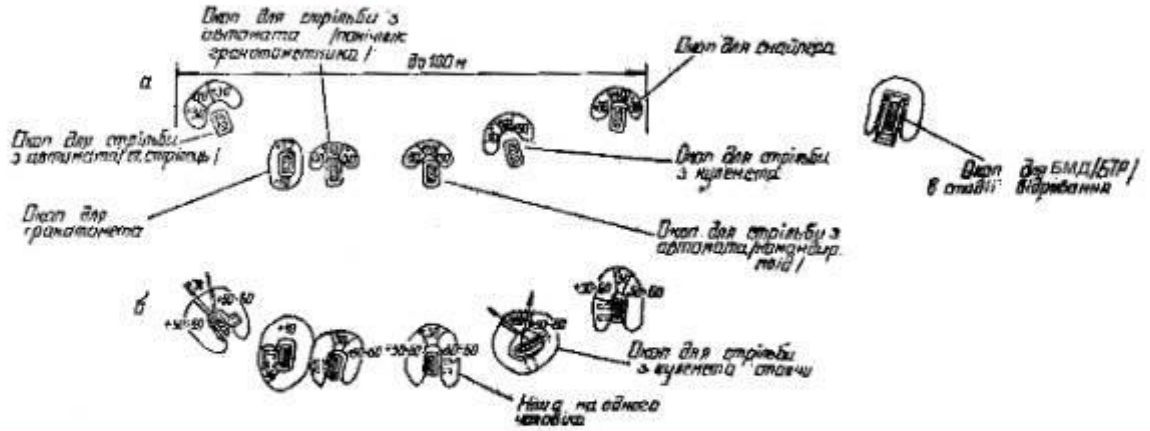
Недоліки: потребує детального вибору позиції на місцевості та великого часу та людських ресурсів для виготовлення, добре помітна на місцевості, при утримані позицій малою кількістю особового складу зменшується її обороноздатність. можливий скритний підхід противника та заняття ним вогневих рубежів.

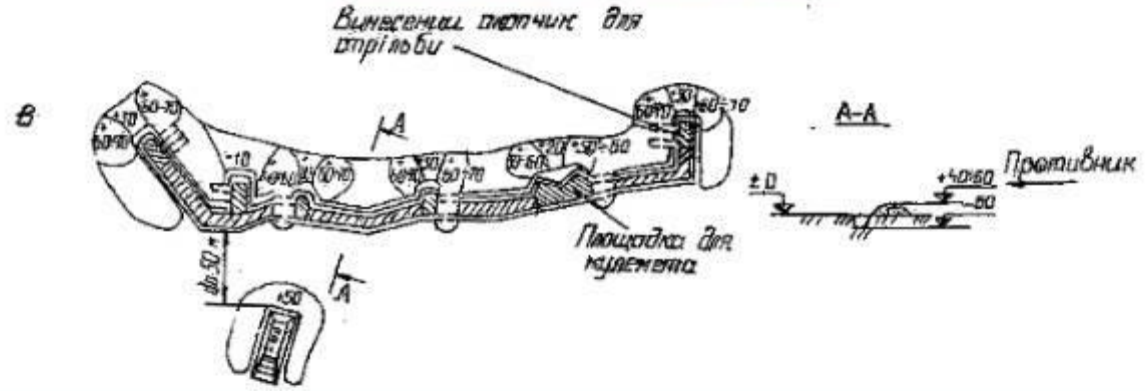
ВЧИСЬ ПЕРЕМАГАТИ! **199 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР**

ТРАНШЕЇ ТА ПОЗИЦІЇ

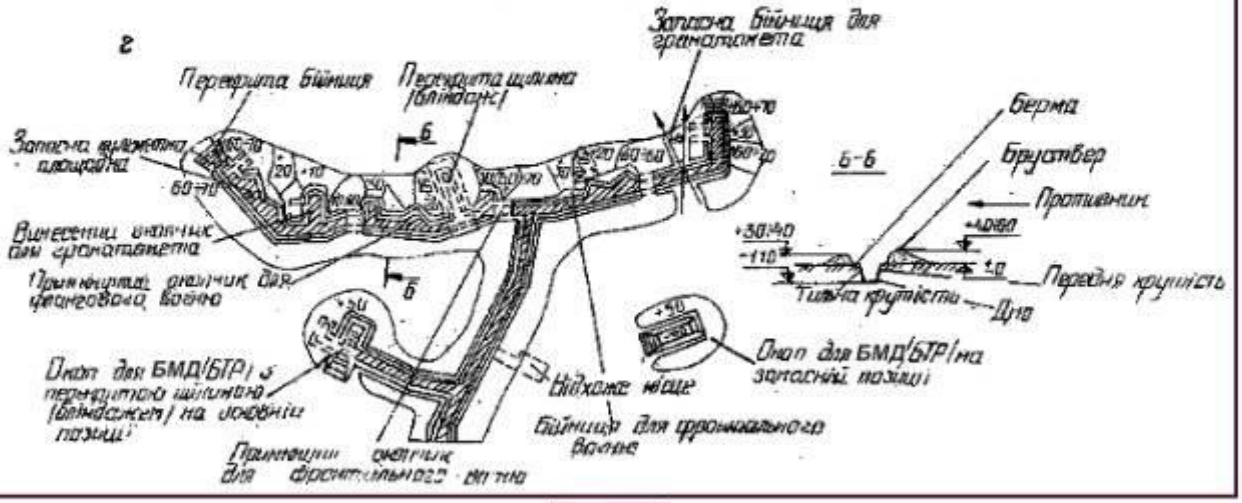
ОДИНОЧНА ТРАНШЕЯ

КОРОТКА ТРАНШЕЯ

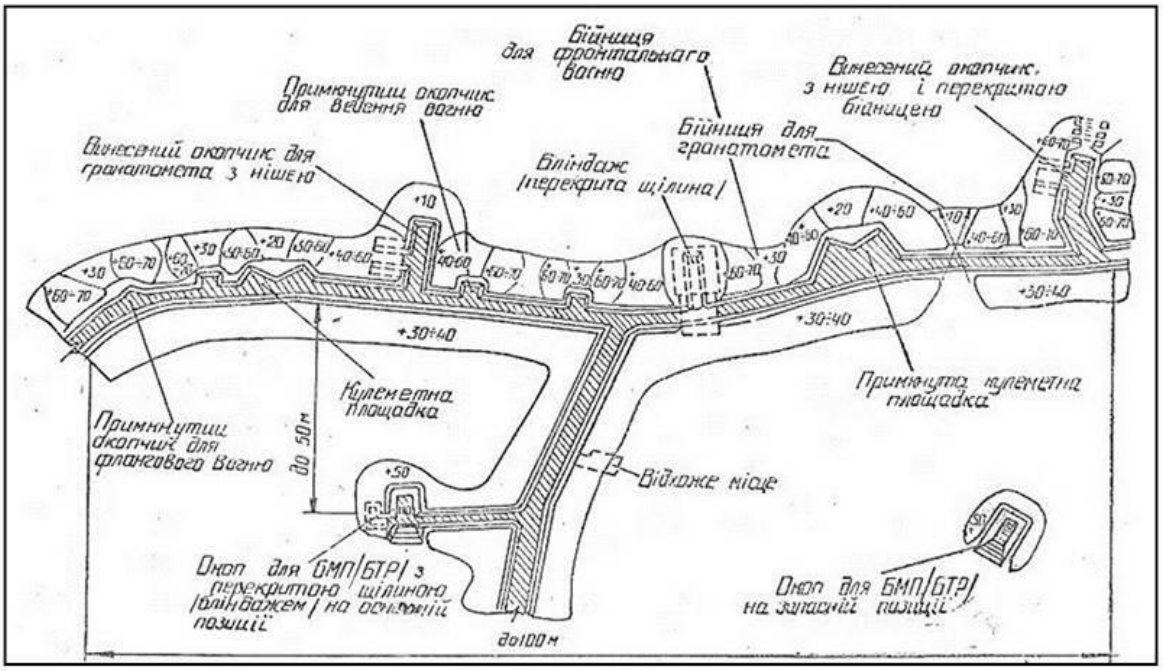
ПОЗИЦІЯ ВІДДІЛЕННЯ

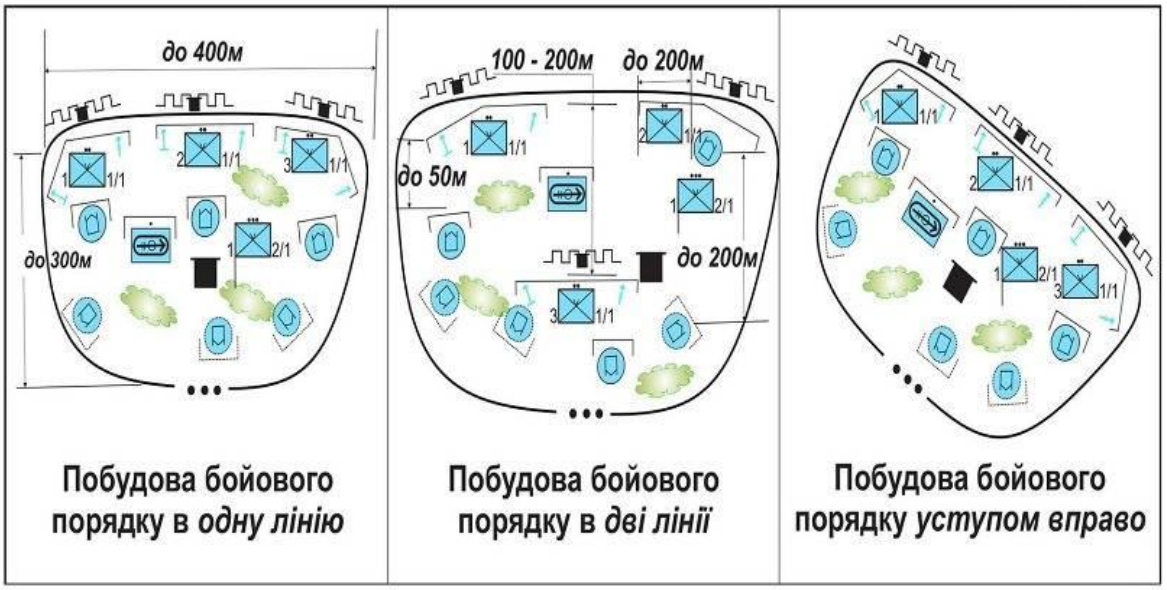
ВЧИСЬ ПЕРЕМАГАТИ!

199 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР

ПОЗИЦІЯ ВІДДІЛЕННЯ

Відділення обороняє позицію до 100 м по фронту, на якій особовий склад відділення розташовується так, щоб усі підступи до неї перед фронтом і на флангах були під дієвим вогнем.

Побудова бойового порядку в *одну лінію*

Побудова бойового порядку в *дві лінії*

Побудова бойового порядку *уступом вправо*

Значення сигналу	Дії особового складу
Бойова тривога, напад на базовий табір (блок пост)	Особовий склад займає позиції згідно бойового розрахунку
Артилерійський обстріл або напад повітряного противника	Особовий склад займає укриття. Чергові СіЗ згідно бойового розрахунку
Про загрозу радіоактивного зараження	Особовий склад займає позиції згідно бойового розрахунку, одягає засоби індивідуального захисту, вмикає систему захисту в бойових машинах
Про загрозу хімічного зараження	Особовий склад займає позиції згідно бойового розрахунку, одягає засоби індивідуального захисту, вмикає систему захисту в бойових машинах
Проліт БПЛА противника	Засоби ППО здійснюють спостереження та в готовності до знищення за командою – ЗЗЗ
Проліт своїх БПЛА	Засоби ППО, спостерігачі здійснюють спостереження
Зайняти запасні позиції	Здійснюють переміщення на запасні позиції
Виклик резерву	Визначений о/с (підрозділ) висувається на визначений рубіж
Здійснити освітлення місцевості	Визначені сили і засоби артилерійських підрозділів здійснюють освітлення місцевості
Припинити вогонь	Підрозділи припиняють ведення вогню
Позначити свої війська	Підрозділи здійснюють позначення визначених рубежів
Пропуск через бойові порядки	Здійснюють пропуск через свої порядки
Відхід на визначений рубіж	Визначені підрозділи здійснюють відхід

Бомбардування або артобстріл

У бойових діях найважче для психіки - потрапити під масований артилерійський обстріл або під бомбовий удар авіації. Деякі солдати в такій ситуації божеволіють.

Якщо по підрозділу ведеться прицільна стрільба, слід передусім розосередитися.

Якщо декілька снарядів однієї гармати розриваються по різні сторони від позиції, то це, можливо, ведеться пристрілка або має місце розсіювання при стрільбі, тобто наступний снаряд, швидше за все, уразить цю позицію.

Під час бомбардування слід прикривати вуха долонями, а рот тримати відкритим - щоб зберегти барабанні перетинки.

Якщо вулична стрільба застала вас в приміщенні, рекомендується вимкнути світло і лягти на підлогу. Якщо стріляють снарядами, намагайтеся, щоб між вами і стріляючим виявилося більше стін. Найкраще - сховатися у внутрішньому приміщенні, приміром, у ванній кімнаті, або навіть забратися у ванну. Коли це неможливо, слід не лише лягти, але також прикритися або загородитися предметами, які здатні захистити від осколків і куль (якщо приміщення має бетонні стіни, куля, що влетіла в нього, може кілька разів від них відскочити, перш ніж втратить забійну силу).

Якщо при початку стрільби ви виявилися на вулиці, не потрібно намагатися сховатися за автомобілями або кіосками, оскільки по них стріляють найперше. Автомобіль - дуже слабка перешкода для куль і до того ж має бензобак, який може вибухнути. За відсутності можливості швидко досягти укриття рекомендується просто лягти і не рухатися.

Прийнятним засобом захисту від куль може виявитися бордюр тротуару, ліхтарний стовп, бетонна сміттєва урна, сходинка ганку.

Поки не закінчився бій, не кидайтеся на допомогу пораненим, як би голосно вони не звали, оскільки ви можете самі стати мішенню.

При знаходженні поблизу військових машин, що рухаються, потрібно мати на увазі, що у водіїв броньованих машин ускладнений огляд довколишнього простору, а якщо вони на додаток в шлемофонах, то чий-небудь крик або інший звуковий сигнал ними навряд чи буде почутий.

Не слід піднімати із землі які-небудь знахідки: запальнички, ручки, книги, сумки тощо, оскільки вони можуть виявитися з вибуховими пристроями. Вибуховому пристрою непотрібно бути великим і потужним: досить, якщо вибухом відірве жертві пальці або виб'є око. Не слід також штовхати ногою предмети, що лежать на землі.

Закономірності при вогневому нальоті артилерії та авіаударі.

Системи залпового реактивного вогню не відрізняються великою точністю, і накривають велику територію. Закономірності тут дуже маловірогідні, і головне - пережити залп, який триває від декількох секунд до декількох десятків секунд. У подальшій паузі є можливість передислокуватися або сховатися трохи краще.

Вогневий нальот артилерії часто не дає підняти голову упродовж тривалого часу, але йому властиве постійне коригування вогню. В цьому випадку правило “снаряд не потрапляє в одну і ту ж воронку двічі” - це чиста правда. До того ж воронки - це завжди відмінне укриття.

Авіаудари зазвичай відрізняються невеликою тривалістю, але високою потужністю і точністю. У цій ситуації важливо швидко зорієнтуватися, що насправді є метою нальоту, і діяти виходячи з цього.

Захист від засобів ураження.

Дії під час мінометного обстрілу.

УВАГА! Основні правила виживання при мінометному обстрілі:

Прислухайся до звуків мін, що летять, навчіться їх розпізнавати і аналізувати.

При обстрілі негайно падай і утискуйся в землю або займи укриття (бліндаж, перекриту щілину). Навчися робити це до того, як міни почнуть падати – це у ваших інтересах.

Що б не трапилося, у жодному випадку не можна підводитися і тим більше вставати. Не намагайся втекти із зони обстрілу – міни і осколки все одно швидше за вас. Дочекайся, поки не прозвучить наприклад 8-10 розривів, потім почекайте хоч би три хвилини, після чого швидко міняйте позицію і йдіть в укриття. Навіть якщо комусь поряд потрібна допомога – надай її після обстрілу і в укритті, інакше допомога, швидше за все, скоро знадобиться і тобі.

Використовуй штучні і природні укриття і складки місцевості. Сховатися в них можна в перервах між серіями пострілів.

Якщо Ти знаходишся в зоні, де можливий мінометний обстріл, не знімай бронежилет і каску, – якщо вони у тебе, звичайно, є. Бронежілети третього або четвертого класу зупиняють мінометні осколки цілком надійно. Навіть простенький жилет другого класу і шолом старого радянського зразка не будуть зайвими.

Не соромся тренуватися і відпрацьовувати свої дії у разі обстрілу заздалегідь.

Дії під час мінометного обстрілу «ГРАДОМ»

УВАГА! Основні правила виживання при обстрілі з «Граду»:

Почути надзвуковий снаряд неможливо. Організуй постійне спостереження.

Постійно тримай в полі зору будівлі що поблизу, споруди, місцеві предмети, які можна швидко використовувати як укриття. З часом це увійде у звичку.

Окопи, воронки, щілини захищають від осколків досить надійно. Якщо обстріл застав тебе на відкритій місцевості - лягай на землю.

У будівлі краще ховатися в підвалі або на першому поверсі - в кутку, недалеко від вікна чи двері.

Після закінчення залпу не поспішай виходити з укриття. Зачекай хоча б хвилин десять - цілком імовірно, що обстріл продовжиться.

Бойова охорона створюється з метою: не допустити проникнення розвідки противника до підрозділів, які охороняються; завчасно виявити появу наземного і повітряного противника, попередити про нього війська, які охороняються; відбиття (утримання) противника на занятих позиціях до розгортання головних сил.

Бойовий порядок взводу складається з бойових порядків відділень, групи управління, підрозділів посилення, які залишаються у безпосередньому підпорядкуванні командира взводу.

Для своєчасного виявлення противника на позиції кожного відділення та БМД (БТР) безперервно ведеться спостереження. У нічний час та в інших умовах обмеженої видимості у взводі організовується підслуховування і ведеться спостереження з використанням приладів нічного бачення. Проміжки між позиціями відділень і фланги прикриваються вогнем.

Заходи протидії БпЛА (розвідувальні, FPV, скиди)

В будь-яку пору дня і ночі дотримуватись та чітко виконувати заходи маскування, а саме: особисте маскування, маскування техніки, озброєння, боєкомплекту на ґрунті, засоби зв'язку і таке інше.

Все, що може бути приховано під землею, повинно бути приховано під землею так, щоб не було помітно здалеку та збоку.

Решту засобів маскувати маскувальними комплектами, тепло ізолюючими матеріалами, гілками тощо.

Пристрої, які випромінюють радіосигнал та тепло мають бути вимкнені, якщо такими не має потреби користуватись.

Уникати скупчень особового складу, техніки, важкого озброєння, боєприпасів.

Використання захисних сіток на каркасі, в тому числі при пересуванні. Сітка повинна бути на відстані від корпусу техніки для того, щоб енергія вибуху розсіювалась до корпусу техніки.

Цілодобове спостереження за повітрям через бінокль, тепловізор.

Використання радіопеленгаторів (окопного РЕР).

Використання засобів РЕБ для посадки ворожих дронів.

Загороджувальний вогонь зі стрілецької зброї, використання ПЗРК.

Порядок знищення БпЛА типу камікадзе.

Для боротьби з БпЛА типу камікадзе на кожному взводному опорному пункті, блок-посту, та у місцях розташування особового складу призначити вогневі групи для протидії безпілотним літальним апаратам у складі: кулеметник, 3-4 стрільці, озброєні АК-74. У разі наявності снайпера включати його у вогневу групу.

Для ураження БпЛА типу камікадзе призначати чергові вогневі засоби: на висотах до 400 м - зосередженим вогнем зі стрілецької зброї; на висотах до 1 500 м - використання кулеметів ДШК (Browning, спарені кулемети "Максим", зенітних установок ЗУ-23-2 (ЗПУ-1, 20 мм зенітних гармат "Ерлікон" та М-75).

По малошвидкісних повітряних цілях (вертольотах, БпЛА, транспортних літаках) вогонь вести супроводжувальним способом. Упередження визначати та відраховувати у видимих розмірах цілі (у фігурах), і вогонь вести довгими чергами за тими ж правилами, що і при стрільбі по наземних рухомих цілях.

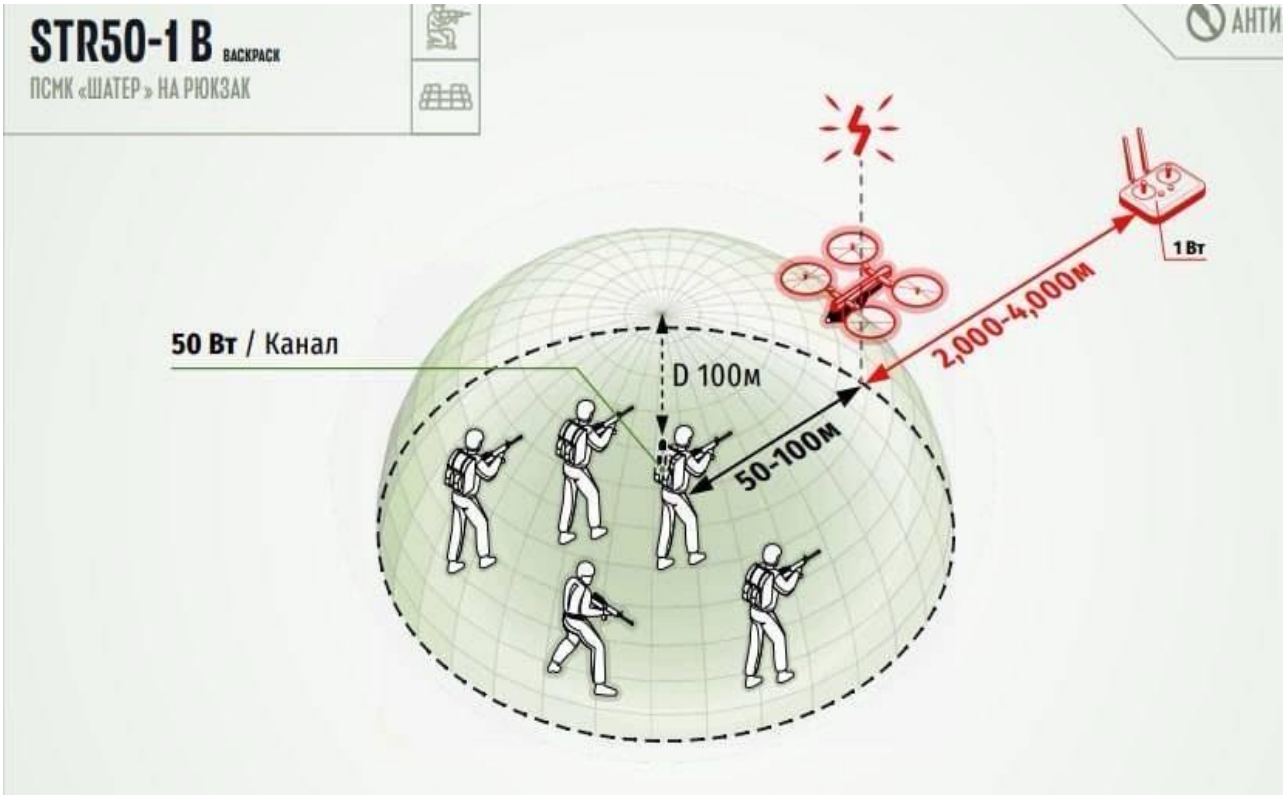
При коректуванні вогню по трасах варто мати на увазі, що траси, спрямовані в літак, здаються кулеметнику такими, що йдуть вище літака і трохи попереду нього.

Стрільба з автомата (кулемета) по повітряних цілях ведеться з положень лежачи, з коліна і стоячи.

Застосування засобів РЕБ ближньої дії.

Засіб РЕБ рюкзакового типу забезпечує прикриття на 360 градусів, отже вибір позиції має враховувати відкритість простору на 360 градусів. Потрібно уникати металевих предметів поруч, дерев, особливо, хвойних.

Доцільно встановлювати засіб РЕБ таким чином, щоб він був на певній відстані від окопу, для цього доцільно користуватись пультом дистанційного керування.

Якісне маскування на позиції засобів РЕБ має бути постійною практикою. Для противника, пост РЕБ є дуже цікавою ціллю.

Засіб РЕБ рюкзакового типу забезпечує прикриття на 360 градусів, отже вибір позиції має враховувати відкритість простору на 360 градусів. Потрібно уникати металевих предметів поруч, дерев, особливо, хвойних.

Доцільно встановлювати засіб РЕБ таким чином, щоб він був на певній відстані від окопу, для цього доцільно користуватись пультом дистанційного керування.

Основні правила маскування техніки РЕБ:

- фарбування або використання маскувальних сіток, щоб засіб збігався кольором з фоном;

- максимально обережно маскуємо антени, оскільки прямі лінії демаскують, але дерев'яні гілки можуть погіршити якість роботи засобу;

- частини засобу РЕБ, що нагріваються від роботи намагаємось ховати в окоп, щоб його не було видно в тепловізор.

При маскуванні на позиції засобу рюкзак Т4 доцільно розташувати сам засіб в окопі, а патч-антену винести на бруствер, викопати нішу для неї і замаскувати травою. В такому разі, ворожий розвідник не зможе з БПЛА розгледіти антену і засіб РЕБ.

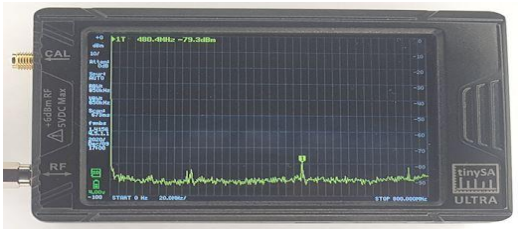
Показ впливу РЕБ на БПЛА мультикоптерного типу.

На практичному занятті показується вплив засобів РЕБ типів рушниця та рюкзак на БПЛА типу Mavic.

Оператори дрона розташовані за 500 метрів від позиції, з ними встановлений постійний радіозв'язок. При цьому, оператори відразу інформують, про втрату сигналу в результаті подавлення. Якщо оператор буде знаходитись на відстані біля 3 км, то подавлення буде ще більш ефективним. Така відстань відповідає умовам бойових дій.

Спочатку перевіряємо, як за допомогою аналізатора спектру можна виявити БпЛА. При цьому засіб РЕБ не включаємо.

Якщо направити TinySA на дрон, то на екрані ми зможемо бачити сигнал керування дроном, і можемо визначити частоту сигналу керування.

	
Рисунок 5.1.2 – Спектр аналізатор TinySA	**Рисунок 5.1.3** – Дрон типу Mavic

Особливості впливу засобів РЕБ на FPV дрони:

- при подавленні каналу керування, більшість FPV дронів падають;
- такий дрон не має каналу навігації, отже оператор контролює політ дрону чисто візуально;
- іноді, FPV дрон, при подавленні, просто віднімається вгору, щоб позбутись впливу РЕБ, це залежить від прошивки.

Особливості впливу на дрони типу Mavic:

- такі дрони не будуть падати самостійно, вони зависнуть у повітрі.
- потрібно тримати їх під впливом РЕБ, щоб керування не відновилось;
- головна задача РЕБ відносно дронів типу Mavic: завадити зробити скид.

Дії під час відбиття нападу противника.

Підготовча вправа № 17

“**Стрільба з місця після пересування по піхоті, що атакує та ведення бою в окопі (зачистка траншеї)**”

Цілі:

бронеціль, що підтримує штурмові дії – БТР (мішень №13) або БМП (мішень №14);

група піхоти, що атакує – дві ростові фігури (мішень №8) по фронту не менше 3 м, що розташовані на відстані 10 метрів від бронецілі;

стрілець що заліг – гонг (мішень №4б або 4г),

стрілець на підступах до окопу – гонг (мішень №4б або 4г), що розташовується під кутом 30 - 60° до площини стрільби або грудна фігура (мішень №6) – 2 шт;

стрілець, що веде вогонь в ходах (окопних) сполученнях – грудна фігура з колами (мішень №4) або грудна фігура (мішень № 6) – 5 шт;

стрілець, що намагається зайняти окоп (траншею) – мішень МКПС метрична (мішень №4д), що розташовується на передньому бруствері окопу, нерухома;

стрілець у закритому дверному пройомі – мішень МКПС метрична (мішень №4д), що розташовується в габариті дверного пройому бліндажу в глибині входу на відстані до 2 м від закритих дверей;

група піхоти, що атакує – три ростові фігури (мішень №8) по фронту не менше 6 м для метання навчально - імітаційної гранати.

Під час виконання вправ стрільб в лісистій місцевості, дозволяється встановлення замаскованих мішеней між деревами (в чагарнику, в траві) або вкопаних для імітації цілей.

Дальності до цілей:

бронеціль, що підтримує штурмові дії (для ручних протитанкових гранатометів з системою “LAZERTAG” (аналоги)) – 200-250 м

група піхоти, що атакує – 150-200 м;

вогнева точка – 100-150 м;

стрілець на підступах до окопу – 50-75 м;

стрілець, що веде вогонь в ходах (окопних) сполученнях – 5-12 м;

стрілець, що намагається зайняти окоп (траншею) – 5-10 м;

стрілець у закритому дверному пройомі – 3-5 м;

група піхоти, що атакує (для метання навчально - імітаційної гранати) –25 м;

Час на стрільбу: 10 хв.

Кількість боєприпасів:

для автомата – 50 шт., із них 12 шт. з трасуючими кулями;

для РПГ (аналоги) з системою “LAZERTAG“ – 1;

навчально - імітаційна (навчальна) граната – 1.

Положення для стрільби:

з окопу (з-за укриття або з амбразури перекритої щілини);

при зачищенні траншеї – на вибір того, хто стріляє.

Оцінка:

“відмінно” - уразити всі цілі та влучити гранатою в габарит менше ніж за 5хв;

“добре” - уразити всі цілі та влучити гранатою в габарит менше ніж за 10хв;

“задовільно” - уразити 10 з 13ти цілей та влучити гранатою в габарит менше ніж за 10 хв.

Особливості виконання вправи:

Для тих, хто навчається набої споряджаються в два магазини по 5 набоїв. 20 набоїв знаходяться в стрільця в пачці і використовуються для додаткового спорядження магазину. Гранатомет РПГ з ПУС-7 в спорядженому положенні знаходиться в окопі біля першої ячейки. При використанні вправи з РПГ-18 (РПГ-22, РПГ-26) з системою ”LAZERTAG” гранати знаходяться в похідному положенні у стрільця.

ВАЖЛИВО! Перед виконанням вправи бойовими набоями, ті, хто навчається проходять тренування вправи тактико-стройовим методом без витрати боєприпасів.

УВАГА! З метою контролю дотримання заходів безпеки стрільцем під час виконання вправи, керівнику стрільби дозволяється перебувати біля того, хто виконує вправу на такій відстані, що дозволить безпечно здійснювати нагляд за порядком виконання вправи та дотримання заходів безпеки.

За командою керівника стрільби “До бою” той, хто навчається, перебіжкою висувається в окоп (траншею). У ході висування заряджає зброю та приймає положення для стрільби стоячи з-за укриття в першій ячейці окопу, за командою керівника стрільби “ВОГОНЬ!” імітує ведення вогню по цілі №1 із гранатомету РПГ (РПГ-18 (РПГ-22, РПГ-26) з системою “LAZERTAG”, далі самостійно продовжує стрільбу (по 2 одиночні постріли в кожну мішень) по цілі №2 з тієї ж вогневої позиції. Завершивши стрільбу змінює вогневу позицію (переміщується до другої ячейки в траншеї). Приймає положення для стрільби та виконує постріл по цілі №3, виконує швидкісну заміну магазину, при цьому голосно подає команду “Прикрий”, та робить другий постріл по цілі №3.

Після виконання вогневого завдання змінює вогневу позицію (переміщується до третьої ячейки в траншеї) приймає положення для стрільби та продовжує стрільбу по цілі №4 (по два одиночні постріли в кожну мішень).

Після виконання завдання по цілі №4 або закінчення боєприпасів, той, хто навчається проводить спорядження магазину набоями з пачки (або розсипом) на ділянці руху в траншеї в перекритій щілині (виконує норматив з вогневої підготовки №16). В подальшому той, хто навчається, продовжує виконання вправи лише тією кількістю боєприпасів, які він встиг спорядити в магазин за час виконання нормативу на оцінку «задовільно».

Доповнивши магазин набоями, при необхідності заряджає зброю, та доповідає керівнику про готовність – “ГОТОВИЙ” та за командою керівника стрільби “ЗАЧИСТИТИ” приступає до виконання вогневих завдань з зачищення траншеї (окопних сполучень). Той, хто навчається здійснює пересування по траншеї вперед з виявленням та знищенням противника. При виявленні цілі №5 та №6 голосно подає команду «КОНТАКТ» та самостійно знищує їх здвоєними пострілами. Після знищення цілі №5 та №6 подає команду «ЧИСТО» та продовжує пересуватися по траншеї (окопним сполученням).

При підході до бліндажу знищує ціль №7 автоматичним вогнем короткими чергами через закриті двері і проводить швидкий огляд бліндажу.

Після відпрацювання вогневого завдання по цілі №7 та з виходом на рубіж виконання завдання по цілі №8 за командою керівника ”ГРАНАТОЮ ВОГОНЬ!” голосно подає команду «Своя» та здійснює метання гранати по групі піхоти.

ВАЖЛИВО! Переміщення та зміна вогневої позиції відбувається зі зброєю на запобіжнику за командою керівника – “ЗМІНИТИ ВОГНЕВУ ПОЗИЦІЮ”. При переміщенні зброя перебуває в такому положенні, щоб убезпечити стрільця та керівника стрільби від випадкового пострілу та мати можливість швидкого застосування зброї для виконання вогневого завдання.

В кінці окопного сполучення після закінчення вправи керівник подає команду – “РОЗРЯДЖАЙ, ЗБРОЮ ДО ОГЛЯДУ”, після чого перевіряє зброю на розрядженість та робить заміну тих. хто навчається.

Вправу рекомендовано виконувати зі зброєю, що має коліматорні приціли. Якщо такі відсутні, то вправу можна виконувати використовуючи штатні прицільні пристрої стрілецької зброї.

Для створення ефекту використання противником під час штурмових дій димових завіс можуть бути використані піротехнічні засоби задимлення місцевості.

Зайняття гранатометником вогневої позиції.

В залежності від умов місцевості і вогню противника стрільба з гранатомета ведеться з положення лежачи, з коліна і стоячи. Для маскування і захисту від вогню противника, а також для зручності ведення вогню використовуються різні сховища, місцеві предмети і упори.

За крайньою необхідністю стрільба з гранатомета може вестися з транспортного засобу. У цьому випадку казенний зріз гранатомета обов’язково повинен виходити за межі борта (корпусу).

Гранатометник і помічник гранатометника для ведення вогню займають вогневу позицію, вказану командиром, або вибирають її самостійно.

Для стрільби з гранатомета необхідно вибирати таку вогневу позицію, яка забезпечує найкращий огляд і обстріл, безпеку здійснення пострілу з гранатомета, ховає гранатометника від вогню і спостереження ворога, а також дозволяє зручно виконувати всі прийоми для стрільби. В залежності від обстановки вогнева позиція обирається в траншеї, окопі, воронці від снаряду, канаві за камінцем, пеньком. У населеному пункті вогнева позиція може бути вибрана в руїнах будов, за стінкою, парканом та інше.

При завчасній підготовці вогневої позиції необхідно перевірити можливість ведення вогню в заданому секторі або напрямку, для чого гранатомет послідовно наводиться в різні місцеві предмети.

Не слід обирати вогневу позицію поблизу окремих місцевих предметів, що виділяються, а також на гребнях урвищ.

При виборі вогневої позиції необхідно враховувати, що при пострілі із казенної частини ствола гранатомета вирівається сильний струмінь газів, разом з яким викидаються пінопластовий пиж і картонні частини порохового заряду. Тому позаду гранатомета ближче 30 м не повинні знаходиться люди, боєприпаси, вибухові речовини і пальне; позаду казенного зрізу гранатомета не повинні знаходитися будь-які перепони на відстані 2 м. В напрямку стрільби також не повинно бути місцевих предметів, за які могла б зачепити граната в польоті.

Для заняття вогневої позиції подається команда, приблизно: “Такому-то (або гранатометнику такому-то), вогнева позиція там-то – до бою”. По цій команді гранатометник і його помічник, пристосовуючись до місцевості, швидко висуваються на вказану вогневу позицію і підготовлюються до стрільби. При цьому помічник гранатометника пересувається одночасно з гранатометником і зліва від нього, постійно спостерігаючи за полем бою. Зброя помічника гранатометника знаходиться в бойовому положенні у плеча.

Для зміни вогневої позиції подається команда, приблизно: “Такому-то (або гранатометнику такому-то), перебігти туди-то – вперед”. По цій команді гранатометник і його помічник намічають шлях висування на нову вогневу позицію, прикриті ділянки шляху висування на нову вогневу позицію, прикриті ділянки шляху для зупинки і спосіб пересування, якщо він антабка у команді не вказувався. Перед початком пересування гранатомет ставиться на запобіжник.

В залежності від характеру місцевості і наявності сховищ гранатометник і помічник гранатометника в бою пересуваються прискореним кроком, бігом, перебіганням або переповзанням. При пересуванні прискореним кроком, бігом і при перебіганнях гранатомет тримати (рисунок 3) однією або двома руками, як зручніше. При переповзанні гранатомет утримується правою рукою за ремінь біля верхньої антабки або за дульну частину гранатомета.

При русі в атаку гранатомет переноситься з приєднаним оптичним прицілом і може бути зарядженим, але обов’язково поставленим на запобіжник зі спущеним курком з бойового зведення. Перед стрільбою необхідно перевірити, чи повністю входить фіксатор гранати у

виріз на дульній частині ствола гранатомета; поставити курок на бойовий взвод і зняти гранатомет із запобіжника.

Умовні позначення:

а – утримуючи гранатомет за рукоятку УСМ, ствольну частину та з притиснутим ліктем; б – допустимий інтервал між гранатометником та його помічником.

Рисунок 5.1.4 – Перенесення гранатомету та гранат при русі в атаку

Дії під час нападу противника.

Для гранатометника найбільш характерними являються броньовані цілі – танки, БМП, БТР, ББМ, САУ, а в окремих випадках при відсутності броньованих цілей, гранатометники за наказом командира (або в наявній бойовій обстановці) можуть вести вогонь по амбразурам оборонних споруд, по вікнах, дверях і стінах будинків противника та іншим цілям, які знаходяться за укриттям.

Ціль, як правило, вибирається і вказується гранатометнику в бою командиром. Тому він повинен уважно слухати і точно виконувати всі команди. Якщо ціль не вказана, то гранатометник ПОВИНЕН вибрати її сам.

З кількох бронецілей, що рухаються і з'явилися одночасно, вибирати потрібно більш важливу, яка загрожує підрозділу і атакує з найбільш небезпечного напрямку.

Коли з'являються цілі однакового значення, то ціль обирається найближча та найнебезпечніша для особового складу підрозділу та особисто гранатометника.

Якщо в період стрільби по амбразурах, вікнах будинків і т.ін. заявиться бронеціль, що рухається, гранатометник самостійно ПОВИНЕН перенести вогонь на неї.

Порядок дій щодо виконання вправи з тактичної підготовки "Дії гранатометника під час ураження бронетехніки противника".

Доведення умов виконання вправи:

Той, хто навчається, (гранатометник) зі зброєю у вихідному положенні на відстані 10 м від вогневої позиції. Навчальний гранатомет РПГ-22 у положенні "на ремінь". Керівник вказує вогневу позицію, положення для стрільби, сектор для стрільби і подає команду "До бою". Той, хто навчається, висувається зигзагоподібно на вказану позицію і готується до стрільби (переводить зброю з похідного положення у бойове, заряджає зброю), після чого самостійно виявляє ціль у вказаному секторі і робить постріл на ураження.

Керівник повідомляє навчаємому: «Ціль вражено» або «Ціль не вражено» і подає команду "Відбій". Той, хто навчається, переводить навчальну зброю з бойового положення у похідне і висувається у вихідне положення за 10 м від вогневої позиції.

Порядок виконання вправи, проговорюючи послідовність дій поетапно:

на рахунок "РАЗ!" – військовослужбовець здійснює перебіжку "зигзагом" 10 метрів та займає положення для стрільби лежачи (з коліна);

на рахунок "ДВА!" – військовослужбовець готується до стрільби - переводить зброю з похідного положення у бойове;

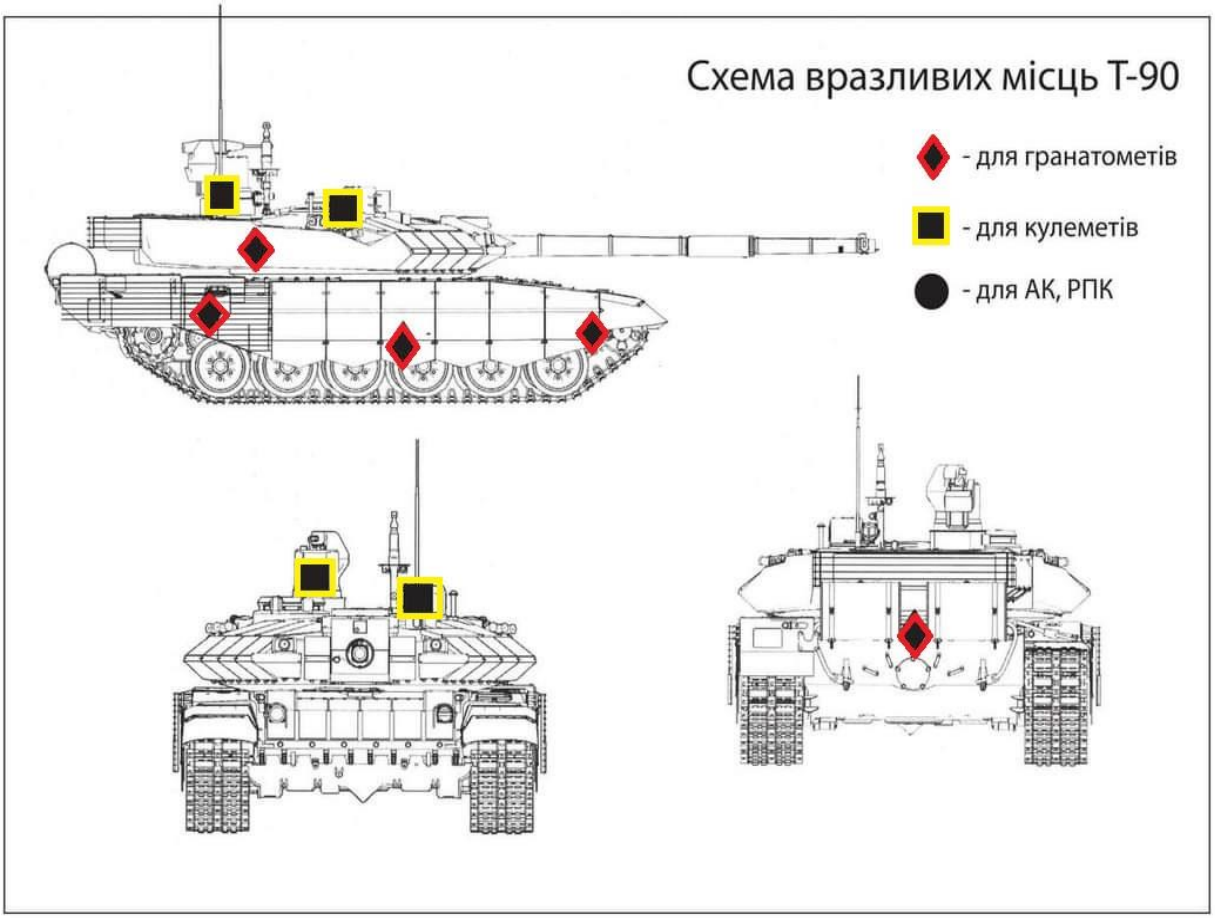
на рахунок "ТРИ!" – військовослужбовець самостійно виявляє ціль у вказаному секторі і робить постріл на ураження.;

на рахунок "ЧОТИРИ!" – керівник повідомляє навчаємому: «Ціль вражено» або «Ціль не вражено» і подає команду "Відбій";

на рахунок "П'ЯТЬ!" – військовослужбовець переводить навчальну зброю з бойового положення у похідне.

на рахунок "ШІСТЬ!" – військовослужбовець висувається у вихідне положення за 10 м від вогневої позиції.

Вразливі місця бронетехніки

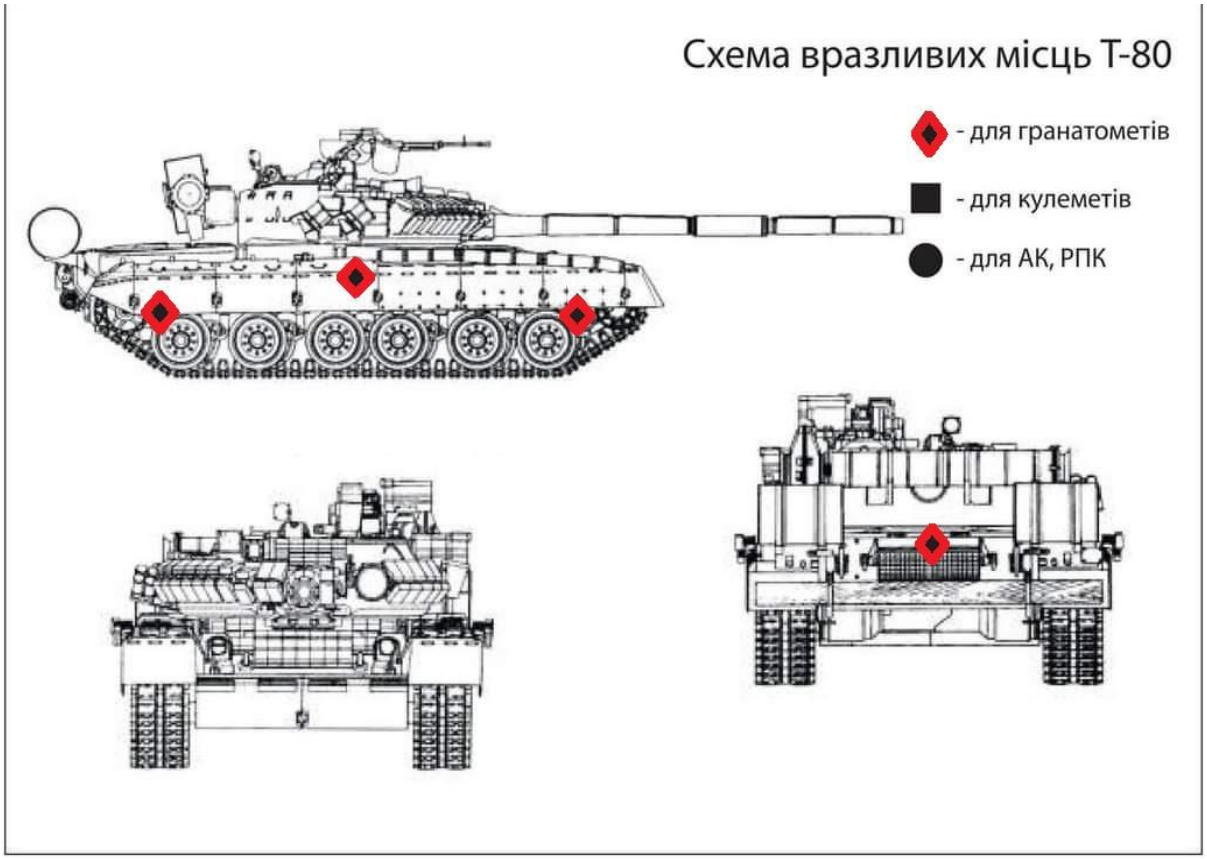

Схема вразливих місць Т-72

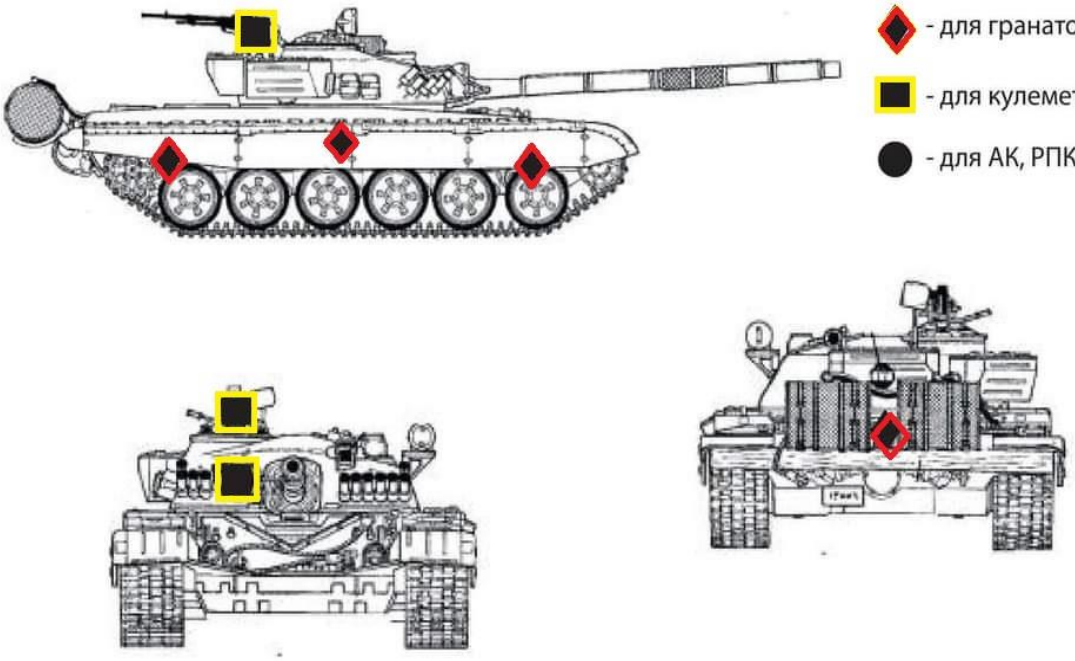
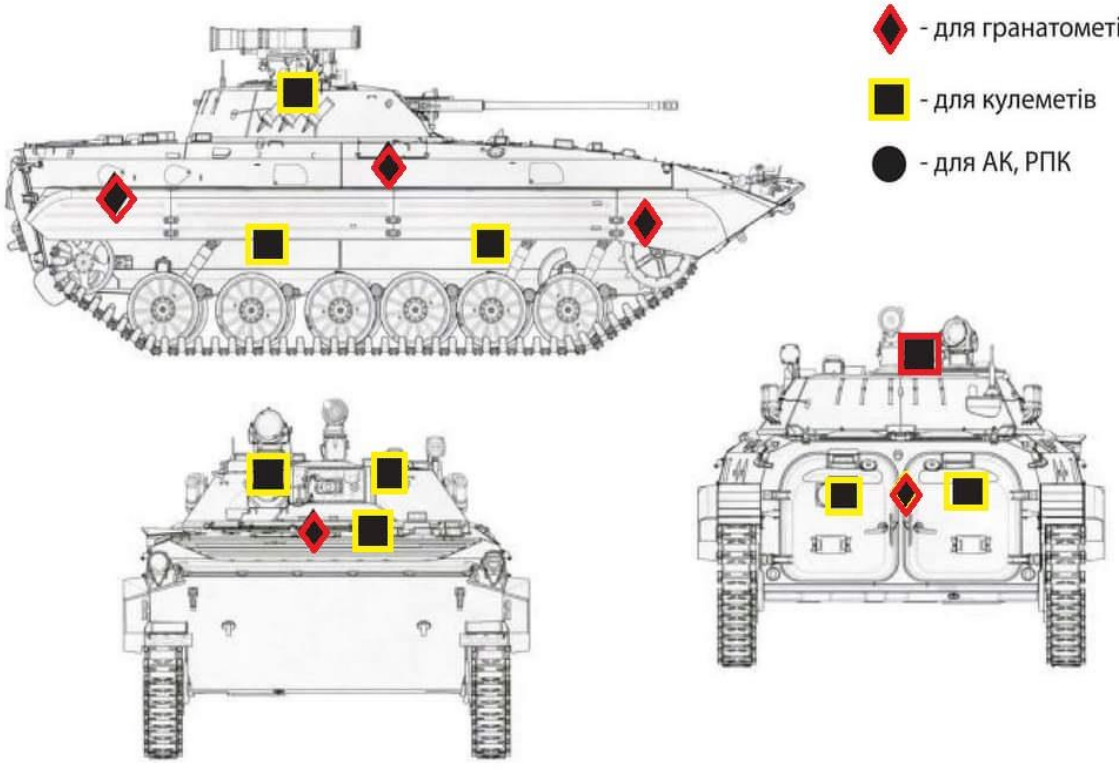

Схема вразливих місць БМП-2

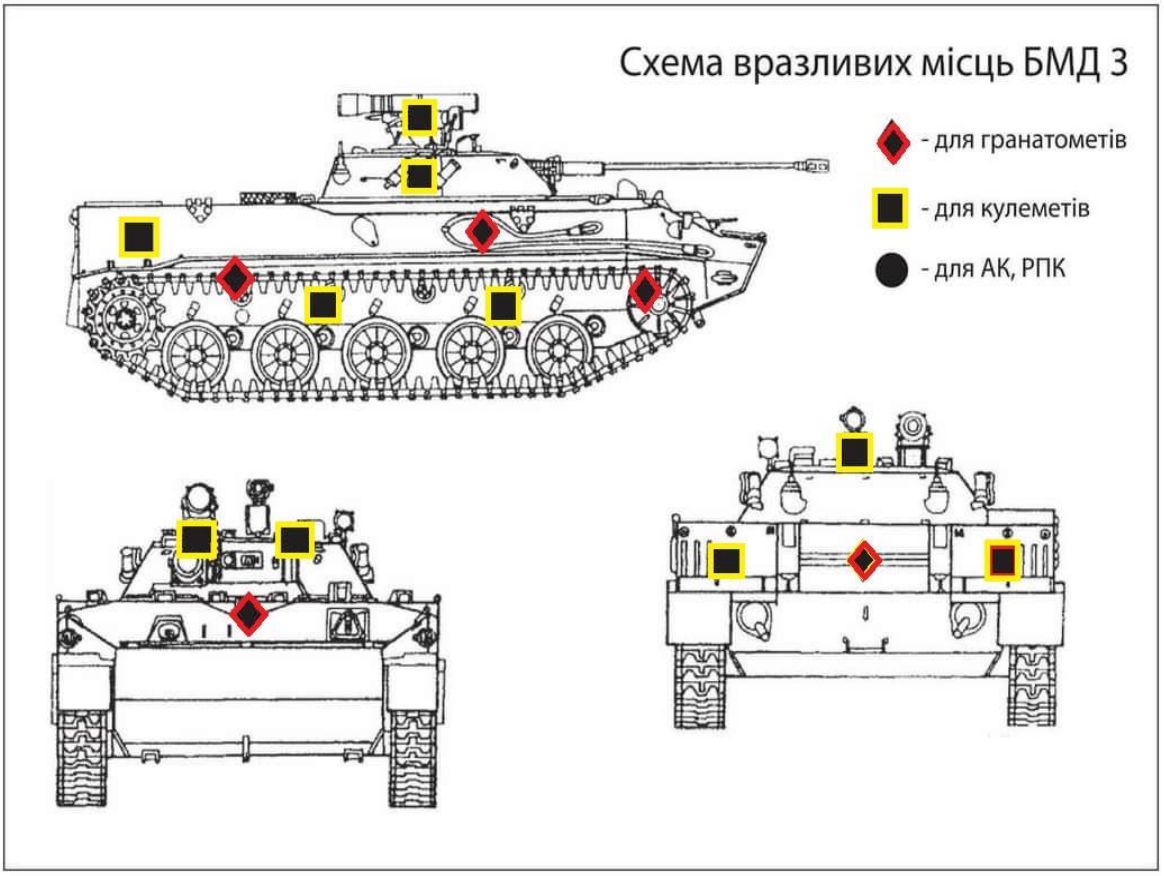

Схема вразливих місць БМД 3
- для гранатометів
- для кулеметів
- для АК, РПК

Схема вразливих місць БМП-3
- для гранатометів
- для кулеметів
- для АК, РПК

Схема вразливих місць БМД 2

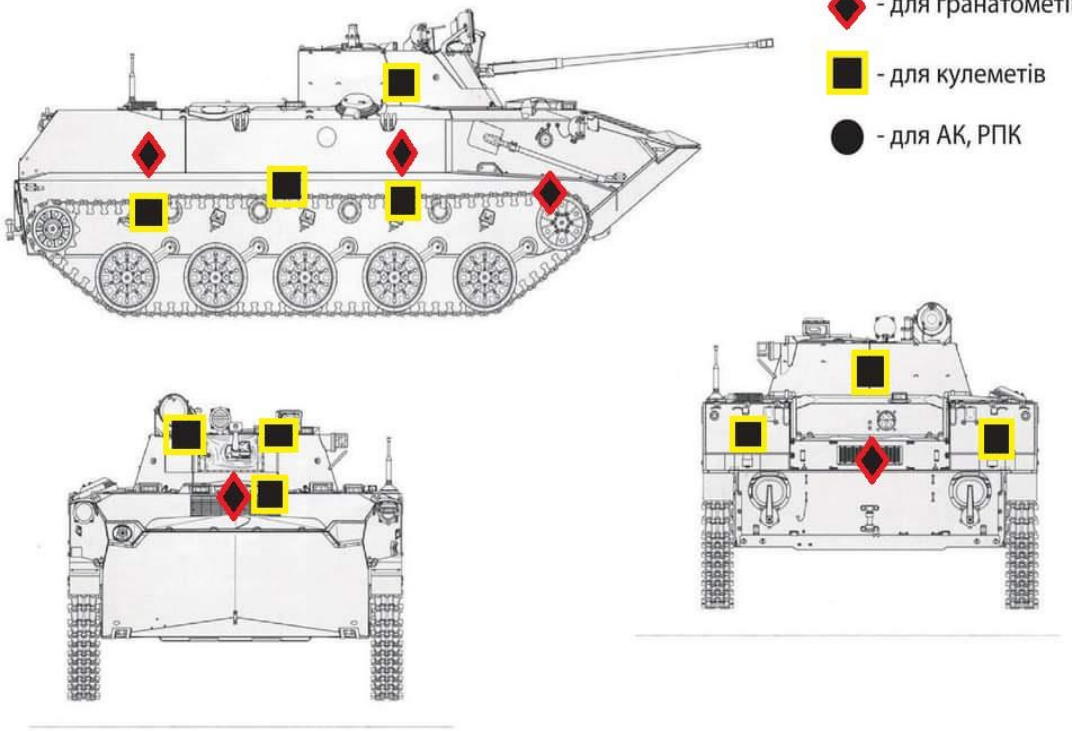

Схема вразливих місць МТ-ЛБ "Штурм"

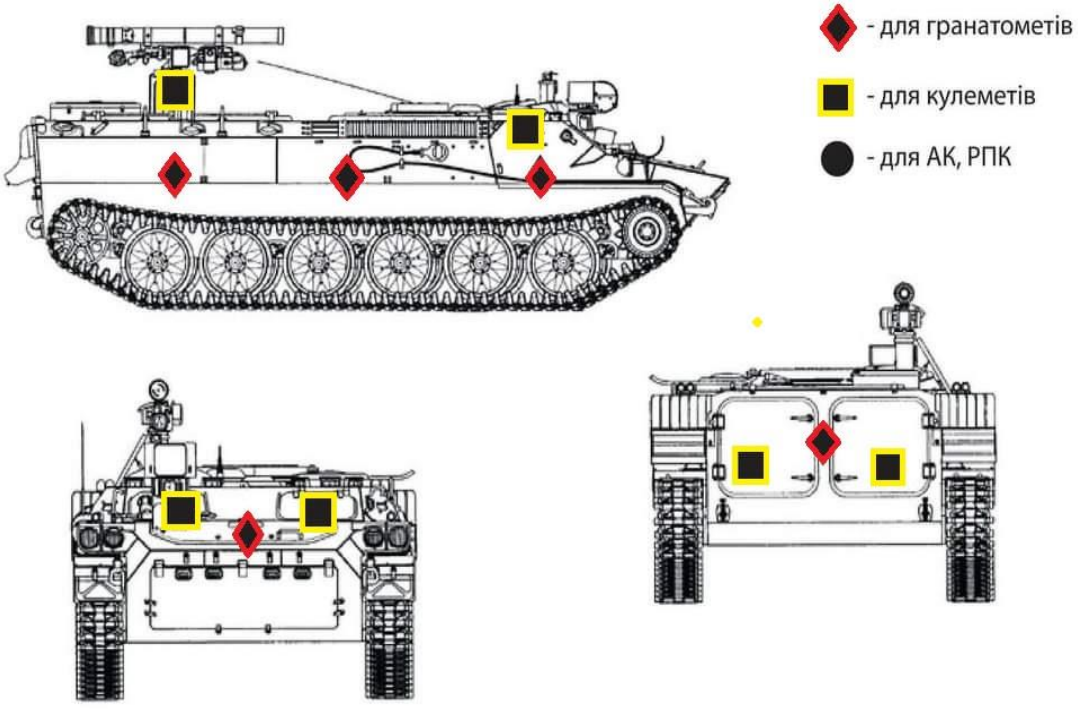

Схема вразливих місць ГАЗ "Тигр"

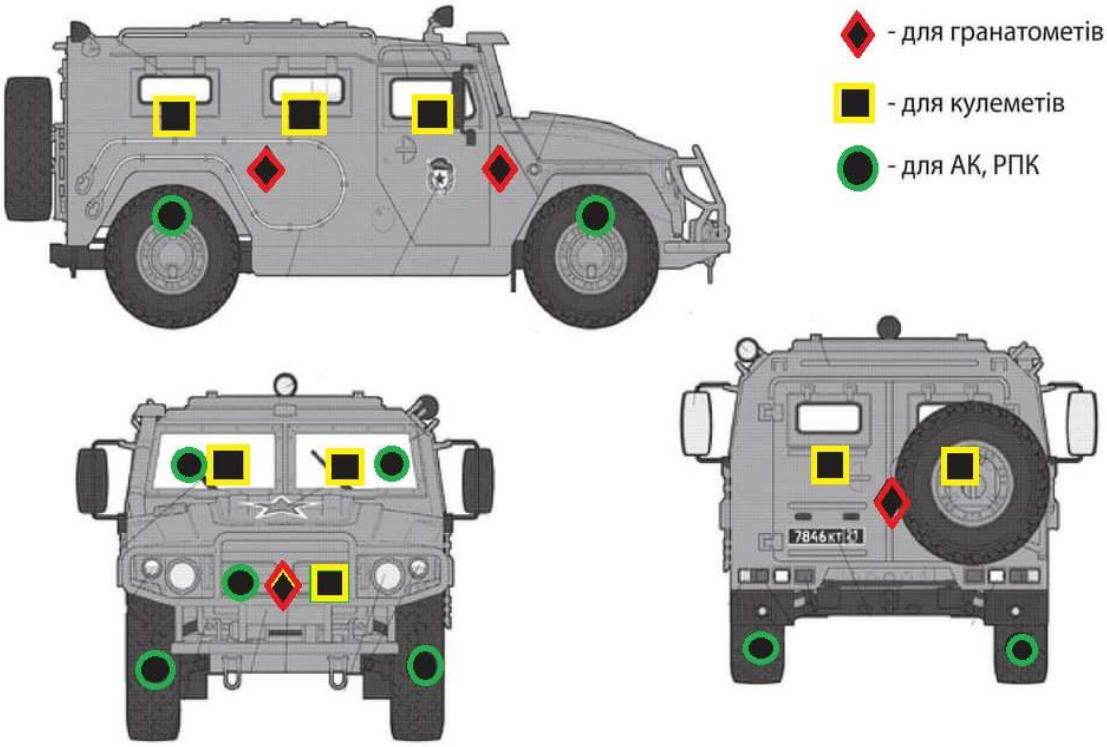
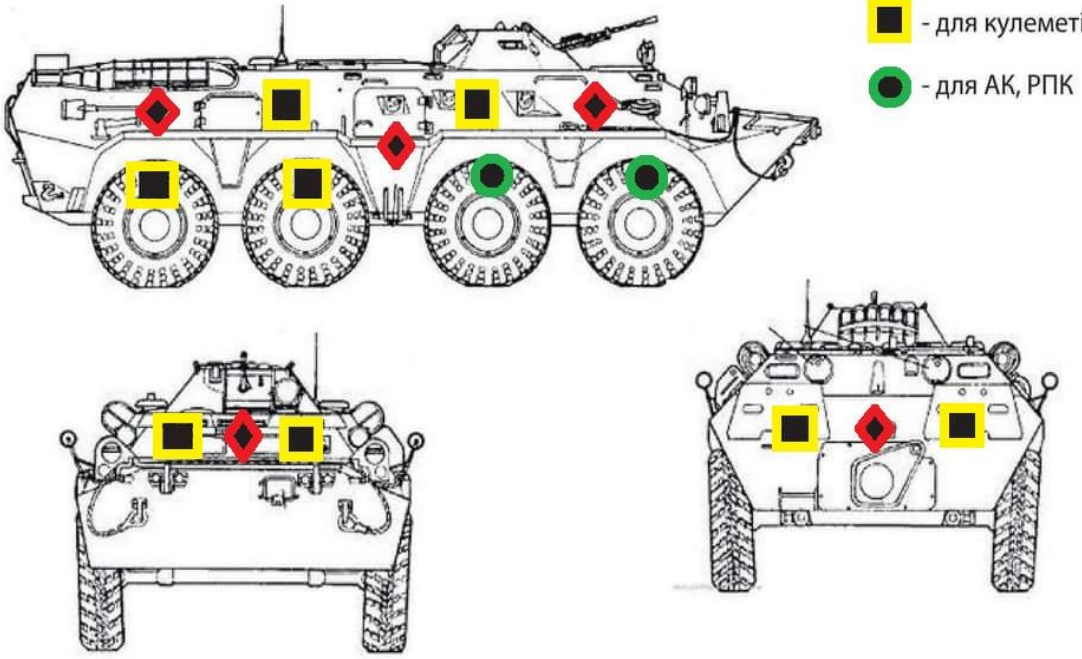

Схема вразливих місць БТР-80

Додаткові навчальні місця (точки) під час проведення занять:

Навчальна точка № 1

Тренування переміщення пораненого в укриття на собі, волоком, на ношах (волокушах), в парі, в складі евакуаційної групи, в траншеї, групою на ношах на дистанцію 100 м, поодинокої евакуації 50 м.

Метод проведення: практично

ACE, 3D, SALUTE

Навчальна точка № 2:

Тренування дій солдата під час ведення спостереження за противником (за допомогою біноклів, прицілів, тощо), застосування антитепловізійних екранів, плащів, засобів задимлення. Доповідь (3D, ACE).

3D (коротка доповідь про виявлення противника)

D (direction) – напрямок (кут, азимут, орієнтир)

D (distance) – дистанція

D (description) – опис цілі (кількість, озброєння, що роблять)

ACE report (застосовується для доповіді після бою (контакту))

A (amunition) – скільки БК залишилось

C (casualty) – чи є поранені

E (equipment) – важливе спорядження (радіостанція, прилад нічного бачення, прилад тепловізійного бачення, бінокль, гранати, кошка, тощо)

SALUTE + A (SALT – скорочена доповідь**)**

(протокол застосовується під час аналізу ворога в ході відпрацювання першого етапу TLP або для доповіді про виявленого ворога спостерігачем в різних видах бою (дій))

S (size) – розмір (кількість та склад ворожих сил)

A (action) – дії (що виконує ворог)

L (location) – місцезнаходження (кут, азимут, орієнтир)

U (unit) – підрозділ (ідентифікація ворога)

T (time) – час виявлення ворога

E (equipment) – спорядження (додаткове озброєння або важливе устаткування, що має ворог)

5.2. Відбиття штурмових дій противника, здійснення маневру на запасні (відсічні) позиції із застосування гранат (клеймору або МОН-50, 90). Унеможливлення просування противника по своїм позиціям із застосування інженерних не вибухових загороджень. Порядок огляду покинутих позицій. Знищення противника в бліндажі. Виставлення протитанкових мін (мінних-шлагбаумів) на можливих маршрутах висування техніки (підзавдання 000Г(Б).06Л.0502)

Висування і зайняття вогневого рубежу	Зміна вогневої позиції (позицій) в обороні	Установлення одиночної протитанкової міни ТМ-72 з підривником МВН-80	Установка протитанкового мінного поля

Умови виконання вправи Н-ТП №7 «Зміна вогневої позиції (позицій опорного пункту) в обороні (відхід бойової охорони) вогневої засади на нову (основну або запасну)позицію:

Виконання нормативу одним військовослужбовцем:

Військовослужбовець (обслуга) знаходиться на вогневій позиції. Зброя приведена в боєздатний стан, боєкомплект розкладений у готовності до бойового застосування. Нова (запасна) вогнева позиція вказана і знаходиться в траншеї або ході сполучення на відстані 20 м.

За командою (сигналом) "На вказану (запасну) вогневу позицію - до бою" військовослужбовець (обслуга) ставить зброю на запобіжник, переводить у похідний стан, укладає боєкомплект і пересувається на вказану позицію. Після заняття нової вогневої позиції, військовослужбовець (обслуга) переводить зброю у бойове положення, розкладає боєкомплект і доповідає: "До бою готовий". Час відраховується від команди на заміну вогневої позиції до доповіді про готовність до бою.

Виконання нормативу відділенням в пішому порядку:

Відділення на позиції веде бій. Запасна позиція відділення в ході сполучення в ході сполучення (траншеї) на відстані: перший окоп – 100 м, останній - 200 м. Запасна вогнева позиція БМП (БТР, МТ-ЛБР) в 100 м від основної.

За командою **"Відділення, на запасну позицію - до бою"** відділення у порядку, визначеному командиром, займає основну (запасну) позицію і приготовляється до бою.

Час відраховується від команди на зміну позиції до заняття запасної вогневої позиції останнім військовослужбовцем та БМП (БТР, МТ-ЛБ) і доповіді про готовність по бою.

Оцінка знижується на один бал:

за зміну позиції без вогневого прикриття не менш як двома військовослужбовцями або БМП (БТР,МТ-ЛБ);

за порушення послідовності зміни, встановленої командиром відділення.

Виконання нормативу взводом в пішому порядку:

Взвод в опорному пункті веде бій. Новий опорний пункт, знаходиться за 300 м, позаду (попереду, ліворуч, праворуч). Завдання на здійснення маневру поставлено.

За командою (сигналом) **"На вказаний рубіж - до бою"** взвод в установленому командиром порядку - особовий склад по ходах сполучення, машини, прикриваючись за складками місцевості - займає новий опорний пункт і приготовляється до бою.

Час відраховується від команди на здійснення маневру до заняття вогневої позиції останнім військовослужбовцем і БМП та доповіді про готовність.

Виконання нормативу взводом на машинах:

За командою (сигналом) **"На вказаний рубіж - до бою"** особовий склад по ходам сполучення висувається до машин, здійснює посадку, на машинах в установленому командиром порядку висувається в новий опорний пункт, спішується, займає вогневі позиції і готується до бою.

Час відраховується від команди (сигналу) на зміну опорного пункту до заняття вогневої позиції останнім військовослужбовцем і БМП (БТР, МТ-ЛБ) і доповіді про готовність до бою.

Оцінка знижується на один бал:

за зміну опорного пункту без вогневого прикриття (не менш як відділенням);

за порушення послідовності зміни, встановленої командиром взводу.

Варіант виконання вправи:

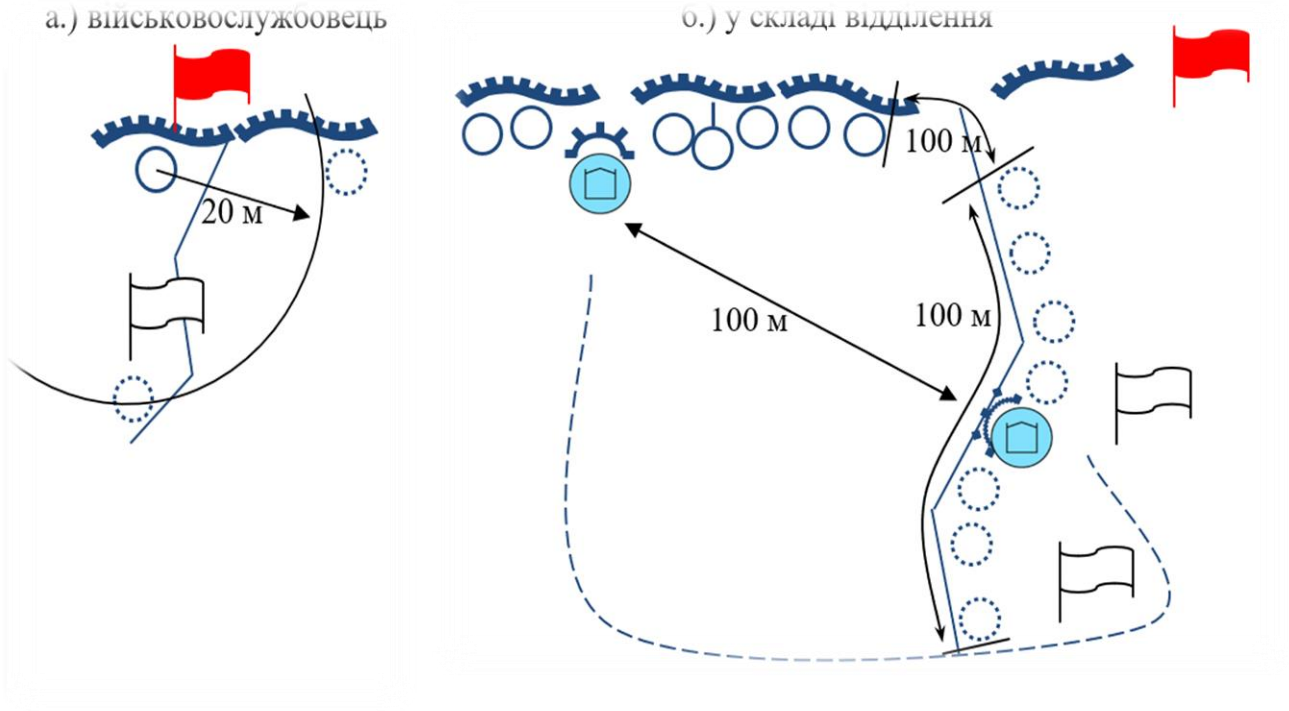
Підрозділ (військовослужбовець, розрахунок, обслуга) веде бій. Бойові машини в окопах, двигуни прогріті, маскувальні сітки прибрані. Нові (запасні) позиції вказані.

а) Військовослужбовець (обслуга) знаходиться на вогневій позиції. Зброя приведена у бойове положення, боєкомплект розкладений у готовності до бойового застосування. Нова (запасна) вогнева позиція вказана і знаходиться в траншеї або ході сполучення на відстані 20м.

За командою (сигналом) **"На вказану (запасну) вогневу позицію – ДО БОЮ"** військовослужбовець (обслуга) ставить зброю на запобіжник, переводить її у похідне положення, укладає боєкомплект і пересувається на вказану позицію. Після зайняття нової вогневої позиції військовослужбовець (обслуга) переводить зброю у бойове положення, розкладає боєкомплект і доповідає: **"ДО БОЮ ГОТОВ"**.

б) Відділення на позиції веде бій. Запасна позиція відділення в ході сполучення (траншеї) на відстані: перший окоп - 100 м, останній - 200 м. Запасна вогнева позиція бойових машин в 100 м від основної. Новий опорний пункт взводу (роти) знаходиться за 200 м, позаду (ліворуч, праворуч). Зміна позиції у складі підрозділу проводиться згідно з рішенням командира.

За командою **"Відділення, на запасну позицію – ДО БОЮ"** відділення у порядку, визначеному командиром, займає основну (запасну) позицію і виготовляється до бою.

Міна МОН-50

Основні технічні характеристики

Тип	осколкова, спрямованого ураження
Маса	2,0 кг
Маса заряду (ПВВ-5А)	0,7 кг
Довжина	226 мм
Ширина	66 мм
Висота (зі складеними ніжками)	155 мм
Кількість осколків	485/540 шт.
Горизонтальний кут розльоту осколків	54 град
Радіус суцільного ураження	50/58 м
Ширина зони ураження на дальності 50…58 м	45/54 м
Приведена площа ураження	1514/1910 м^2
Дальність ураження автотранспорту та живої сили в ньому	до 30 м
Дальність розльоту осколків від корпусу в тильному й боковому напрямках	до 40 м
Дальність польоту забійних осколків	до 80/85 м
Температурний діапазон застосування	визначається підривником, що застосовується
Спосіб встановлення	вручну

* Чисельник - для міни, спорядженої циліндричними осколками, знаменник - для міни, спорядженої кульками.

Встановлення протипіхотного вибухового пристрою МОН-50

Міну встановлюють на ґрунт (на сніг) на ніжки або закріплюють на місцевих предметах з допомогою струбцини.

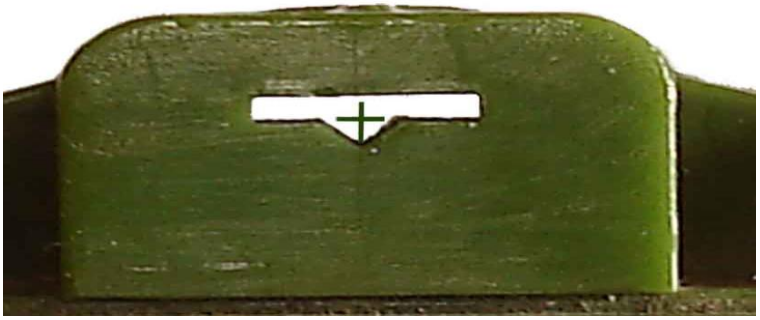
Підготовка вогневої позиції

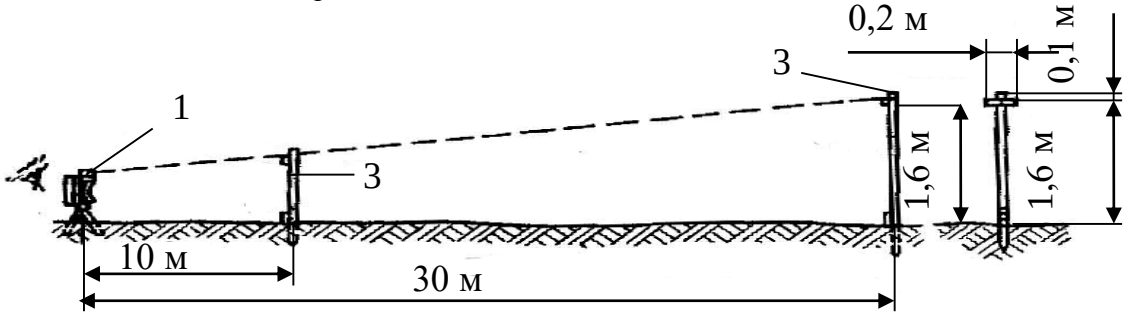
Рисунок 5.2.1 –. Міна МОН-50 в керованому варіанті

Для встановлення міни МОН-50 на ґрунт в керованому варіанті необхідно:

1. Ослабити пробку одного запального гнізда;
2. Повернути міну опуклою стороною (стрілкою на прицілі) у напряму цілі; Відкинути ніжки вниз, розвести їх у сторони та втиснути в ґрунт на глибину,
3. що забезпечує міні стійке положення;
4. Користуючись прицільною щілиною, навести міну на ціль (позначку або місцевий предмет, що знаходиться на місці очікуваної цілі);
5. При наведенні відстань від ока наводчика до щілини повинна бути 140…150 мм;
6. Лінія прицілювання повинна йти від ока наводчика через середину жолоба на рівні нижньої площини щілини на центр цілі;
7. Для надання міні необхідного положення її повертають на шарнірах і ніжки вдавлюють у ґрунт на необхідну глибину;
8. Угвинтити в запальне гніздо міни: електродетонатор, приєднаний до провідної мережі курування або запал МД-5М, угвинчений у накольний механізм НМ-71;
9. перевірити правильність прицілювання;
10. Замаскувати міну місцевим матеріалом (травою, гілками).

б

Умовні познаки:

а - встановлення міни з електродетонатором ЭДП-р на ґрунт; б - вигляд на позначку через прицільну щілину; в - прицілювання міни; г - позначка; 1- міна; 2 - електродетонатор ЭДП-р

Рисунок 5.2.2 – Встановлення й прицілювання міни МОН-50

Для прицілювання міни, якщо дозволяє обстановка, використовується позначка, що виготовляється у військах і встановлюється на напрямі руху центра очікуваної групової цілі на відстані 10 або 30 м від міни. Висота позначки від поверхні землі до верху поперечної планки при відстані 10м - 0,6 м, при відстані 30 м - 1,6 м. Узимку при сніговому покриві до 20 см міну встановлюють на поверхню ґрунту. Якщо ґрунт зледенів, під ніжки для уникнення ковзання підкладають сумку.

При сніговому покриві понад 20 см міну встановлюють на сумку, набиту снігом, встановлену на утрамбований сніг. Після встановлення міни ніжки обсипають ущільненим снігом до рівня низу корпусу міни. Після прицілювання міну маскують рихлим снігом. Товщина шару снігу попереду міни в напрямку польоту осколків не повинна перевищувати 10 см.

При встановленні міни на місцевих предметах на струбцину

1. Струбцину закріплюють на деревах, дерев'яних стовпах - угвинченням шурупа, на елементах металевих конструкцій - з допомогою зажимного гвинта;
2. На гвинт струбцини нагвинчують міну.
3. Прицілювання міни на ціль і спорядження її електродетонатором (підривникоміз запалом МД-5М) відбувається так само, як це описано при встановленні міни на ґрунт.
4. Після прицілювання положення міни фіксується загвинчуванням гайки на струбцині.

Рисунок 5.2.3 – Встановлення міни на струбцину

Для встановлення міни в некерованому варіанті по фронту необхідно:

1. Ослабити пробку одного запального гнізда;
2. Повернути міну опуклою стороною (стрілкою на прицілі) у напряму цілі;
3. Відкинути ніжки вниз, розвести їх у сторони та втиснути в ґрунт на глибину, що забезпечує міні стійке положення;
4. Користуючись прицільною щілиною, навести міну на ціль (позначку
5. або місцевий предмет, що знаходиться на місці очікуваної цілі);
6. При наведенні відстань від ока наводчика до щілини повинна бути 140…150 мм;
7. Лінія прицілювання повинна йти від ока наводчика через середину жолоба на рівні нижньої площини щілини на центр цілі;
8. Для надання міні необхідного положення її повертають на шарнірах і ніжки вдавлюють у ґрунт на необхідну глибину;
9. Угвинтити в запальне гніздо міни запал МД-5М з МУВ-3 або МУВ-4;
10. Замаскувати міну місцевим матеріалом (травою, гілками);
11. Встановити кілки в виді сімки або літери Г;
12. Якщо використовуємо два МУВ-3 або МУВ-4 в виді перевернутого трикутника або літери Т;
13. Датчик цілі прокладаємо з дальньої точки до боєприпасу;
14. Закріпити датчик цілі за бойову чеку МУВа;
15. Висмикнути запобіжну чеку МУВа.

Рисунок 5.2.4 – Міна з МУВ-3

Рисунок 5.2.5 – Міна МОН-50 на датчику цілі в фронт

При встановлені міни в фланг дії тіж самі, але датчик цілі прокладається в протилежному напрямку ходу групи та паралельно місцевості.

Рисунок 5.2.6 – Міна МОН-50 на датчику цілі в фланг

M18A1 «Клеймор»

Тип боєприпасу	Протипіхотна осколкова направленої дії, керована
Вага міни / ВР (кг)	1,59 / 0,680
Елементи ураження	700 сталевих кульок
Тип ВР	С4 (ПВР)
Тип датчика цілі	натяжної дії
Дальність ураження (м)	50
Дальність розльоту осколків (м)	100
Варіанти застосування	Керований/ не керований
Спосіб встановлення	Вручну
ЗНЕШКОДЖЕННЯ	Знешкоджувати дозволяється лише встановлені в керованому варіанті. Міну, встановлену в некерованому варіанті, знешкоджувати забороняється.
ЗНИЩЕННЯ	Знищують розстрілом боєприпасу або траленням, так само, як МОН-50, ОЗМ-72.
ПРИМІТКИ	
Мінімально допустимі відстані від інших мін: 50 м. перед або позаду іншої міни Клеймор. 3 м. в бокову сторону до сусідньої міни Клеймор. 10 м. від противотанкових мін або осколкових протипіхотних. 2 м. від фугасних протипіхотних мін.	

Рисунок 5.2.7 – Встановлення М18А1 «Клеймор»

Підготовка вогневої позиції

Встановлення М18А1 «Клеймор»

Для встановлення міни на ґрунт в керованому варіанті необхідно:

1. Вигвинтити заглушку з отвором одного запального гнізда;
2. Повернути міну опуклою стороною (стрілкою на прицілі) у напряму цілі;
3. Відкинути ніжки вниз, розвести їх у сторони та втиснути в ґрунт на глибину, що забезпечує міні стійке положення;
4. Користуючись прицільною планкою, навести міну на ціль (позначку або місцевий предмет, що знаходиться на місці очікуваної цілі);
5. Для надання міні необхідного положення її повертають на шарнірах і ніжки вдавлюють у ґрунт на необхідну глибину;
6. Встановити в запальне гніздо міни: електродетонатор з проводами на котушці, або ж капсуль детонатор з хвилеводом на котушці;
7. Замаскувати міну місцевим матеріалом (травою, гілками).
8. Розмотати проводи, або ж розмотати хвилевід.

Для приведення в дію міну за допомогою підривної машинки:

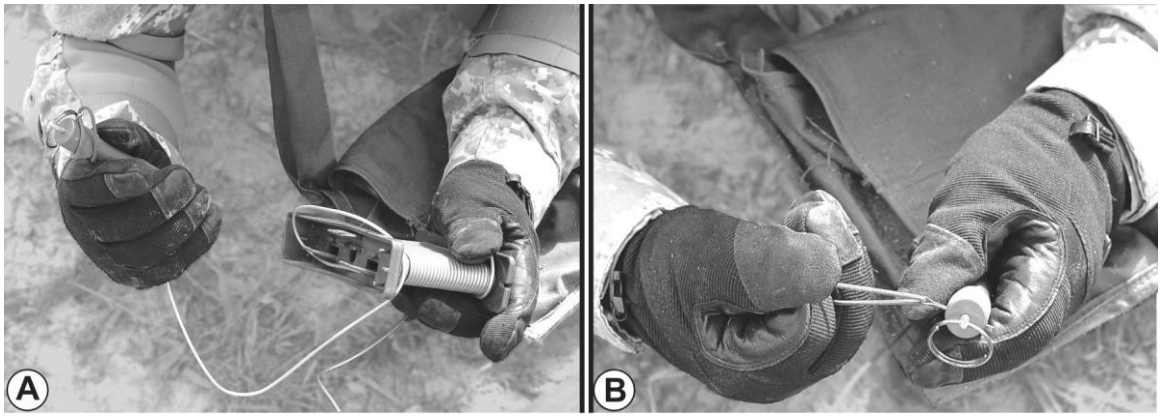
1. Приєднати проводи до підривной машинки через спеціальний роз’єм;
2. На підривній машинці скинути запобіжну чеку, яка знаходиться під важілем пуску (запобіжна чека скидується таким чином: відтянути її в ліву сторону та опустити в низ);

Рисунок 5.2.8 – Підготовка мережі до підриву.

Для приведення в дію міну за допомогою хвилеводу:

1. Випрямити вусики запобіжної чеки;
2. Висмикнути чеку за допомогою мотузки;
3. Підняти ударно-спусковий механізм за кільце та відпустити його.

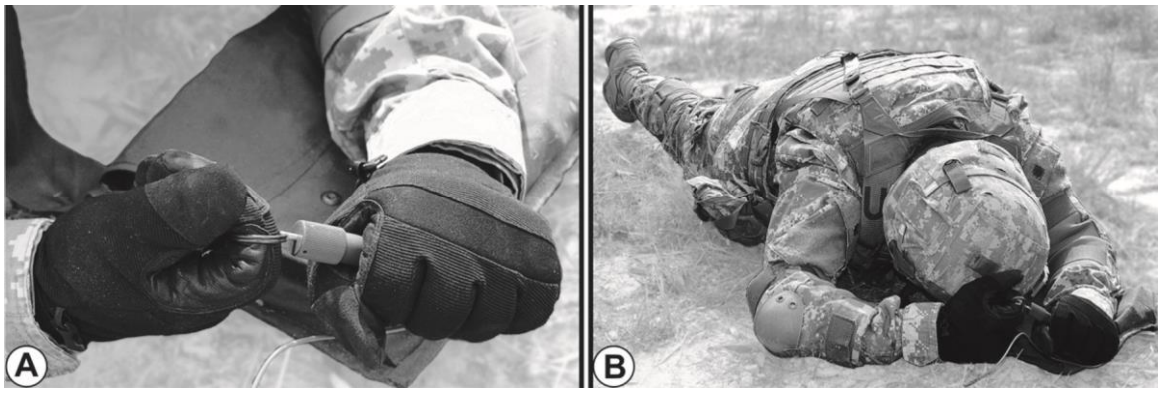

Рисунок 5.2.9 – Підготовка мережі до підриву через хвилевід

Встановлення міни М18А1 в некерованому варіанті встановлюється таким ж чином, як і міна МОН-50

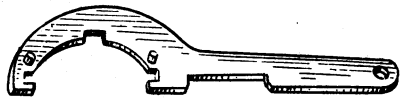

Рисунок 5.2.8 – Встановлення міни клеймор на натяжний датчик цілі

Підготовка міни ТМ-62 до встановлення

Міни серії ТМ-62 оснащуються підривниками передчасно на польовому складі. Для оснащення мін підривниками МВЧ-62, МВЗ-62М, МВП-62М. Необхідно:

- викрутити пробку із міни і оглядом переконатись у вірності положення гумової прокладки в отворі міни;
- закрутити підривник у міну підтягнути його ключем.

Ключ для підривника

Міни, оснащені підривниками МВЧ-62, МВЗ-62, МВП-62 переводяться до місця встановлення у контейнерах або в касетах загороджувачів, вертольотів або в упаковці.

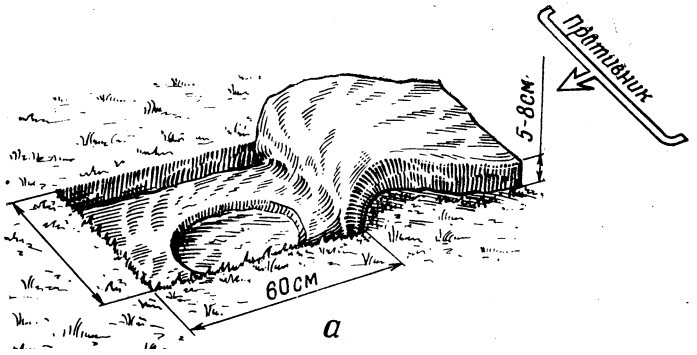

Рисунок 5.2.9 – Установлення протитанкової міни в ґрунт із дерновим маскуванням

Для встановлення необхідно:

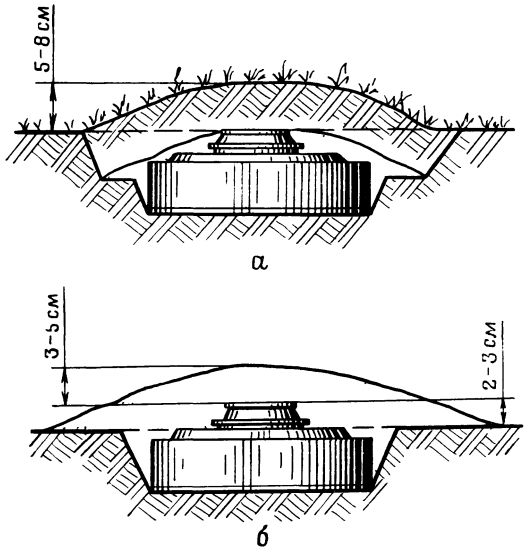
відрити лунку;

встановити міну у лунку;

зняти з підривника запобіжну чеку і нажати на кнопку пускача;

замаскувати міну.

Чека віддається командиру.

Умовні познаки:

а-у ґрунт середньої міцності й у рихлий ґрунт; б-у твердий ґрунт

Рисунок 5.2.10 – Установлення міни серії ТМ-62 з підривником МВЧ-62, МВП-62М, або МВП-62

Знешкодження

Для знешкодження міни з підривником МВЧ-62, МВЗ-62, МВП-62М, МВП-26 необхідно:

зняти з міни маскувальний шар;

перевести підривник з бойового в безпечне положення;

зняти міну з місця встановлення, очистити її від грунту і оглянути чи вона не пошкоджена;

замаскувати лунку;

вкласти не пошкоджені міни в упаковку (контейнер).

Додаткові навчальні місця (точки) під час проведення занять:

Навчальна точка № 1

Виконання тактичної вправи. Прийняття управління та постановка завдання командиром групи на оборонний бій. Практичне виконання бойового завдання та управління діями групи під час виконання завдання.

Порядок прийняття управління підрозділом:

1. Довести голосом до особового складу про прийняття управління.
2. Продовжити виконання бойових завдань.
3. Поставити завдання про надання домедичної допомоги та евакуацію.
4. Перевірити наявність озброєння, боєкомплекту, поранених, засоби зв'язку та навігації (за необхідності провести перерозподіл боєприпасів) (доповідь АСЕ).
5. Зорієнтуватися на місцевості, зорієнтувати особовий склад.
6. Призначити заступника.
7. Зробити доповідь командиру взводу по засобам зв'язку про стан справ та обстановку, уточнити подальше завдання.
8. Поставити завдання решті особового складу. (Хто? Що? Де? Коли? Навіщо?)

Підготовка та віддання бойового наказу.

Командир взводу підготовлює бойовий наказ і записує його у робочий зошит.

Командир взводу віддає бойовий наказ на місцевості. У випадку неможливості віддання бойового наказу на місцевості командир віддає його з використанням робочої карти (схеми) або макету місцевості.

Пункти бойового наказу	**Зміст**
Ситуація	орієнтири на місцевості; відомості про противника: положення, склад, оснащення ОВТ, можливі характер дій та застосування засобів повітряної розвідки противника БПЛА; місцевість у районі бойових дій (бою); цивільні аспекти у районі дій – населення, організації, етнічні групи, лідери та їхні ставлення до наших військ.
Завдання	завдання батальйону, роти (взводу, відділення); склад, завдання сусідів; замисел командира роти (взводу) на бій (дії); бойові завдання взводам (відділенням), приданим підрозділам.
Виконання	порядок вогневої підтримки підрозділів; витрата боєприпасів за періодами бою (дій); відповідальність підлеглих командирів за виконання бойового завдання; час готовності до виконання бойового завдання.
Підтримка	місця (пункти) для розміщення підрозділів (сил) забезпечення; місця (пункти) збору поранених; порядок обслуговування техніки і технічної допомоги; порядок медичної допомоги і евакуації поранених; дії щодо полонених; час дозаправки техніки.
Командування та сигнали (зв'язок)	командування; місце командира роти (взводу), КСП до початку бою (дій); місце командира роти (взводу), КСП на етапах бою (дій) та порядок переміщення; сигнали (зв'язок): радіодані, основні і запасні частоти, порядок користування радіо – та сигнальними засобами зв'язку; пропуск (пароль), який встановлений на добу.

Навчальна точка № 2

Встановлення протипіхотних мін перед позицією та на флангах рубежу оборони.

5.3. Вихід військовослужбовців на зазначені (вказані) позиції. Заміна позицій в складі підрозділу, як в день так і вночі послідовним методом (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0503)

Зміна – це організований вихід підрозділу на напрямок майбутнього наступу з метою зміни підрозділу, що там обороняється, і зайняття вихідного положення для наступу. У першу чергу змінюються механізовані, а потім танкові підрозділи.

Для зміни механізований взвод на БМП (БТР) у складі роти висувається в район зустрічі з провідниками від підрозділу, що обороняється, після спішування прихованими шляхами, а у подальшому ходами сполучення і траншеями виходить на свою вихідну позицію і займає її. Командир взводу приймає від командира підрозділу, який здає опорний пункт, схему опорного пункту і всі дані про противника. БМП (БТР) розташовуються у районі спішування в укриттях на напрямку дій своїх підрозділів і висуваються до них, як правило, під час вогневої підготовки атаки. Вони можуть розташовуватись на вихідній позиції доданого (взаємодіючого) танкового підрозділу або залишатись на вогневих позиціях, які займали до зміни.

При переході противника у наступ зміна підрозділів припиняється і здійснюється відбиття атаки. У цьому випадку боєм керує командир підрозділу, що змінюється, йому підпорядковуються і підрозділи, які прибули для зміни.

Перегрупування (зміна) підрозділів проводиться приховано, як правило, у ніч перед наступом або за інших умов обмеженої видимості з виконанням заходів введення противника в оману. Про зайняття вихідного положення для наступу командир взводу доповідає командиру роти.

У вихідному положенні для наступу підрозділи суворо виконують встановлений раніше режим поведінки і знаходяться в готовності до відбиття можливого наступу противника.

Комплексне тренування солдата у складі відділення (взводу): Вихід на обладнану позицію за допомогою програмного забезпечення “КРОПИВА”, порядок взаємодії військовослужбовців в ході пересування, пароль-відгук, підготовка вогневої позиції, встановлення інженерних загороджень, встановлення засобів РЕБ, спостереження за діями противника (доповідь SALUTE), дії під час артилерійської підготовки противника, виявлення та протидія БпЛА (в укриття, до бою), відбиття нападу противника (“Контакт рапорт”, вибір та знищення цілі за командою та самостійно, зміна вогневої позиції, доповідь 3D), дії солдата після бою (доповідь ACE), переміщення пораненого в укриття, “Запит MEDEVAC”.

Умови виконання комплексної вправи в цілому:

Вправи виконується у складі відділення (групи). Завдання поставлене. Відділенню (групі) вказується вихідна точка. Після чого здійснюється висування до вказаної позиції за вказаним маршрутом на планшеті (схемі, карті). Після виходу до обладнаної позиції відділення (група) діє за ситуаційними завданнями:

пароль-відгук (заміна підрозділу);

підготовка вогневої позиції, встановлення інженерних загороджень,

встановлення засобів РЕБ, спостереження за діями противника (доповідь SALUTE),

дії під час артилерійської підготовки противника,

виявлення та протидія БпЛА (в укриття, до бою),

відбиття нападу противника (“Контакт рапорт”, вибір та знищення цілі за командою та самостійно, зміна вогневої позиції, доповідь 3D),

дії солдата після бою (доповідь ACE),

переміщення пораненого в укриття, “Запит MEDEVAC”

Наприкінці заняття підбиваються підсумки, в тому числі і по питанням предметів, які відпрацьовувалися в комплексі.

3D (коротка доповідь про виявлення противника)

D (direction) – напрямок (кут, азимут, орієнтир)
D (distance) – дистанція
D (description) – опис цілі (кількість, озброєння, що роблять)

ACE report (застосовується для доповіді після бою (контакту))

A (amunition) – скільки БК залишилось
C (casualty) – чи є поранені
E (equipment) – важливе спорядження (радіостанція, прилад нічного бачення, прилад тепловізійного бачення, бінокль, гранати, кішка, тощо)

SALUTE + A
(SALT – скорочена доповідь**)**
(протокол застосовується під час аналізу ворога в ході відпрацювання командиром першого етапу TLP або доповіді про виявленого ворога спостерігачем в різних видах бою (дій))

S (size) – розмір (кількість та склад ворожих сил)
A (action) – дії (що виконує ворог)
L (location) – місцезнаходження (кут, азимут, орієнтир)
U (unit) – підрозділ (ідентифікація ворога)
T (time) – час виявлення ворога
E (equipment) – спорядження (додаткове озброєння або важливе устаткування, що має ворог)
A (our action) – наші дії (що ми зробили після/під час виявлення ворога)

ТЕМА 6. ТРЕНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ПОДОЛАННІ ПЕРЕШКОД ГРУПОЮ (ВІДДІЛЕННЯМ).

6.1. Навчання та удосконалення у виконанні колективних вправ, прийомів і дій (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0601)

Навчальне питання:

1. Пересування в складі групи (відділення) з колодою по пересіченій місцевості.

Здійснити перенесення колоди в складі підрозділу на 300 метрів (рис. 1). Колода довжиною 4 – 6 м, діаметром 25 – 30 см, вагою – не менше 200 кг.

Вправа виконується в складі підрозділу.

Маршрут руху прокласти по пересіченій місцевості (пісок, болото, трава, ліс, чагарники, рілля, пагорби, ями, підйоми, спуски).

Під час пересування з колодою в обов'язковому порядку долати природні перешкоди.

Рисунок 6.1.1 – Перенесення колоди

6.2. Навчання та удосконалення у виконанні вправ, прийомів і дій (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0602)

Навчальне питання:

1. Пересування по місцевості перебіжками та переповзанням.

Вправу виконати за час не більше ніж за – 2 хвилини, при умові правильного виконання всіх елементів вправи.

Виконати різними способами: спосіб 1 – потоком по одному військовослужбовцю (рис. 2); спосіб 2 – шеренгою в складі підрозділу (відділення, взвод) (рис. 3).

Місце проведення – відрізок пересіченої місцевості довжиною 70 м обладнаний відрізками по 10 мерів для виконання перебіжок (1, 3, 5, 7) та переповзань по-пластунські (2, 4, 6), як по колу так і по прямій дистанції.

***Умови виконання вправи*:**

Вихідне положення – лежачи перед лінією старту. За командою "РУШ" виконати вправу в наступній послідовності: піднятися з положення лежачи, пробігти 10 метрів, прийняти положення для стрільби лежачи змінюючи позицію виконавши два повних перекочування в правий або лівий бік (1), проповзти 10 метрів по-пластунські (2), встати та пробігти 10 метрів, прийняти положення для стрільби лежачи змінюючи позицію виконавши два повних перекочування в правий або лівий бік (3); проповзти 10 метрів по-пластунські (4), встати та пробігти 10 метрів, прийняти положення для стрільби лежачи змінюючи позицію виконавши два повних перекочування в правий або лівий бік (5); проповзти 10 метрів по-пластунські (6); встати та пробігти 10 метрів до фінішу та приготуватися до стрільби в положенні лежачи (7).

Варіант 1.

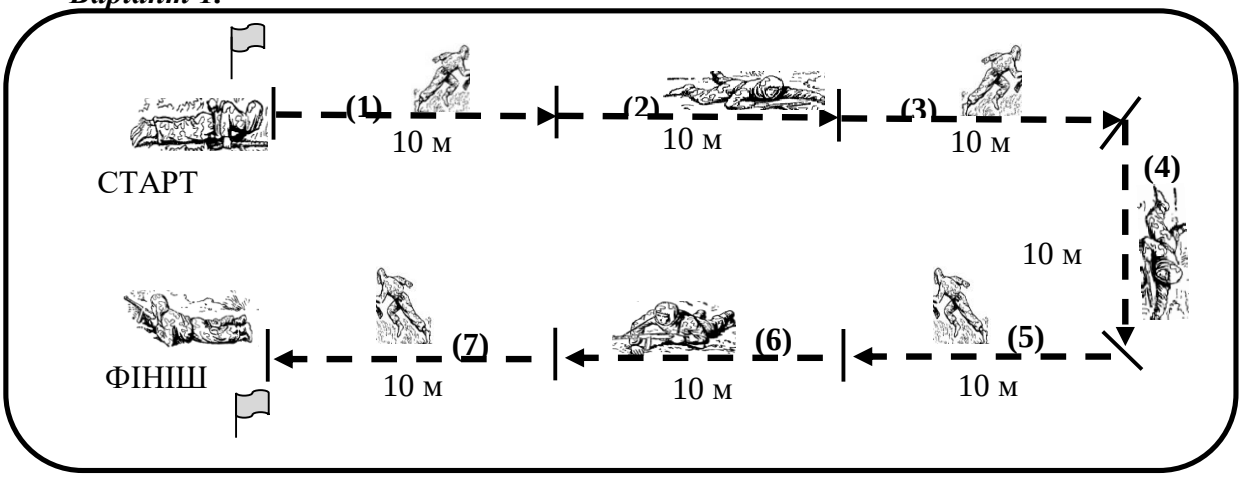

Рисунок 6.1.2 – Порядок та виконання вправи по першому варіанту

Варіант 2.

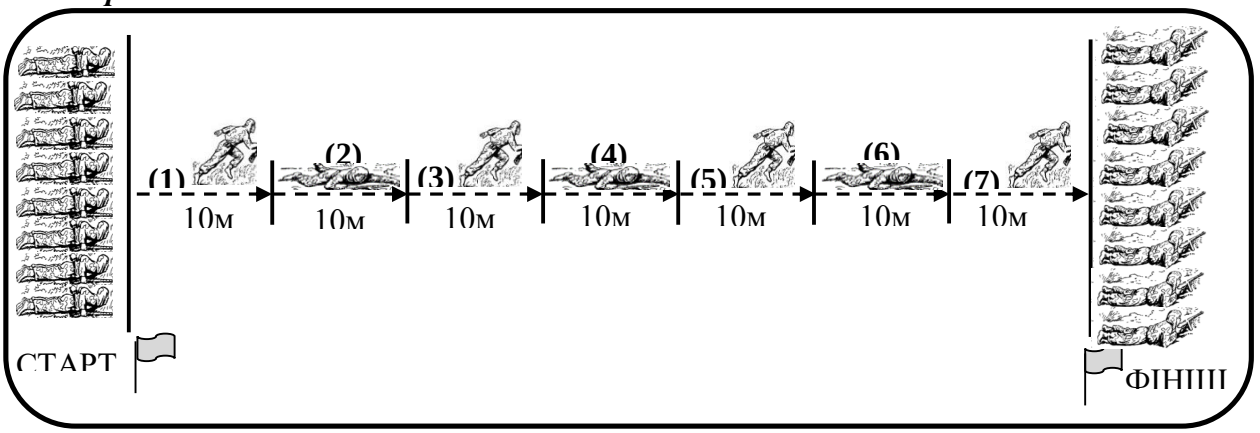

Рисунок 6.1.3 – Порядок та виконання вправи по другому варіанту

<u>6.3. Формування та вдосконалення військово-прикладних рухових навичок переважно засобами подолання перешкод (підзавдання 000Г(Б).06Л.0603)</u>

Навчальне питання:

1. Подолання спеціалізованої (тактичної) смуги перешкод у складі груп.

Заняття організовується на тактичній смузі перешкод та проводяться методом практичного відпрацювання дій під керівництвом інструктора (викладача) з фізичної підготовки.

ВАЖЛИВО!!! *Звернути увагу на дотримання заходів безпеки під час проведення заняття, при навчанні дотримуватися принципу послідовності (від простого до складного). Перехід до подолання іншої перешкоди відбувається тільки після якісного засвоєння військовослужбовцем подолання попередньої перешкоди.*

Після проведення інструктажу керівником по порядку проведення заняття проводиться підготовча частина заняття після чого керівник заняття направляє особовий склад по навчальних місцях.

Заміна на навчальних місцях здійснюється за командою керівника заняття.

ТЕМА 7. ДІЇ СОЛДАТА В НАСТУПІ

7.1. Дії в наступальному бою. Зайняття вихідного положення для наступу і підготовка до атаки. Пересування на полі бою методом «вогню і руху». Подолання інженерних загороджень та природних перешкод, прикриття один одного у ході виконання бойового завдання. Дії у разі мінометного обстрілу та кулеметного вогню противника. Застосування наступальних (оборонних) гранат в ході ведення наступу (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0701)

Відділення в наступальному бою	Висування відділення до рубежу переходу в атаку	Атака переднього краю оборони противника	Зміна напрямку (фронту) наступу під час дій у пішому порядку (на 45°, на 90°)
Знищення противника зі здійсненням охоплення у фланг та атаки з фронту	Знищення противника зі здійсненням охоплення у фланг	Посадка особового складу в БТР (БМП, МТ-ЛБВ), що знаходиться в окопі	Атака переднього краю противника на бойових машинах

Наступальний бій – вид загальновійськового бою, який проводиться з метою розгрому (знищення) противника та оволодіння важливими районами (рубежами, об’єктами) місцевості.

Умови переходу у наступ:

Рота (взвод, відділення) може наступати на противника, який

обороняється, наступає або відходить.

Орієнтований темп під час наступу на завчасно підготовлену та розвинену в інженерному відношенні оборону противника може становити 1 – 1,5 км/год на середньопересіченій місцевості, а під час наступу в межах позицій оборони противника недостатньо розвинутих в інженерному відношенні – 1,5 – 2,5 км/год.

Тривалість виконання бойового завдання визначається глибиною бойового завдання та середнім темпом наступу.

Орієнтований темп атаки штурмових підрозділів для розрахунку часу на виконання завдання прийнято 100 м/хв.

Під час виконання бойових завдань залежно від обстановки підрозділ діє у порядках:

похідний;

передбойовий;

бойовий.

Бойовий порядок відділення: бойова лінія до 50 м інтервал між в/с 6-8 м (8-12 кроків), довжина перебіжки в середньому становить 20-40 м; бойові групи (двійки, трійки) інтервал між б/г 15-20 м між в/с 3-5 м; тактичні групи (маневрена, вогнева) інтервал 25-30 м, дистанція 30-50 м.

Атака – це етап наступального бою, який полягає у стрімкому просуванні підрозділів у бойовому порядку в поєднанні з вогнем усіх вогневих засобів на противника з метою його знищення.

Безпечне віддалення від розривів снарядів своєї артилерії:

піхота - 400 м;

БМД (БТР) – 300 м;

танки – 200 м.

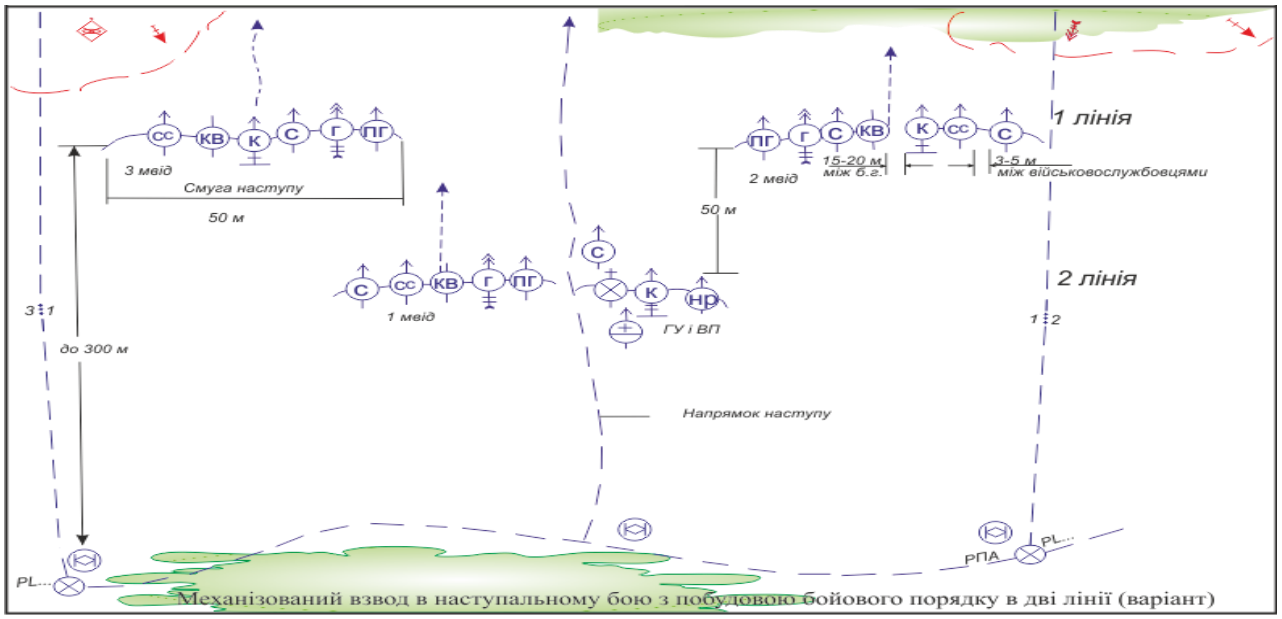

Рисунок 7.1. – Наступ у складі взводу (варіант)

Зайняття вихідного положення для наступу і підготовка до атаки.

Наступ є вид бою, який має рішуче значення в досягненні перемоги над противником.

В наступі, як і в обороні кожен солдат повинен вести спостереження за полем бою і противником; з повним напруженням сил, вогнем своєї зброї знищувати противника, що обороняється, проявляти хоробрість, ініціативу та винахідливість в бою. Наступ повинен бути стрімким і безперервним, щоб противник не зміг організувати опір на проміжних рубежах.

В залежності від обстановки наступ на противника, що обороняється, може вестися з ходу або з положення безпосереднього зіткнення з ним.

Підготовка до атаки і перехід в атаку з траншеї (окопу)

Наступ з положення безпосереднього зіткнення з противником починається з вихідного положення, яке в залежності від обстановки та умов місцевості може вибиратися в траншеї, окопах та інших укритих місцях.

Зайняття траншеї для наступу робиться звичайно по ходах сполучення та інших прихованих підступах. В траншеї солдати займають місця для стрільби, вказані командиром відділення. З цією метою можуть використовуватися вже підготовані окопчики або потай обладнуються нові, готуються виїмки (упори) на висоті 50-60 см для швидкого вискакування з траншеї.

Обладнання вихідного положення - складна і трудомістка робота. На копання та обладнання потрібна велика кількість часу. Тому механізовані підрозділи частіше всього займають підготовані позиції інших підрозділів.

Скільки б часу не знаходилися солдати у траншеї, вони повинні дотримуватися того режиму поведінки, який був у підрозділів, що раніше займали цю позицію. Перед наступом солдати повинні підготуватися до атаки. Для цього подається команда “Підготуватися до атаки”.

Підготовка до атаки включає: дозаряджання зброї, примикання штика- ножа, підготовку ручних гранат (установку запалів) перевірку підгонки спорядження та заправки обмундирування, з тим, щоб ніщо не заважало діям, а також улаштування виступу (виїмки) для швидкого вискакування з траншеї.

Перехід в атаку з траншеї здійснюється за командою “В атаку - вперед”. За цією командою солдату слід швидко вискочити траншеї (окопу) і прискореним кроком або бігом, ведучи вогонь на ходу по противнику, рухатися до об’єкту атаки.

Пересування на полі бою методом “вогню і руху”.

"Вогонь і рух" – полягає у висуненні групи до цілі під прикриттям безперервного вогню, що ведеться по фронту.

Порядок дій:

одна група забезпечує вогневу підтримку, в той час, як інша здійснює пересування. Групи пересуваються таким чином до виходу на вигідні позиції, з яких вони можуть почати виконання своїх власних завдань, а саме, вогнева підтримка і атака супротивника відповідно;

командир групи управляє штурмовою групою, його заступник - групою підтримки. Командир групи повинен прагнути тримати кулеметника на віддалі, що забезпечує зв'язок голосом, поки той не досягне рубежу остаточної вогневої позиції. Якщо це неможливо, він повинен використовувати візуальні і радіосигнали.

якщо одна з груп змушена рухатися по відкритій ділянці місцевості, інша повинна прикривати їх вогнем. Кут між двома напрямами атаки повинен бути якомога ближчим 90°. Якщо цей кут менше вказаної величини, штурмова група може збільшити його шляхом зсуву у відповідну сторону після виходу на вихідну позицію. Кут, в той же час, не повинен перевищувати 90°;

атака повинна проводитися щонайшвидше, але не в збиток надійному управлінню;

під час фінального кидка кулеметник повинен вести вогонь по противникові постійно і переносити його якомога ближче до штурмової групи ;

для проведення фінального кидка з останньої вогневої позиції штурмова група може використовувати один з методів, описаних в наступних розділах.

Перебігання. Група висувається до об'єкту з одного напряму перебіганнями у складі "двійок", тобто, один солдат виконує перебігання, інший прикриває його.

а) Цей метод використовується, коли противник чинить запеклий опір;

потрібна максимальна вогняна підтримка;

ділянка місцевості не забезпечує достатньої кількості укриттів;

б) Порядок дій:

солдат № 1 забезпечує підтримку солдатові № 2, який виконує перебігання завдовжки 10 метрів або тривалістю 3 секунди;

солдат № 2 займає укриття і відкриває вогонь;

№ 1 висувається на рубіж декілька попереду № 2, займає укриття і відкриває вогонь тощо;

кулеметники висуваються у складі штурмуючої групи, в основному на флангах.

Атака. Цей метод є продовженням принципу "вогонь і рух". Він включає рух всієї групи, розгорненої в лінію, до об'єкту. При цьому кожен солдат рухається швидким кроком у напрямку до об'єкту і веде вогонь по противникові і його вірогідним позиціям.

а) Цей метод застосовується, коли:

відсутні укриття на маршруті висунення.

противник дезорганізований і не чинить організованого опору.

при переслідуванні противника, що відходить.

артилерійська і авіаційна підтримка дають перевагу військам над противником.

б) Атака повинна проводитися швидко, але при цьому не повинне погіршуватися управління підрозділом. Рух повинен здійснюватися в лінію, із збереженням темпу наступу.

Необхідно використовувати наступні команди:

а) Для руху вперед. "Група! У напрямі окремого дерева, по "двійках", перебіганнями, ВПЕРЕД!"

б) Для відриву. "Група! Відрив вправо/вліво, РУШ!"

в) Для відходу назад. "Підготуватися до відходу!" (Це єдина команда, яка супроводжується словом "підготуватися", оскільки кожен другий номер повинен після цього підготувати димову гранату і кинути її по свистку для створення димової завіси).

г) Для атаки. "У атаку, ВПЕРЕД!" Початок виконання цієї команди не позначається свистком для збереження темпу руху. Він починається безпосередньо після команди і є продовженням попереднього способу пересування.

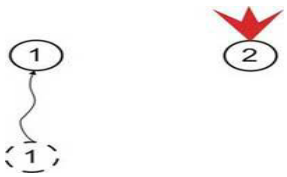
Переміщення в «двійці». Порядок пересування у двійках методом «одна нога на землі» самоочевидний. Потрібно лише відзначити, що при роботі в «двійці» військовослужбовець, який відкриває вогонь, повинен голосом, наприклад, «тримаю» або «крию», або іншим способом повідомити про готовність прикрити вогнем пересування напарника. Це необхідно робити, оскільки не завжди навіть усередині «двійки» може підтримуватися візуальний контакт, а в гуркоті бою не завжди можливо відрізнити вогонь свого напарника від вогню іншого військовослужбовця.

Перша фаза - №1 прикриває, №2 пересувається

Друга фаза - №2 заліг, зробив прицільний постріл або чергу й крикнув №1 про готовність прикривати його переміщення

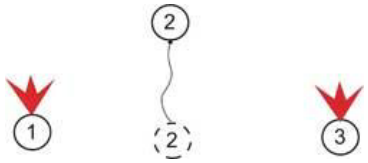
Третя фаза - №2 прикриває, №1 переміщається

Переміщення в «двійці».

Переміщення в «трійці». Організація переміщення в «трійках» здійснюється за можливими варіантами.

Варіант №1 «Роги» «Трійка» просто розбивається на дві підгрупи, що складаються із двох і одного військовослужбовця, і вони працюють так само, як працюють в «двійці», - одна група біжить - інша прикриває.

Варіант №2 «Два – один».

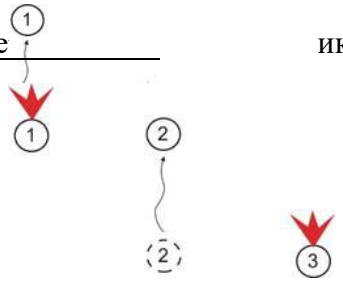
Перша фаза - №1 і №3 прикривають, №2 пересувається

Друга фаза - №2 заліг, зробив прицільний постріл або чергу й дав напарникам команду про готовність прикривати їхнє пересування

Третя фаза - №2 прикриває, №1 і №3 пересуваються Переміщення в «трійці» за варіантом №1 «Роги».

Пе икривають, №1 пересувається

Друга фаза - №1 заліг, відкрив вогонь, почав пересування; №2, №3 на місці.

Третя фаза - №1 і №2 прикривають, №3 пересувається

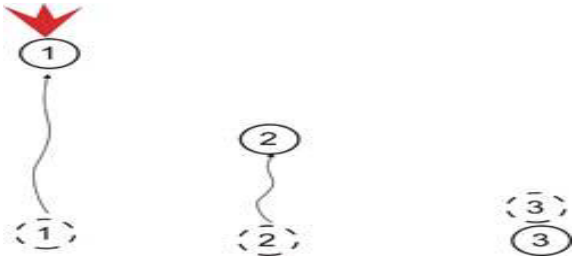
Переміщення в «трійці» за варіантом №2 «Два – один».

Тут можлива наступна рекомендація: уперед завжди висувається один військовослужбовець, а двоє підтягуються до нього. Це робиться для того, щоб двоє, що біжать поперед одного не перекривали йому сектор обстрілу. При цьому, один боєць двом, відразу обидва сектори обстрілу не перекриє, а двоє одному можуть.

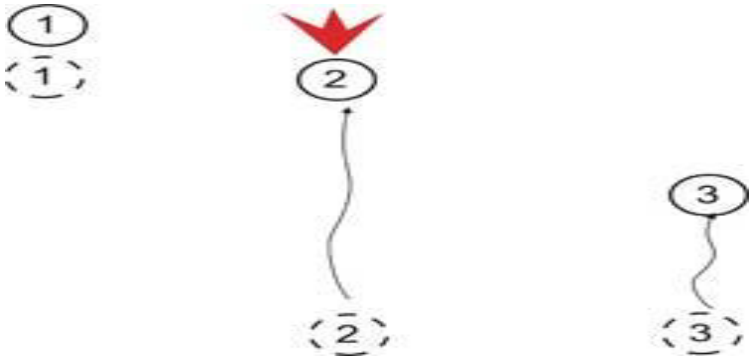
Застосовується послідовне пересування: двоє стріляють - один біжить. Деякі фахівці пропонують переміщатися без строгої послідовності - хто після кого підхоплюється й міняє позицію, для того, щоб у противника не було можливості вгадати, хто з членів «трійки» буде пересуватися наступним. Пропозиція гарна, але велика ймовірність виникнення плутанини, тому більш прийнятний почерговий спосіб, але зі зміною першого, що пересувається.

Варіант №3 «Півходу». Більш складним варіантом організації пересування в трійках є наступний спосіб: один військовослужбовець підхоплюється й починає пересування, долає половину шляху, у цей момент підхоплюється інший військовослужбовець і починає пересування, у цей момент перший військовослужбовець уже заліг і відкриває вогонь, а третій усе ще веде вогонь зі своєї початкової позиції.

Перша фаза - №1 підхоплюється й починає переміщення, пробробляє половину шляху, у цей момент підхоплюється №2 і починає пересування, а третій усе ще веде вогонь зі своєї початкової позиції.

Друга фаза - №1 заліг, відкрив вогонь, №2 пробробляє половину шляху, підхоплюється №3

Третя фаза - №2 досягає наміченої ним позиції й залягає, підхоплюється №1, №3 максимально швидко долає половину шляху.

Переміщення в «трійці» за варіантом №3 «Півходу».

Як тільки другий військовослужбовець проходить половину шляху, підхоплюється третій військовослужбовець. Після того, як другий військовослужбовець досягає наміченої ним точки й залягає, підхоплюється перший військовослужбовець і так далі.

При цьому способі два військовослужбовців біжать, а один веде вогонь, причому між військовослужбовцями, що пересуваються, зберігається пів ходу.

Цей варіант краще підійде групам, працюючим спільно багато років, тому що він вимагає великої злагодженості усередині «трійки». Кожний з методів має свої позитивні й негативні сторони.

Перший — найбільш простий і тому надійний спосіб. Його можна використовувати для пересування військовослужбовців, що обслуговують один вид зброї, скажемо, кулеметник і його помічник, але при його виконанні виникає момент, коли один прикриває двох.

Другий спосіб з погляду прикриття краще, тому що в будь-який момент часу двоє прикривають пересування одного, але він самий повільний із трьох.

Третій спосіб найшвидший, але страждає прикриття.

При діях у групах можна заздалегідь установити, хто стріляє одиночними пострілами, а хто веде вогонь чергами. Так можна добитися ведення прицільного вогню хоча б частиною військовослужбовців, при «заспокійливій» дії на них вогню чергами.

За інших рівних умов використання «трійок» краще, тому що витягати пораненого вдвох легше, а якщо це відбувається під вогнем, то один зможе здійснювати прикриття, а інший перетаскування пораненого. Крім того, використання «трійок» дозволяє поєднувати в одній групі ветеранів, військовослужбовців середнього терміну служби й новачків.

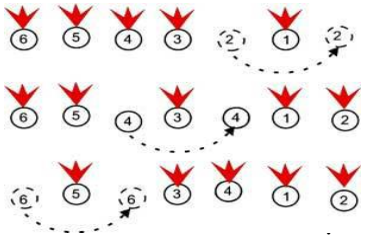
Наочною вправою, що дозволяє військовослужбовцям відчути розумну дальність пересування, є навчальна атака однієї групи військовослужбовців іншої. При цьому, ті «що обороняються» повинні за час пересування «атакуючих» встигнути в них прицілитися. Потім ролі змінюються. Щоб вірно вибрати відстань для переміщення треба врахувати наявність укриттів і «прорахувати» час, коли той, що перебігає буде відкритий для вогню противника. Якщо наступне укриття розташоване занадто далеко, то не треба будь-що-будь намагатися добігти до нього, за одну перебіжку.

Перебіжки зигзагами можна використовувати пр потраплянні під одиночний снайперський вогонь, коли зигзаги змушують ворожого снайпера помилитися з вибором точки прицілювання для його одиночного пострілу. Звичайний кулеметник і автоматник, щоб уразити мішень, що рухається, випускає чергу з неминучим розкидом куль, і користі від зигзагів стає небагато, так що найкраще просто скоротити час перебування під вогнем противника шляхом прямолінійної перебіжки.

По можливості, швидкість наближення до противника, та й усієї атаки, повинна бути така, щоб противник не встигнув підвести до атакованих частин свої підкріплення або реорганізовуватися для ведення оборони. Основні способи пересування військовослужбовця в бою залежно від віддаленості противника: прискореним кроком, короткими перебіжками, переповзанням, комплексними діями (перекиди, перекати, скручування).

Відхід по стежці. При відході по стежці можливий наступний порядок дій: уздовж тропи солдати займають позиції «один ліворуч, один праворуч» на віддаленні один від одного. При наближенні противника перший солдат відкриває автоматичний: вогонь і розстрілює весь магазин, потім він припиняє вогонь і відразу починає бігти назад по стежці убік своїх. Пробігаючи повз наступного за ним солдата, він стукає його по плечу або вдаряє по взуттю, даючи сигнал для відкриття вогню. Раніше відкривати вогонь не можна, тому що існує ризик уразити свого ж. Солдат біжить у кінець свого підрозділу й займає позицію навскоси від останнього солдата. Він перезаряджає зброю, готовить позицію й чекає, поки черга стріляти знову не дійде до нього. Коли повз останнього солдата пробігає солдат, що тільки що відстрілявся, йому потрібно вказати напрямок, у якому здійснюється відхід, щоб не збитися з обраного напрямку відходу.

Відхід у фланг розтягнутого в ланцюг підрозділу, якщо противник веде вогонь по фронту, здійснюється наступним порядком, називаним «Шашки».

Відхід у фланг розтягнутого в ланцюг підрозділу способом Шашки».

Першим починає рух другий за рахунком боєць з того флангу, убік якого здійснюється відхід. Він перебігає (переповзає) за спиною першого по дузі й займає нову позицію в ланцюзі. Уся інша група під час його перебіжки веде вогонь по противнику.

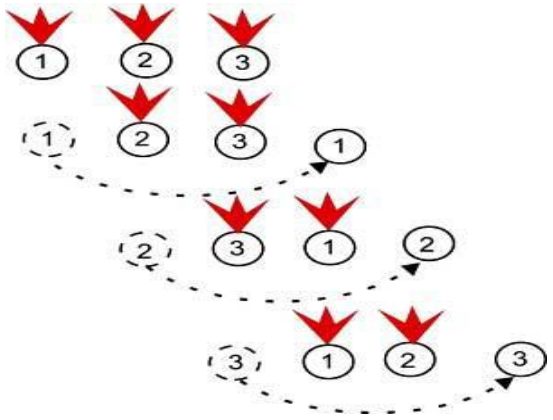
Залишена бійцем, що перебіг, позиція утворює свого роду розрив ланцюга. На його стару позицію перебігає четвертий с боєць у ланцюзі, і так далі, поки не перебіжить останній боєць, який опинився на початку на парній позиції. Після того, як останній «парний» боєць завершить перебіжку, непарні номери починають перебігати – спочатку перший, потім третій, п'ятий тощо.

Як бачимо, з приведеного опису, для відходу у фланг утворюються двійки «перший – другий», «третій – четвертий» (парна – непарна позиція), які пересуваються перекатами.

Відхід у фланг незвичайний, оскільки противник звичайно очікує відходу назад. Таким же порядком можна робити обхід флангу противника.

Варіанти відходу у фланг. Переміщення трійки способом «Панчоха». Відхід групи починається з дальнього бійця, відносно сторони відходу –

номера 1 (рисунок 31). Після того як номер 1 закріпився й відкрив вогонь, починає рух номер 2. Потім, після заняття позиції номером 2, пересувається номер 3, і так далі. Даний спосіб є варіантом пересування вперед за схемою «Два - один», коли двоє прикривають, а один переміщається, але має деякі особливості. Той хто здійснює перебіжку, коли пройдений крайній солдат, повинен голосом дати сигнал про те, що він закінчує рух і скоро займе позицію.

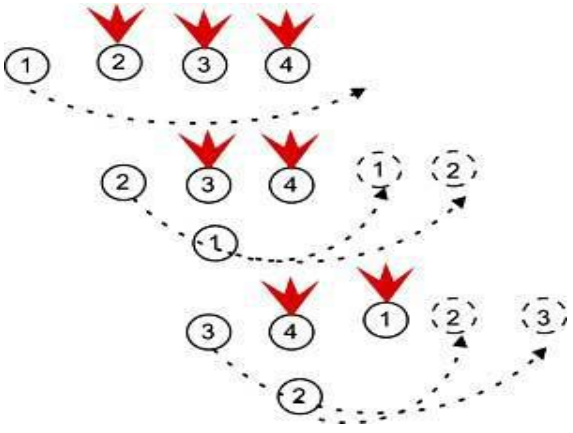

Відхід у фланг пересування трійки способом «Панчоха».

Відхід четвіркою способом «Подвійна панчоха» або «Коротка панчоха».

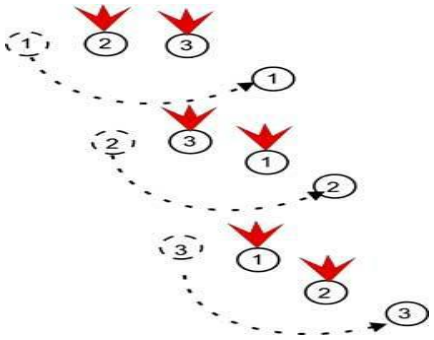
Принцип переміщення залишається колишнім – «одні прикривають, інші біжать». При даному способі – двоє пересуваються й двоє прикривають.

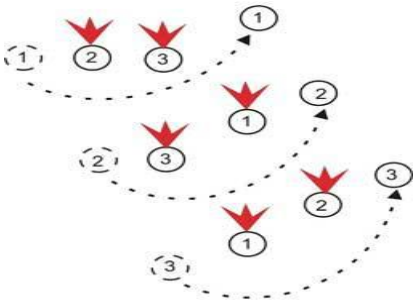
Відхід групи так само починається з дальнього бійця, відносно сторони відходу – номера 1.

Відхід четвіркою способом «Подвійна панчоха» або «Коротка панчоха».

Номер 1, оббігаючи за спиною номер 2, подає команду голосом «Пройшов!» або ударом ноги або руки дає сигнал номеру 2 про те, що той може починати рух. Номер 2, отримавши сигнал, і зробивши два – три постріли, починає рух і, пройшовши за спиною номера 3, дає йому команду на пересування, у цей час номер 1 уже зайняв позицію й веде вогонь, що прикриває, коли пересуваються номер 2 і номер 3 і так далі.

Використовуючи такі тактичні пересування, можна змінювати напрямок руху групи, рухаючись як по прямій, так і йдучи в будь-яку сторону, по дузі назад або вперед, роблячи обхід противника у фланг.

Досягається це, заняттям позиції військовослужбовцем, що перебігає, тому що він може зайняти позицію спереду або позад групи, що поступово призводить до переміщення групи в потрібному напрямку.

Пропоновані тактичні варіанти можуть використовуватися для різних за чисельністю груп залежно від ситуації.

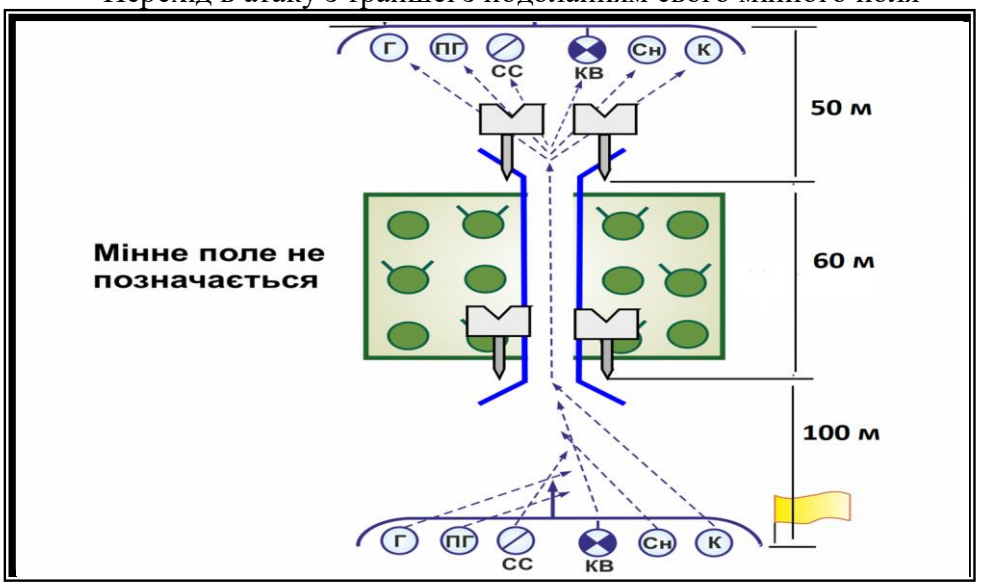
Відхід може супроводжуватися відступаючим артилерійським валом, що створюється за відступаючими частинами на безпечній відстані. Дими при відході, необхідно використовувати обережно, тому що вони - гарні орієнтири для артилерії противника, вони дуже допомагають пристрілятися по тим, хто відходить.

Щоб не втратити один одного при нічному відході, групі відступаючих першими слід позначати маршрут відходу вішками, мотузками, сипучими речовинами (крейдою, тальком), а відступаючими останніми ці знаки по можливості знищувати.

Дуже часто для відриву від противника використовують відволікаючу підгрупу, яка, ведучи вогонь, веде противника убік, нерідко заводячи переслідувачів на засідку. Уночі для прикриття відходу можуть бути використані світло шумові гранати, які засліплюють противника, змушуючи його зір пройти повторну адаптацію до темряви.

Умови виконання нормативу з тактичної підготовки **№25 (СВ)**

“Перехід в атаку з траншеї з подоланням свого мінного поля”

Умови виконання нормативу:

Підрозділ у траншеї у готовності до атаки. Прохід (проходи) у мінному полі (шириною 6-8 м, глибиною 60 м) за 100 м перед траншеєю.

За командою (сигналом) **“В атаку, вперед”** підрозділ переходить в атаку, веде вогонь на ходу, долає мінне поле по проходу (проходах), розгортається ланцюгом і продовжує наступати 50 м.

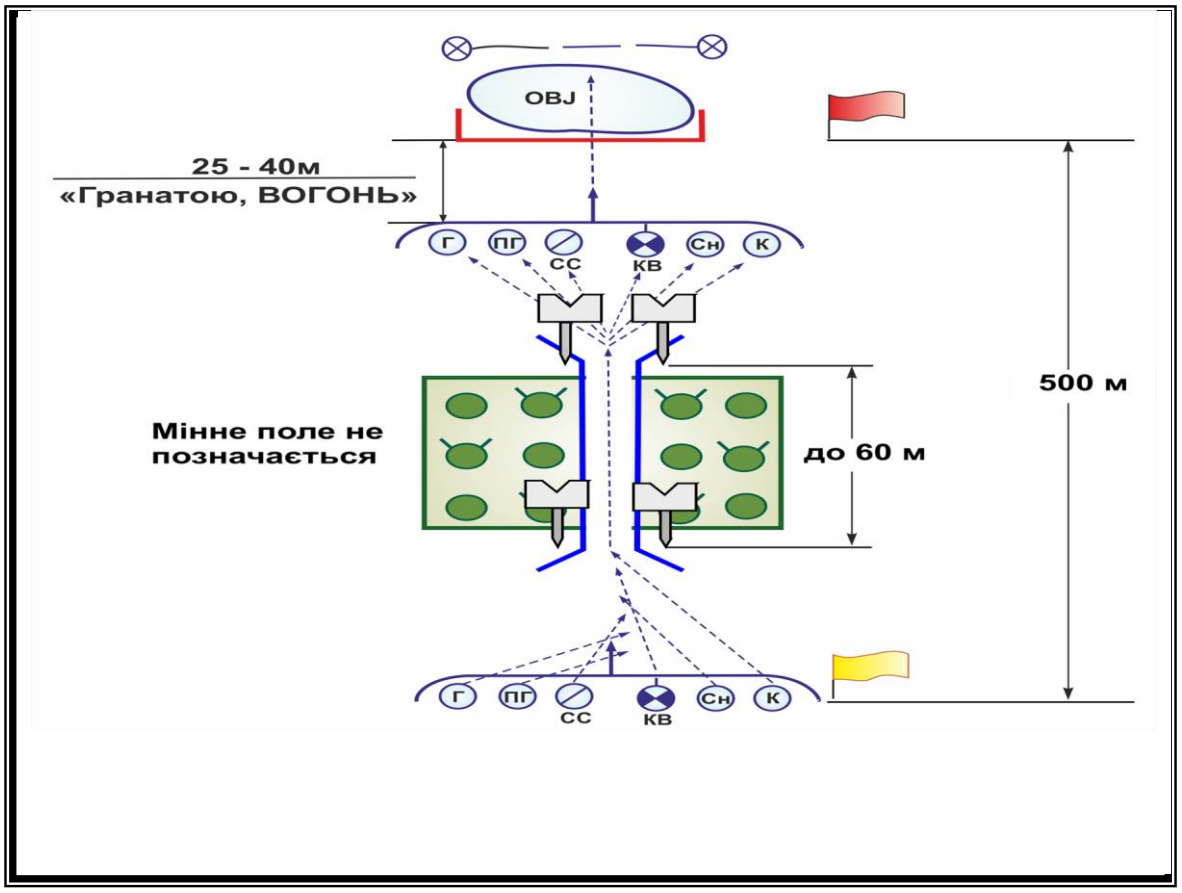
Час відраховується від подачі команди (сигналу) **“В атаку, вперед”** до виходу на рубіж 50 м за мінним полем.

Примітка:

Проходи в мінному полі обладнуються з розрахунку 1 на взвод, що атакує.

Умови виконання нормативу з тактичної підготовки **№24 (СВ)**

“Атака переднього краю оборони противника в пішому порядку”

Умови виконання нормативу:

Підрозділ наступає в бойовій лінії або знаходиться у вихідному положенні для наступу (в траншеї, окопі), в 500 м від переднього краю оборони противника. За командою (сигналом) **“Відділення (взвод, рота) в атаку – ВПЕРЕД”** переходить в атаку. Під час підходу до мінно-вибухових (невибухових) загороджень за командою (сигналом) командира **“Відділення (взвод, рота), у напрямку …, в колону по 2 (по 3), направляюче перша бойова група (перше відділення / взвод), у прохід (проходи), бігом – РУШ”.**

Підрозділ згортається у взводні колони (колону) по 2 (по 3), долає загородження проходами проробленими підрозділами розгородження під час вогневої підготовки атаки (або іншими способами), знову розгортається у бойову лінію і продовжує атаку. Наблизившись до траншеї на 25-40 м, за командою командира відділення (взводу) “**Відділення (взвод), гранатами – ВОГОНЬ”** особовий склад закидає противника гранатами та після їх вибуху вривається на передній край його оборони.

Час відраховується від команди (сигналу) **“Відділення (взвод, рота) в атаку – ВПЕРЕД”**

до виходу всієї бойової лінії підрозділу (взводів першого ешелону роти) на передній край оборони противника.

Оцінка знижується на один бал:

за непопадання гранат (попадання менше 50% гранат у траншею);

за відставання не менше 10%, але не більше 30% особового складу під час виходу на передній край противника (тільки для відділення).

Примітка: Проходи в мінно-вибухових (невибухових) загородженнях пророблюються на підрозділ що атакує з розрахунку:

одного на відділення (взвод);двох на роту.

Умови виконання Н-ТП № 16 «Спішування підрозділу з БТР (БМП, МТ-ЛБВ) і розгортання у цеп»

Підрозділ наступає на машинах в бойовому порядку (бойову лінію). Особовий склад спішується в ході руху, розгортається у цеп та продовжує рух. Швидкість руху машин при спішуванні 5-7 км/год.

Час відраховується від команди (сигналу) **"До машин"** до розгортання підрозділу у цеп на встановлених інтервалах.

7.2. Завдання вогневої (маневреної) групи. Завдання і способи дій військовослужбовців в складі бойових груп (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0702)

Фронтальна атака при сковуванні противника з флангу

Особливостями дій військовослужбовця на полі бою під час виконання бойового завдання є те, що військовослужбовці зобов'язані прикривати один одного вогнем, і насамперед того, хто висувається першим.

Завдання інших у групі – перебуваючи в укритті, вести постійне спостереження за місцевістю і переміщенням свого товариша на глибину видимості й дальності стрільби; негайно відкрити вогонь (не пізніше 1–3 с) у разі виявлення противника та знищити його, не даючи йому вести прицільний вогонь по військовослужбовцю, який висувається вперед.

Під час висування (виконання завдання) обов'язок кожного військовослужбовця – постійне ведення спостереження на дальності до 200 м, бути в постійній готовності до відповідних дій у випадку відкриття вогню противником.

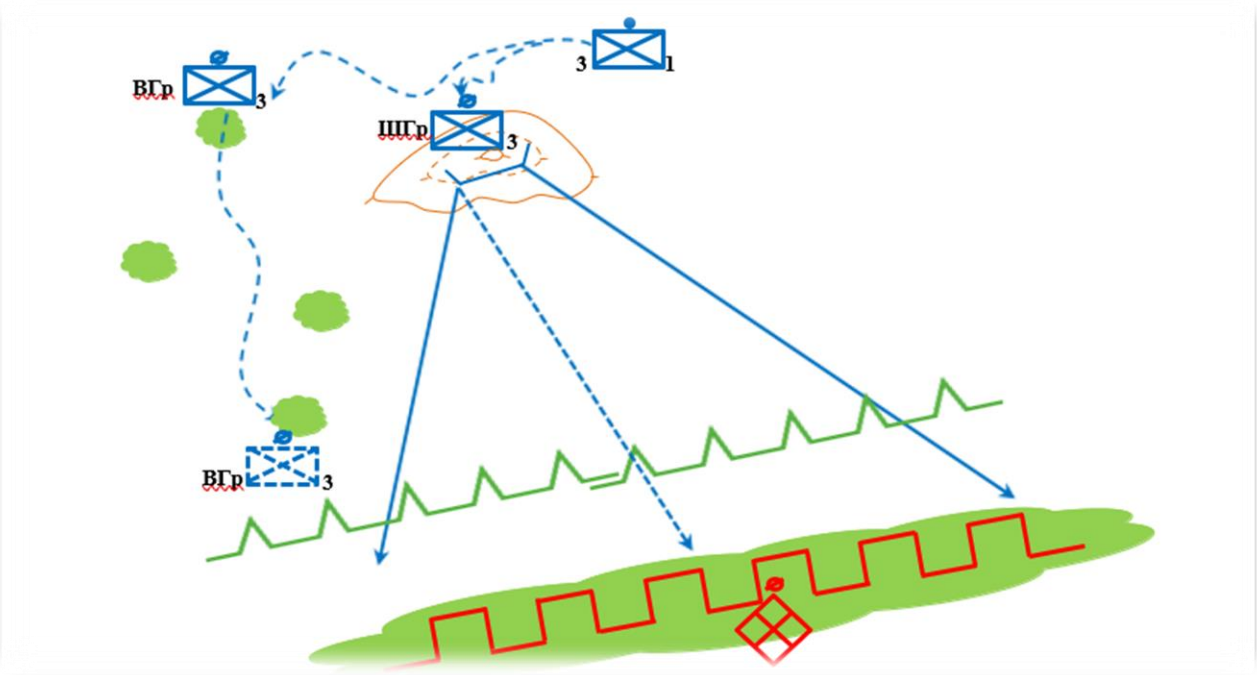
З відкриттям вогню по виявленому противнику необхідно постійно змінювати вогневу позицію: зробити коротку чергу, відповзти вбік (перекотитися) на 3-5 м, зробити ще коротку чергу, а потім перебіжку.

Не можна забувати про можливість встановлення мін, розтяжок й інших інженерних боєприпасів на напрямку дій відділення (групи). Перед початком дій не можна поспішати, необхідно уважно роздивитися, вивчити місцевість на відстані 25-50 м, визначити свій маршрут просування, а також місце, куди наказано прибути з обов'язковим урахуванням можливості прикриття від вогню противника.

У бойовій групі заздалегідь повинні бути обговорені засоби і порядок спільних дій, а також порядок взаємодії в бою. Після зайняття чергового укриття негайно здійснюється спостереження за полем бою, необхідно бути в постійній готовності до вогневого прикриття переміщення інших військовослужбовців бойової групи. За можливості подальшого переміщення необхідно подати їм заздалегідь установлений сигнал на пересування до наступного рубежу, а надалі - умовними сигналами уточняти завдання і новий кидок. Але в будь-якому випадку під час виконання завдання одним військовослужбовцем інші його прикривають

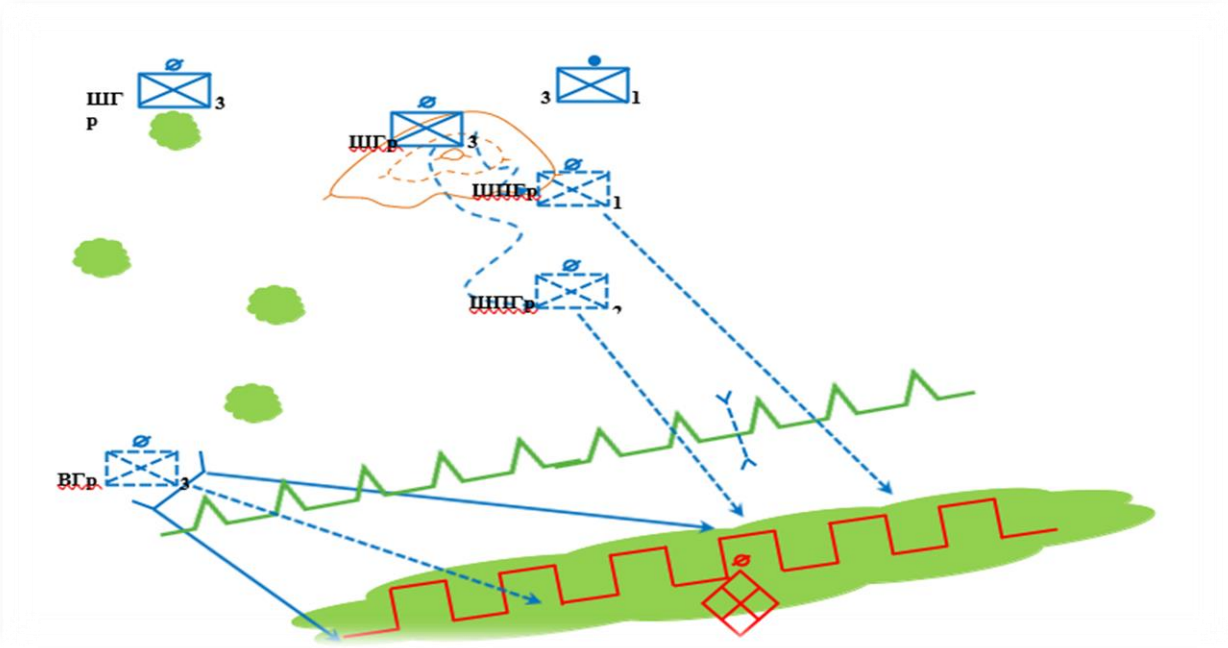
Фаза 1:

маневрена група своїм вогнем забезпечує дії вогневої групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення; вогнева група під прикриттям вогню відділення, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) здійснює маневр у фланг противника та займає визначену позицію;

Фаза 2:

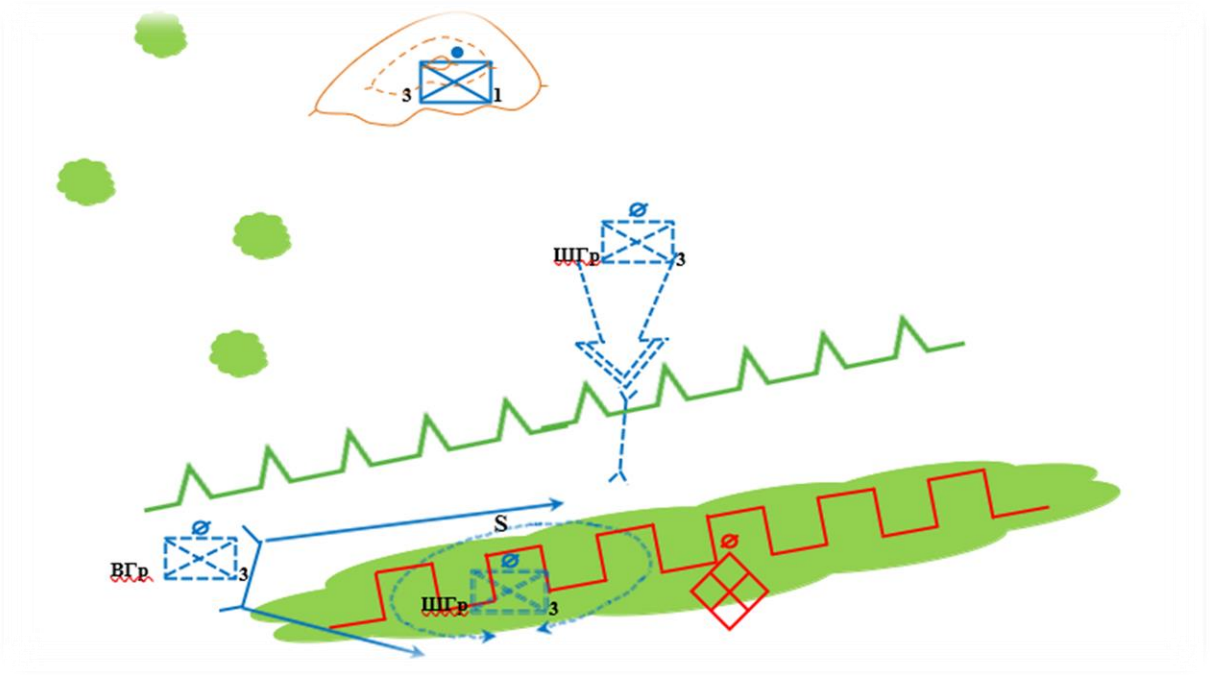
вогнева група своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах; маневрена група під прикриттям вогню вогневої групи, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) здійснює маневр перекатами підгруп;

Фаза 3:

вогнева група своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби переміщуючи сковуючий вогонь, на фланги та в тил противника при підході атакуючої групи;

маневрена група атакує противника, оволодіває вказаним рубежем, закріплюється на ньому. З виходом групи вогневого забезпечення на рубіж маневреної командир відділення уточнює завдання і продовжує наступати вглиб

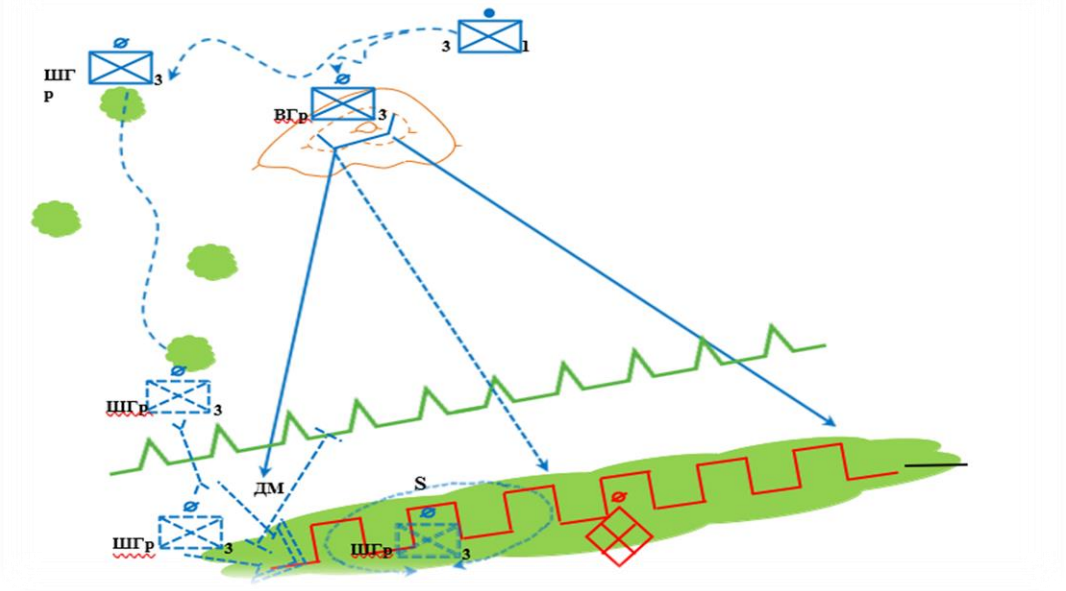

Флангова атака при сковуванні противника з фронту

Проводиться в такому порядку:

група вогневого забезпечення відділення своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах і в найближчій глибині.

маневрена група під прикриттям вогню відділення, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) атакує противника, оволодіває вказаним рубежем, закріплюється на ньому і забезпечує атаку групи вогневого забезпечення. З виходом групи

вогневого забезпечення на рубіж маневреної командир відділення уточнює завдання і продовжує наступати вглиб.

Прийоми та способи дій бойових груп на полі бою :

інтервал між військовослужбовцями бойової групи по фронту - 10-12 кроків;

кожний стрілець повинен мати 2-3 вогневі позиції (робить декілька коротких черг з однієї позиції, потім змінює її);

кожному військовослужбовцю бойової групи призначаються сектори стрільби – основний і додатковий, які між стрільцями перекриваються (не менше ніж на 15 тисячних), створюючи зону суцільного вогню;

висування до рубежу переходу в атаку і переміщення в бою здійснюються на візуальному віддаленні та відстанях, що забезпечують взаємну підтримку вогнем;

переміщення на полі бою здійснюються послідовно, спочатку перший стрілець переміщається перебіжками під вогневим прикриттям старшого і другого стрільця на відстань 50-100 м.

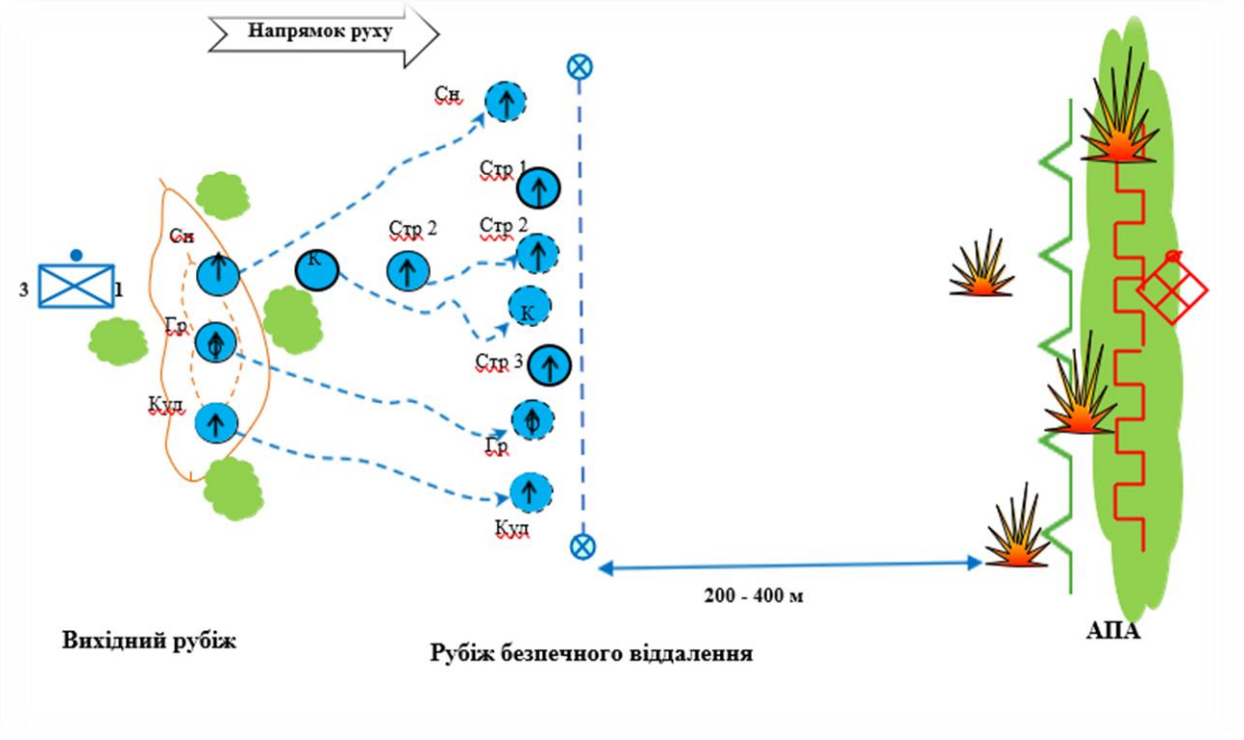
Довжина перебіжки між зупинками для перепочинку залежить від місцевості та вогню противника й у середньому повинна бути 20-40 кроків. Після зайняття зазначеного рубежу стрілець обладнує перед собою бруствер і готується для ведення вогню; після переміщення першого стрільця (під його і старшого стрільця вогневим прикриттям) на полі бою переміщається другий стрілець, а потім старший стрілець, переміщення повинно бути безсистемним; старший групи через кожні 50-100 м уточнює бойове завдання стрільцям або ставить нове.

На кожну бойову групу у відділенні необхідно мати кішку, шнур (2-3 на відділення) і вміти їх використовувати для розмінування мін на розтяжках, а також установлених на ґрунті без заглиблення і маскування; ефективно застосовувати багнети для пророоблення проходів у дротяних загородженнях противника, виведення з ладу лінії зв'язку й у рукопашному бою.

Підповзаюча атака

Фаза 1

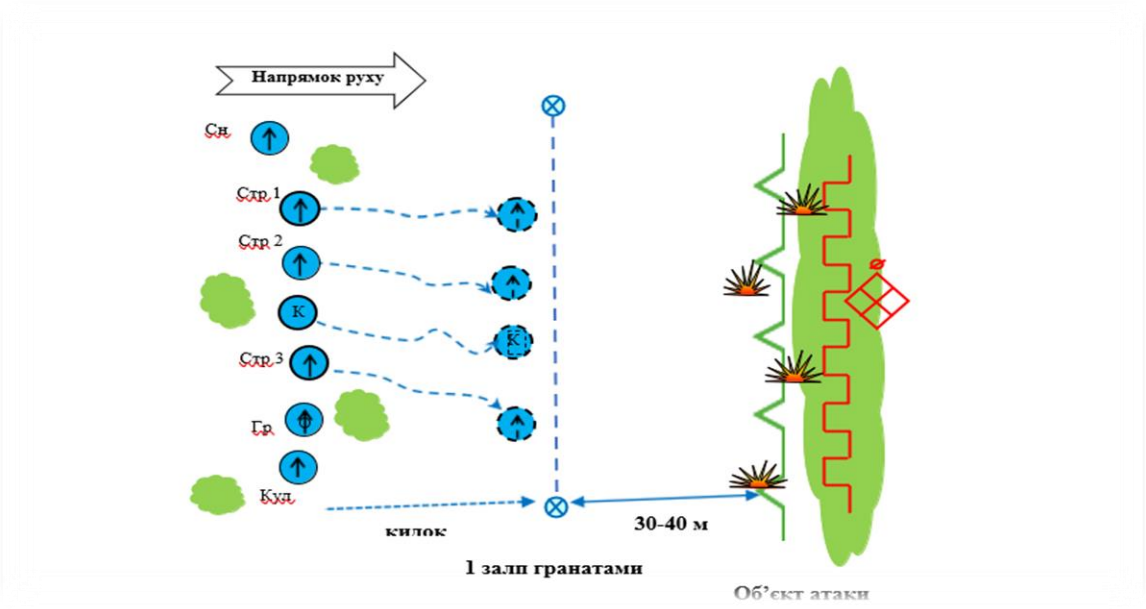
відділення в складі маневреної та вогневої групи в ході артилерійської підготовки атаки висувається до вихідного рубежу, що призначається на безпечній відстані від розривів снарядів.

Фаза 2

Група вогневого забезпечення відділення своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах і в найближчій глибині.

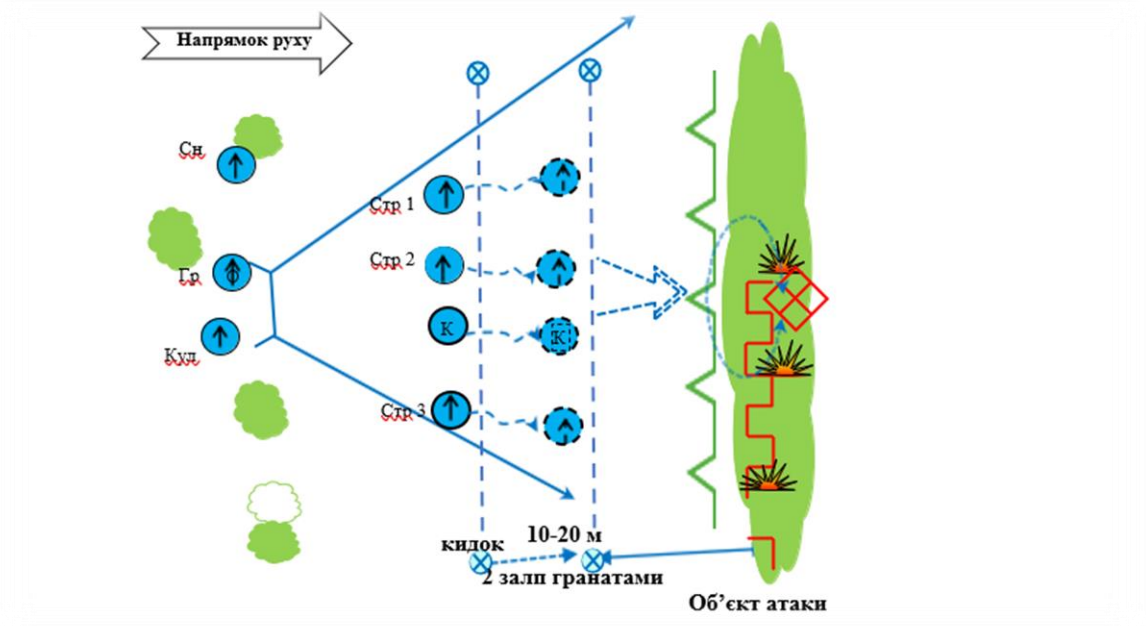
Маневрена група під прикриттям вогню відділення, артилерії, мінометів, танків, БМП (БТР), аерозолів (димів) скритно кидком висувається до рубежу безпечного кидка гранати лежачи. З відстані 30-40 метрів маневрена група метає перший залп гранатами.

Фаза 3

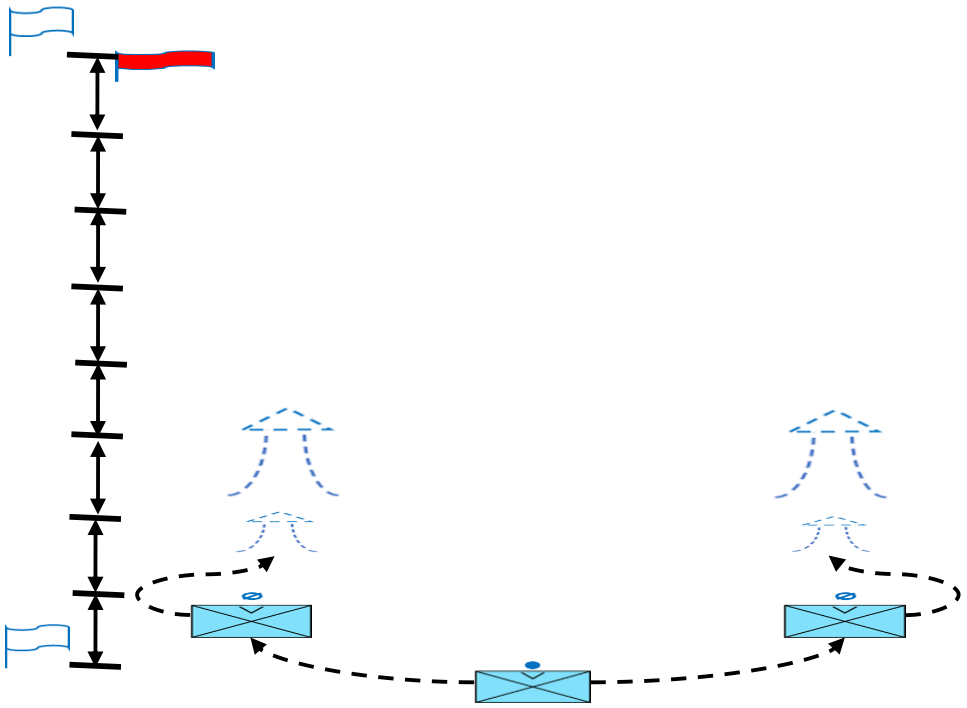
група вогневого забезпечення відділення своїм вогнем забезпечує дії маневреної групи, знищуючи живу силу і вогневі засоби противника на об'єкті атаки відділення, на флангах і в найближчій глибині.

маневрена група після першого залпу гранатами здійснює швидкий ривок. З відстані 10-20 метрів маневрена група метає другий залп гранатами. Заходить в окопи опорного пункту та проводить зачистку.

Умови виконання нормативу з тактичної підготовки **№30 (СВ)**

“ Тактичні дії у складі бойових груп ”

Умови виконання нормативу:

Підрозділ (взвод) ділиться на дві рівні бойові групи. В кожній бойовій групі призначається старший. Форма одягу військова, спорядження: шолом (каска), бронежилет, підсумки для боєприпасів, зброя згідно штату. Підрозділ (взвод) вишикуваний в бойову лінію. По команді: “**Відділення (взвод), в напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжками по бойовим групам. Перша бойова група – ВПЕРЕД”** (залежно від умов обстановки командир визначає спосіб пересування: прискореним кроком; бігом; перебіжками; переповзанням), перша бойова група здійснює рух бігом вперед на відстань до 50 м та за командою старшого групи **“СТІЙ”** зупиняються та займають положення для стрільби сидячи (лежачи) в залежності від умов місцевості та здійснює прикриття другої бойової групи. В цей час друга бойова група здійснює прикриття першої бойової групи та по команді старшого групи **“ВПЕРЕД”**, після того як перша бойова група зупинилась та здійснює прикриття, рухаються до першої бойової групи та займають положення для стрільби поруч з першою бойовою групою. Інтервал при цьому має бути не менше 6 – 8 м або 10 – 12 кроків між військовослужбовцями.

Ділянка яка долається повинна бути на менше 400 м.

Черговість руху бойових груп в залежності від умов обстановки може змінюватись. Норматив вважається виконаним після того як остання бойова група подолає рубіж 400 м.

Оцінка знижується на один бал:

у разі зменшення інтервалів між військовослужбовцями;

початку руху однієї з бойових груп без команди старшого групи;

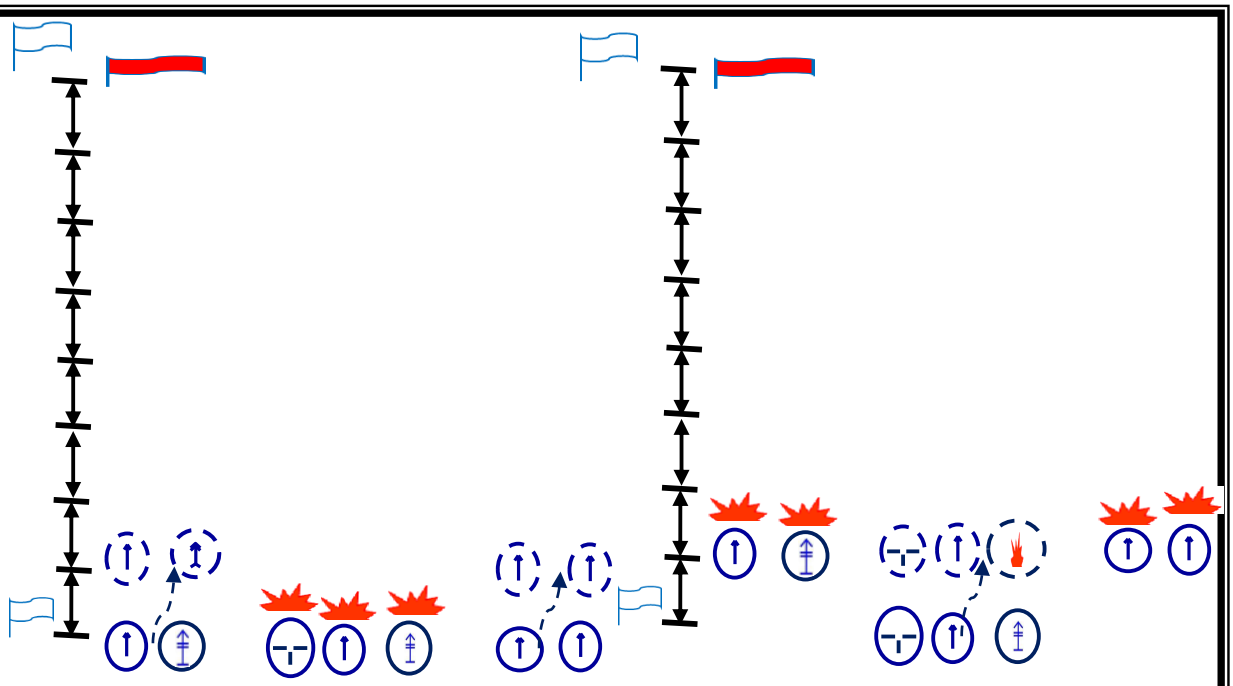
під час перебіжки бойова група пробігла понад 50 м.

Оцінка ставиться “незадовільно”:

у разі потрапляння однієї з бойових груп в сектор вогню іншої групи.

Умови виконання нормативу з тактичної підготовки **№31 (СВ)**

“ Переміщення у складі “двійок”, “трійок””

Умови виконання нормативу:

Підрозділ (взвод) ділиться на бойові групи “двійки” та “трійки”, в кожній призначається старший. Форма одягу військова, спорядження: шолом (каска), бронежилет, підсумки для боєприпасів, зброя згідно штату. Підрозділ (взвод) вишикуваний в бойову лінію. По команді: “**Відділення (взвод), в напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжками по бойовим групам. Перша бойова група – ВПЕРЕД**” (залежно від умов обстановки командир визначає спосіб пересування: прискореним кроком; бігом; перебіжками; переповзанням) розпочинають рух двійки (трійки), які знаходяться на флангах та здійснюють рух бігом вперед на відстань до 50 м та за командою старших групи **“СТІЙ”** зупиняються та займають положення для стрільби сидячи (лежачи) в залежності від умов місцевості та здійснює прикриття інших двох бойових груп. Ті, в свою чергу по команді старших бойових груп **“ВПЕРЕД”**, після того як перші бойові групи зупинились та здійснюють прикриття, рухаються під прикриттям перших бойових груп на відстань до 50 м та зрівнюються з ними. Далі рухається наступна бойова група в такій самій послідовності.

Норматив вважається виконаним після того як остання бойова група подолає рубіж 400 м. Інтервал при цьому має бути не менше 6 – 8 м або 10 – 12 кроків між військовослужбовцями.

Оцінка знижується на один бал:

у разі зменшення інтервалів між військовослужбовцями;

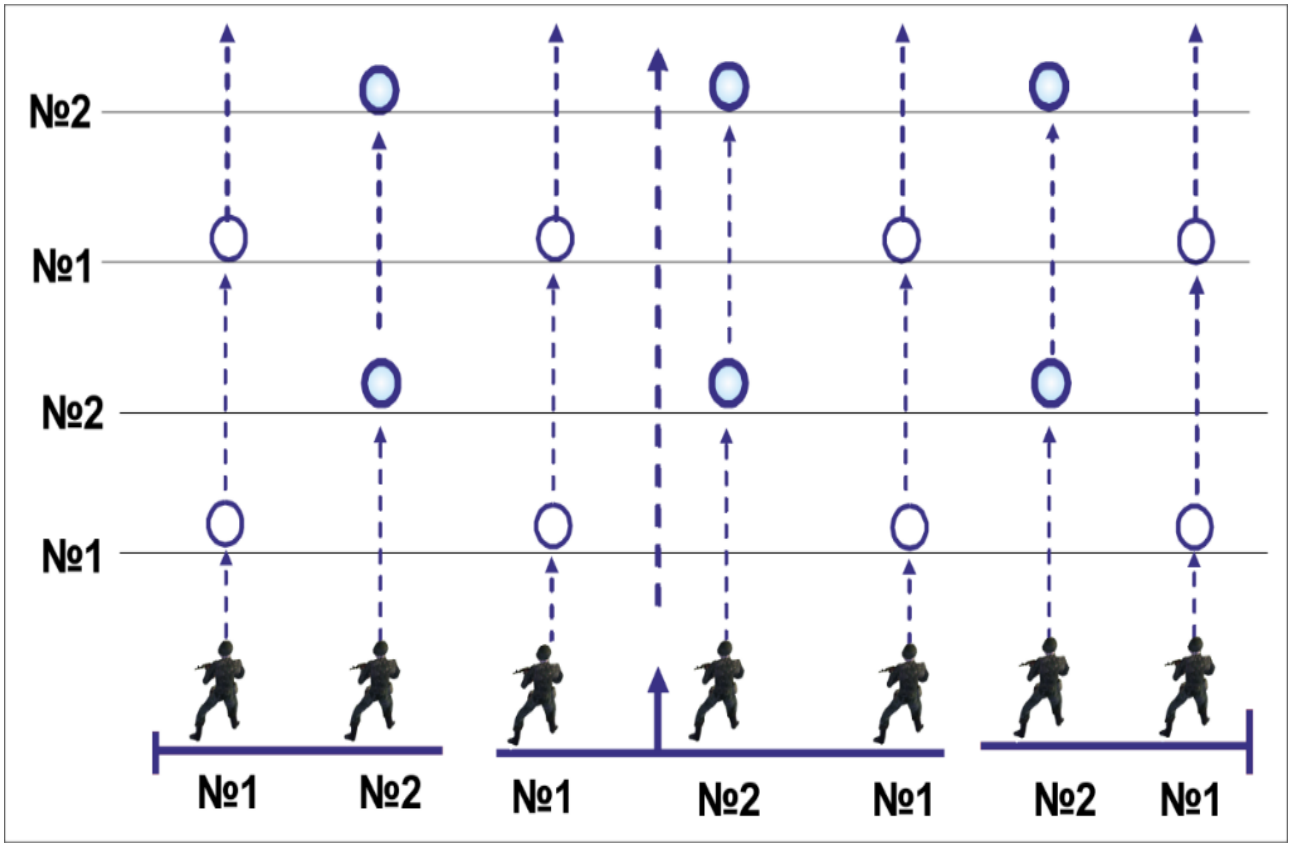
початку руху однієї з бойових груп без команди старшого групи;

під час перебіжки бойова група пробігла понад 50 м.

Оцінка ставиться “незадовільно”:

у разі потрапляння однієї з бойових груп в сектор вогню іншої групи.

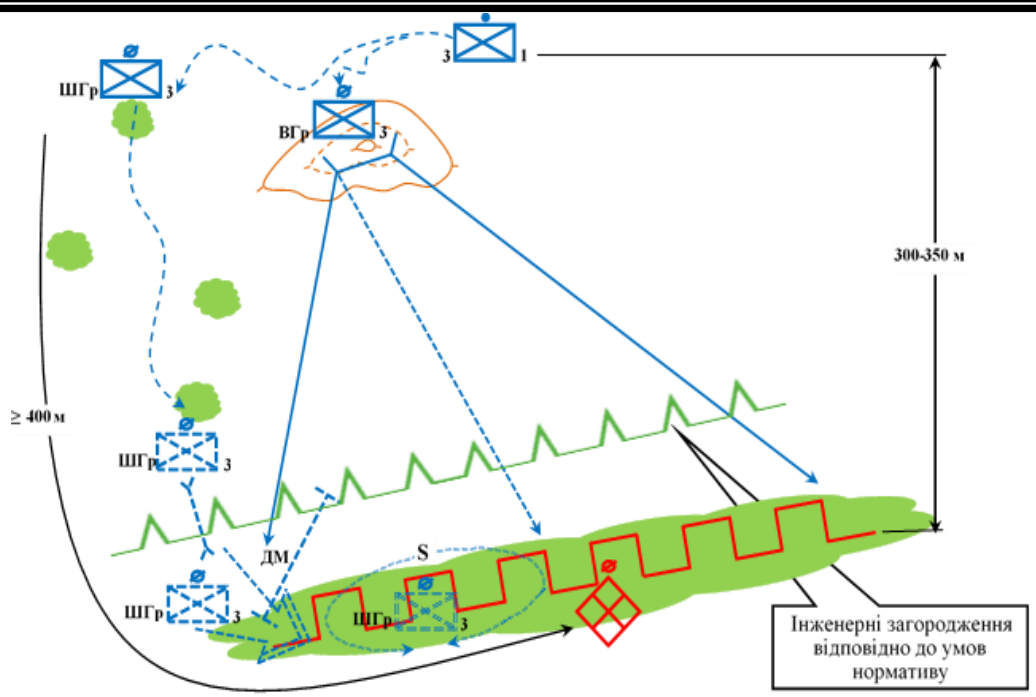
Переміщення перебіжками до об’єкту атаки

Переміщення перебіжками

Норматив з тактичної підготовки **№33 (СВ)**

“Знищення противника зі здійсненням охоплення у фланг”

Умови виконання нормативу:

Підрозділ знаходиться за 300-350 м від позицій противника. Підрозділ поділений на дві групи: вогневу та штурмову. Завдання на здійснення маневру групам поставлене. Перерозподіл боєкомплекту проведено.

За командою (сигналом) **“Групам на визначені позиції – ДО БОЮ”,** групи займають визначені позиції.

Після зайняття групами позицій, отримання доповіді про їх зайняття, командир відділення подає команду (сигнал): **“Вогневій групі** (позивний старшого групи) – **ВОГОНЬ” /** (сигнал рукою, свистком тощо). Вогнева група починає вести вогонь по флангу позиції противника (звідки планується захід штурмової групи).

УМОВНО:

здійснюється пристрілювання цілей по передньому краю противника;

потім одночасно імітується вогонь автоматичних 30/40 мм гранатометів та 60/82 мм мінометів по передньому краю противника;

Після того командир відділення подає команду (сигнал): **“Штурмовій групі** (позивний старшого групи) – **ВПЕРЕД” /** (сигнал рукою, свистком тощо).

Штурмова група здійснює маневр перебіжками і переповзанням у фланг противнику, використовуючи складки місцевості. Довжина маневру не менше 400 м.

В ході артилерійської підготовки атаки та прикриттям вогневої групи – штурмова група застосовує димові гранати (шашки) та діє згідно варіанту нормативу:

а) долає прохід у інженерних загородженнях умовно прорублений (засобами УР-83П (УР-77) тощо) групою розгородження;

б) група розгородження (розрахунок) прорублює прохід в інженерних загородженнях перед позицією противника за допомогою переносної системи розмінування ЗРП-2 "Тропа" / Minröjningsorn тощо (норматив СпП №6 "Дії відділення з прорублення проходу у протипіхотному мінному полі із застосуванням заряду розмінування ЗРП-2 "Тропа"). В подальшому штурмова група долає прохід у інженерних загородженнях;

в) прорублює прохід у інженерних загородженнях підручними засобами ("кішкою", різаком для дроту тощо) та долає його.

Після прорублення проходів здійснюється їх позначення у всіх варіантах.

Командир відділення доповідає командиру взводу про вихід на рубіж безпечного віддалення особового складу від розривів своїх мін (пострілів): **"Вийшов на рубіж 100** (безпечного віддалення від розривів мін 60/82 мм мінометів)**" /** (сигнал **"ЛЕВАДА 100"**). Умовно командир взводу (керівник заняття) подає команду / сигнал на перенесення вогню вогневими засобами (автоматичних 30/40 мм гранатометів та 60/82 мм мінометів) в глибину оборони противника.

Після того, як штурмова група позначила прохід в інженерних загородженнях, група вогневої підтримки переносить вогонь в центр (інший фланг) позиції противника (в залежності від положення цієї групи: в центрі або на фланзі бойового порядку).

Наблизившись до траншеї на 25-40 м, за командою старшого штурмової групи "**Група, гранатами – ВОГОНЬ"** особовий склад закидає противника гранатами.

Після вибуху гранат, штурмова група атакує противника (вривається в траншею, веде вогневий бій з противником) і завершує його знищення в траншеї до другого вигину (зачищає траншею (до 25 м) і бліндаж (перекриту щілину) під прикриттям вогневої групи.

За командою (сигналом) командира бойової групи **"Першому, позначити передній край" / (**сигнал рукою, свистком тощо), перший штурмуючий бойової групи позначає свій передній край (наприклад: зелений прапор (оранжевий дим тощо).

Одночасно командир бойової групи здійснює доповідь / подає сигнал командиру відділення про виконання завдання: "**Завдання ФЕРУМ – ВИКОНАВ" /** сигнал (оволодів (закріпився) на рубежі).

Отримавши доповідь від командира бойової групи командир вогневої групи (відділення) подає команду / сигнал на висування до захопленої позиції противники: **"Вогневій групі** (позивний старшого групи) **– ВПЕРЕД"** / (сигнал рукою, свистком тощо).

Час відраховується від команди (сигналу) на висування штурмовій групі до виходу вогневої групи на захоплену позицію противника.

Примітки:

1. Варіант розподілу відділення на бойові групи:

вогневу групу / штурмову групу очолюють – командир відділення / старший стрілець;

основу вогневої групи складає – навідник кулемета;

кожна група складається – 3-4 військовослужбовців;

група розгородження – розрахунок 2 військовослужбовця (додається штурмовій групі тільки під час прорублення проходу в інженерних загородженнях перед позицією противника за допомогою ЗРП-2 "Тропа" або її аналогу).

2. Варіант перерозподілу боєкомплекту:

сумка (портплет) з трьома гранатами стрільця помічника гранатометника, коробки з спорядженими патронними стрічками (запасний ствол, затвор) до кулемета номера обслуги та одноразові ручні протитанкові гранатомети типу АТ-4 (С90-CR, RGW90 MATADOR, RPG-75 тощо) – передані у вогневу групу.

3. Норматив виконується військовослужбовцями у штатних засобах захисту (шолом, бронежилет тощо) та штатним озброєнням (30 холостих набоїв на одиницю зброї, імітаційна граната та димова граната) / з використанням інтегрованої системи лазерної імітації стрільби і ураження цілей MILES (LASERTAG).

Етапи відпрацювання нормативу:

Етап №1: за командою (сигналом) керівника командир відділення подає команду **“Групам на визначені позиції – ДО БОЮ”,** групи займають визначені позиції.

Етап №2: після зайняття групами позицій, отримання доповіді про їх зайняття, командир відділення подає команду (сигнал): **“Вогневій групі** (позивний старшого групи) **– ВОГОНЬ” /** (сигнал рукою, свистком тощо). Вогнева група починає вести вогонь по флангу позиції противника (звідки планується захід штурмової групи).

Етап №3:командир відділення подає команду (сигнал): **“Штурмовій групі** (позивний старшого групи) **– ВПЕРЕД”** (сигнал рукою, свистком тощо).

Штурмова група здійснює маневр перебіжками і переповзанням у фланг противнику, використовуючи складки місцевості.

Довжина маневру не менше 400 м.

В ході артилерійської підготовки атаки та прикриттям вогневої групи – штурмова група застосовує димові гранати (шашки) та долає прохід у інженерних загородженнях умовно прорублений (засобами УР-83П (УР-77) тощо) групою розгородження;

Етап №4: Командир відділення доповідає командиру взводу про вихід на рубіж безпечного віддалення особового складу від розривів своїх мін (пострілів): **“Вийшов на рубіж 100** (безпечного віддалення від розривів мін 60/82 мм мінометів)**”** (сигнал **“ЛЕВАДА 100”**). Умовно командир взводу (керівник заняття) подає команду / сигнал на перенесення вогню вогневими засобами (автоматичних 30/40 мм гранатометів та 60/82 мм мінометів) в глибину оборони противника.

Після того, як штурмова група позначила прохід в інженерних загородженнях, група вогневої підтримки переносить вогонь в центр (інший фланг) позиції противника (в залежності від положення цієї групи: в центрі або на фланзі бойового порядку).

Етап №4: Наблизившись до траншеї на 25-40 м, за командою старшого штурмової групи “**Група, гранатами – ВОГОНЬ”** особовий склад закидає противника гранатами.

Після вибуху гранат, штурмова група атакує противника (вривається в траншею, веде вогневий бій з противником) і завершує його знищення в траншеї до другого вигину (зачищає траншею (до 25 м) і бліндаж (перекриту щілину) під прикриттям вогневої групи.

За командою (сигналом) командира бойової групи **“Першому, позначити передній край” / (**сигнал рукою, свистком тощо), перший штурмуючий бойової групи позначає свій передній край (наприклад: зелений прапор (оранжевий дим тощо).

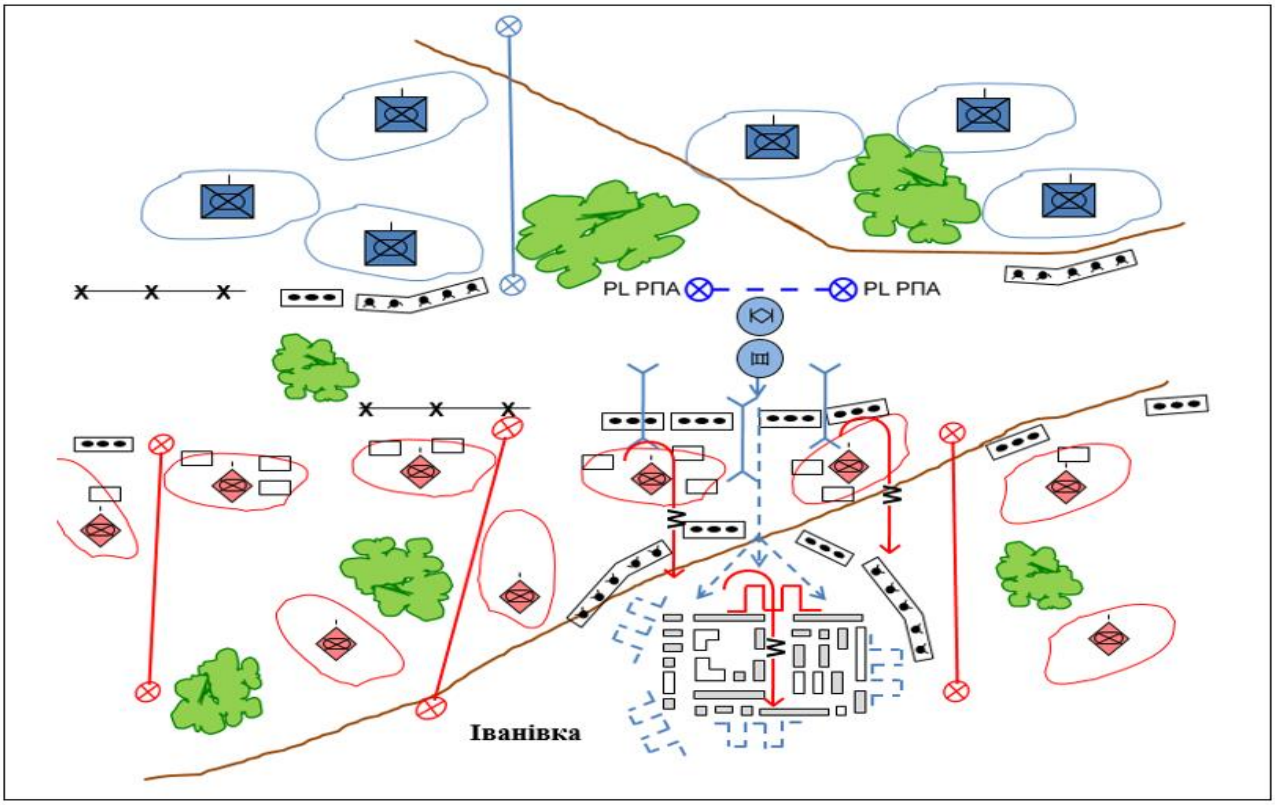
Одночасно командир бойової групи здійснює доповідь / подає сигнал командиру відділення про виконання завдання: “**Завдання ФЕРУМ – ВИКОНАВ” /** сигнал (оволодів (закріпився) на рубежі).

Етап №5: Отримавши доповідь від командира бойової групи командир вогневої групи (відділення) подає команду / сигнал на висування до захопленої позиції противники: **“Вогневій групі** (позивний старшого групи) **– ВПЕРЕД”** / (сигнал рукою, свистком тощо).

7.3. Підготовка до штурму окопів противника. Порядок підходу до окопів противника. Ривок до траншеї противника. Пересування по траншеї. Зачистка траншеї. Захоплення та зачистка окремого бліндажа противника (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0703)

Раптовий кидок

Зміст тактичного прийом "Раптови кидок" полягає в тому, що наші підрозділи з положення безпосереднього зіткнення з противником короткою за розмахом (часом і місцем) атакою танків та ББМ за підтримки артилерії та мінометів раптово атакують передній край оборони противника та зав'язують ближній вогневий бій. За наявності перед переднім краєм мінно вибухових загороджень проходи в них пробляються з використанням установок розмінування УР-77.

Раптовий кидок
(атака з положення безпосереднього зіткнення)

За рахунок раптовості та натиску витісняють війська противника, ШГ вклинюються в оборону не втрачаючи ініціативи, просуваються до об'єкта атаки. Обходять з флангів та відразу захоплюють його, закріплюються та переходять до ведення позиційної оборони.

Для початку активних наступальних дій ШГ зазвичай використовують другу половину світлового дня. Розрахунок будується на тому, щоб протягом короткого періоду світлого часу захопити об'єкт атаки, з наступом сутінків і в

нічний час – організувати його оборону. Тим самим знижується можливість проведення противником контратак, оскільки розібратися з обстановкою та організувати бойові дії в нічних умовах складніше, ніж вдень.

З захопленням об'єкту атаки штурмові підрозділи одразу ж розпочинають підготовку його оборони. Протягом перших двох годин обладнується необхідна кількість укриттів для

особового складу та інженерних загороджень, насамперед удосконалюються в інженерному відношенні захоплені позиції та організуються системи спостереження та вогню.

Одночасно у темний час доби до захопленого об'єкту атаки висуваються групи нарощування з завданнями:

замін штурмових підрозділів на передньому краї, які брали участь в штурмових діях;

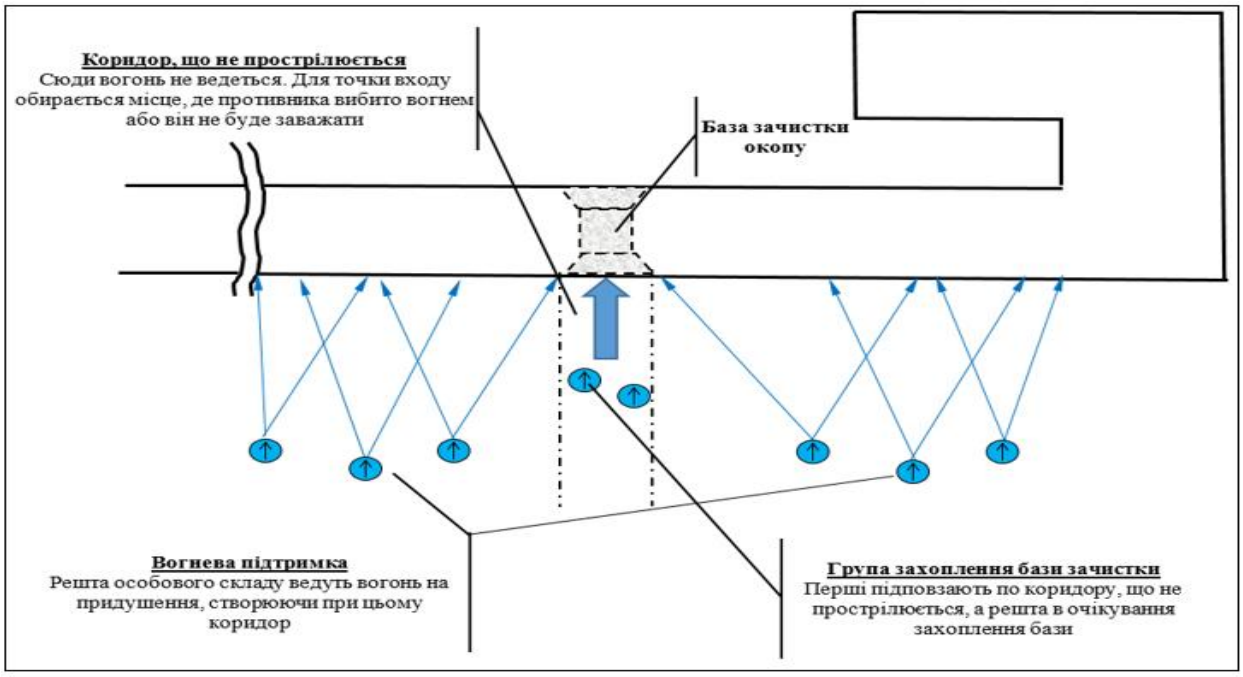
побудову інженерних загороджень та фортифікаційне обладнання позицій.

Такий підхід дозволяє в короткий час відновлювати боєздатність штурмових підрозділів, а також максимально ефективно використовувати їх.

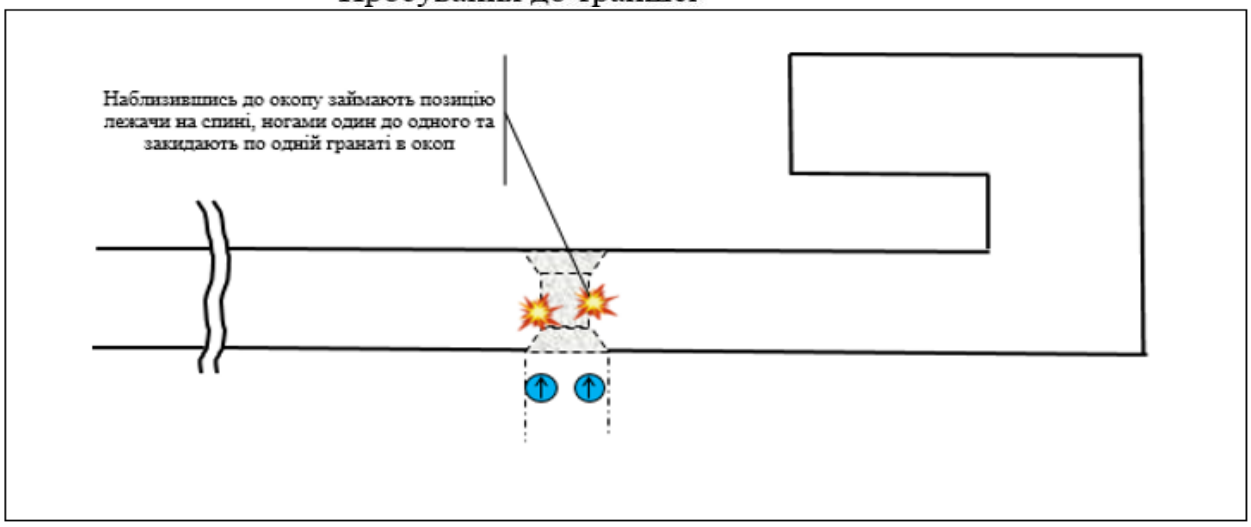
При штурмі об'єкту атаки головна протидія противника не дати можливості закріпитися та організувати оборону. Тому противник в найкоротші терміни намагається завдати вогневого ураження, організувати та провести контратаки для відновлення втраченого положення. Це вимагає від противника готовності до ведення одночасно активних оборонних та наступальних дій, у тому числі у нічний час.

Зачистка позиції противника

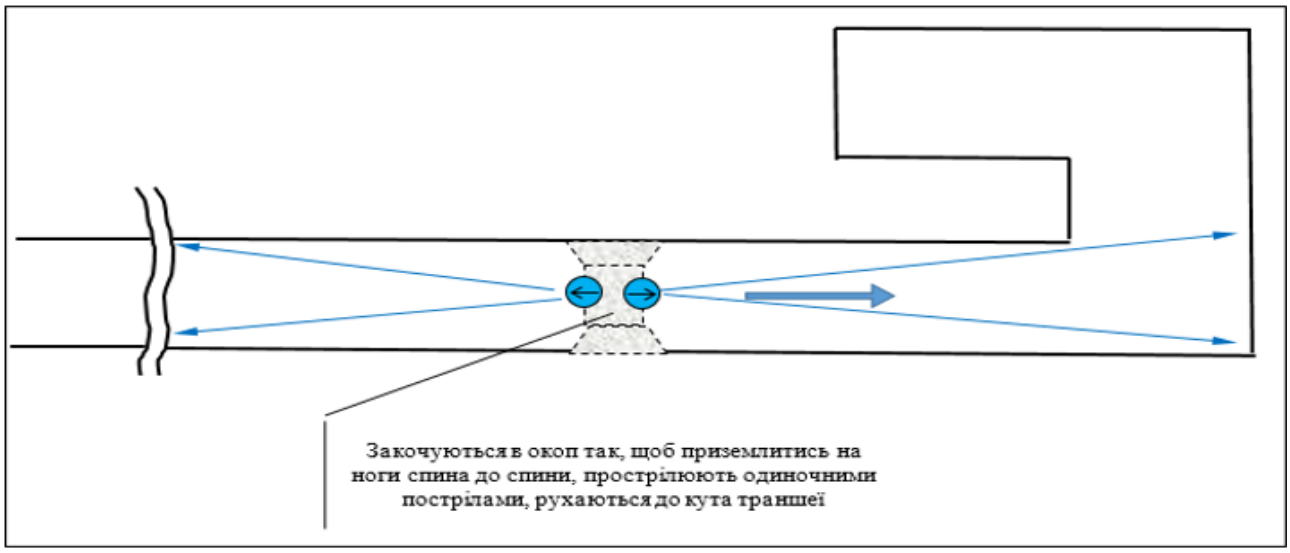
Захоплення входу зачистки окопу

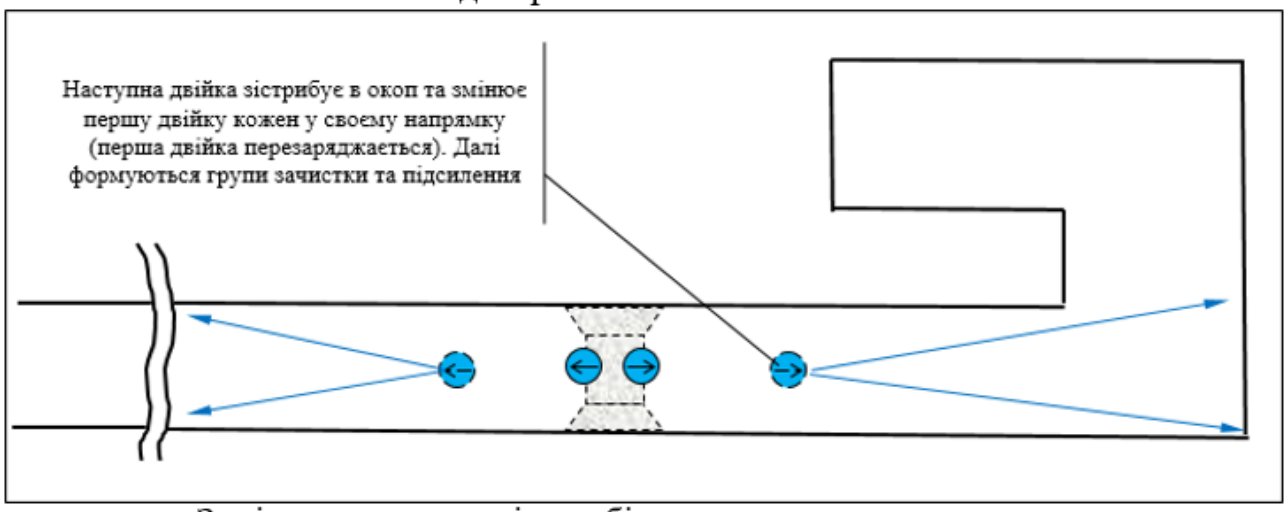
Просування до траншеї

Закидання гранат

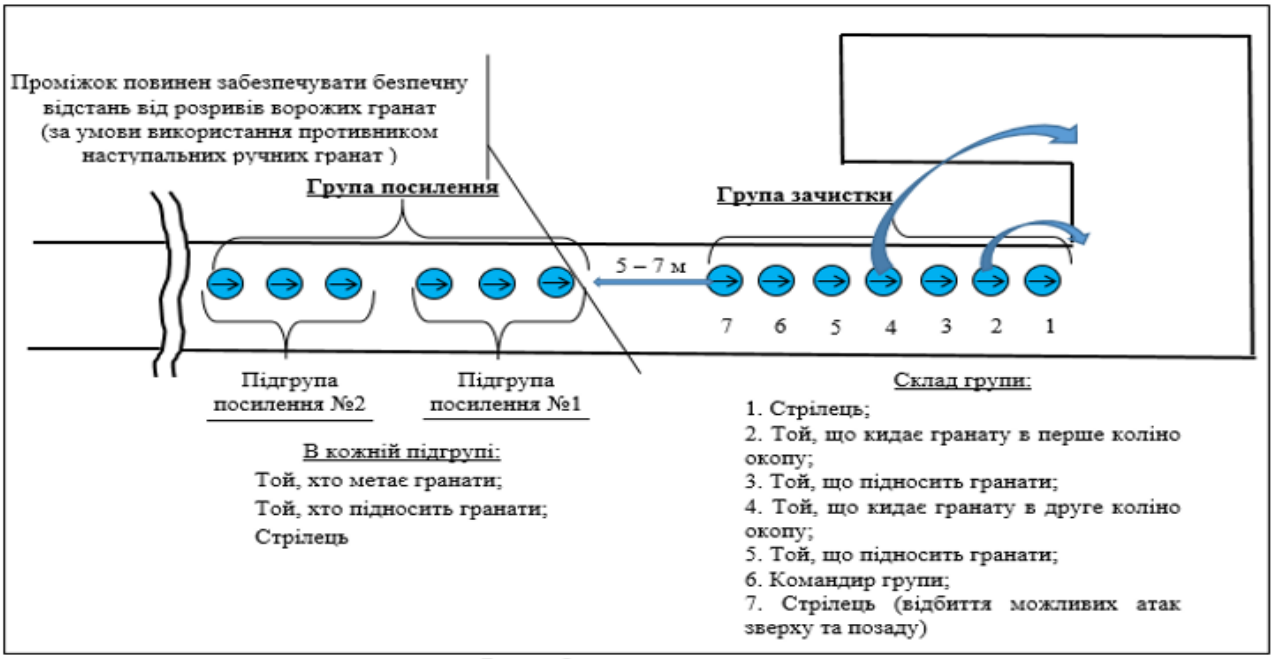

Вхід в траншею

Заміна ведучого стрільця біля кута окопу

ФАЗА 2 – Бойовий порядок груп

Фаза 2

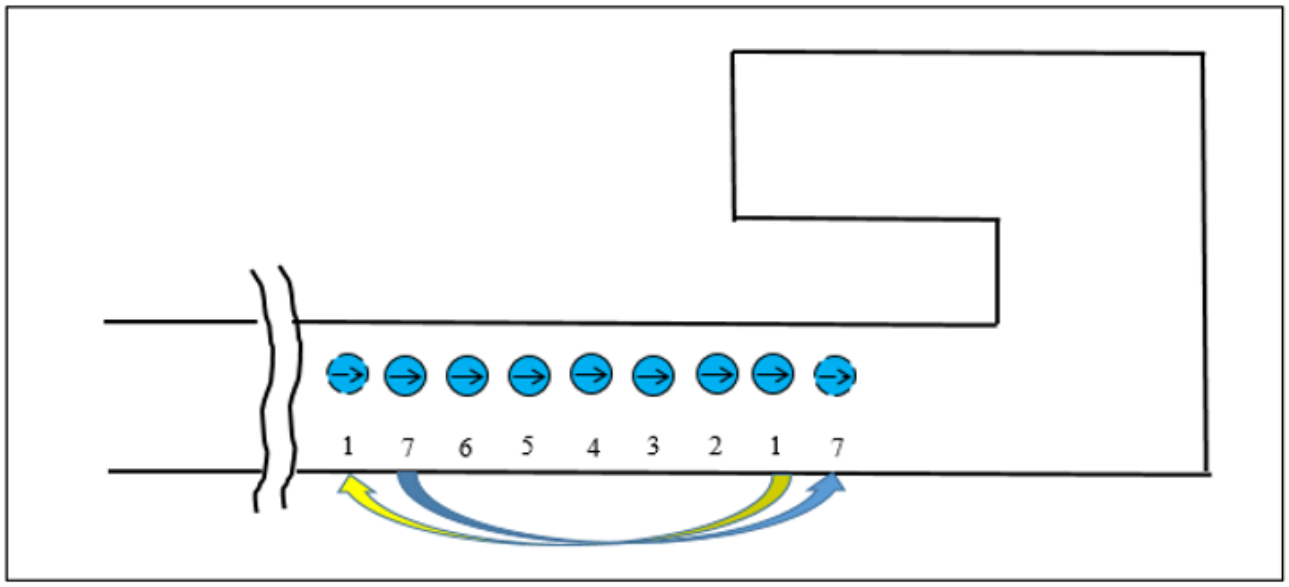
Основна мета тактики гранатного бою – кинути в сторону противника більше гранат ніж він кинув у відповідь. Це досягається за рахунок злагодженості дій та розподілу завдань між військовослужбовцями такі, як створення запасу гранат, подача гранати в руку тому, хто кидає, ведення спостереження та ціле вказання.

Темп дій групи зачистки повинен бути достатньо високим, щоб противник не встигав організовувати оборону всередині окопу.

З урахуванням коротких відстаней при зачистці окопів, команди голосом можуть бути почутими противником, тому для управління діями слід використовувати умовні сигнали або сигнали руками, якщо це не знижує темп та не заважає зачистці.

Огляд наступного кута (коліна) окопу здійснюється швидким рухом корпусу тіла вперед та назад. При вивішуванні за кут окопу потрібно відкривати якомога менше частини тіла.

ФАЗА 3 – Пояснення

Фаза 3

Стрілець, який іде першим, завжди повинен бути готовим до пострілу в раптову ціль. Зброя постійно направлена в сторону, з якої може з'явитись ворог. До моменту підходу до наступного кута окопу у стрільця, який іде попереду повинно лишатись одна третя магазину для того щоб було чим стріляти у випадку появи противника.

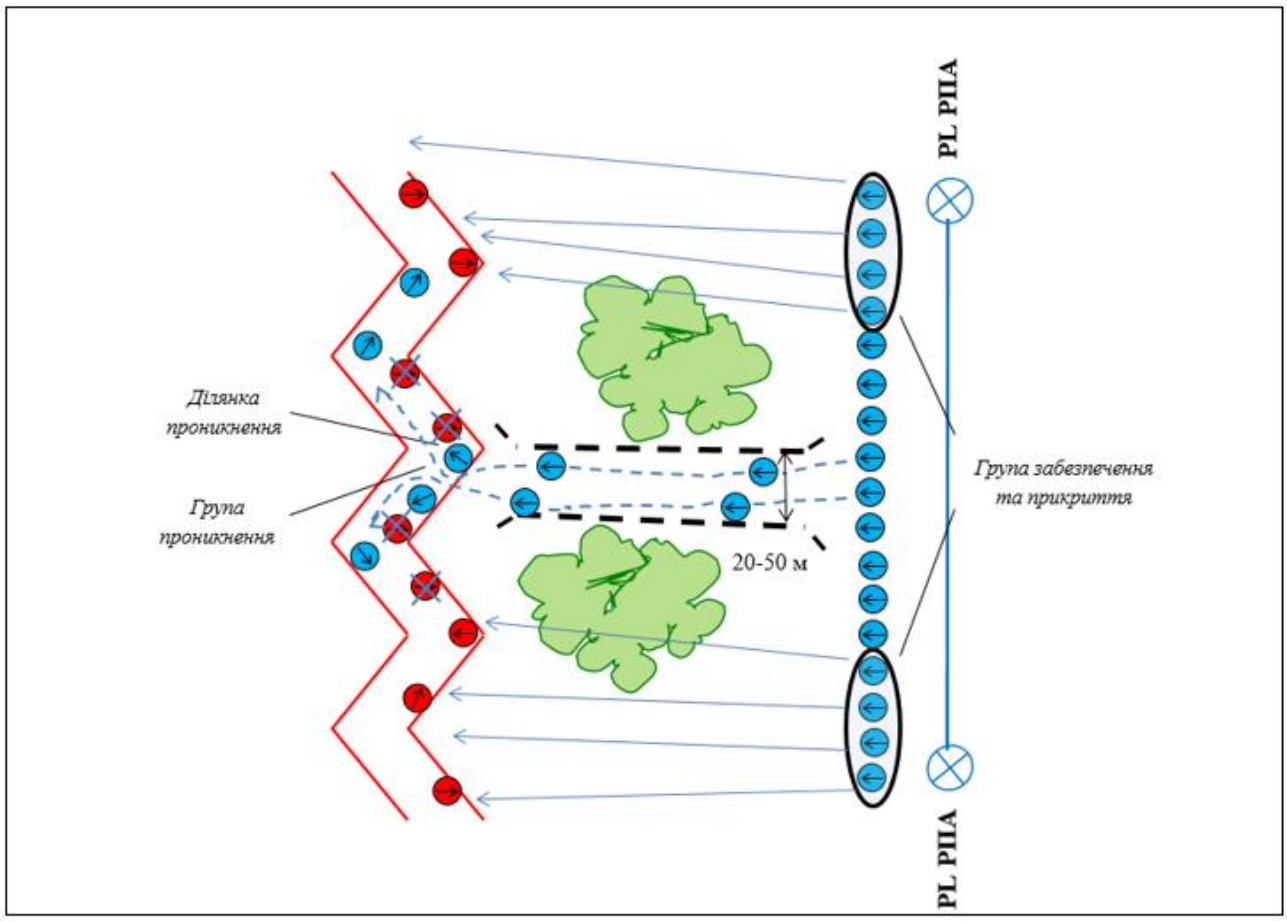
Заміна магазину стрільця, який попереду відбувається лише тоді, коли його роль передана іншому стрільцю. Тобто, за командою, останній військовослужбовець в ланцюгу переміщується до першого, бере під контроль кут окопу, доповідає про це голосом і після цього стрілець, який повинен перезарядити зброю займає місце вкінці ланцюга.

Фронтальна атака через непростріляємий коридор без використання бойових машин

При підготовці атаки детально вивчається передній край оборони противника. Виявляються зручні підступи до переднього краю з найменшою кількістю вогневих засобів, неприкриті ділянки.

У результаті визначається вузька ділянка оборони для створення коридору, що не простріляється, і точка входу в першу траншею противника, що обороняється.

Ділянка для проникнення (коридор) по можливості вибирається таким чином, щоб підхід до нього був закритий від спостереження або навіть від вогню противника, що обороняється з флангів. За потреби може передбачатись використання димів.

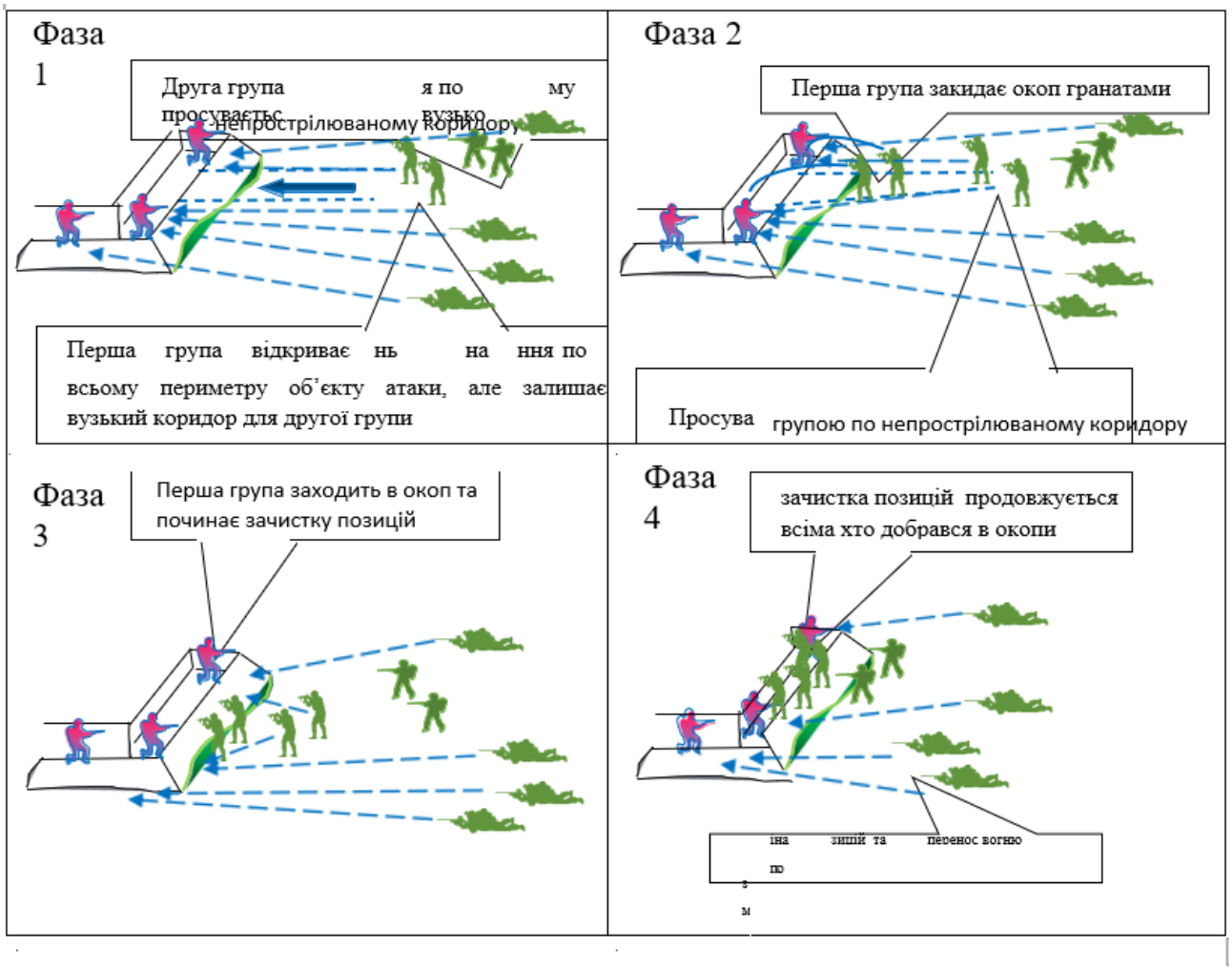
Фронтальна атака через коридор, що не прострілюється, без використання бронетехніки

З початком атаки відкривається вогонь по всьому фронту підрозділу противника, що обороняється. При цьому основні вогневі засоби (міномети, гранатомети, кулемети) зосереджують вогонь на обраній ділянці шириною 20-50 м із завданням знищити або надійно придушити особовий склад та вогневі засоби, що обороняється тим самим створюючи коридор, що не прострілюється, від вихідного положення ШГ до спланованої точки входу в першу траншею оборони противника.

Відразу після створення коридору для захоплення наміченої ділянки висувається штурмова група - 4 - 6 чоловік, які короткими перебіжками, а в основному переповзанням досягають першої траншеї та захоплюють невелику ділянку позиції, утворюючи тим самим основу коридору.

В цей час решта підрозділу прикриває просування штурмової групи. Група вогневої підтримки забезпечує повне подавлення противника на ділянці проникнення в окоп (коридорі, що не прострілюється). Після того, як перша штурмова група досягає переднього краю оборони, заходить в окоп і починає зачищати першу траншею, друга штурмова група просувається по коридору, що не прострілюється, та підключаються до зачистки ходів сполучення опорного пункту.

При вказаних діях розрахунок робиться на надійне подавлення вогнем оборони противника, створення коридору в його обороні та його використання для оволодіння першою траншею.

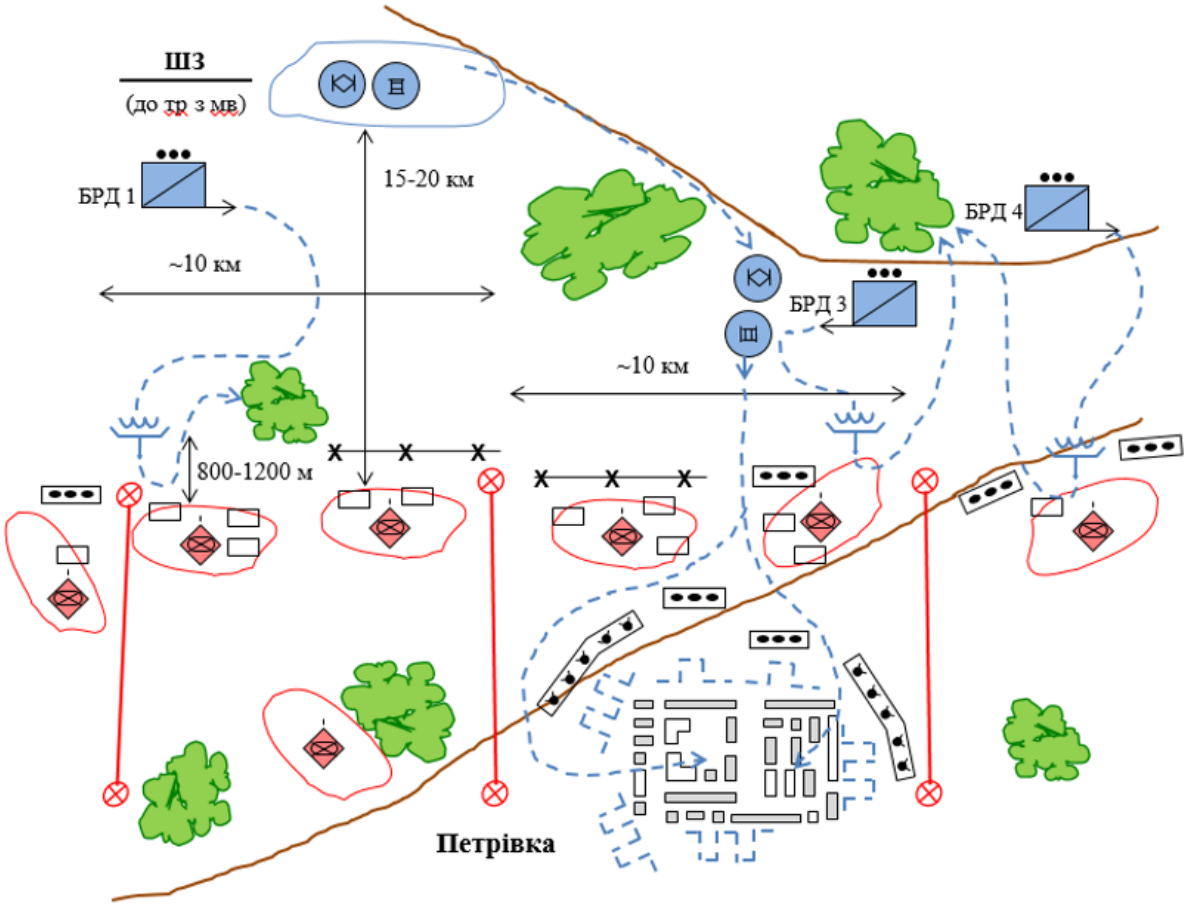
Фази фронтальної атаки через непрострілюємий коридор без використання бойових машин

Фронтальна атака через непрострілюємий коридор під прикриттям вогню бойових машин

На першому етапі наші підрозділи ведуть розвідку, діючи кількома бойовими розвідувальними дозорами (далі - БРД) у складі, як правило, до взводу, посиленого 1-2 танками та 2-3 ББМ. В деяких випадках, замість ББМ застосовувалися автомобілі типу "Пікап" з встановленими в кузові вогневими засобами. Кожна група діє на фронті до 5-10 км.

Основною метою таких дій є пошук ділянки оборони противника з найменшою кількістю танків та протитанкових засобів, визначення проміжків між позиціями або виявлення неприкритих ділянок.

По суті, БРД ведуть розвідку боєм: висунувшись до позицій противника, обстрілюють їх із граничних дистанцій, зав'язують бій. Зустрівши опір, БРД розкривають систему вогню, накреслення переднього краю (вогневі позиції, місця розміщення та кількість о/с та ОВТ) потім відходять та переміщаються на інший напрямок для пошуку слабких місць оборони противника. У цей час у районах очікування на відстані від 15 до 50 км від лінії бойового зіткнення зосереджуються 1-2 штурмові групи у складі механізованої роти, посиленого танками та артилерією.

Фронтальна атака через коридор із використанням бронетехніки

На другому етапі після того, як БРД виявить слабке місце в обороні противника, штурмова група стрімко висувається до вибраної ділянки прориву. За досвідом бойових дій в основному застосовуються два варіанти складу колон штурмових груп:

танкова колона з 8-10 танків, піхота розміщується десантом на броні, починаючи з 4-5 танка;

змішана колона, де перші 5-9 машин – танки, решта – БМП (ББМ).

При підході штурмової групи до ділянки прориву проводиться

артилерійська підготовка атаки, як на ділянці прориву, так і по всій ширині лінії оборони підрозділу противника. Цим досягається прихованість дій щодо напрямку удару (зосередження основних зусиль), та не дозволяє противнику зманеврувати силами і засобами.

При фронтальній атаці підготовленої оборони танки та БМП (БТР) зупиняються близько перед об'єктом атаки та ведуть вогонь в упор з місця.

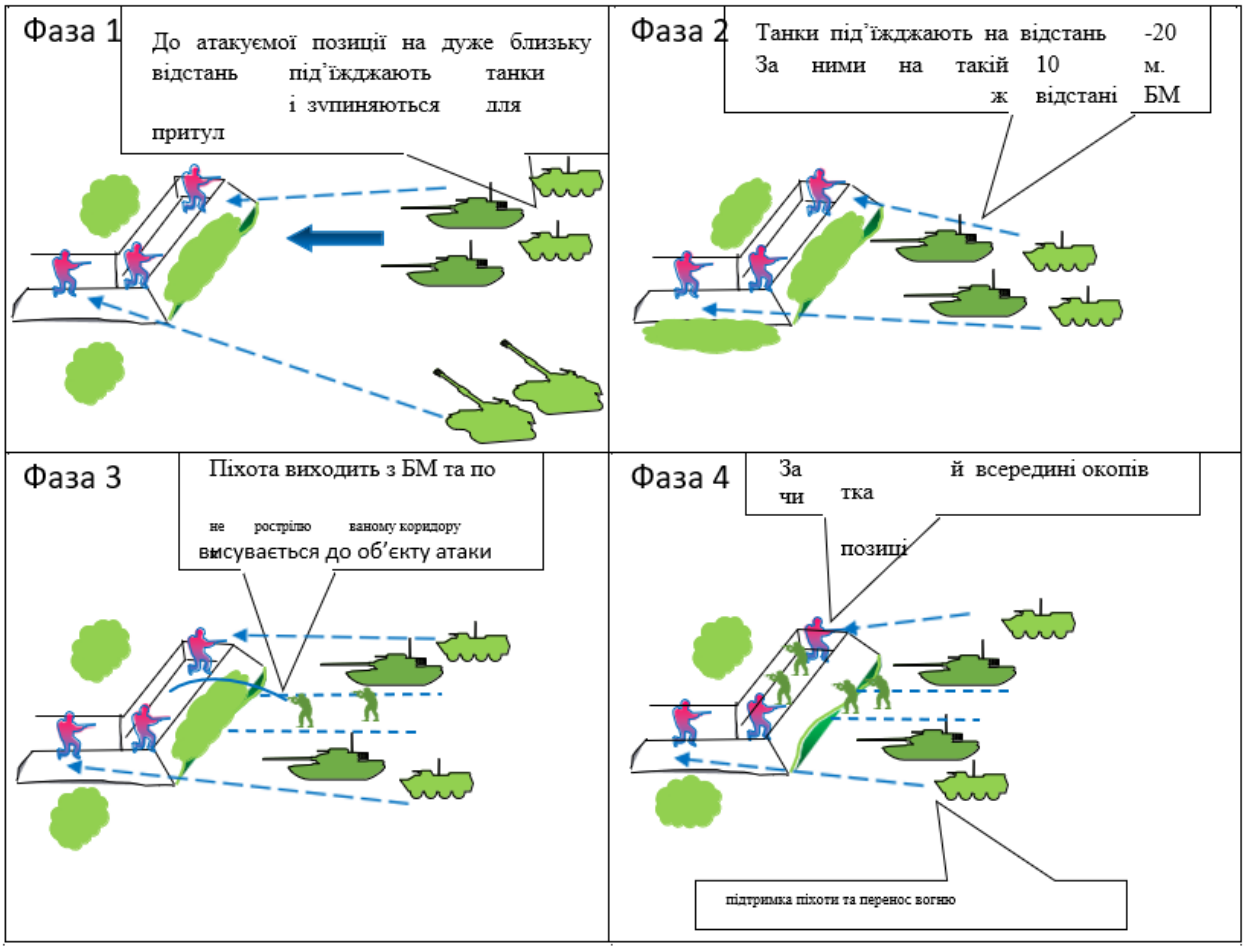
Позицію піхотного відділення можуть обстрілювати декілька (3-4) та більше бойових машин одночасно. Масування бойових машин та щільність вогню дуже висока. Позиція, що атакується, ізолюється сусідніми підрозділами. Піхота що атакує до останнього знаходиться всередині бойових машин. Після виходу з бойових машин піхота заходить в окоп в найбільш доступному місці та зачищає позиції з центру в боки.

У сутінках і вночі, використовуючи ділянку прориву, нарощуються сили штурмових груп, вводячи в прорив додаткові підрозділи.

Сильною стороною даного тактичного прийому є максимальне використання фактору раптовості. З розрахунку на те, щоб приголомшити противника, позбавити його здатності організовано вести оборонний бій. Упередити будь-які дії противника, що обороняється, не дати часу, щоб розібратися в обстановці та встигнути зреагувати на дії штурмових груп.

Напрямок штурму заздалегідь не призначається, а вибирається на тій ділянці, де РБД виявив слабке місце в обороні противника. Це дозволяє максимально швидко використати отриману інформацію під час підготовки майбутніх дій, та досягти ефекту раптовості.

В той же час, реалізація цього способу вимагає чіткої взаємодії та злагодженості дій розвідувальних дозорів, штурмових груп та підтримуючої артилерії.

Фази фронтальної атаки через непрострілюємий коридор з використанням бойових машин

Атака і знищення противника на передньому краї борони, оволодіння визначеним об'єктом

Висування та зближення з об'єктом атаки

Наступ розпочинається з проведення артилерійської підготовки атаки шляхом ведення вогню по передньому краю оборони. Перенесення вогню артилерії на наступний рубіж здійснюється за командою командира штурмового підрозділу.

Висування штурмових підрозділів починається після гарантованого вогневого ураження противника та здійснюється під прикриттям вогню артилерії по рубежам з послідовним переносом вогню. Штурмовий підрозділ висувається до призначеного рубежу (об'єкту атаки) використовуючи природні укриття (лісопосадки, яри, канали), уникаючи

виходу на відкриті ділянки місцевості, при підтримці вогню ББМ, АГС, мінометів. При висуванні особовий склад уважно оглядає місцевість на наявність МВЗ та засобів спостереження противника.

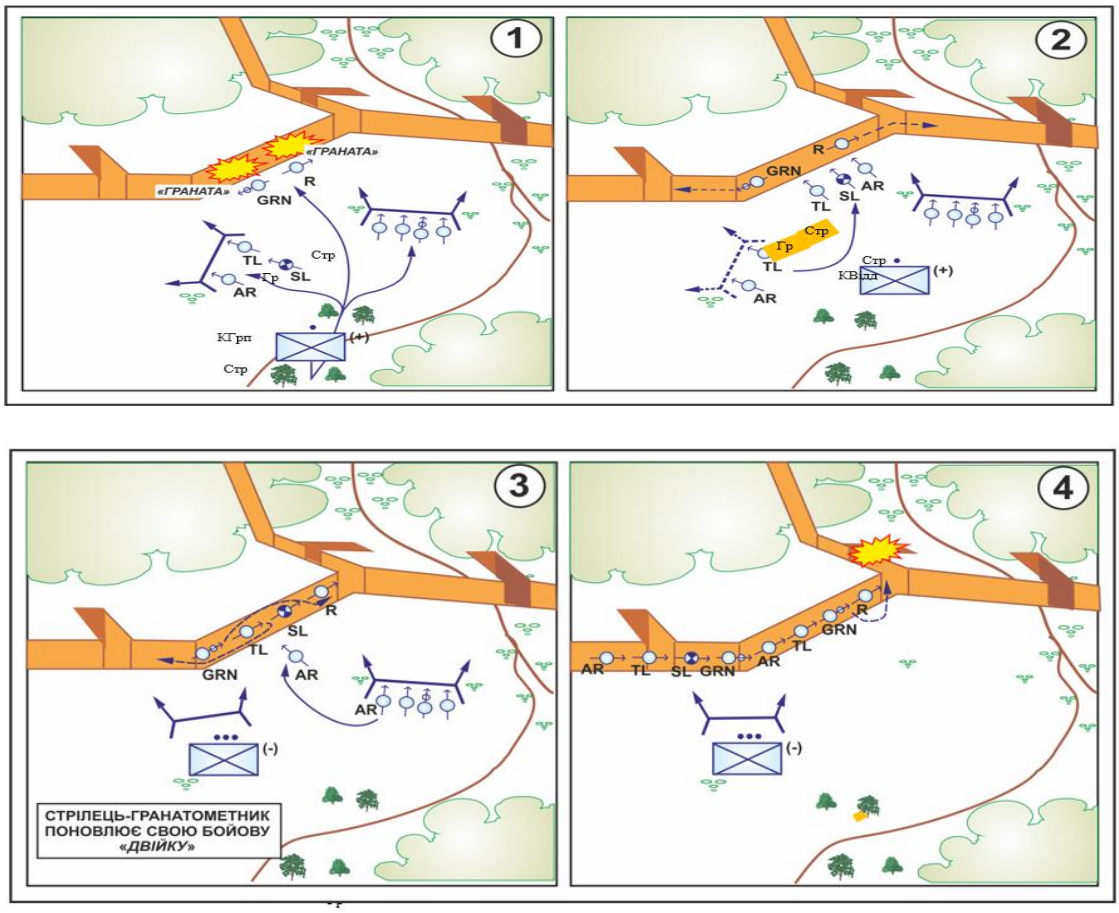
Група управління

Група управління здійснює координацію дій по взаємодії всіх елементів

бойового порядку. Командир групи управління (командир взводу) здійснює безперервне управління та контроль на всіх фазах виконання завдання (рисунок 51).

В ході виконання завдання, командир штурмової групи координує дії БПлА (розвідувальних та ударних) та засобів РЕБ (антидронових рушниць) відповідно до умов завдання штурмової групи. За необхідності, командир групи, здійснює запит на старшого начальника на вогневе ураження планових та виявлених цілей засобами старшого начальника.

Вхід та зачистка траншеї

Зачистка опорного пункту противника (траншей, ходів сполучення, бліндажів).

Штурмові групи.

Кількість штурмових груп та напрямок їх просування залежить від побудови та розгалуженості позицій противника.

Глибина просування вздовж траншеї доповідається командиру штурмової групи (взводу), починаючи з точки входу, наприклад “Стіна + 10 м”, на підставі чого група вогневої підтримки переносить спостереження і вогонь у глибину або на фланг на 10 м. Або застосовують маркери для позначення глибини просування штурмової групи.

Зіткнення в траншеї відбувається на дуже близьких дистанціях (в межах до 10 метрів) і є дуже швидкоплинними (цілі з’являються на лічені секунди). Більшість зіткнень у

ближньому бою виграє той, хто першим відкриє вогонь і подавить противника. Щоб виграти у ближньому бою, потрібно швидко і точно вести вогонь навкидь. Незалежно від того, наскільки ви досвідчені, стріляйте доки, противник не впаде.

При переміщенні по траншеям (окопам) потрібно завжди бути уважним. Основним елементом для переміщення всередині траншеї (окопу) є група з 4-8 військовослужбовців.

Рухаючись траншеєю (окопом), залишайтесь на відстані від 10 см до 20 см від стін. Не тріться об стіну, оскільки це може попередити противника про вашу присутність, або, в разі сутички, кулі що зрикошетили, як правило, рухаються паралельно стінам (рисунок 7.3.1).

Рисунок 7.3.1 – Штурмова група при захопленні траншеї (окопу)

Рух в траншеях**.**

Перший номер першої “двійки” контролює сектор попереду, його сектор вогню забезпечує знищення противника, що може з’явитися в траншеї (окопі). Другий номер рухається в парі з першим номером, прикриває його у разі заміни магазина або усунення затримки при стрільбі та перебуває в готовності до кидку гранати.

Друга та третя “двійки” просуваються за принципом *“*Тропа від кута до кута*”* тримаючи дистанцію один від одного з метою недопущення зближення особового складу.

Замикаюча “двійка” контролює тил (рисунок7.3.2).

Рисунок 7.3.2 – Рух по траншеї (окопу) (варіант)

Переміщення через перетини ходів сполучення

Дії штурмової групи при проходженні вертикального Т-подібного перехрестя. У вертикальному Т-подібному перехресті група наближається до “Т” перехрестя з основного ходу сполучення.

Перша “двійка” переміщуються до краю кутів. Під час наближення до краю кутів, друга “двійка” наближається до першої “двійки” й готує та кидає гранати в правий та лівий проходи Т-подібного перехрестя. Із вибухом гранат перша “двійка” розділяється та рухаються з пострілом в праву та ліву сторону траншеї та беруть під вогневий контроль свої напрямки. Друга “двійка” розділяється та посилює стрільців які розійшлись на Т-подібному перехресті Як тільки, ліва і права частини ходу сполучення зачищенні, група поновлює рух у визначеному бойовому порядку, по заздалегідь встановленому сигналу.

. **Рисунок 7.3.3** – Перехід Т-подібного ходу сполучення

Група вогневої підтримки.

Здійснює маневр на більш вигідну позицію для забезпечення безперервного вогню та за цілевказанням командира групи управління (командира взводу) подавляють вогнем противника прикриваючи рух штурмових груп.

Варіант штурмових дій особового складу штурмової групи по зачистці траншеї:

до траншеї по пластунськи висувається перша пара, яка зосереджується

перед бруствером ступнями один до одного або голова до голови, паралельно краю траншеї та готують по гранаті;

потім одночасно по команді кидають гранати в траншею. Зразу після розриву гранат двоє штурмовиків скочуються в неї та опиняються на дні траншеї на ногах спиною один до одного. Вони відкривають вогонь в різні сторони, рухаючись в протилежних напрямках один від одного, до найближчого повороту; наступними за першою парою в тому ж місці в траншею заходить друга та третя пари. Вони змінюють першу пару, бо в них закінчуються патрони. При цьому друга та третя пари переміщаються в колону по одному, той хто йде ззаду кладе руку на плече переднього, а зброю направляє в сторону. Друга та третя пари висуваються до різних поворотів траншеї; перший номер колони підходить до штурмовика першої пари, який веде вогонь за кутом траншеї, хлопає по плечу та командою ВЕДУ, у відповідь йде підтвердження що зрозумів командою ТАК; другий номер готує гранати та за командою ГРАНАТА кидає гранату за кута; зразу після розриву гранати перший номер вискакує за кута, веде вогонь короткими чергами, просувається вздовж стіни траншеї. Вся група висувається за ним, зберігаючи фізичний контакт (рука на плечі); як тільки закінчуються патрони в магазині, перший номер командує ЗАМІНА, та робить крок в сторону від стіни, продовжує вести вогонь вздовж траншеї. Другий номер командує ВЕДУ та відкриває вогонь. Перший номер підтверджує ТАК та стає за останнім, для заміни магазину та короткого відпочинку; таким чином групи рухаються в різні сторони траншеї, зберігаючи

вогневий вплив та взаємну підтримку.

Закріплення та організація оборони.

З виконанням найближчого завдання штурмових груп, група закріплення (резерву) висувається по зачищеним траншеям до штурмових груп, займає позиції та організовує оборону, з метою відбиття контратаки противника. Група вогневої підтримки виконує завдання по закріпленню на захопленому об’єкті з завданням заборони підходу резервів противника.

ТЕМА 8. ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ В УРБАНІЗОВАНІЙ МІСЦЕВОСТІ

8.1. Способи пересування особового складу в урбанізованій місцевості в складі відділення (взводу). Пересування по вулицям, подолання перехресть в урбанізованій місцевості. Моніторинг обстановки в небі сканером (детектором/аналізатором) спектру роботи БпЛА та застосування засобів РЕБ ближньої дії (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0801)

		Проникнення та зачистка приміщень	Переміщення у міських умовах
Особливості наступу в урбанізованій місцевості	Способи пересування у складі відділення в населеному пункті вдень та вночі	Бойові дії у місті проникнення та зачистка приміщень	Техніка переміщення під час ведення бойових дій у міських умовах
Зачистка кімнати	Проходження кутів	Зачистка кімнати одним військовим	Обладнання бойових позицій у місті
Зачистка Кімнати	Проходження кутів та мобільність. Ведучий та ведений	Зачистка приміщення однією людиною	Бойові дії у місті: обладнання бойових позицій

8.1.1. Способи пересування особового складу в урбанізованій місцевості в складі відділення (взводу).

Протягом ближнього бою під час зачистки помилки неприпустимі. Запізнілий постріл по противнику, занадто швидкий постріл по цивільній особі або неточний постріл можуть бути фатальним для групи що здійснює зачистку. Належна методика утримання зброї, позиція та прицілювання є складовими успіху під час ближнього бою (зачистки).

Є дві позиції готовності зброї до застосування: низька і висока. Позиція низької готовності (рисунок 8.1.1 а). Приклад зброї впирається в плече, ствол опущений вниз під кутом приблизно 45 градусів. Це є найбезпечнішою позицією перенесення зброї. Вона повинна використовуватися групою зачистки завжди, в тому числі і всередині кімнати, за винятком безпосередньо входу і зачистки.

а. б.

Умовні познаки:

а – позиція низької готовності; б – позиція високої готовності.

Рисунок 8.1.1 – Позиції готовності зброї до застосування.

Позиція високої готовності (рисунок 8.1.1б).

Приклад зброї впирається в плече, ствол в напрямку на імовірної цілі, мушка на лінії прицілювання, очі відкриті дивляться в напрямку зброї (прямо), периферійним зором здійснюється спостереження.

Положення ніг. Ступні розташовуються приблизно на ширині плечей і спрямовані вперед (по напрямку руху). Нога з боку стріляючої руки розташована трохи ззаду. Коліна трохи зігнуті, а тіло злегка нахилене вперед. Спина не сутулиться. Голова тримається прямо очі відкриті. При знищенні противника військовослужбовець тримає зброю з упором прикладу в плече.

Прицілювання. На коротких дистанціях треба стріляти навскидку, тобто, цілячись, але не через прицільний пристрій, а поверх нього. До стрільби від стегна примушує короткий час контакту, коли важливо хто вистрелить першим. При цьому треба ніби прицілюватись дулом зброї в пряжку поясного ременя противника, оскільки при автоматичній стрільбі зброя "уходить" вправо-вгору. З 25 метрів і більше треба вести прицільну стрільбу, вогонь навскидку має сенс на відстані від 12 метрів до 25 метрів і лише на зовсім коротких відстанях – до 5 метрів треба вести вогонь від стегна.

"Лівостороннє правило". В основі індивідуальних дій при вогневих контактах в містах лежить так зване "лівостороннє правило", зміст якого полягає в тому що, людині – правші (у якого права рука ведуча, таких людей близько 95%) зручніше та швидше вдасться дія, пов'язана з обертом вліво (у лівши - вправо).

Зручніше і швидше стріляти в умовах, коли треба рухатися або обернутим вліво (проти годинникової стрілки) і набагато важче і менш ефективніше – з обертом у право.

Візьміть автомат і уявіть, що ціль знаходиться праворуч від вас. Спробуйте розвернути зброю у бік цілі. Потім навпаки, розверніться зі зброєю вліво. Порівняйте ці два відчуття.

Давно помічено, що всі дії, пов'язані з поворотом вліво, виходять у людини – правши ефективніше і точніше, ніж дії, пов'язані з поворотом у право. Цю особливість забезпечує загальна психофізична спрямованість нервової системи, а також кістково-м'язового апарату людини.

Використання укриття**.** В бойовій обстановці, стріляючи з автомата з правого плеча (з пістолета – з правої руки), старайтеся частіше використовувати будь-які укриття (камінь, стовпи, кути будівель тощо). Укриття у такому разі повинне знаходитися зліва від вас, закриваючи корпус і більшу частину голови. В такому випадку для зустрічного вогню залишаються відкритими руки, плече і менша частина голови. У разі якщо укриття розташоване праворуч від вас, вам доведеться стріляти з лівого плеча, це незвично та незручно, але ви будете більш-менш укриті. У разі якщо вам все ж таки захочеться стріляти з правого плеча (що і відбувається часто-густо), ви відкриєте під постріли противника значну частину тулуба і всю голову. Помилкою буде також ведення стрільби поверх укриття, ви підставите під вогонь голову, плечі і частину тулубу. Намагайтесь організувати вогневий контакт так, щоб можливі укриття противника були з права від нього, а ваші – з ліва від вас. Для цього постійно намагайтесь (якщо це дозволяє обстановка) "створити" поле бою, здійснюючи переміщення в ліво від себе.

Противник знаходиться в будівлі і стріляє з вікна, якщо ви наближаєтесь до нього (зрозуміло, перебігаючи від укриття до укриття, під вогневим прикриттям товаришів) з правого від противника боку, тобто огинаєте будівлю проти годинникової стрілки, перевагу матимете ви, а не він. Противник вимушений буде стріляти з лівого плеча, що є не зручно та не прицільно, мало хто уміє так стріляти, або ж найчастіше стріляти він буде з правого плеча, з правої руки, підставивши під ваші постріли голову, плечі та більшу частину тулубу. Ваше укриття буде надійно вас захищати. У іншому випадку, ви підходите зліва від противника, перевага переходить на його бік. Максимально закритий буде він, а вам доведеться стріляти з лівого плеча, залишаючись за укриттям. Не піддавайтесь спокусі стріляти з правого плеча – вам при цьому доведеться максимально підставлятись.

Міський ландшафт (лабіринт). При веденні бойових дій часто доводиться вибивати противника з руйнувань старих будинків, будівельних майданчиків, з пересіченої місцевості, з горищ та підвалів, скупчення гаражів, сараїв, господарських споруд, іншими словами, з ландшафту. Одному до цих об'єктів заходити не треба – є велика імовірність отримати чимось важким по голові або кулю в спину. Основній групі доведеться прочісувати ландшафт, бо ні в якому разі, при наступі, не залишайте позаду себе "осине кубло". Службові собаки, які можуть

надати неоціненну допомогу, далеко не завжди виявляються під рукою навіть в мирний час. Надіятись доводиться лише на себе. Тому необхідно дотримувати основному принципу руху між будівлями – яку небудь будову, гараж, сарай тощо, необхідно огинати лише проти годинникової стрілки, з права наліво, при цьому автомат або пістолет знаходиться праворуч від вас, і тоді ви будите мати перевагу, стріляючи зліва, навіть не цілячись, навскидку. У разі якщо обставини змусять обходити кут зліва направо, за годинниковою стрілкою, перекладіть зброю ліворуч, щоб мати можливість стріляти в право без розвороту.

Кути будівель. Загальне правило – кути будівель необхідно огинати знаходячись як можна далі від них. Це застрахує вас від нападу противника, який зачаївся за кутом. Типова помилка, це нехтування вищезазначеним правилами – огинаючи кут будівлі зліва направо, не переклавши автомат ліворуч, на малій від кута відстані ви піддаєтесь раптовому нападу, та становитесь безпорадним і ваша доля практично вирішена. Усі члени пошукової групи повинні знаходитися при роботі в лабіринті на відстані прямій видимості і контролювати безпеку своїх товаришів.

У разі дій у складі штурмової групи, ні у якому разі не сходьтесь дуже близько з товаришами, щоб не загинути всім відразу від однієї гранати або автоматної черги. В лабіринті необхідно відпрацьовувати різні напрями по черзі, всім колективом, також не відділяйтесь, хто відбився від своїх, той пропав. Не входьте вдень в темне приміщення з ходу, без підготовки. Поки очі звикнуть до темряви, пройде час, і він у даному випадку спрацьовує проти вас.

Дії в умовах обмеженого бачення. Зачистку темних підвалів і горищ необхідно здійснювати з освітлювальними приладами. При проникненні на такі об’єкти необхідно променем світла обстежувати простори справа і зліва від входу в глибину, потім з освітленого місця промінь світла різко перемістити углиб приміщення і на раніше освітлене місце різким кидком навскоси через дверний отвір, пригнувшись і сівши. Перший, з тих кому доводиться обстежувати підвал, горище, сарай тощо, висувається одразу пригнувшись, вирушає убік від дверей та освітлює приміщення своїм ліхтарем, також, із за потреби, веде вогонь для прикриття тих, хто проникає услід за ним. Завжди джерело світла необхідно утримувати на витягнутій руці, ні в якому разі не в тій яка тримає зброю.

Дії у складі групи**.** Ні у якому разі не збивайтеся до кучі. Звичайне прагнення людей в хвилини небезпеки триматися групою може зіграти рокову роль. Не будьте груповою мішенню, маневруйте, підтримуючи та прикриваючи один одного вогнем. Момент вогневого прикриття – закон на війні. Дві групи, які підтримуючи один одного вогнем, більшого досягнуть і матимуть менше втрат, чим група більшого складу, але її ніхто не прикриває і не підтримує.

Невеликому підрозділу при веденні бойових дій в населених пунктах ніколи не можна відриватись далеко від своїх – можуть відсікти та знищити. Розумна дистанція – відстань, на якій вам можуть надати вогневу підтримку. Необхідно вирватись вперед з метою захвату опорного пункту, зміцнитись там, вогнем підтримати сусідів справа і зліва, прикрити їх вогнем, тільки тоді коли вони висуваються на один з вами рубіж.

Переміщення у населених пунктах – перший навик, в якому військовослужбовець повинен бути майстром. Методи руху повинні відточуватися, поки вони не стануть природними. Щоб зменшувати ефективність вогню противника військовослужбовець повинен представляти із себе мінімальну мішень, уникати відкритих областей і перед рухом завжди вибирати свою наступну укриту позицію.

Рух паралельно будинку. Пересуваючись паралельно стіні будинку, необхідно (по можливості) використовувати димову завісу (використовуючи димові шашки або обладнання бронетехніки). Під час усіх пересувань того, хто рухається, повинні прикривати вогнем інші військовослужбовці відділення (взводу). При цьому вогонь має бути інтенсивним для того, щоб не дати змогу противнику відкрити прицільний вогонь. Військовослужбовець повинен рухатися в позиції високої готовності (напівзігнутих ногах), притискатися до стіни.

Якщо є тінь від будівлі, необхідно її використовувати на свою користь. При цьому він повинен швидко рухатися від однієї захищеної позиції до іншої і бути завжди готовим до відкриття вогню з особистої зброї.

Не слід створювати для противника групову мішень, необхідно маневрувати, підтримуючи і прикриваючи один одного вогнем.

а

б

Умовні познаки:
а – переміщення вздовж будівлі військовослужбовця – правши;
б – переміщення вздовж будівлі військовослужбовця – лівші.
Рисунок 8.1.2 – Рух паралельно будівлі

Момент вогневого прикриття – закон на війні. Дві групи, підтримуючи одна одну вогнем, досягнуть більшого і будуть мати менше втрат, ніж група більшого складу, але одна, яку ніхто не прикриває не підтримує.

Вам прийдеться багато стріляти на бігу. При такій стрільбі намагайтесь натискати на спуск в "одноопорній фазі", тобто в момент переносу ноги. Тому що коли нога опускається на землю викликає сильний струс системи "стрілець-зброя" та знижує точність стрільби.

Невеликому підрозділу при веденні бойових дій в населених пунктах ніколи не можна відриватися далеко від своїх – можуть відсікти і знищити. Розумна дистанція – відстань, на яку вам можуть надати вогневу підтримку. Можна вирватися трохи вперед з метою захоплення опорного пункту, закріпитись там, і тоді вогнем підтримати сусідів праворуч і ліворуч, прикрити їх вогнем, коли вони висуватимуться на одну з вами лінію. Вогнева підтримка, вогневе прикриття, загороджувальний вогонь – неодмінна умова ведення війни в умовах населеного пункту.

При веденні вогню по групі противника, що рухається фронтально, першою доцільніше уражати ту ціль, яка рухається замикаючою в групі, з подальшим перенесенням вогню на цілі, що йдуть попереду. У цьому випадку противник не відразу виявить, що потрапив під вогонь, і є можливість уразити декілька цілей до того, як противник надасть організовану відсіч. Якщо ж першою уразили ціль, яка рухається в голові групи, то противник миттєво заляже, розосередиться і відкриє вогонь у відповідь.

При потраплянні під раптовий вогонь противника необхідно постійно рухатись. Стояти категорично заборонено! Необхідно рухатися від укриття до укриття й одночасно зорієнтуватись. Важливо не дати противникові можливості пристрілятись шляхом переміщення вліво, змушуючи його розгортатись для стрільби вправо. Необхідно поставити противника проти сонця, бігти і стріляти, кидати гранати – взагалі не давати противнику вести прицільний вогонь і підняти голову.

Інший варіант дій при раптовому потраплянні під вогонь противника – лягти і відповзти за будь-яке можливе укриття, одночасно готуючись до бою. Краще аналізувати ситуацію і приймати рішення, перебуваючи у відносній безпеці. Досвід показує, що не всі це виконують. Одні починають стріляти, залишаючись на місці і будучи для противника гарною мішенню. Інші падають за укриття, забуваючи зняти з плеча автомат, а потім починають вовтузитись, намагаючись у незручному положенні витягти зброю, і не спроможні вести вогонь.

Якщо військовослужбовець, з яким ви пересувалися вулицею і потрапили під раптовий вогонь противника, поранений – не варто намагатись надавати йому допомогу негайно, оскільки є ризик самому бути ураженим. Доцільніше буде сховатись і зорієнтуватись в обстановці.

Щоб захиститися від ручної гранати, яка впала поруч, необхідно лягти на землю, головою в бік гранати; голову (якщо немає шолома) прикрити долонями, рот відкрити, щоб барабанні перетинки не пошкодилися від вибухової хвилі. Перший, хто побачив гранату, повинен подати сигнал: "Граната праворуч (ліворуч, позаду)".

Перетин відкритих ділянок. Відкриті області типу вулиць, провулків та парків потрібно уникати. Такі області можуть бути безпечними, у разі якщо військовослужбовці або командирами підрозділів застосовують дими для приховування руху. Коли ви використовуєте дим як затемнення, пам'ятайте, що системи теплового спостереження можуть бачити через дим.

Перед переміщенням на іншу позицію

а. б. в. г.

Умовні познаки:

а – огляд місцевості і вибір наступної позиції;

б, в – переміщення на наступну вогневу позицію; г – наступна вогнева позиція

Рисунок 8.1.3 – Рух вздовж вулиці

Військовослужбовець пересувається бігом, по найкоротшому маршруту, між будівлями і рухаються вздовж будівлі до наступної позиції. Діючи таким чином, зменшується час перебування на відкритому просторі і можливість противника вести прицільний вогонь.

Пересуваючись під вікнами першого поверху будинку, військовослужбовцю потрібно рухатись нижче рівня вікна, щоб його не було видно з кімнат будинку. Він повинен не показувати себе у вікно і, рухаючись, притискатися до стіни будинку (рисунок 8.1.4).

), не еду і прикриття і укриття. У то рут, я сь, щоб дістатися до ції

– Варіант пересування під вікнами будинку

Пересуваючись біля вікна підвалу, військовослужбовець повинен використовувати аналогічну техніку пересування, що й при подоланні вікон першого поверху. Але в цьому випадку слід переступати, або перестрибувати вікно підвалу без показу своїх ніг (рисунок 8.1.5).

Рисунок 8.1.5 – Варіант проходження вікон підвалу

Перед виходом за кут потрібно переконатись, що там відсутні перешкоди та противник. При цьому не потрібно виставляти себе; слід лягти на землю і не виставляти своєї зброї за кут. Не знімаючи шолома, потрібно зазирнути за кут будівлі на рівні землі. Достатньо тільки погляду за кут, у жодному разі не можна виставляти голову більше, ніж потрібно. Якщо немає перешкод чи ворога, військовослужбовець повинен, залишаючись у низькій позиції, швидко рухатись за кут будинку (рисунок 8.1.6).

Рисунок 8.1.6 – – огляд простору за кутом будинку.

Інший метод обходу кута, який використовується, коли потрібна швидкість – це метод приєднання. Цей метод реалізується шляхом наведення зброї за кут у напрямку руху (без позначення) та побічним кроком по куту кругової форми з дулом, як точкою повороту

– варіант проходження кута будинку.

Стіну завжди потрібно долати швидко, але спочатку потрібно знайти найнижчу точку для подолання та заглянути за інший бік стіни, щоб упевнитись у тому, що за нею не знаходиться ворог чи перешкода.

Потім потрібно швидко подолати стіну, щільно притиснувшись до неї. Швидкі дії та низький силует завадять противнику зробити прицільний постріл (рисунок 8.1.8).

Варіанти подолання стіни (забору) штурмовою групою з використання підручних засобів представлені на рисунку 34. Данні варіанти можуть бути використані як можливі способи входу на перший поверх будинку під час зачистки “знизу до верху ”.

Рисунок 8.1.8 – Варіанти подолання стіни (забору) штурмовою групою

8.1.2 Пересування по вулицям, подолання перехресть в урбанізованій місцевості.

При русі підрозділу (групи) вздовж вулиці в пішому порядку необхідно просуватись з обох боків, уздовж стін на відстані 6 – 7 м (у деяких випадках 3 – 4 м) один від одного, кидками від укриття до укриття. Боковим зором постійно слід фіксувати можливі рухи на горищах, вікнах, балконах, а також бути готовим стрибнути в укриття, яким може бути бетонний бордюр, згоріла машина, канава тощо. Під час пересування кулеметник (або кулеметники), що залишився позаду, підтримує і прикриває підрозділ (групу) вогнем, ведучі вогонь на поразку або короткими чергами по всіх місцях, звідки помічений вогонь противника. Гранатометник повинен знаходитись поруч із кулеметником і знищувати укріплені та небезпечні засоби противника, кулеметні гнізда, снайперів. Коли підрозділ (група) просунувся вперед на 60 – 70 м, сховався і відкрив прицільний вогонь, підтягується група прикриття. Стрільці ведуть вогонь по цілях, розташованих на протилежному боці вулиці, не забуваючи контролювати обстановку позаду себе. Група прикриття також не повинна втрачати пильності, оскільки противник може з'явитися з тилу.

Підрозділ (група) рухається вулицями під прикриттям безпосередньої охорони, яка висилається вперед по маршруту руху на віддаленні 100 – 200 м. Техніка рухається колонною вздовж стін, заборів, відділення при цьому зазвичай рухається по одному боку вулиці, а взвод (рота) – з обох її боків, здійснюючи взаємну підтримку веденням вогню по будівлях, розташованих на протилежному боці вулиці. Залежно від обстановки особовий склад може діяти в пішому порядку, десантом на броні, знаходитись у десантному відділенні бойової техніки. При діях у пішому порядку особовий склад рухається одночасно і поряд із бойовою технікою, прикриваючись її бронею від вогню противника. Таке пересування здійснюється двома способами:

по тротуарах, притискаючись до стін будинків, парканів (застосовується в тих випадках, коли рух здійснюється по вулицях з прилеглим до них багатоповерховими будинками);

по проїжджій частині вулиці (застосовується при русі по населеному пункті з малоповерховими будівлями).

Спостереження при русі по вулиці організовується за ярусами. Увесь протилежний бік вулиці повинен перебувати під спостереженням і вогнем. На броні необхідно мати розкриті ящики з патронами і гранатами для швидкого поповнення в ході бою. Широкими вулицями бронетехніка рухається парами по протилежних боках вулиці, а по вузьких вулицях – "змійкою", притискаючись до стін будівель. Належна дистанція між бронеоб'єктами 50 – 70 м. Якщо в ході бою одна з машин вийде з ладу, то інша машина зупиняється і вогнем з місця забезпечує її ремонт (евакуацію). При виявленні противника вогонь ведеться по всіх поверхах, підвалах і дахах будівель. Крім того, вогнем із стрілецької зброї, гранатами знищується противник у підвалах будинків, розташованих на "своєму" боці вулиці. Одночасно з просуванням головних сил уздовж вулиць підрозділи, що не задіяні в десанті, здійснюють "зачистку" прилеглих кварталів від дрібних груп противника. При цьому необхідно дотримуватися наступних правил:

розвідники повинні достовірно встановити наявність праворуч і ліворуч інших підрозділів;

суворо дотримуватися передової лінії, нікому не відставати і не вириватися вперед;

не залишати за собою неперевірені об'єкти. Очищені від противника будівлі закріплюються спеціально призначеними підрозділами зі складу других ешелонів.

Пересування в населеному пункті під час бою є основою бойових дій в місті, цей навик потрібно постійно вдосконалювати. Щоб якомога менше під час руху підставляти себе під вогонь противника, військовослужбовець повинен:

перебувати в низькій позиції (пригнувшись, лежачи, по-пластунськи тощо), уникати відкритого простору (вулиці, алеї, парку тощо);

перед тим як почати переміщення, необхідно вибрати нову прикриту позицію;

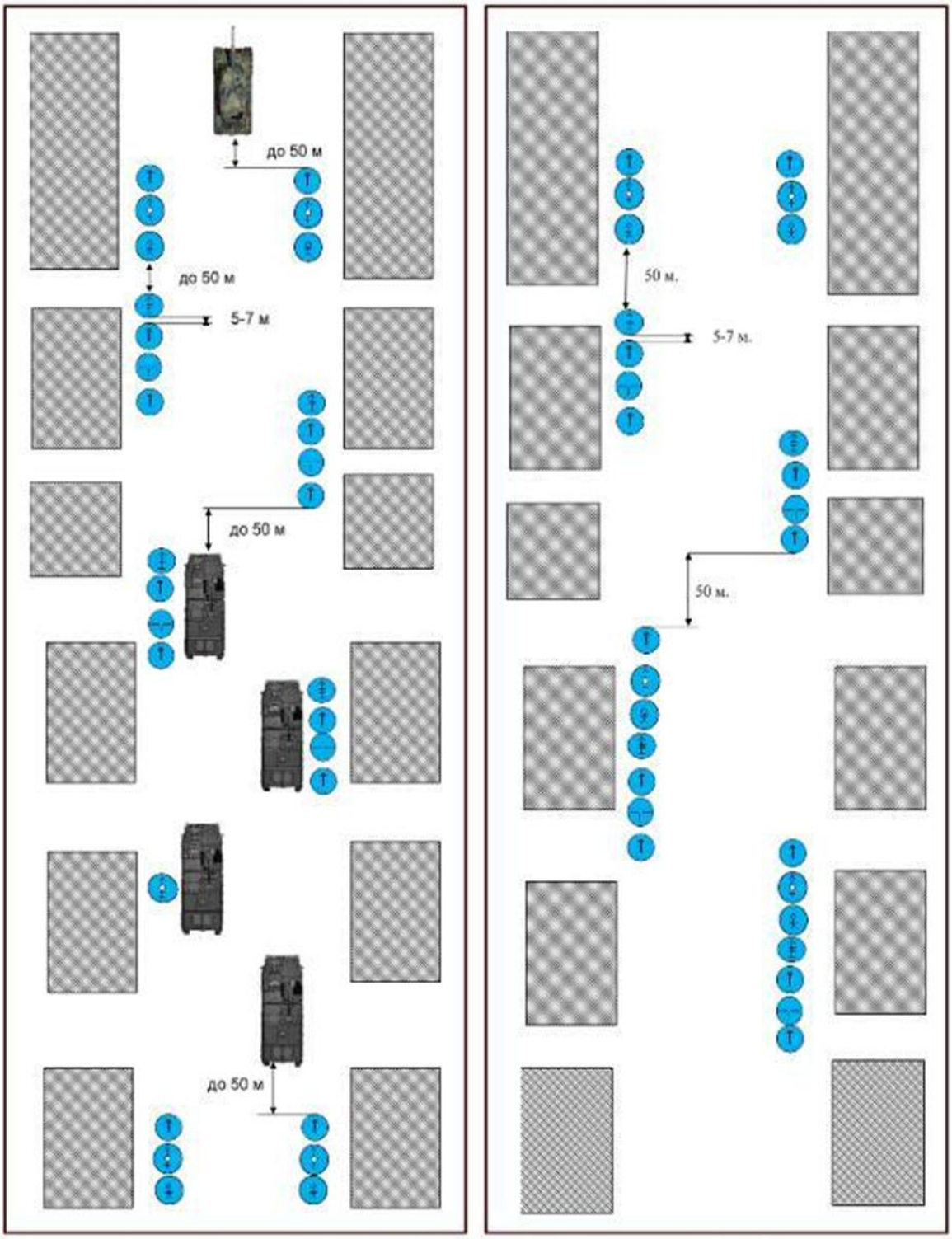
маскувати свій рух, використовуючи дим, будинки, руїни або дерева (кущі);

рухатися швидко від однієї позиції до другої;

переміщуватись потрібно лише під вогневим прикриттям інших військовослужбовців або групи прикриття;

під час переміщення потрібно бути уважним та бути в готовності відкрити вогонь.

БОЙОВИЙ ПОРЯДОК ВЗВОДУ В НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ (ВАРІАНТ)

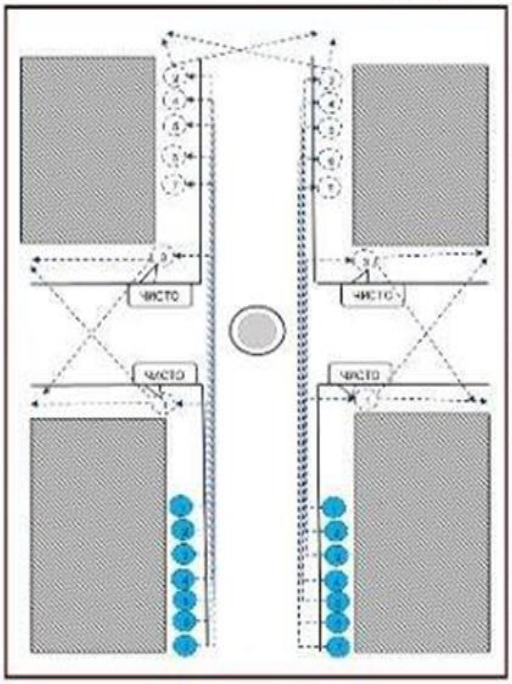

ВЧИСЬ ПЕРЕМАГАТИ!

199 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР

ПОДОЛАННЯ ПЕРЕХРЕСТЬ У НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ (ВАРІАНТ)

В ПІШОМУ ПОРЯДКУ

Послідовність виконання тактичного прийому

ЕТАП 1: При підході до перехрестя в/сл №1 в кожній з груп подає сигнал «ПЕРЕХРЕСТЯ». Сигнал дублюється всіма членами відділення і командир відділення подає команду «ПЕРШИЙ ВПЕРЕД!» і 1-і номера обох відділень рухаються до перехрестя і займають позицію біля кута будинку, яка забезпечує найкраще спостереження за дорогою, проголошують «ЧИСТО» та готуються до прикриття перетину перехрестя рештою особового складу відділення.

ЕТАП 2: Після отримання сигналу «ЧИСТО» командир відділення подає команду «ДРУГИЙ ВПЕРЕД!» і 2-і номера обох відділень перебіжкою долають перехрестя, займають позиції в 15-20 метрах по ходу висування в готовності прикрити вогнем дії решти особового складу.

ЕТАП 3: Після того, як 2-і номера зайняли свої позиції командир відділення подає команду «ТРЕТІЙ ВПЕРЕД!» і 3-і номера обох відділень перебіжкою долають перехрестя, займають позицію на протилежному боці біля кута будинку, яка забезпечує найкраще спостереження за дорогою, проголошують «ЧИСТО» та готуються до прикриття перетину перехрестя рештою особового складу відділення.

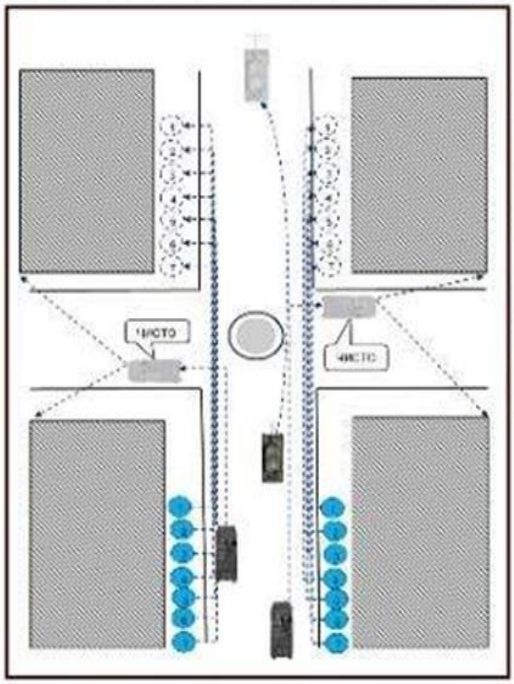
ЕТАП 4: Після отримання сигналу «ЧИСТО» командир відділення подає команду «ВІДДІЛЕННЯ ВПЕРЕД!» і решта відділення перебіжкою долають перехрестя, займають свої місця в бойовому порядку відділення.

ЕТАП 5: По команді командира відділення «ПЕРШИЙ, ТРЕТІЙ ВПЕРЕД» перші номера перебіжкою долають перехрестя подають команду третім номерам «КРАЙНІЙ» і займають свої місця в бойовому порядку відділення.

ЕТАП 6: Після отримання команди «КРАЙНІЙ» 3-і номера знімаються зі своєї позиції і займають свої місця в бойовому порядку відділення.

ЕТАП 6: За командою командира, відділення продовжує рух у визначеному напрямку.

З ТЕХНІКОЮ

Послідовність виконання тактичного прийому

Послідовність виконання тактичного прийому

ЕТАП 1: При підході до перехрестя командир подає команду бойовим машинам і танку «ВПЕРЕД!». Після отримання команди «ВПЕРЕД!» танк швидко долає перехрестя, займає позицію в 30-50 метрах по ходу висування в готовності прикрити вогнем дії особового складу. ББМ після отримання команди «ВПЕРЕД!» рухаються до перехрестя і займають позиції біля кута будинків в протилежних напрямках, які забезпечують найкраще спостереження за дорогою, проголошують «ЧИСТО» та готуються до прикриття перетину перехрестя особовим складом відділення.

ЕТАП 2: Після отримання сигналу «ЧИСТО» командир відділення подає команду «ВІДДІЛЕННЯ ВПЕРЕД!» і відділення перебіжкою двійками або трійками долають перехрестя, займають свої місця в бойовому порядку відділення.

ЕТАП 3: За командою командира, ББМ займають свої місця в бойовому порядку і відділення продовжує рух у визначеному напрямку.

ВЧИСЬ ПЕРЕМАГАТИ! 199 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР

8.2 Підготовка до захоплення будівлі. Порядок та способи підходу і проникнення в будівлю. Дії під час захоплення будівлі, порядок пересування по коридорах, сходах, порядок зачистки кімнат та інших приміщень (до підзавдання 000Г(Б).06Л.0802.

8.2.1 Підготовка до захоплення будівлі

Діючи в місті мобільними групами, маючи надійний зв'язок, необхідно захоплювати будинок за будинком, горище за горищем, залишаючи у вже захоплених будівлях кулеметників, снайперів, щоб у них не потрапив противник і раптово не вдарив у спину.

У кожній групі (взводі) доцільно створювати підгрупи ("двійки", "трійки").

Для підрозділів ланки "відділення – взвод" основними завданнями при веденні наступальних дій в умовах населеного пункту є захоплення і зачищення будівель.

Рекомендуються це здійснювати за наступними етапами: ведення вогню на придушення; висування штурмових груп; штурм будівлі; перегрупування штурмових груп.

Вірне застосування і поєднання цих вимог знижує втрати і прискорює виконання завдання. Застосування сил визначається типом будівлі, яка штурмується, і характером навколишньої місцевості.

Наприклад: міста середніх розмірів мають велику кількість відкритих ділянок, великі міста мають висотні будівлі, промислові райони і транспортні вузли, розділені парками або паркувальними зонами. При цьому для придушення і засліплення противника, який прикриває вогнем відкриті ділянки, потрібна більш потужна вогнева підтримка. І навпаки, центральна частина малих і середніх міст із вузькими звивистими вулицями забезпечує велику кількість прихованих шляхів підходу, що дозволяє знизити вимоги до вогневої підтримки.

Група захоплення (відділення, взвод або рота) для зниження ефективності вогню противника, який обороняється, повинна:

використовувати приховані маршрути;

починати рух тільки після придушення або засліплення противника;

здійснювати рух вночі або в умовах обмеженої видимості;

використовувати маршрути, що не перекривають сектори вогню підтримки своїх підрозділів;

швидко долати відкриті ділянки (вулиці, ділянки між будинками) під прикриттям димів та вогню на придушення;

використовувати рух по дахах будівель, які не прикриті вогнем противника.

Група захоплення незалежно від складу повинна проводити штурм і подальшу зачистку будівлі швидко і рішуче. Як тільки темп штурму досягнутий, він підтримується на одному рівні, щоб противник не зміг організувати опір штурмуючим на інших поверхах або в інших кімнатах. Командири дрібних підрозділів повинні зберігати темп руху, щоб уникнути дезорганізації штурму.

Захоплення будівлі вимагає елементарних умінь ведення ближнього бою.

Склад групи захоплення варіюється в залежності від ситуації. Критерієм для визначення чисельності групи є наявність озброєння, оснащення та особового складу, а також тактична обстановка. Група захоплення у складі відділення складається з двох підгруп у складі трьох осіб, що мають тільки бойове екіпірування і якнайбільше боєприпасів, особливо ручних гранат.

Переміщення в середині будівлі. При переміщенні всередині будівлі потрібно завжди бути уважним. Уникати потрапляння власного силуету в дверні і віконні отвори, для безпеки завжди рухатись принаймні у парі. Не підходьте впритул до вікон, краще стійте збоку, відриті прольоти в під'їздах і кімнатах долайте пригнувшись, бігом, оскільки немає гарантії, що із сусіднього будинку за цим приміщенням не спостерігає снайпер. Для проникнення в сусіднє приміщення (квартиру) пробляйте проломи у некапітальних стінових панелях (на кухнях, в туалетах, ванних кімнатах тощо), а також використовуйте балкони і лоджії. Для знищення противника в сусідньому під'їзді використовуйте проломи у стінах, через які можна проникнути в приміщення сусіднього під'їзду, не виходячи на вулицю.

Не можна вдень входити в темне приміщення з ходу, без підготовки (поки очі звикнуть до темряви). Не можна відпрацьовувати темні підвали та горища без освітлювальних приладів. При проникненні на такі об'єкти необхідно променем світла обстежити простір праворуч і ліворуч від входу в глибину простору, потім з освітленого місця промінь світла слід різко перемістити всередину приміщення і на раніше освітлене місце.

Зважаючи на саму природу ближнього бою, зіткнення в ньому відбувається на дуже близьких дистанціях (в межах 10 метрів) і є дуже швидкоплинними (цілі з'являються на лічені секунди). Більшість зіткнень у ближньому бою виграє той, хто першим відкрив вогонь і подавить противника. Набагато важливіше якнайскоріше збити противника з ніг, ніж вбити його. Щоб виграти у ближньому бою, потрібно швидко і точно стріляти навскидку. Це досягається відпрацюванням на тренуваннях навичок рефлекторної стрільби. Незалежно від того, наскільки ви досвідчені, стріляйте доти, поки противник не впаде.

Під час бойових дій у населеному пункті гранати потрібно використовувати для очистки кімнат, коридорів (холів) та будинків. Кидати гранати потрібно перед входженням у двері, вікна, кімнату, коридор (хол), сходову клітку чи інше місце входу. Потрібно якомога більше використовувати підствольні гранатомети.

Коли потрібно кидати гранату в отвір, треба стояти впритул до стіни, використовуючи її як прикриття (рисунки 8.2.1.1-8.2.1.2). Перед кидком гранати потрібно вибрати безпечне місце для схову на той випадок, якщо вона не попаде в отвір або противник викине її назад. Як тільки граната кинута, необхідно одразу сховатися в безпечному місці.

а б в

Умовні познаки:

а – кидок гранати у вікно правою рукою; б – кидок гранати у вікно лівою рукою;
в – кидок гранати у вікно з коліна

Рисунок 8.2.1.1– Кидок гранати у вікно

Рисунок 8.2.1.2– Кидок гранати у вікно підвалу

2.2 Порядок та способи підходу до будівлі.

Вхід із першого поверху може бути тільки єдиним шляхом, щоб потрапити в будинок. Входячи з першого поверху, потрібно уникати входів через вікна та двері, оскільки такі місця найбільш простріліюються противником або мінуються.

Входячи на перший поверх (підвал), потрібно використовувати вибухівку, артилерію, танки, протитанкову зброю (гранатомети різних видів) або подібні засоби, щоб зробити пролом у стіні. Перед входом у будинок необхідно кинути зведену гранату, щоб посилити ефект входу в будинок.

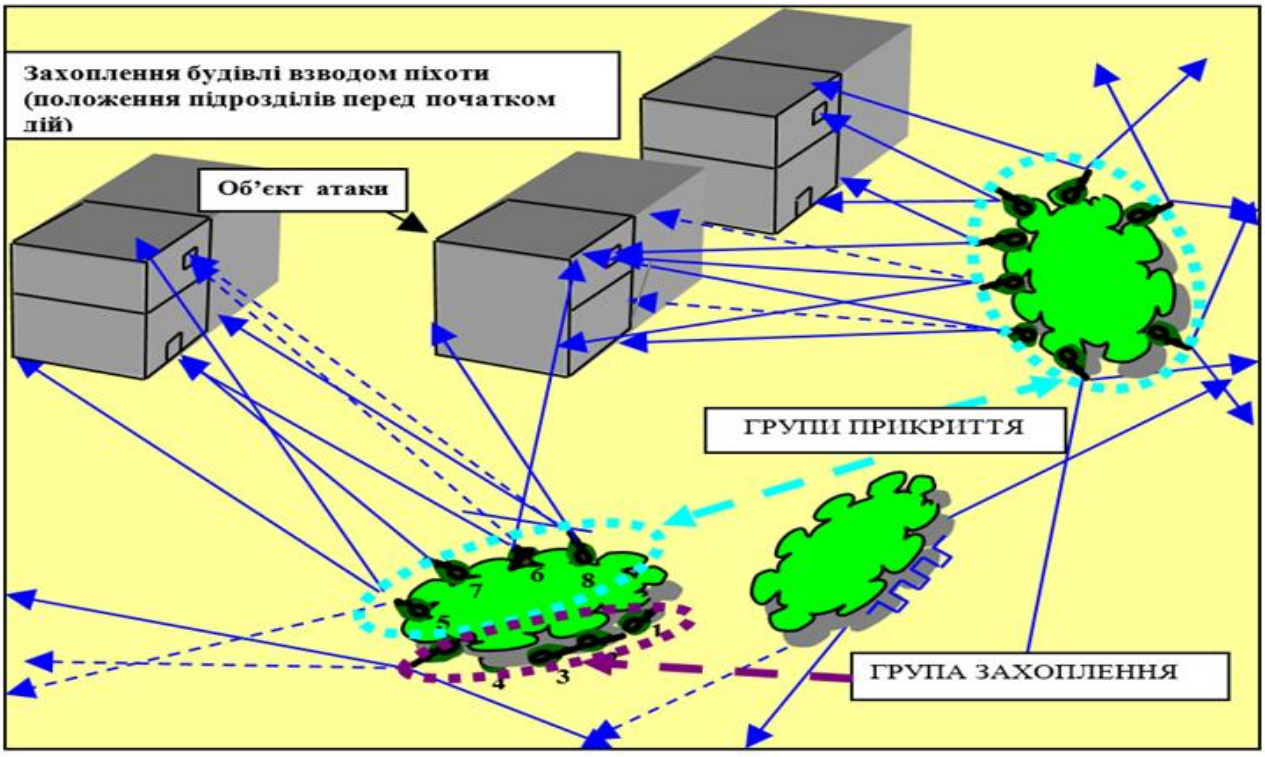
При штурмовому захопленні будь-якого об'єкта наближатися до нього слід при вогневій підтримці групи прикриття. Краще за все для проникнення в будівлю, зайняту противником, необхідно використовувати проломи у стінах, зроблені в ході вогневої підготовки (штурму). Для цих цілей необхідно залучати танки і гармати, що ведуть вогонь прямою наводкою, установки ПТКР тощо.

Безпосередньо перед кидком групи захоплення вогонь, який ведеться групою підтримки, посилюється і продовжується поки група захоплення не висунеться на позиції, які знаходяться в площині стрільби.

Після цього вогонь групи захоплення переноситься на верхні вікна і триває, поки вона не увійде до будівлі. У цей момент вогонь переноситься на сусідні будівлі для запобігання відходу або посилення противника.

По можливості наближатися до об'єкта необхідно з боку сонця − воно перешкодить противнику вести прицільний вогонь. Враховуючи, з яких вікон ведеться вогонь, наближатися до об'єкта краще з правого від противника боку. Вхідні двері на об'єкт розбиваються з гранатомета групи прикриття або ручними гранатами. Прориватися всередину слід в той момент, коли двері вже розбиті.

При цьому група прикриття повинна вести інтенсивний вогонь, не даючи противнику можливості уражати штурмову групу прицільно, і після того, як в розбиті двері влетіла ще одна граната із гранатомета

Для підходу до будівлі або іншого об'єкту, який необхідно захопити, використовується прийом, добре відпрацьований ще під час другої світової війни. Полягає він в наступному: автоматники просуваються до об'єкту по вулиці, з обох боків, уздовж стін на відстані 6 – 7 м один від одного, кидками від укриття до укриття. Під час їх просування кулеметник (або кулеметники), що залишились позаду, підтримують і прикривають підрозділ вогнем, стріляючи на поразку (якщо це виходить), але в основному ведуть загороджувальний швидкий вогонь короткими чергами, по всіх цілях, що з'являються, по всіх місцях, звідки відмічений вогонь противника (горища, підвали, вікна будинків тощо). Гранатометник, працює поряд з кулеметником і знищує укріплені і небезпечні вогневі засоби противника, кулеметників та

снайперів противника, які стріляють переважно з глибини житлових приміщень. Коли підрозділ просунувся вперед метрів на 60 – 70, заліг або сховався за укриттям і відкрив стабільний вогонь, підтягується група прикриття – кулеметник і гранатометник. Автоматники ведуть вогонь по цілях, розташованих на протилежній стороні вулиці, не забуваючи, звичайно, контролювати обстановку позаду себе. Група прикриття також не повинна втрачати пильність – противник може з'явитися з тилу. Приблизний склад групи прикриття – кулеметник (або група кулеметників), гранатометник (гранатометники) з другим (другими) номером (номерами), який переносить боєприпаси і забезпечують безперебійну роботу основних номерів і командир підрозділу з радіостанцією.

При штурмовому захопленні будь якого об'єкту (опорного пункту противника) наближатися до нього слід при вогневій підтримці групи прикриття, яка під час штурму веде загороджувальний частий вогонь по вогневих точках противника на об'єкті, що атакується та по іншим вогневим точкам противника, які вогнем підтримують своїх. Якщо є можливість, наближатися до об'єкту то краще це робити з сторони сонця – воно перешкодить противнику вести прицільний вогонь.

8.2.3 Порядок та способи проникнення в будівлю.

Якщо відділенню (бойовій групі) необхідно увійти в будинок, то потрібно дотримуватись всіх правил особистої безпеки, щоб увійти в нього, мінімально підставляючи себе під ворожий обстріл чи спостереження.

Основні правила при таких діях: необхідно обрати місце входу перед пересуванням; уникати дверей та вікон; використовувати димову завісу; робити нові місця входу, використовуючи вибухівку або танкові (артилерійські) постріли; кинути гранату у місце входу перед тим як увійти; швидко входити після вибуху гранати; обов'язкове прикриття вогнем;

по можливості потрібно входити на найвищому поверсі (рівні).

Захоплення будинку зверху до Найбільш оптимальний (безпечний) шлях зачистки (звільнення) будинку – зверху до низу, ось чому слід входити в будинок зверху. Якщо противника, що обороняється, витіснити на перший поверх, то він може залишити будинок, і, таким чином, підставити себе під вогонь групи вогневої підтримки, яка зовні прикриває входження в будинок відділення (бойову групу).

Визначити місце входу. Зазвичай місце входу визначається як точка входу. Точка входу повинна бути достатньо великою, щоб військовослужбовець міг пройти. Бажано щоб військовослужбовець, який іде першим, міг безперешкодно пройти, зберігаючи вертикальне положення і за ним швидко слідував наступний військовослужбовець. Для отримання проходу такого розміру часто необхідно зробити пролом. Точка входу є ділянкою головного удару, також вона відома як "смертельна воронка". Щоб мінімізувати втрати, точку входу перетинають швидко і злагоджено. Кожен наступний військовослужбовець, який успішно проходить через точку входу, збільшує ступінь контролю приміщення. Якщо військовослужбовець падає в точку входу або поблизу неї, він повинен залишатися внизу, поки остання людина не проведе зачистку точки входу. У особливо небезпечних ситуаціях вікна та двері першого поверху використовуються як точка входу, але лише у крайньому випадку. Використання доступних засобів для пробивання отворів для входу, робить можливим вхід з більш високого поверху, даху або підвалу. Якщо ситуація вимагає, безпосередньому входу військовослужбовців повинна передувати ручна граната (осколкова, фугасна або світло-шумова), після якої слід негайно заходити групі зачистки.

Вхід із першого поверху може бути тільки єдиним шляхом, щоб потрапити в будинок. Входячи з першого поверху, потрібно уникати входів через вікна та двері, оскільки такі місця найбільш прострілюються противником або мінуються.

Входячи на перший поверх (підвал), потрібно використовувати вибухівку, артилерію, танки, протитанкову зброю (гранатомети різних видів) або подібні засоби, щоб зробити пролом у стіні. Перед входом у будинок необхідно кинути зведену гранату, щоб посилити ефект входу в будинок.

Вхід через дверні отвори. Двері можуть бути заміновані або заблоковані. Вхід через незаміновані двері і не в межах сектора вогню противника зазвичай є найкращим способом увійти до кімнати. Якщо є підозра, що двері заміновані, або що противник знаходиться в кімнаті, уникайте цього входу або пробивайте такі двері вибухівкою. Перед тим, як увійти або визначити, чи пробивання дверей є необхідним, військовослужбовці повинні обстежити дверну раму, вручну або стволом своєї зброї, на наявність мін-пасток.

Вхід через вікна. Через більшість вікон одночасно може пройти тільки один військовослужбовець і такий прохід зазвичай вимагає використання принаймні однієї руки, залишаючи тільки одну руку для тримання зброї. Тому перший військовослужбовець, що входить, надзвичайно вразливий до вогню зсередини кімнати. Щоб увійти в зайняту противником кімнату через вікно, використовують методи відволікання, наприклад, ручну гранату.

Вікна на першому поверсі. Вікна першого поверху, через які можна пройти зберігаючи вертикальне положення, умовно вважаються дверними проходами. Вхід через інші вікна на першому поверсі здійснюється із допомогою інших військовослужбовців. Це дозволяє військовослужбовцю увійти, використовуючи одну руку для балансу і контролю, а іншою рукою тримати і управляти своєю зброєю. Після входу першого військовослужбовця, наступні військовослужбовці піднімаються в кімнату, а перший військовослужбовець охороняє кімнату.

ід час бойових дій у населеному пункті гранати потрібно використовувати для очистки кімнат, коридорів (холів) та будинків. Кидати гранати потрібно перед входженням у двері, вікна, кімнату, коридор (хол), сходову клітку чи інше місце входу. Потрібно якомога більше використовувати підствольні гранатомети.

Отже, штурмуючі військовослужбовці прориваються всередину будівлі відразу після вибухів своїх гранат. Проте слід пам’ятати, що гранату противник може встигнути викинути назад. У момент кидка подається команда “Осколки” для попередження товаришів. У разі якщо граната кинута противником, подається команда “Граната”. Перші з тих, хто увірвався до приміщення, повинні різко відійти від входу і вести вогонь по всіх затемнених і небезпечних місцях. Завдання цих військовослужбовців − дати можливість увірватися основним силам підрозділу (групи), розчистити їм шлях вогнем, прикрити їх.

Якщо відділенню (бойовій групі) необхідно увійти в будинок, то потрібно дотримуватись всіх правил особистої безпеки, щоб увійти в нього, мінімально підставляючи себе під ворожий обстріл чи спостереження.

8.2.4 Дії під час захоплення будівлі. Порядок зачистки кімнат та інших приміщень.

Основним елементом для переміщення всередині будівель є група з чотирьох чоловік. Така група може переміщуватись по будівлі як окрема бойова одиниця, але така група може забезпечити охорону тільки там, де вона знаходиться, а не там, де вона була, тобто вона не призначена для утримання приміщення (об’єкту). Учасникам такої групи присвоюються номери з 1 по 4.

Призначення цих номерів часто чергуються, оскільки змінюються завдання та досвід групи зачистки. Це не означає, що всі чотири учасники повинні входити до кімнати, і це не означає, що більше чотирьох чоловік не можуть увійти.

Отже, захоплення будівель та пересування в них необхідно здійснювати підготовленими

групами військовослужбовців, які пройшли практичне тренування. Бажано, щоб вони мали досвід ведення бойових дій у населених пунктах.

Зачистка приміщення з центральним входом однією групою (рисунки 8.2.4.1-8.2.4.2).

Крок 1: Перший номер візуально перевіряє наявність безпосередньої загрози, якщо її немає – входить “крюком”.

Крок 2: Візуально перевіряє дальній кут перед рухом.

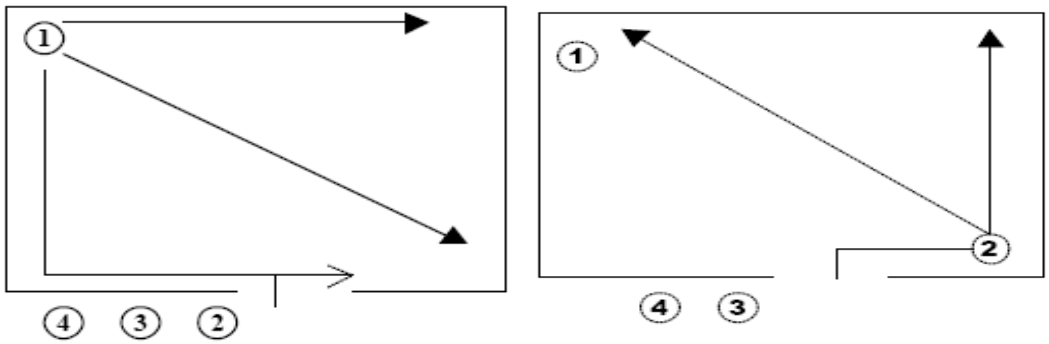
Крок 3: Другий номер рухається в протилежний від 1-го номера бік.

Крок 4: Візуально перевіряє найближчий кут, продовжує зачистку з лівого боку. Зачищає дальній кут до того, як прийти в ближній кут (точка домінування).

Крок 5: Просувається в точку контролю, зачищаючи лівий бік. Сектор спостереження і ведення вогню обмежуються в одному метрі від першого номера.

Крок 6: Третій номер усуває безпосередню загрозу, просувається в протилежний від 2-го номера бік, зачищає дверний отвір і зупиняється у своїй точці домінування

Крок 7: Четвертий номер усуває безпосередню загрозу, висувається в протилежний від 3-го номера бік, зупиняється у своїй точці контролю.

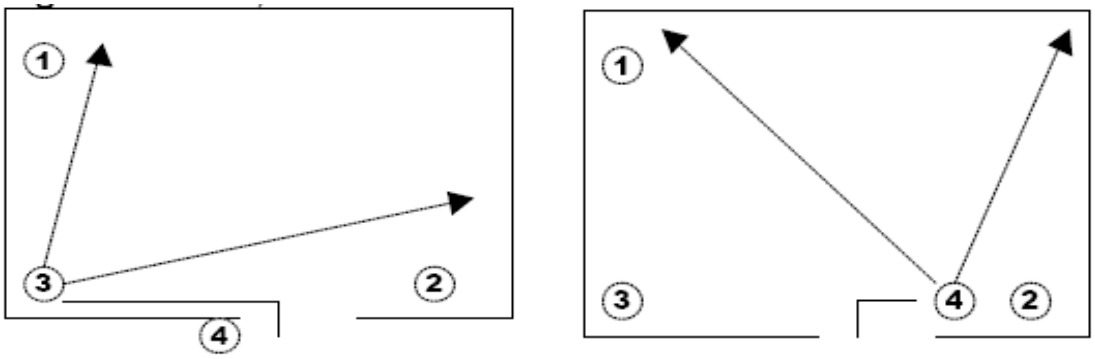

а. б.

Умовні познаки:

а – дії першого номера; б – дії другого номера.

Рисунок 8.2.4.1 – Дії під час зачистки приміщення

а. б.

Умовні познаки:

а – дії третього номера; б – дії четвертого номера.

Рисунок 8.2.4.2 – Дії під час зачистки приміщення

Зачистка приміщення з кутовим входом однією групою (рисунки 8.2.4.3-8.2.4.4).

Крок 1: Перший номер візуально перевіряє наявність безпосередньої загрози і правий кут, якщо немає загрози – вхід “крюком”.

Крок 2: Візуально перевіряє лівий кут. Візуально перевіряє дальній кут до того, як прийти в ближній кут.

Перший номер приймає рішення про напрям руху, виходячи з дій противника, наявності перешкод, а також ґрунтуючись на власній інтуїції.

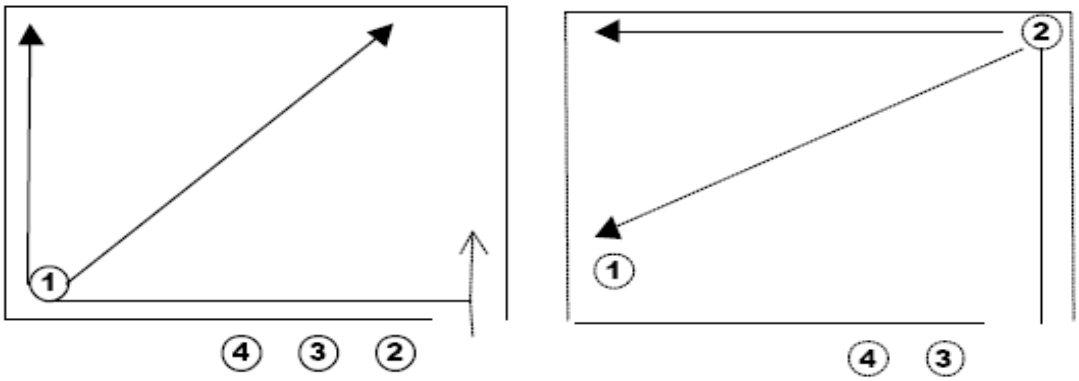
Крок 3: Другий номер висуваєть ся в бік, протилежний руху 1-го номера.

Крок 4: Візуально перевіряє найближчий кут, продовжує зачистку з лівого боку. Зачищає дальній кут до того, як прийти в ближній кут (точка контролю).

Крок 5: Просувається в точку контролю, зачищаючи лівий бік. Сектор спостереження і ведення вогню обмежується в одному метрі від першого номера.

Крок 6: Третій номер усуває безпосередню загрозу, просувається у протилежний від 2-го номера бік, зачищає дверний отвір і зупиняється у своїй точці контролю.

Крок 7: Четвертий номер усуває безпосередню загрозу, висувається в протилежний від 3-го номера бік, зупиняється у своїй точці контролю.

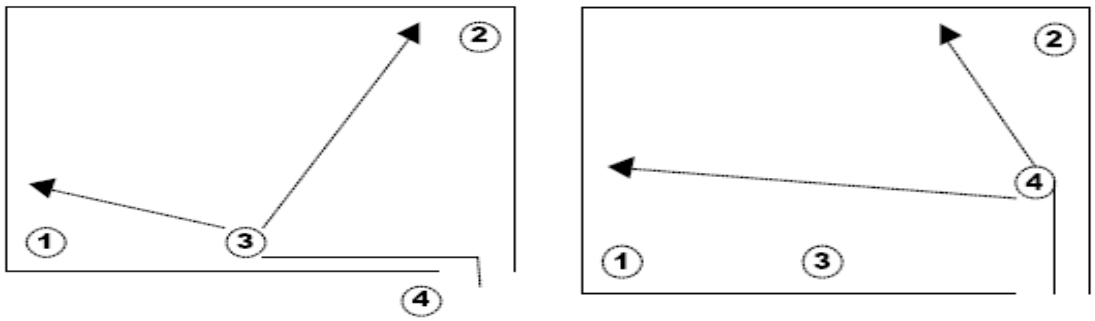

а. б.

Умовні познаки:

а – дії першого номера; б – дії другого номера.

Рисунок 8.2.4.3 – Дії під час зачистки приміщення

а. б.

Умовні познаки:

а – дії третього номера; б – дії четвертого номера.

Рисунок **8.2.4.4** – Дії під час зачистки приміщення

Зачищення приміщення (приміщень) декількома групами (рисунок 8.2.4.5).

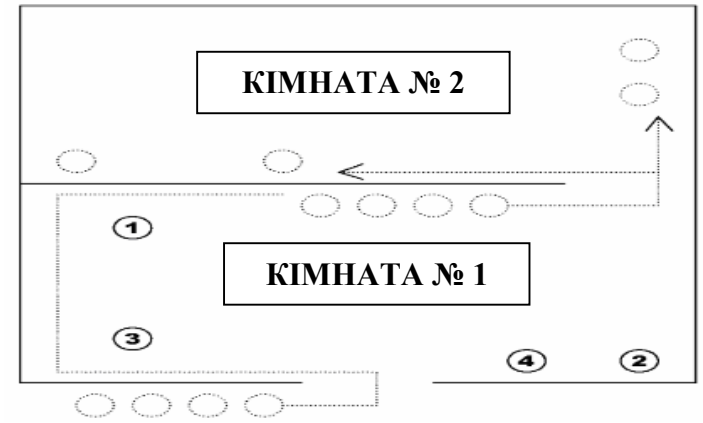

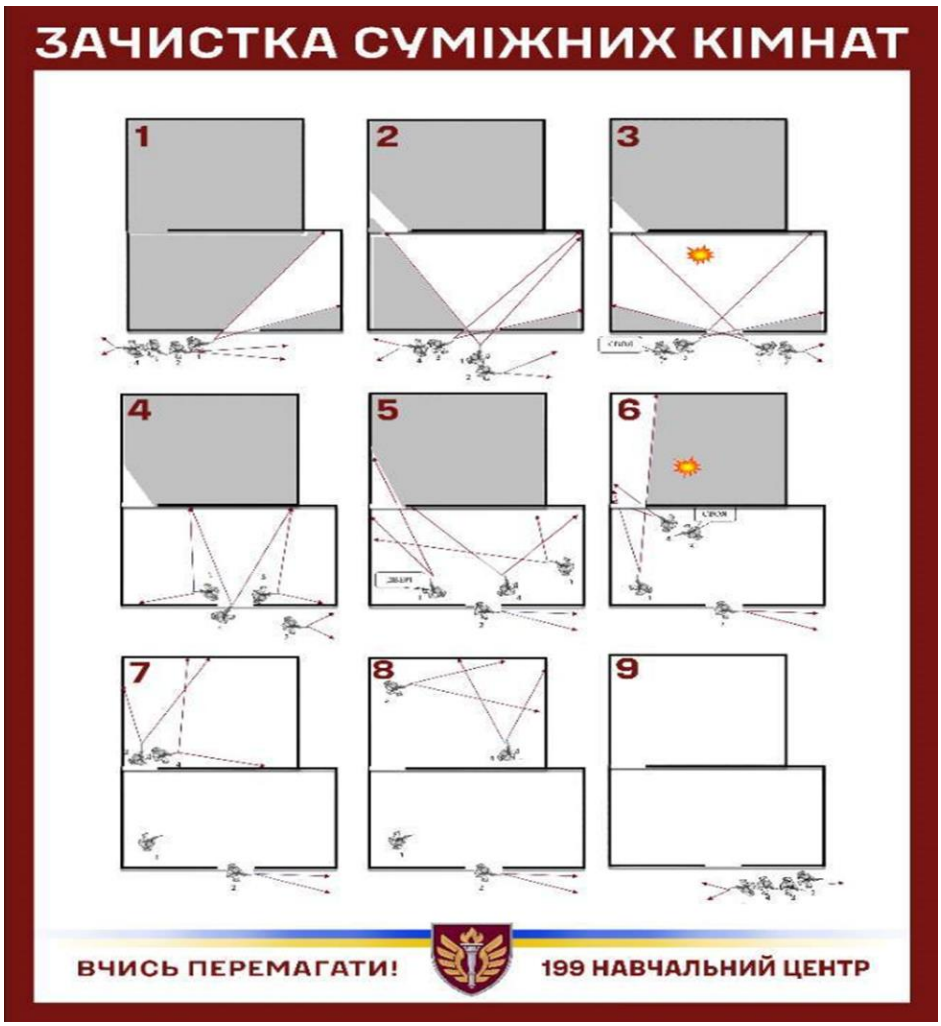
Рисунок 8.2.4.5– Зачищення приміщення (приміщень) декількома групами

Крок 1: Перша група входить і проводить зачистку першої кімнати.

Крок 2: Командир відділення визначає напрям входу другої групи в першу кімнату, виходячи з розташування входу в другу кімнату.

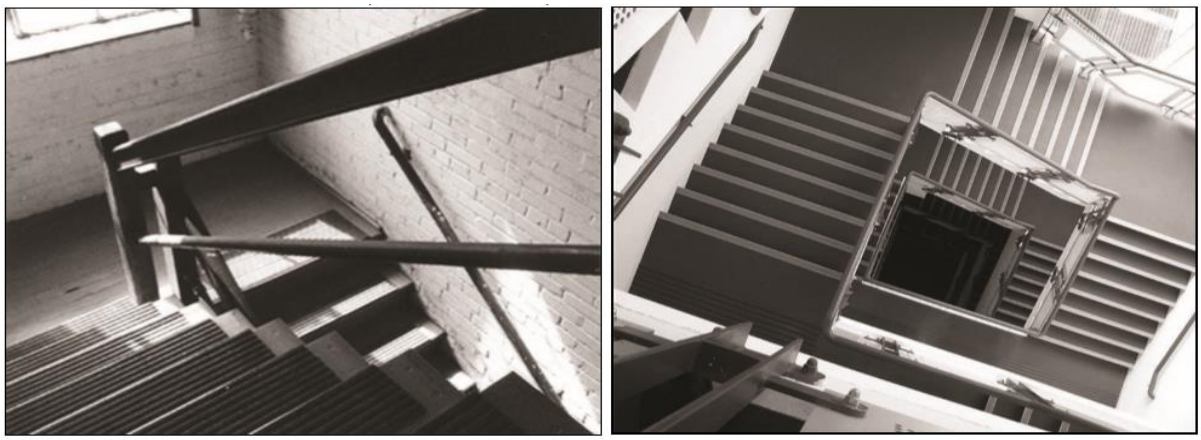
Крок 3: Перша група залишається на місці, дозволяючи другій групі зайти в кімнату.

Крок 4: Друга група вишикується “уступом вліво” і готується увійти до другої кімнати.

8.2.5 Дії під час захоплення будівлі, порядок пересування по сходах.

Зачистка сходових кліток і сходових маршів. Існують різні варіанти планування сходових кліток і сходових маршів, включаючи ширину, крутість, відкритість, розташування і доступ. Закрита сходова клітка є найбільш поширеною у багатоповерхових громадських будівлях та є відгородженою стіною і дверима у всіх точках входу від решти будівлі. Така сходова клітка є вбудованою в інтер'єр будівлі має суцільні стіни, на стіні є вікна. В залежності від дизайну, пройом між внутрішніми сходами по центру коливається від незначного до великого (рисунок 8.2.5.1)

а. б.

Умовні познаки:

а – малий пройом по центру; б – великий пройом по центру.

Рисунок 8.2.5.1 – Закрита сходова клітина

Відкрита сходи – це сходи, де проміжок між маршами сходів дозволяє візуально їх контролювати згори / знизу (рисунок 8.2.5.2).

Крок 1: Перший номер тримає під спостереженням найвищу точку, яку він може бачити і по якій він може вести вогонь.

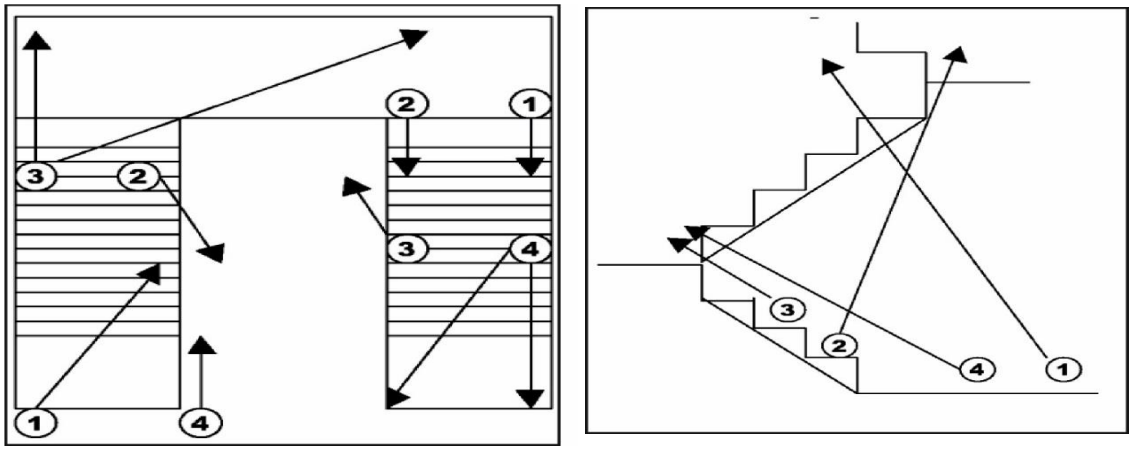

Рисунок 8.2.5.2 – Схема зачистки верхньої сходової клітки

Крок 2: Другий номер рухається вгору по сходах з внутрішнього боку разом із третім номером до того місця, звідки він може бачити або вести вогонь по сходовому майданчику, потім обертається і продовжує рух до сходового майданчика наступного поверху (рисунки 8.2.5.3 -8.2.5.4).

Рисунок 8.2.5.3 – Зачистка сходової клітки (положення 1-3)

Рисунок 8.2.5.4 – Зачистка сходової клітки (положення 4-6)

Крок 3: Третій номер разом із другим рухається вгору по сходах із зовнішнього боку і ліквідовує загрози на найближчому сходовому майданчику.

Крок 4: Четвертий номер рухається вгору по сходах впритул за першим, другий номер обертається, щоб атакувати наступну сходову клітину.

Крок 5: Просування полягає у тому, що другий номер приймає сектор 1-го. Третій номер займає місце 2-го. Четвертий номер приймає сектор 3-го. Перший номер займає місце 4-го.

Зачистка більшості сходових клітин вимагає залучення другої групи.

Закриті сходи – будь-які сходи, на якій сходові марші розділені стінами (рисунок 8.2.5.5).

Крок 1: Перший номер перевіряє верхню частину майданчика, щоб переконатися, що на ній або між сходами немає отворів / проходів.

Крок 2: Другий номер тримає під спостереженням дальню частину повороту або наступного сходового майданчика.

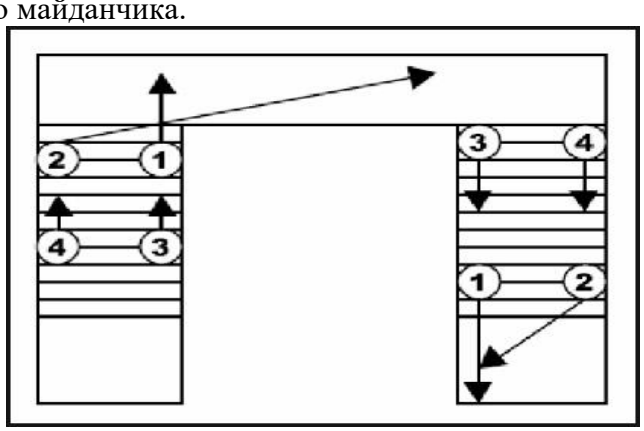

Рисунок 8.2.5.5 – Схема зачистки закритих сходів

Крок 3: Перший або третій номер піднімаються одночасно з другим номером по східцях. Наблизившись до рогу, другий номер сигналізує про свій підхід першому поплескуванням по плечу.

Крок 4: З початком руху першого номера, всі одночасним кидком розвертаються.

Крок 5: Якщо вогонь противника відсутній, другий номер продовжує рух уздовж протилежної стіни до виходу на свій рубіж.

Крок 6: Третій і четвертий номери продовжують рух в 3-4 кроках позаду.

Примітка. Не треба затримуватись на безпечних позиціях (наприклад, на сходовій клітці). Не слід розтягуватись і відділятись один від одного більше, ніж на один просвіт між сходами.

Ліфти і ліфтові шахти є потенційними шляхами пересування особового складу, як своїх підрозділів (груп), так і противника. Ліфт і шахта ліфта мають бути зачищені та забезпечені охороною одночасно з організацією охорони всієї будівлі.

Зачистка ліфтів. Якщо ліфт працює, як правило, краще зачистити і забезпечити його охорону якомога швидше, включаючи і охорону кімнати управління ліфтом, яка зазвичай, знаходиться на верху будівлі. Якщо ліфт не працює, тоді його зачистка та охорона здійснюється після того, як буде забезпечено охорону поверху, на якому він зупинився. Штурмова група з чотирьох осіб є найкращою для зачистки і охорони ліфта – два військовослужбовці для зачистки ліфта, один військовослужбовець для пролому закритих дверей (або натискання кнопки ліфта) і один військовослужбовець для встановлення об’єкта, який утримуватиме двері ліфта і шахти ліфта відкритими. Цей об’єкт також служитиме для утримання ліфта на місці. Для зачистки ліфта, два військовослужбовці займають позиції біля стіни навпроти ліфта та перебувають в готовності зачистити протилежні кути ліфта. Після зачистки ліфта, двері підпирають, щоб вони залишались відкритими. Якщо обстановка вимагає використання ліфта, тоді підпорка повинна залишатись всередині ліфта для використання її з метою недопущення небажаного руху ліфта.

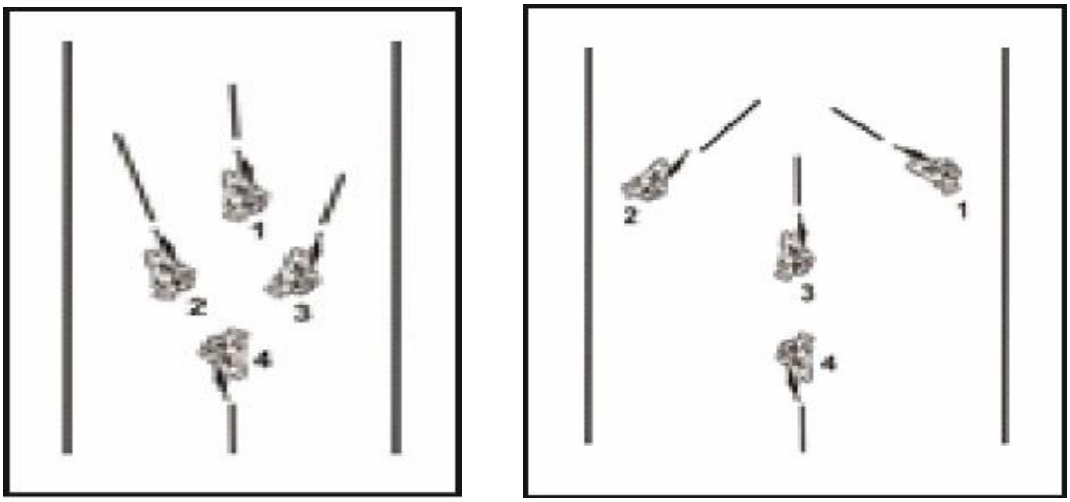
Зачистка ліфтових шахт. Шахта ліфта поділяється на дві частини в залежності від положення ліфта. Кожна половина шахти ліфта зачищається окремо. Найкраще оглядати шахту знизу вверх і зверху вниз, коли двоє військовослужбовців тримають зброю вгору або вниз і використовують метод “нарізання пирога” для зачистки шахти з обох сторін, двері шахти залишаються відкритими. Під час зачистки часто використовуються ліхтарі, оскільки ліфтові шахти, зазвичай, не освітлюються. Також потрібно діяти з великою обережністю, щоб не впасти у шахту, а розташовуватись таким чином щоб свій силует було видно якомога менше.

8.2.6 Дії під час захоплення будівлі, порядок пересування по коридорах.

При переміщенні всередині будівлі потрібно завжди бути уважним. Уникати потрапляння власного силуету в дверні і віконні отвори, для безпеки завжди рухатись принаймні у парі. Рухаючись коридором, залишатись на відстані від 30 см до 45 см від стін. Не тріться об стіну, оскільки це може попередити противника про вашу присутність, або, в разі сутички, кулі що зрикошетили, як правило, рухаються паралельно стінам. Нижче описані основні методи переміщення по коридорах.

Рух у вузьких коридорах (рисунок 8.2.5.6 а). Перший номер забезпечує охорону попереду, його сектор вогню забезпечує знищення противника, що може з’явитися в дальньому кінці коридору або з дверей ближче до кінця коридору. Другий номер третій номер прикривають лівий і правий бік першого номера, їх сектори вогню забезпечує знищення противника, який раптово може з’явитися з ближніх дверей з обох боків коридору. Четвертий номер, який зазвичай озброєний кулеметом РПК (ПКМ), забезпечує захист тилу від противника, який раптово може опинитися позаду групи зачистки.

Рух у широких коридорах (рисунок 8.2.5.6 б). Перший номер і другий номер рухаються в ногу, покриваючи протилежну сторону коридору від тієї, вздовж якої кожен з них іде. Третій номер покриває дальній кінець коридору з позиції позаду першого і другого номерів, стріляючи поміж ними. Четвертий номер забезпечує захист тилу.

а. б.

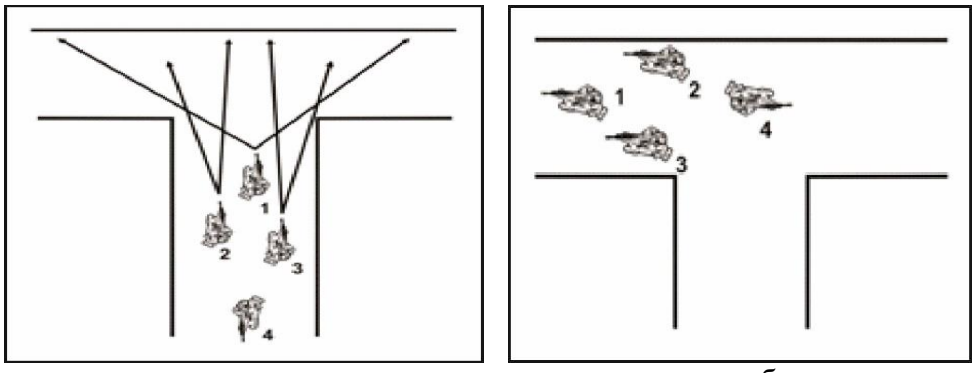
Умовні познаки:

а – рух у вузьких коридорах; б – рух у широких коридорах.

Рисунок 8.2.5.6 – Варіант руху по коридору

Переміщення через перетини коридорів. *Вертикальне Т-подібне перехрестя коридору* (рисунки 8.2.5.7 – 8.2.5.8).

Розглянемо дії штурмової групи при проходженні вертикального Т-подібного перехрестя. У вертикальному Т-подібному перехресті група наближається до “Т” з основного коридору (рисунок 8.2.5.7а).

а. б.

Умовні познаки:

а – при наближення до перехрестя коридору;

б – після зачистки лівої і правої частини коридору.

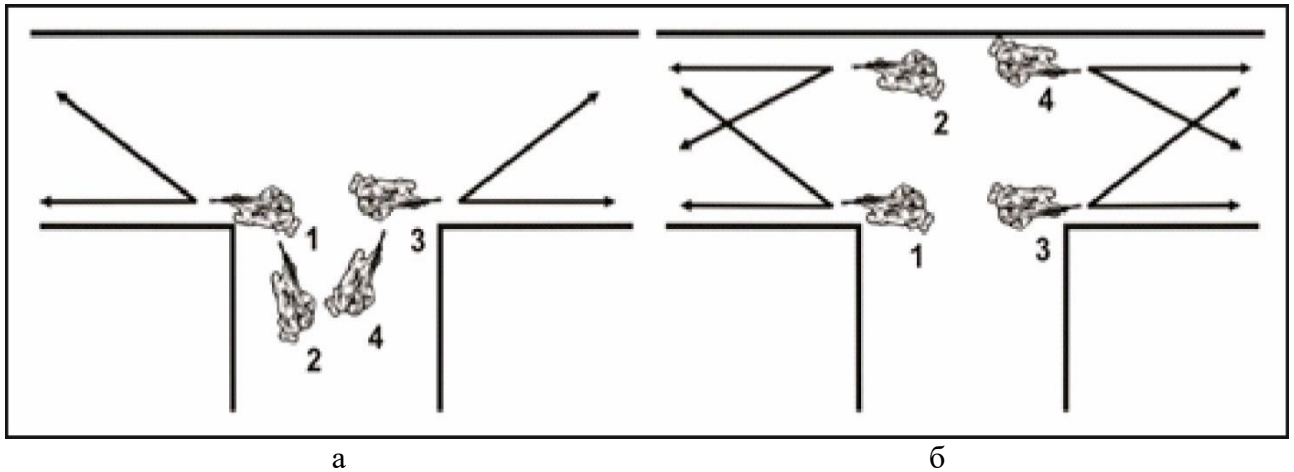
Рисунок 8.2.5.7 – Бойовий порядок штурмової групи

Зайняття вихідної позиції. Підійшовши до Т-подібного перехрестя, група перегруповується у бойовий порядок “2-на-2” (рисунок 8.2.5.8). Перший і другий номери рухаються до лівого боку коридору. Третій та четвертий номери висуваються до правого боку коридору і залишаються стоячи зі своєю зброєю у високому положенні. Перший номер та третій номер переміщуються до краю своїх кутів та присідають або стають на коліно, в той час другий та четвертий номери залишаються стояти.

Рисунок 8.2.5.8 – бойовий порядок групи “2-на-2”.

Зачистка навколо кутів. Далі переміщення здійснюється одночасно, по заздалегідь встановленому сигналу. Сектори вогню для всіх військовослужбовців мають покривати всю ширину коридору. Низька та висока позиції запобігають стрільбі другого номера та четвертого номера по першому та третьому номерам (рисунок 8.2.5.9а).

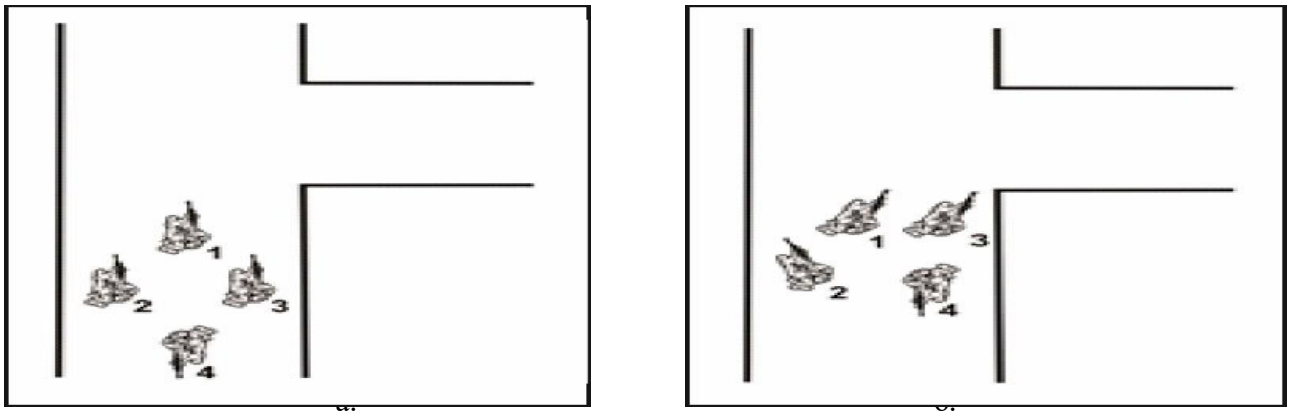
а б

Рисунок 8.2.5.9 – Зачистка навколо кутів коридора

Перший номер та третій номер одночасно повертають ліворуч і праворуч, відповідно, та перекривають коридор з свого низького положення. Другий номер та четвертий номер рухаються вперед і повертають ліворуч і праворуч, відповідно, залишаючись у положенні стоячі.

Продовження руху. Як тільки, ліва і права частини коридору зачищенні, штурмова група поновлює рух у визначеному бойовому порядку (рисунок 8.2.5.9б).

Відгалужене Т-подібне перехрестя (рисунки 8.2.5.10 - 8.2.5.11). Розглянемо дії штурмової групи при наближенні до відгалуження Т-подібного перехрестя. У Т-подібне перехрестя, група наближається до “Т” з перетну “Т” (рисунок 24 а).

Умовні познаки:

а – при наближення до перехрестя коридору; б – бойовий порядок “2-на-2”

Рисунок 8.2.5.10 – Бойовий порядок штурмової групи

Зайняти вихідну позицію. Група перегруповується у бойовий порядок “2-на-2” (рисунок 8.2.5.10б). Третій номер переміщуються до краю кута та присідає або стає на коліно. Перший номер рухається біля правого боку холу одночасно з третім номером. Другий номер рухається до лівого боку холу та спостерігає вперед. Четвертий номер рухається праворуч від другого номера та забезпечує охорону тилу.

Зачистити навколо кутів (рисунок 8.2.5.11). Одночасно починають рух по заздалегідь узгодженому сигналу, засновуючись на діях третього номера. Сектори вогню для всіх службовців мають покривати всю ширину коридору.

Низька та висока позиції запобігають стрільбі другого номера та четвертого номера по першому та третьому номерам. Третій номер повертається праворуч за кут, залишаючись у низький позиції. Перший1 номер висувається у перед, повертаючи праворуч залишаючись у положенні стоячі. Другий та четвертий номери продовжують рух, їх рух є безперервним.

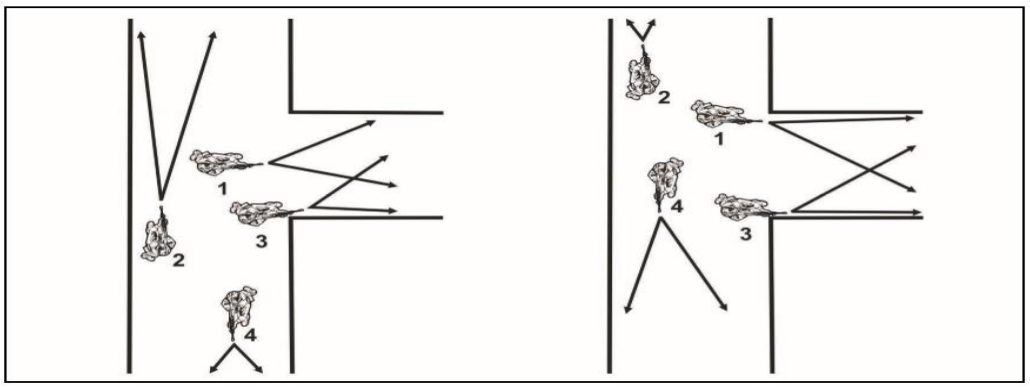

Рисунок 8.2.5.11 – Зачистка навколо кутів

Продовження руху. Другий та четверті номери продовжують рухатися через перехрестя не зупиняючись. Їхній рух є ключовим для першого та третього номерів (рисунок 26), другий номер проходить позаду третього номеру, перший номер продовжує рухатися по коридору.

Перший номер як і другий номер проходить позаду, зміщується у бік ліворуч доки не досягне дальнього кута. Досягнувши бокової стіни коридору, перший номер повертається у напрямок руху групи, відновлює своє положення у бойовому порядку та продовжує рух по коридору. Четвертий номер проходить позаду третього номеру і продовжує рухатися по коридору. Третій і четвертий номери проходить позаду, зміщується у бік ліворуч доки не досягне дальнього кута. Досягнувши бокової стіни коридору, третій номер повертається у напрямок руху групи, відновлює своє положення у бойовому порядку та продовжує рух по коридору.

Чотиристороннє перехрестя (рисунки 8.2.5.12 – 8.2.5.13). Нижченаведені кроки описують дії штурмової групи при наближенні до чотиристороннього перехрестя.

Зайняти вихідну позицію. Підійшовши до чотирьох стороннього перехрестя, група перегруповується у бойовий порядок “2-на-2” (рисунок 8.2.5.12).

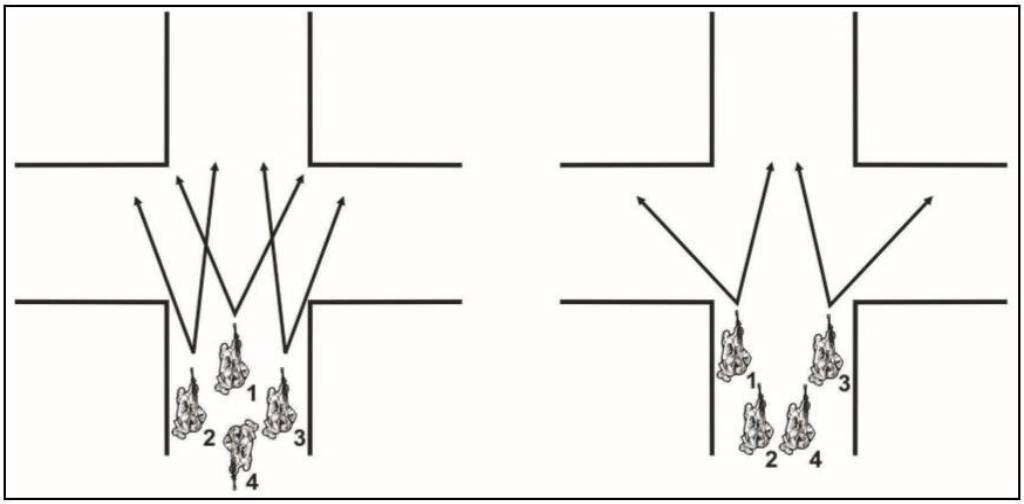

Рисунок 8.2.5.12 – Підхід до перехрестя та заняття вихідної позиції

Перший і другий номери висуваються до лівого боку коридору. Третій та четверті номери висуваються до правого боку коридору. Перший та треті номери переміщуються до краю своїх кутів та присідають або стають на коліно, в той час другий та четвертий номери залишаються стояти.

Зачистити навколо кутів (рисунок 8.2.5.13). Одночасно переміщуються по заздалегідь встановленому сигналу. Сектори вогню для всіх військовослужбовців мають покривати всю ширину коридору. Положення знизу та стоячі при стрільбі другий та четверті номери запобігають влучання по першому та третьому номерам. Перший номер та третій номер одночасно повертають ліворуч і праворуч, відповідно, та перекривають коридор з свого низького положення. Другий номер та четвертий номер рухаються вперед і повертають ліворуч і праворуч, відповідно, залишаючись у положенні стоячи.

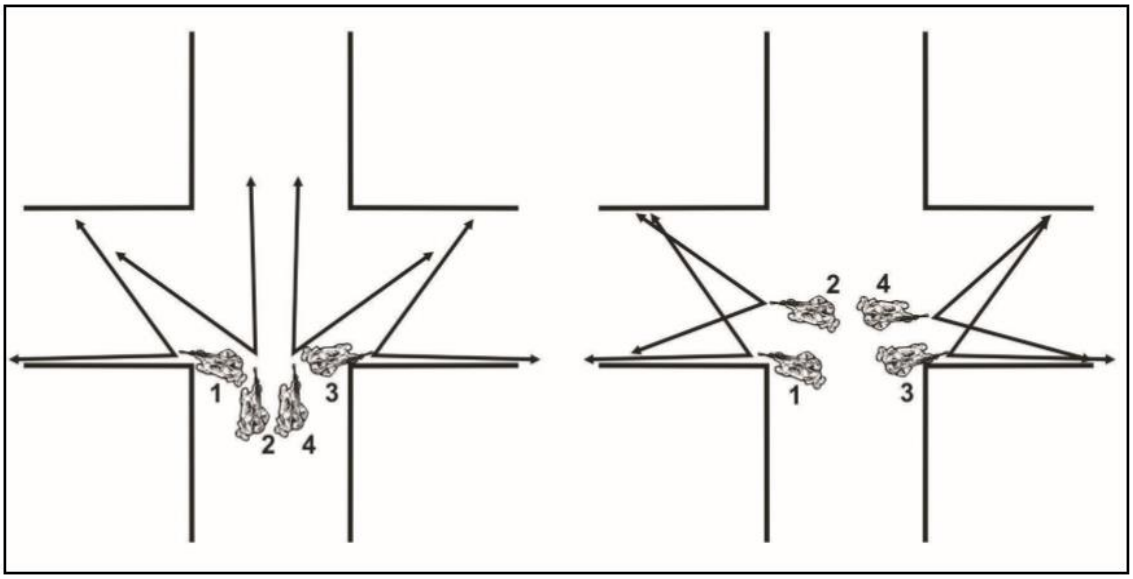

Рисунок 8.2.5.13 – Зачистка навколо кутів

Продовження руху (рисунок 8.2.5.14). Як тільки, ліва і права частини коридору очищені, військовослужбовець №4 повертається і охороняє коридор у напрямку руху групи. Штурмова група поновлює рух у визначеному бойовому порядку.

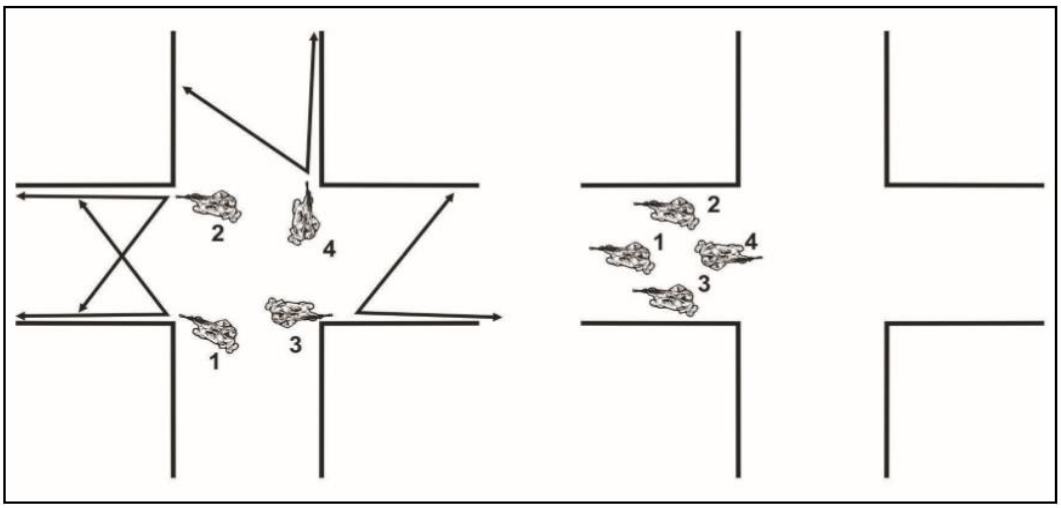

Рисунок 8.2.5.14 – Продовження руху

